

ASOCIAȚIA SCRITORILOR ROMÂNI DIN AMERICA DE NORD

Destine Literare

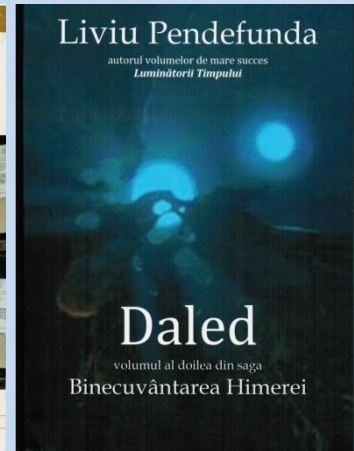
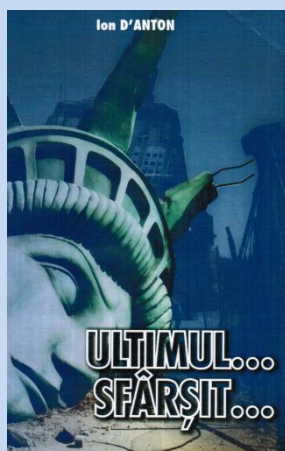
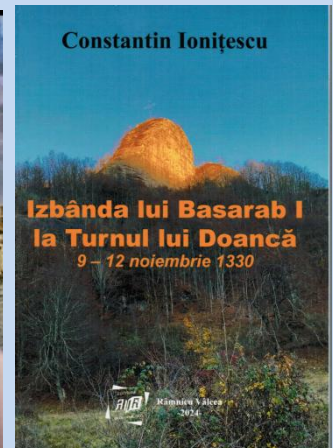
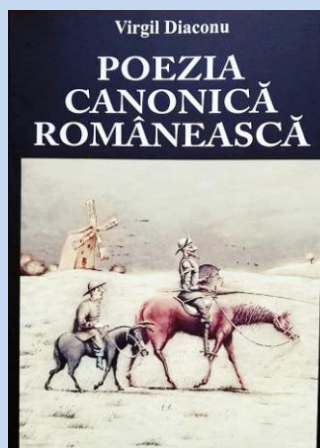
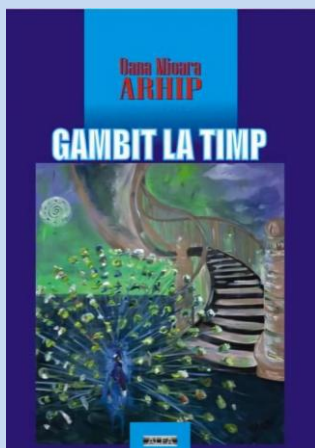
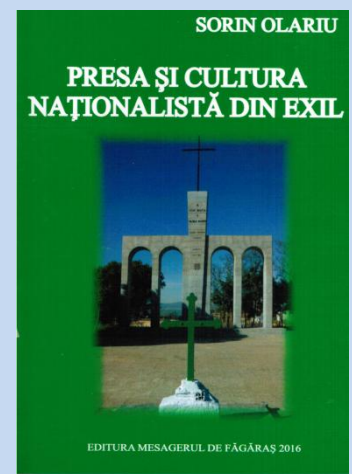
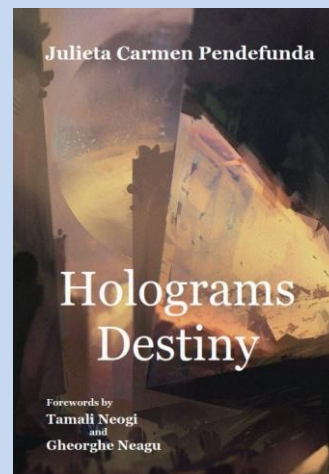
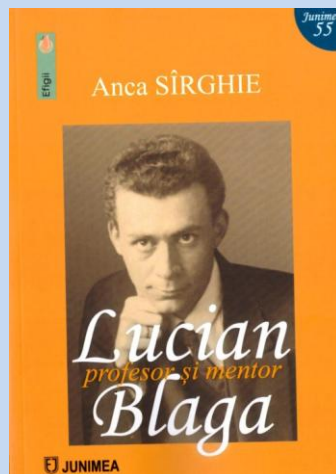
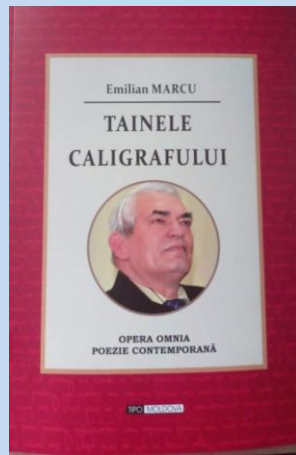
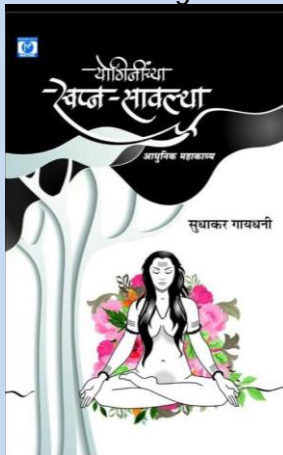
ANUL 18 · NR. 69 · OCTOMBRIE - DECEMBRIE · 2024
WWW.DESTINE-LITERARE.COM

Uniunea Ziariștilor Profesioniști
din România

Cărți și reviste care au trecut oceanul

9

Politica americană – două „înfrentări” și două atentate!

Cum am deschis una din adresele mele de email (romwriters@gmail.com - parcă telepatia m-a împins, aveam presimțirea că mi s-a trimis un mesaj important!) mi-a atras atenția acest email, trimis de președintele Donald J. Trump (Îl atașez prin Copy and Paste):

From: Donald J. Trump <contact@win.donaldjtrump.com>
Date: Sun, Sep 15, 2024 at 4:07 PM
Subject: I am safe and well!
To: Alex Cetateanu <romwriters@gmail.com>

- September 15th, 2024 -
ALERT FROM TRUMP

There were gunshots in my vicinity, but before rumors start spiraling out of control, I wanted you to hear this first: I AM SAFE AND WELL! Nothing will slow me down. I will NEVER SURRENDER!

I will always love you for supporting me.

Unity. Peace. Make America Great Again.

May God bless you,

Donald J. Trump
45th President of the United States

Să îl și traduc:

ALERTĂ DE LA TRUMP

Au existat împușcături în apropierea mea, dar înainte ca zvonurile să înceapă să se „învârtă” fără control, aş vrea ca să auzi, încă de la început: SUNT ÎN SIGURANȚĂ ȘI BINE!

Nimic nu mă va face să încetinesc (activitatea -na). Niciodată nu mă VOI PREDA!

Întotdeauna te voi iubi pentru support!

Unitate. Pace. Să facem America grandioasă din nou!

Să te binecuvânteze Dumnezeu!

Donald J. Trump

Al 45-lea Președinte al Statelor Unite

Cutremurător! Un nou atentat la viața președintelui Donald J. Trump?! Va fi ultimul? Să sperăm. De data asta, „acțiunea” a avut loc în apropierea unui teren de golf ale potențialului împușcat (are trei în statul Florida!) din West Palm Beach (unde locuia și marea soprană Virginia Zeani, prietena mea dragă). Deci..., un presupus criminal pe nume Ryan Wesley Routh, mecanic, constructor și alte meserii, a venit în Florida de la „Îngerul malagambist de Ștefan Baciu” (glumesc!) din Oahu/Hawaii. O parte din viață a locuit în Carolina de Nord, unde a și studiat mecanică agricolă – a luat diploma în 1998. Este în vârstă de 58 de ani. Acest individ a fost observat de serviciile de pază, cam la 200 de metri de președinte, cu o armă automată AR 15 cu lunetă. Să ne amintim că Thomas Matthew Crooks, cel care l-a rănit pe președinte în primul atentat, a omorât un participant și a rănit doi, avea numai 20 de ani! și a fost înarmat cu un automat cu lunetă din seria AK (se zice impropriu AK 47 – a fost făcut prima dată în 1947, dar s-a fabricat intens în anii care au urmat, atât de sovietici – Kalashnikov, cât și în alte țări. Cu așa „automat” am făcut eu armata și sunt în prezent maior în rezervă. Armele automate din categoria AR, există din abundență în SUA – aproape 25 de milioane! Din fericire (sau nefericire pentru cei care îl urăsc pe președintele Trump) individul a fost observat din timp, s-a tras înspre el, a abandonat arma, luneta și un rucsac, s-a salvat în mașină, dar a fost urmărit și prins la vreo 60 de kilomeri de locul faptei. Probabil că în zilele care urmează se vor afla mai multe date despre individ. În prezent, se știe că este simpatizant al Partidului Democrat „la putere” și a fost admirator al ucrainenilor, gata să se înscrie voluntar în armata ucraineană. Poate fi văzut și ascultat pe Youtube, accesând linkul: <https://www.youtube.com/watch?v=FUyInDGLFlo> . În 2022 a dat un interviu la Newsweek România, cum veți putea vedea! Privindu-i figura, mie îmi sugerează că este un psihopat periculos, cu probleme, certat cu legile americane. Vom vedea dacă am dreptate. Dar, să discutăm de ...dezbateri:

Am urmărit cu interes (și răbdare) cele 90 de minute de „debate” (s-ar traduce „dezbateri”, dar în realitate și mai bine zis în limba română, ar fi „confruntare”) dintre fostul președinte al Statelor Unite (al 45-lea) Donald J. Trump (partidul Republican) și candidata la importanta funcție de președintă a SUA – Kamala Devi Haris, din partea Partidului Democrat. Confruntarea, a avut loc marți, 10 septembrie 2024, începând cu ora 21.00 EST (4 dimineața în România). Cu pauzele pentru reclame, tot „cercul” s-a lungit cam la două ore, de la o oră și jumătate cât era programat.

Ce am observat încă de la început: moderatorii de la rețeaua ABC News (care a organizat dezbateri), respectiv Linsey Davis și David Muir, cu multă abilitate, au urmărit să-l încurce pe Donald Trump, să-l pună în lumină negativă. Așa ceva nu se face – moderatorii unei dezbateri ar trebui să fie neutri. Căutând pe Internet, am găsit că nu sunt singurul cu această constatare. Simpaticele comentatoare conservatoare Megyn Kelly (SIRIUS XM) „tuna și fulgera” de indignare împotriva celor doi, care au executat „indicațiile șefilor” de la ABC News. Tot Megyn, cu mult talent, a satirizat-o pe cântăreața Taylor Swift care după dezbateri,

a apărut pe rețelele media cu o pisică în brațe (frumoasă creatură – mă refer la pisică!), susținând pe vice-președinta Kamala. Evident, această cântăreață miliardară (a strâns 1,3 miliarde de dolari US), mare vedetă pentru milioane de ascultători, poate influența alegătorii nehotărâți. Însă miliardarul Elon Musk (cel mai bogat om de pe Planetă!), mare susținător al fostului președinte Trump, a reacționat imediat: Fine Taylor...you win...I will give you a child, and guard your cats with my life. (Bine Taylor...tu câștigi...o să-ți dau un copil și îți voi păzi pisicile cu viața mea...). Are trei feline - Meredith Grey, Olivia Benson (estimată la 97 de milioane de dolari!!!, nu este glumă) și pisoiul Benjamin Button. La 34 de ani, cântăreața nu are copii, pe când miliardarul Elon Musk are 12 (cu 3 soții). Președintele Trump a zis că „o urăște pe Taylor Swift”, atrăgându-și astfel nenumărate critici și antipatii.

Imediat ce s-a terminat dezbaterea, au început analizele, părerile, criticile etc. în special în defavoarea fostului președinte. Dacă înainte de dezbatere Trump era înaintea vice-președintei Kamala în sondaje (nu cu mult – 1-2% diferență), după confruntare s-a ajuns la 47% pentru Kamala și numai 42% din preferințele alegătorilor pentru Trump, căruia i se reproșează fel de fel – că nu a convins, că a înșelat ochii mai mult închiși, că a repetat anumite acuzații, că a mințit, că nu s-a uitat la Kamala, că nu are un plan de acțiune de redresare economică, nu a fost clar în anumite subiecte (în special cu războiul Rusia – Ucraina și conflictul Israel – Palestina), a vrut să facă „insurecție” (mare comedie – dacă mă întrebau, i-aș fi învățat eu cum se poate face o insurecție adevărată...) etc. A devenit foarte clar că mass-media americană este în cea mai mare parte polarizată de partea democraților și cu multă viclenie caută să-l „înece” pe Trump, „ațâțând” alegătorii împotriva lui, în special pe cei din clasele mai defavorizate de americani, cărora li se promite „miere la linguriță”. Poate că și această tentativă de asasinat are legătură cu influențele acestea.

Referitor la sondaje – nu se știe cât sunt de corecte și dacă nu se urmărește numai manipularea alegătorilor. Să ne amintim că înainte de alegerile din 2016, manipulatorii (fake news mass-media) dădeau 80-85-90% șanse de a câștiga alegerile fostei prime doamne Hillary Clinton și numai 10-15% candidatului Trump! Scopul acelor informații false a fost clar – să descurajeze alegătorii să voteze pentru Trump, că oricum nu avea nicio șansă, nu-i așa? – dar nu a

funcționat... șmecheria, după cum știm.

O acuzație „gravă” împotriva președintelui Trump, care persistă: Cum de nu a acceptat înfrângerea la alegerile din 2020? Am scris pe această temă la timpul respectiv, dar trebuie să ne aducem aminte de această mare ciudățenie (să-I zic numai atât...), care nu trebuie uitată, iar la alegerile din 5 noiembrie vom avea confirmarea dacă a fost sau nu o fraudă masivă la alegerile precedente.

Calculul meu (nu am mai auzit pe nimeni invocându-l) este relativ simplu și dă de gândit: La alegerile din 2008, au fost eligibile să voteze 131,4 milioane de persoane (rotunjesc cifrele) și s-au prezentat la urne 62,5 % dintre ele. În 2012 au fost eligibile să voteze 129,2 milioane de persoane și au votat 58%. În 2016 au fost eligibili să voteze 136,6 milioane de americani și au votat 59,2%. În 2020, țineți-vă bine! Au „apărut” 158,4 (!) milioane de alegători și au votat 66,6%! Deci, dacă la alegerile anterioare creșterea a fost de numai câteva milioane, (ba chiar a existat o descreștere în 2012 față de 2008), cum de au apărut deodată, în 2020, aproape 22 (douăzeci și două!) de milioane de alegători, față de 2016 (creștere fără precedent!!!) , din care au votat, repet - 66,6%!!! Record?! Nu mai este mult și vom vedea – anul acesta va fi o creștere tot așa de mare de alegători față de anul 2020, sau o descreștere? Concluziile le vom trage după 5 noiembrie 2024, când vor avea loc alegerile! Vor fi cinstite? De ce oare democrației (unii) se opun ca alegătorii să facă dovezi clare de cetățenie? Este greu de crezut că în SUA, după unele statistici, există peste 45 de milioane de persoane fără acte în regulă!!!, care nu vor ca Trump să revină la Casa Albă, deoarece promite serios și repetat că va expulza ilegalii din SUA.

Dacă cineva dorește să afle adevărul despre actuala vice-președintă, împinsă în față de o mare parte a mass-mediei americane, trebuie neapărat să acceseze acest link: <https://www.youtube.com/watch?v=kSqaTh00HnA>. Un simpatic analist politic, pe nume Young Don REBORN, scoate în evidență toate neadevărurile promovate de Kamala Harris – Înregistrarea se numește „Ce Kamala Harris nu vrea ca voi să știți” (What Kamala Harris doesn't want you to know). Nu vă spun de ce origine este domnul REBORN– veți afla (dacă vă interesează) accesând site-ul pe YouTube.

Iubesc America, unde am mulți prieteni din clasa medie a societății și unde am „pus piciorul” în 47 de state! Dacă prosperă țara vecină din sud, prosperă garantat și „țara unde m-am născut a doua oară” - Canada. În aproape 4 ani, democrației, prin „aleșii” lor, vice-președinta Harris și președintele Biden, nu au impresionat pe mai nimeni cu realizările lor, ba dimpotrivă! Desigur, o scuză bună este pandemia. Dar nici după ce a trecut criza, nu s-au făcut progrese evidente. După prima dezbatere Trump-Biden din 27 iunie, președintele Biden s-a cam făcut de râs (eu am scris despre problemele lui de sănătate, agravate de vârstă încă din anul 2000) și „șefii” lui din umbră, în panică, i-au impus să se retragă din cursa pentru un nou mandat. Așa se face că a fost aleasă candidată vice-președinta Kamala, de origine indiană și africană (așa se spune chiar dacă nu arată - mizându- se pe eventuala simpatie a celor de aceeași origine, aproape 35 de milioane de alegători negri), veselă și cu priviri viclene. Este sprijinită financiar de miliardari precum Soros și de mass-media manipulatoră, care o elogiază și o „împinge în față”. Despre fostul președinte, se spun mai mult fapte negative, „uitându-se” faptele pozitive pe care le-a demonstrat. De exemplu, nu am auzit pe nimeni sa-și aducă aminte că a activat 4 ani ca Președinte al SUA, tracasat permanent cu procese și cu salariul de numai un dolar pe an – o plată simbolică, stabilită de el, cerută de Constituție ! Da, a donat salariul lui de 400,000 de dolari la diferite organizații de binefacere! Numai doi președinți au mai procedat așa în istoria Americii, unul fiind J.F. Kennedy.

Deci, lupta pentru putere în SUA este dură și este greu de prevăzut ce se va mai întâmpla! God bless America!

Alex CETĂȚEANU

15 septembrie, 2024

PS.

De ultimă oră:

Este 19 septembrie, ora 10 dimineata EST.

Am primit prin e-mail de la presedintele Trump aceste fraze:

Alex, it's President Trump.

I really do love you. I KNOW I JUST WON THE ELECTION!

I've never felt love like that New York rally. Thank you! Together, I know victory is certain because of you. (Alex, este Președintele Trump.

Te iubesc foarte mult. ȘTIU CĂ TOCMAI AM CÂȘTIGAT ALEGERILE!

Niciodată nu am simțit atâta dragoste ca la „New York rally”. Mulțumesc! Împreună, știu că

victoria este sigură cu ajutorul tău.....)

.....

Din e-mailul anterior aflăm:

ALERT FROM DONALD TRUMP

Alex,

\$650,000,000?

That's the size of Kamala's War chest.

EVERY CENT IS DIRTY LIBERAL CASH!

Here's my RALLY CRY...

.....

Alex,

\$650 de milioane?

Acesta este mărimea cuferului de război al Kamalei.

FIECARE CENT ESTE BAN LIBERAL MURDAR!

Iată strigătul meu de luptă la RALLY....

(Urma un link la mitingul de la New York, cu peste 60.000 de participanți). Până la urmă, banii contează foarte mult la alegerile prezidențiale. Posturile de radio și TV fac bani frumoși de la candidați pentru reclame – fie directe, explicit reclame, fie subliminale (discuții aparent nepolarizate cu diferite personalități cu multe grade universitare, cu scriitori, cu ziariști etc.). Președintele Trump nu a spus câte sute de milioane de dolari a strâns, dar nu este prea departe de Kamala.

47 DAYS (47 de zile am mai rămas până la alegeri! – este 19 sept. 2024)

Aptitudinile, talentul și vocația.

Conceptul de "aptitudine" derivă din latinescul "aptus" "apt de...". El corespunde în literatura străină termenilor de: ability, capacity (engleză), aptitude (franceză), anlage, eingnung, verlanlagung (germană). Pentru înțelegerea conceptului de aptitudine, diverși autori o consideră o dimensiune după care se diferențiază indivizii a căror conduită este studiată. Diferențele individuale direct observabile într-o probă sunt, în general, atribuite unor caracteristici subiacente care nu se observă direct. Aptitudinile, după aceștia, reprezintă o clasă de asemenea caracteristici considerând-o drept o însușire sau sistem de însușiri ale subiectului, mijlocind reușita într-o activitate; posibilitatea de a acționa și obține performanțe, sisteme operaționale stabilizate, superior dezvoltate și de mare eficiență. Deci, în lumea contemporană ele sunt sisteme de procese fizice și psihice organizate în mod original pentru efectuarea cu rezultate înalte a activității. Orice aptitudine se realizează prin procese care uneori sunt mai numeroase și mai variate, iar alteori, pot fi mai reduse ca număr și mai puțin variate. Majoritatea cercetărilor relevă că aptitudinile sunt constituite dintr-o multitudine de procese și calități psiho-fizice legate între ele prin relații complexe, în general având un caracter de determinare reciprocă. În componența aptitudinilor se poate distinge în primul rând, o totalitate mai mult sau mai puțin încheagată de operații sau procedee, cu ajutorul cărora omul realizează o anumită activitate: științifică, tehnică, artistică, motrică. Structura aptitudinii De foarte mare importanță în studierea aptitudinilor este analiza structurii lor. Cunoașterea structurii aptitudinilor s-a realizat prin calculul corelațiilor dintre rezultatele obținute de subiecți la testele de aptitudini. Teste?

M'am îngrozit, auzind conferințe care stipulează aceeași orientare socială a marilor minți din lumea contemporană. Totul se rezumă la muncă, la capacitatea de a lucra într'un colectiv, obedient și performant. Chiar dacă sunt acceptate condițiile onto și filogenetice ale abilităților umane, se recomandă chiar angajarea la un loc de muncă doar prin aceste capacități native ori dobândite prin procesul de formare și reconstituire. Unele sunt variabile, iar altele sunt stabile. Gradul de stabilitate al acestor structuri depinde de o serie întreagă de factori, ca de exemplu de stabilitatea sarcinilor pe care individul trebuie să le îndeplinească, de potențialitățile ereditare pe baza cărora aptitudinile se formează, de măsurile în care structurile se constituie pe baza unui model creat în filogeneză, de motivația omului în activitatea respectivă etc. Structura aptitudinilor se modelează după sarcină, dar odată modelată se poate fixa într-o măsură mai mare sau mai mică. La vârste mai mari apar aptitudini specializate, modelate după anumite preocupări și în același timp se limitează posibilitatea de a constitui alte structuri cu totul diferite. Cu alte cuvinte cu cât omul exersează timp mai îndelungat o singură activitate cu atât mai greu îi va fi mai târziu să modeleze aptitudini necesare pentru o altă preocupare. O pregătire multilaterală, o activitate ecliilibrată, cu preocupări în mai multe direcții poate duce la existența mai multor structuri variate care intră în funcțiune succesiv și

astfel se poate contribui la creșterea eficienței factorilor primari (sau generali) prin asigurarea posibilităților mai mari de restructurare a configurației lor.

Talentul se definește ca ansamblul dispozițiilor funcționale și a sistemelor operaționale dobândite, ce mijlocesc performanțe și realizări originale în activitate, autorii considerând că talentul este o continuare a aptitudinii, o treptă superioară de dezvoltare a acesteia, caracterizat nu numai prin efectuarea cu succes a unei activități, ci și prin capacitatea de a crea opere originale. Între aptitudine și talent nu există o demarcație netă. La baza talentului stă aptitudinea care, prin perfecționare continuă, devine talent. Nu toate aptitudinile devin talente, ci numai acelea cultivate până la un nivel care le fac capabile de creații originale în domeniul nostru de obținere a unor performanțe înalte. "Vocația nu se rezumă numai la aptitudini. Vocația nu e legată atât de o aptitudine cât e legată de întreaga constituție fizică și morală a omului. Nu aptitudinile îl diferențiază pe omul de vocație, ci structura caracterului". Ideea potrivit căreia în procesul activității se constituie unitar, se dezvoltă și se manifestă capacitățile fizice, intelectuale, morale ale ființei umane, se edifică personalitatea în varietatea și unitatea însușirilor sale, demonstrează că aptitudinile și aptitudinile nu pot fi considerate decât ca însușiri consubstanțiale și congruente. Aș fi fost de acord cu aceste afirmații care par corecte din punctul de vedere al unor rătăciți prin cunoaștere, dacă nu ar fi amestecate cu oarecare ineptii.

Să mă explic. A privi lucrurile prin *ocheleri de cal*, adică pri ereditate, ambiental și faptul că nu se poate explica de ce aceste teorii sunt frecvent depășite de realitate, mă determină să aprofundez propriile opinii, dincolo de ereditatea ADN-ului, a educației și chiar a inteligenței complex explicată prin genialitatea ... existențială sau ... observabile pentru a le introduce în curriculum vitae. Și atât. Sau apare **efectul Dunning-Kruger**, *indivizii necalificați suferă de superioritate iluzorie, evaluându-și în mod eronat capacitatea mult mai mare decât media..*

Deci aptitudini. Talent, vocație și genialitate. Minunat acest amalgam de termeni, la fel cu separarea lor în aptitudini senzoriale, aptitudini psiho-motorii și aptitudini intelectuale. Astfel ne apropiem de natura semiologică a realității. Aptitudinile senzoriale sunt aptitudinile de a vedea, auzi, mirosi etc. Aptitudinile psihomotorii sunt aptitudinile de a executa mișcări corporale complexe în care se combină calitățile fizice ale persoanei cu cele ale gândirii. Aptitudinile intelectuale sunt acele aptitudini prin care se manifestă la un nivel ridicat procese ca memorarea, gândirea, imaginarea, limbajul, intuiția..

Cât participă structurile creierului, sufletul și ingerința spirituală a divinității ? Mulți autori confundă termeni precum *minte, suflet, sine, conștiință*, pentru componenta spirituală a creierului uman, recunoscând deschis atitudinea dualistă minte-creier. Dar pentru ei mintea e oare conștiință? Sinestezia, conștiința ce sunt ?

Harul este un dar pe care divinitatea ni-l acordă supranatural, pentru că harul depășește puterile naturii noastre, o virtute, o calitate spirituală și noi nu-l putem dobândi prin noi înșine; ar trebui să considerăm că trupul și sufletul sunt la rândul lor daruri naturale. După preceptele creștine există două feluri de haruri: harul obișnuit (al sfinților) și harul spiritual. Harul sfinților este un har care sălășluiește în sufletul nostru, *obișnuit* pentru că el se păstrează în noi chiar și atunci când voința noastră nu acționează, de exemplu în somn, participând la analiza, sinteza unor funcții superioare ale creierului. Harul crește mai ales prin primirea Sacramentelor; cel spiritual contribuie la realizarea conștiinței noastre și împlinește

prin rugăciune un act réflex numit de mine noetic. În jurul nostru această îngemănare de fizic și metafizic ne încurajează evoluția. Tot ce ne înconjoară pare presărat de spirite materiale elementare. Paracelsus arată că natura spiritului nu exclude materia și că legăturile dintre acestea nu au început sau sfârșit. O trecere în revistă a literaturii neuroștiințifice arată clar că natura mecanicistă a proceselor biologice nu este o teorie suficientă pentru a explica aspectele vieții noastre doar prin procesele fizice¹

“Cunoaște-te pe tine, însuși” nu reprezintă altceva decât transfigurarea lumii. Probabil de aceea este permanent amintită în textele sacre o regenerare universală, o înnoire escatologică, pentru ca materia și spiritul să-și regăsească pacea, armonia.

Iar în noi, uneori, apar interferențe pe care căutăm să le-nțelegem. Unele tulburări neuro-n-gliale pot sugera aceste apropieri de masă și câmp biotic. Studiul și aplecarea asupra oamenilor ne poate ajuta să știm o clipă mai devreme Taina.

În concluzie, referindu-ne doar la Om, abilitățile, vocația și chiar destinul îi sun ordonate de moștenirea trupului, a sufletului care-l locuiește pe parcursul vieții și harul divin. Conștiința nu este legată sau limitată de corpul material. Nu este doar teoria mea dar sunt convins că acceptarea acesteia poate schimba percepția lumii asupra omului și va face diferența față de inteligența artificială..

De ce, pentru un editorial, am abordat această temă? Pentru că ceea ce s-a scris a devenit o profeție pe care cu îngrijorare o observăm realizându-se. Revenind la abilitățile omului, mai marii lumii se încrâncenează să le distrugă. Nimeni nu mai este interesat nici din grădiniță sau școala primară să le promoveze și procesul de învățământ se degradează influențând părinții să nu mai aibă timp să le dea cei șapte ani de acasă. În 1956, filosoful Günther Anders a scris următoarea reflecție profetică:

„Pentru a suprima orice revoltă, nu este necesar să acționăm violent. Este suficient să se creeze o condiționare colectivă, încât ideea de revoltă să nu mai apară în mintea oamenilor. Ideal ar fi să formăm oamenii încă de la naștere, limitându-le abilitățile biologice înăscute. După aceasta, am continua condiționarea reducând drastic educația, limitând-o la asimilarea competențelor profesionale. O persoană needucată are o viziune limitată asupra lumii, iar cu cât gândirea sa este mai restrânsă la activități mediocre, cu atât mai puțin este capabilă să se răzvrătească. Trebuie să facem în așa fel încât accesul la știință să devină din ce în ce mai dificil și elitist, astfel încât să existe o prăpastie între oameni și știință,

Cel mai important: fără filosofie! Mințile vor fi ocupate cu lucruri inutile și jucăușe. Vom pune sexualitatea pe primul loc în lista intereselor omului. Nu există un tranchilizant social mai bun. Astfel vom face încât să eliminăm partea serioasă a existenței, să ridiculizăm tot ce este valoros, să susținem constant frivolitatea, astfel încât euforia publică să devină etalonul fericirii umane și modelul de libertate. Orice doctrină care pune la îndoială sistemul trebuie etichetată ca subversivă și teroristă, iar cei care o susțin vor fi apoi tratați ca teroriști.”

Azi colectivitatea umană a ajuns asemenea unei turme, iar cei care se țin de știință și filosofie, cu greu își găsesc locul în mijlocul lor. Mediocritatea a luat locul expertizei și este promovată peste tot, înlăturând totalmente pe cei cu gândire lucidă și numindu-i nebuni.

Welcome în "lumea modernă și civilizată!"²

Liviu PENDEFUNDA

¹ M.S. Gazzaniga, părimtele neuroștiinței cognitive, *Who's in charge? Free will and the Science of the Brain*, ed. Little, Brown Book Group, 2016

² Günther Anders, „Desuetudinea omului”, 1956

Comoara mioritică

evocări, memorii, tradiții culturale

Dana OPRIȚĂ

Despre vremuri, despre oameni

Prin anii '80, cu mare precauție, ascultam uneori programele de la Vocea Americii. Sunt sigură că l-am auzit acolo vorbind pe Nicolae Dima. Cum să îmi închipui că, pe același Nicolae Dima, aveam să îl cunosc peste timp? Cum puteam să îmi imaginez că voi ajunge să trăiesc eu însămi în acea țară de unde el ne vorbea? Oricât de aberant ar suna, pandemia 2020 (prefer să o numesc așa, după anul pe care l-a înnegrit în calendare) a avut și părțile ei bune: a fost momentul prielnic de a-ți face ordine printre prieteni, printre priorități; dar, mai ales, a adus și pentru noi, restul lumii, incredibilul ZOOM. Eram redactor-șef al unei reviste internaționale de cultură și, la întâlnirile *zoomiste* am putut să văd și fața acelei voci ascultate cu ani în urmă la radio. Respectabilă persoană, interesantă prin ce vorbea și ce scria în eseurile trimise spre publicare. Însă totul s-a schimbat în percepția mea, atunci când l-am auzit mărturisind câteva „întâmplări” prin care a trecut, fiind la VOA: afirmațiile despre o perioadă din istoria României moderne, verificabile de altfel, care au stârnit conducerea postului. Însă ca întotdeauna, cum aveam să aflui mai târziu, nu a renegat, nu și-a retras afirmațiile făcute așa cum i s-a cerut, suportând consecințele. Sunt din ce în ce mai rare exemplele de oameni care își păstrează integritatea morală în orice situație cu care îi confruntă viața. Prin urmare, am început să fiu mai atentă la acest personaj care, de fiecare dată, ridică nivelul dezbaterilor la care participă.

Am aflat că, la 87 de ani pe care îi poartă tare bine pe umeri, dincolo de problemele generale ale istoriei trecute și prezente, mai sunt două teme, de importanță capitală pentru români, cum explică domnia-sa, teme care l-au preocupat toată viața, despre care ar vrea să vorbească și le-a păstrat pentru ultimul cuvânt. *Sunt ultimele subiecte la care mă gândesc și doresc să le aștern pe hârtie, pentru că, de acum înainte, trebuie să mă grăbesc...*, spune dânsul, dar mă asigură că, de fapt nu îl grăbește nimic.

Și mi-am adus aminte de interviurile, ultimele în cazul lor, pe care le-am făcut pentru arhiva TV cu endocrinologul Ștefan Milcu (94 de ani) și scriitorul Gellu Naum (86). Experiențe fabuloase pentru mine, afirmații de ținut minte, teme de gândire pentru noi, ceilalți, de tipul „La

sfârșitul vieții am înțeles un singur lucru: știu că nu știu”, cum îmi mărturisea acad. Șt. Milcu. Prin urmare, avem de învățat de la astfel de oameni și ar fi bine să îi ascultăm.

După ce am citit mai multe cărți semnate Nicolae Dima și interviuri, dar și ascultându-l, m-am gândit la un interviu-dialog, în care am putea dezbate câteva probleme care mă preocupă nu doar pe mine și poate va dori să vorbească și despre acele două subiecte neabordate până acum. Așa s-a născut acest *altfel* de carte. L-am asigurat pe interlocutorul meu că are toată libertatea de a spune ceea ce vrea să rămână pentru a defini complet personalitatea, viața domniei sale.

Am structurat un plan de desfășurare, o serie de întrebări și teme noi de dezbătut. A adăugat câteva, cu care m-a provocat, ceea ce mi-a spus că am făcut, la rândul meu. Exact ceea ce un dialog presupune... Cartea este o cronică a celor mai însemnate întâmplări, începând cu a doua jumătate a secolului trecut până în prezent, în care amândoi ne-am străduit să menționăm cât mai exact, fără părtinire, evenimente din țară și din lume.

Intenția mea a fost de asemenea ca în urma acestui dialog să se contureze personalitatea celui ce poartă numele Nicolae Dima, pentru ca, la finalul lecturii, să cunoașteți un om al cărui destin l-a ajutat să-și construiască un caracter puternic, de mare trebuință pentru a trece prin toate încercările, nu ușoare, ale existenței sale. O viață pe care puțini, probabil, s-ar fi încumetat să o trăiască, din care nu au lipsit oportunitățile, piedicile, realizările, suferința, aventura, preocupările variate, dorințele, speranțele, visele... Un om care a stat neclintit împotriva nedreptăților, minciunii, absurdității istoriei și le-a numit fără teamă. Mereu cu fruntea sus, mereu cu suflet de român, chiar dacă țara unde s-a născut i-a stat, tocmai ea, împotriva.

Exprimarea simplă, pe înțelesul tuturor, este modul pe care l-a ales pentru a împărtăși punctele sale de vedere, pentru a analiza evenimente, scopul fiind mai important decât a afișa vreo pretențioasă manieră de exprimare, necesară în anume circumstanțe.

Pe măsură ce înaintăm în acest nou secol din a cărui sută au trecut deja 23 de ani, e limpede că *La belle époque* a secolului al XXI-lea este o *dark side of the moon*. Adevărul inclus sperie prin confirmarea lui. Să fim bine înțeleși: nici unul dintre cei care am alcătuit această carte nu este adept al teoriei conspirației. Amândoi suntem, însă, total devotați primului amendament al Constituției SUA, pe care o onorăm. Pentru noi, cetățeni ai acestei remarcabile țări, respectarea adevărului și libertatea cuvântului rostit merg mână-n mână. *The free speech*, este considerată cea mai importantă libertate, protejată de Constituția noastră. Din nefericire, nu toată omenirea de pe planetă se bucură de această protecție.

Oricum, veți citi doar despre evenimente verificabile, la care am asistat *în timp real*, în diferite momente ale istoriei. Faptele incluse în acest volum îi vor indigna, probabil, pe unii dintre cititori. Alții se vor simți ofenșați. Unii, poate, vor disprețui ce vor citi, vor fi împotriva afirmațiilor noastre și le vor considera aberante, neadevărate, inutile. Alții, însă, cu siguranță vor fi bucuroși să știe că nu sunt singuri, mai ales în dificilele vremuri pe care le trăim. Autorii acestor pagini acceptă faptul firesc că fiecare are dreptul să decidă asupra viziunii sale despre lume, despre oameni, despre divinitate. Nu despre a schimba convingeri este vorba aici. Afirmațiile legate de viața privată a interlocutorului meu, de evenimentele care l-au afectat nemijlocit, despre ce a reușit să înțeleagă, citind despre și vorbind cu oameni direct implicați, toate acestea fac parte din istoria personală, ce include observațiile, concluziile la care a ajuns.

Istoria care se desfășoară la picioarele noastre e altă poveste. Evenimente trăite, nu citite, ne oferă marea șansă de a ne confrunta imediat părerile.

Trăind această stare de fapt, cu atât mai mult mi s-a părut firesc să construiesc structura acestei cărți pornind de la Dumnezeu, creatorul vieții, Conștiința Supremă, care, din punctul nostru de vedere, ar trebui să fie singurul punct de reper. *Există două feluri în care viața poate fi trăită: prima este a gândi că nimic nu este o minune, a doua este a gândi că totul este o minune. De aceea sunt sigur că Dumnezeu există*, cel puțin așa credea Albert Einstein. Să-l pomenim și pe Nikola Tesla? Îl pomenim. De îndată ce Dumnezeu a fost/ este negat și izgonit din existența noastră, trăim ce trăim. Nu cred că e complicat să pui în corelație aceste fapte. Câți mai au credința că trebuie să avem deplină încredere în El și să spunem, cu toată convingerea, „Facă-se voia Ta!” ?

După discuția vizând legătura dintre trup și suflet a urmat firesc în construirea acestui dialog cea referitoare la conexiunea între individ, națiune și țară. Țara unde ne naștem este pentru totdeauna marcată în ADN-ul ființei noastre. Oriunde am trăi apoi în lume și oricât de familiar ne-ar fi acel loc unde ne simțim împliniți, adevăratul *Acasă* nu poate fi decât locul unde ai luat prima gură de aer, prima gură de apă, unde ai rostit primul și atât de fără seamăn cuvânt: Mama. Iar Nicolae Dima știe bine aceste lucruri.

România și destinul ei de-a lungul istoriei, dar mai ales existența (sau nu) a speranței de a ieși din marasmul social și moral în care se zbate azi țara, cum își promovează interesele România în aceste împrejurări atât de complexe, problemele prioritare care ar trebui rezolvate, procesul de refacere morală și întrebarea dacă ne mai putem gândi că ar exista speranțe să ne redefinim ca nație sunt câteva dintre temele dezbătute pe parcursul acestui segment al cărții. Alături de ele, se află și câteva subiecte fierbinți, cum le numește profesorul Dima, despre care a vorbit „la rece”, cu mintea detașată de orice sentimente, temeri sau resentimente: legionarii și evreii este unul dintre ele.

Nimic nou în afirmația că istoria se repetă. Ce ne-am dorit noi, scriind această carte, a fost să aducem la lumină lucruri care, din motive pe care le ignorăm, pe care putem doar să le presupunem, nu se vor afla. De asemenea, de a reaminti lucruri uitate sau care se vor uitate, ori înlocuite cu revizuiți ale istoriei sau chiar cu reinterpretarea ei. Se pare că nimeni nu învață din greșeli, indiferent din ce zonă ar fi, și le repetă. De-a lungul veacurilor, omenirea a experimentat situații care au ajutat-o să evolueze sau, dimpotrivă, care au curmat acest firesc traseu. Prin urmare, cu ușor diferite haine, aceleași evenimente s-au repetat, se repetă, istoria străduindu-se să ne trezească la realitatea că o pornisem/ suntem pe un drum greșit, care nu are niciun viitor, se înfundă sau, mai grav, ne trage înapoi. Astfel încât, la lecțiile personale, se adaugă marile lecții ale umanității, din care facem parte. *Cine refuză în mod conștient să învețe din greșeli riscă să repete istoria și consecințele pot fi extrem de grave*, ne reamintește profesorul Dima. E vremea să ne trezim din amorie, să deschidem ochii minții și ai sufletului și să luăm hotărârile corecte, care vor decide cum va arăta viața noastră și, mai ales, a celor ce ne vor urma. În România. Oriunde în lume. Dacă ignorăm avertizările, riscăm consecințe ireversibile.

Prezentul nostru istoric este unul de viitoare referință și trebuie abordat cu seriozitate. Mai toată lumea știe despre : „COVID-19: Marea Resetare” [“COVID-19: (The Great Reset)”], 2020, „Modelarea viitorului celei de-a patra revoluții industriale” (”*Shaping the Future of the Fourth Industrial Revolution*”), 2018, cele mai cunoscute dintre cărțile germanului Klaus Martin Schwab, traduse în limbi de largă circulație și aflate de vânzare pe Amazon la prețuri foarte accesibile, pentru ca doctrinele pe care le conțin să poată fi citite și, eventual – de dorit, din punctul lor de vedere – urmate. Toate vorbesc despre cum trebuie să arate noua economie globală. Însă previziunile/ năzuințele celor de la Davos merg dincolo de supersofisticatele tehnologii pe care

le presupune A Patra Revoluție Industrială. Conform ultimei teorii și cărți a fondatorului Forumului Economic Mondial (the World Economic Forum), același Klaus Schwab, „Marea Narațiune (Marea Resetare)” [”*The Great Narrative (The Great Reset)*”], publicată în 2021, dincolo de a vorbi despre comerț, geopolitică și implementarea tehnologiei hipersofisticate, atenția se extinde la subiecte mult mai sensibile, precum moralitatea sau modul în care ar trebui să gândim. Ce ar mai fi de adăugat pentru o viitoare carte a distinsului economist rămâne de văzut. Încă este la latitudinea noastră să facem alegerea între a supune tehnologia și a fi liberi, sau a ne lăsa supuși de tehnologie și de cei care vor să aibă deplin control și să devenim sclavi. Oare ați văzut filmul mut „Metropolis” (1927), realizat de germanul Fritz Lang, după romanul omonim al lui Thea von Harbou, scris în 1925? Vă va surprinde asemănarea cu prezentul. Altfel, filmul descrie visul sumbru al Manhattanului anului 2026 (sic!), profund împărțit între cei bogați care nu fac decât să se bucure de plăcerile vieții și *ceilalți*, care își duc traiul în întunericul de sub oraș. Ciudat (sau nu), în zilele noastre în dreptul denumirii *Metropolis* găsești și explicația: *construirea inteligenței artificiale pentru lumea reală...* Iar dacă toate cele menționate mai sus nu sunt dovada unei riguroase planificări urmate cu precizie și în detaliu, atunci înseamnă că am eu mari probleme de înțelegere a realității și m-am pierdut în tranziție...

Aceasta este noua normalitate a unor vremuri pe care sunt sigură că nu doar eu aș fi fost bucuroasă să nu le trăiesc. Sigur că mi s-a părut firesc ca acest subiect să facă parte din dialogul pe care i l-am propus jurnalistului Nicolae Dima. Prin urmare, veți afla părerea sa despre Europa și lumea de azi, despre globalism, războaiele care speram cu toții că nu vor mai fi niciodată în cărțile de istorie, degradarea umană și îndepărtarea de Dumnezeu, impusă, și, în cele mai multe cazuri, acceptată fără nicio rezistență, dar și despre redefinirea noțiunii de libertate.

Inteligența artificială, AI, a devenit și ea un loc comun, amenințând să înlocuiască definitiv forța de muncă umană. Mari companii, Google una dintre ele, au anunțat deja că în acest an, 2024, vor fi concediate zeci de mii de persoane, posturile lor fiind înlocuite de AI, care nu are nevoie să fie plătită și nici nu va cere vreo asigurare medicală obligatorie sau concediu remunerat. Cât de convenabilă situație pentru angajatori! Să fie, oare vreo corelație cu dorința clar exprimată că suntem prea mulți pe planetă și populația trebuie să fie micșorată? Oricum, ce se va întâmpla cu imensul număr de oameni care vor rămâne fără un loc de muncă? Nu mai sunt utili societății și ar trebui să dispară... Asta îmi aduce aminte de discuțiile cât se poate de clare și de fără ocolișuri, pe care le-am auzit la posturile de radio și de TV. Se întâmpla în 2009, după ce președintele de atunci, Barack Hussein Obama, a instituit așa-numita “Obama-care” (*The Affordable Care Act*), asigurarea de sănătate care se voia accesibilă tuturor, dar, așa cum cu propriile-i cuvinte sus-numitul președinte spunea, dacă ai o vârstă înaintată, ar trebui să nu te mai gândești că ai nevoie de o asigurare de sănătate. Cu alte cuvinte, ești la finalul vieții și ai face bine să nu mai creezi dificultăți societății, iar noi vom fi eliberați de o grijă costisitoare. Dumnezeu, atât de disprețuit de cei care vin cu astfel de idei, „nu dă cu parul” cum se spune: chiar în zilele următoare, s-a agravat sănătatea singurului frate încă în viață atunci al președintelui John F. Kennedy, senatorul Ted Kennedy. B. H. Obama, care pretindea că îi este prieten, a avut de ales între a merge să îl vadă pentru ultima oară sau să joace cartea indiferenței, susținându-și teoria că cei bătrâni ar face bine să moară și să nu mai fie povară și consumatori de medicamente și doctori. A hotărât că e foarte ocupat și a participat doar la înmormântarea acestuia.

Volumul pe care îl țineți în mână, dacă va supraviețui, este, într-un fel, o mărturie, un letopiseț, cum îmi place să îl numesc, așa cum am realizat în cele trei Suplimente, puse sub semnul pandemiei, ale revistei „Destine Literare”, unde eram redactor-șef. Câți vor dori să citească? Câți vor fi dispuși să ia atitudine? Câți au curajul să spună NU?

Convingerea noastră, a autorilor cărții pe care ne dorim să o citiți până la sfârșit, este că există o singură cale de rezolvare a acestui enorm impas al omenirii: „mâna” lui Dumnezeu. Trebuie să avem încredere în puterea și vrerea Lui, dar, în același timp, suntem datori să stăm împotriva absurdului devastator pe care îl trăim. Fără tăgadă, pentru vindecarea noastră deplină de răul pe care îl considerăm de neînvins, ajutorul trebuie să vină mai întâi și mai ales de la noi înșine. Pronia cerească ne veghează, ne binecuvântează în drumul nostru spre cunoașterea divinului din noi și a enormelor porți care ni se deschid astfel. Dacă ne abatem, Creatorul ne va arăta din nou Calea de urmat, sperând și dorind ca toți să ne mântuim. Dumnezeu va asista răbdător, așteptând să se bucure la final, că Omul, marea Lui creație, a ales drept și va avea viața care i-a fost hărăzită de la începuturi. Este în puterea noastră să Îl păstrăm lângă noi și să aspirăm la pacea și miracolele din lumea *aceea* sau să alegem întunericul.

Lupta este pe viață și pe moarte. Binele și răul se confruntă din nou. Așa cum veți citi într-un mesaj al unui înalt prelat, citat spre finalul acestui volum. Întrebarea nu este cine va învinge. Dumnezeu a învins deja. Pentru noi, întrebarea este: de partea cui ne vom afla, atunci când sfârșitul acestei mascarade va sosi? Noi, creștinii ortodocși, cu siguranță, ne încredem în voința supremă. Oricare va fi aceasta. Să nu uităm că El ne așteaptă cu brațele deschise întoarcerea *acasă*, în increatul de unde am venit, în Universul păcii și al Luminii. Când va fi să fie *marea noastră trecere*, asta numai Dumnezeu știe, noi trebuie doar să fim mereu pregătiți. Asemeni celei de a doua veniri a lui Iisus. Știm doar că va fi, nu știm când.

Claudia VOICULESCU

Constantin Noica - „prizonierul ochiului exterior”

Motto: *L'Esprit est à la long durée, plus fort que l'épée*
Napoleon

Se cunoaște că filosoful, poetul, eseistul, publicistul, scriitorul Constantin Noica (n. 1909 - d. 1987), în timpul în care a trăit pe acest pământ, a locuit la diverse adrese. El, care ne învățase supraviețuirea prin cultură, spunea acest lucru fiindcă trecuse prin ororile urgiei comuniste, la care fusese supus, din 1948 până în 1964. „După anii blestemați ai terorii staliniste (1948-1964), între care boierul Noica fusese întâi arestat, cu domiciliu forțat la Câmpulung-Muscel, iar apoi legionarul Noica a fost arestat, judecat, condamnat și închis politic între 1959-1964, acestui om – stăpânit de viziunea creștin ortodoxă berdiaeviană, că bolșevismul este o monstruozitate fără egal în negația a tot ce este umanitate și spirit – nu putea să îi apară decât ca o eliberare toleranța culturală a regimului comunist din RSR de după 1965” (Andrei-Iustin Hossu, *Memorial Constantin Noica* în volumul *Modelul cultural Noica ***, Fundația Națională pentru Știință și Artă, București 2009, pp. 305-306).

Așadar, în acest context, îl regăsim pe Noica peregrinând de la o adresă la alta. Găsim aceste adrese pe scrisorile sale, trimise la vedere, scrise pe cărți poștale. Întâi, elev fiind, locuiește cu părinții în casa, proprietatea familiei, din strada Romană numărul 147. Urmează, între 1924-1928, cursurile Liceului Spiru Haret, apoi Facultatea de Filosofie și Litere din București, absolvită în anul 1931 cu lucrarea de licență *Problema lucrului în sine la Kant*. Casa din strada Romană este vândută în anul 1933. În acest an, Noica, proaspăt căsătorit, se stabilește la Sinaia cu prima sa soție Wendy Muston, cu care va avea doi copii, Răzvan și Alexandrina (Dina).

1933: urmează, timp de un an, cursurile Facultății de Matematică, unde-l are ca profesor pe Dan Barbilian, cel cu numele de poet Ion Barbu.

1938, primăvara, Noica, cu o bursă din partea statului francez, pleacă la Paris unde va sta până în primăvara anului următor, 1939.

1940, mai, la Universitatea București (unde urmasa, între 1928-1931, Facultatea de Litere și Filosofie), Noica își susține doctoratul în filosofie cu teza *Schiță pentru istoria lui „Cum e*

cu puțină ceva nou?” În octombrie, pleacă la Berlin ca referent de filosofie la Institutul Româno-German, participând câteodată la seminarul de filosofie al lui Martin Heidegger.

După 1941, Noica este trimis în Germania de către Ministerul Propagandei, având funcție în cadrul serviciului exterior de presă. Se va reîntoarce în țară, după 23 august 1944.

1946, moare Grigore Noica (n. 1880), tatăl lui Constantin Noica.

1947: Noica divorțează de prima soție care pleacă ulterior, cu cei doi copii, un băiat și o fată, în Anglia, unde se și stabilește în anul 1955.

1949: lui Noica i se stabilește domiciliu obligatoriu, pe timp nelimitat, la Câmpulung Muscel. Era înfierat ca fost moșier, deoarece avusese în posesie 50 ha de teren arabil cât și inventar agricol. Locuiește la o familie în strada I.C. Frimu, numărul 26. Aici o cunoaște pe cea de a doua soție, Mariana Atanasiu, fostă funcționară la Ministerul de Externe, mama unei fetițe mici. Dinu și Mariana se întrețin, în acel timp de sărăcie cumplită, dând lecții de engleză cu 5 lei ora sau pe alimente.

1958, 11 decembrie: Noica, fost membru legionar, este arestat, anchetat și condamnat incriminat de uneltire contra ordinii sociale cu alții, activitate de propagandă și agitație împotriva regimului democrat popular. Sunt arestați toți cei care asistau la seminarele private susținute de Noica la Câmpulung Muscel. Aceștia vor purta la proces numele de „lotul Noica”.

1964, luna iunie: Constantin Noica este eliberat din închisoare. Imediat se încadrează ca cercetător la Institutul de Logică al Academiei (str. Negustori), condus de Athanase Joja, și i se repartizează un apartament în sectorul 5 al Capitalei, pe strada Ornamentului, numărul 4. Mircea Casasovici, în volumul său de amintiri *Vărul meu Dinu*, la paginile 91, 92, 95, 96 scrie: (...) *în 1964, au început să apară prietenii noștri, venind din diferite închisori sau sate din Bărăgan. A apărut, slab și stins, și Dinu... (...) El dorea să se stabilească într-un oraș de provincie, de preferință, nu am înțeles de ce, la Pitești și să trăiască dând lecții de engleză și matematică. Nu prea multe, căci după socotelile lui nu avea nevoie ca să trăiască decât de vreo opt lei pe zi, 2 lei pâine, 3 lei lapte și 3 lei țigări (...) Până când, într-o zi, ne-a anunțat că a fost angajat ca cercetător la Centrul de Logică, condus de profesorul Athanasie Joja. După câțva timp a primit o locuință de două camere, într-un bloc din Berceni, unde s-a mutat și Mariana, care-i asigura o viață regulată, în măsura în care asta era posibil cu el [...] La început, s-a gândit să-și construiască o nouă culă, pe planurile arhitectului minunat Joja, undeva în apropierea Bucureștiului. [...] Dar după puțin timp a fost atras de Sibiu și de împrejurimile lui. (...) Așa a ajuns Dinu la Păltiniș, într-o vilă de stat, mâncând la cantină, deci în condiții în care, supravegheat de o persoană abilă, putea fi ținut sub control. În primii ani a locuit într-o cămăruță de 9 m pătrați, cât să intre înghesuite un pat, o masă, un scaun, un cuier, o sobă de tuci și un lavoar fără apă curentă. Dar cred că pentru Dinu a fost epoca cea mai fericită din viața lui! În anii șaptezeci și optzeci, Dinu a făcut mai multe călătorii în Europa, petrecându-și cea mai mare parte din timp în bibliotecile din Germania, dar și la Paris și în Anglia unde și-a revăzut copiii. S-a întors pe jumătate mulțumit!... la Păltiniș...*

După ce în timpul ultimei călătorii a lui Dinu la Paris, Liiceanu a publicat Jurnalul de la Păltiniș, Dinu a început să fie tot mai des vizitat de tot felul de oameni, studenți, preoți, intelectuali, care urcau la Păltiniș ca la o Mecca, în căutarea unui cuvânt sau sfat bun.

Au mai trecut doi, trei ani, Dinu continua să vină regulat la București, de sărbători, împreună cu Mariana (...) Avea acum 80 de ani și era în continuare sănătos și mintea era la fel de strălucitoare...

(...) Dinu, noaptea, când s-a sculat pare-se ca să alunge un șoricel, care îi atacase borcănelul de iaurt, s-a împiedicat și a căzut pe pardoseală. A suferit o fractură a colului femural și a rămas pe pardoseala rece până dimineața, când a fost descoperit datorită întârzierii lui de la programul zilnic.

1968, 11 aprilie până în 1974, 30 ianuarie, Noica, acest „Descartes român” (cum îl numea filosoful Ion Petrovici), locuiește în noul cartier Berceni, la adresa Alea Ornamentului numărul 4, blocul E 9, scara II, etajul III, apartamentul 34, sector 5.

1969, 3 aprilie, îl găsim la adresa Strada Pictor Romano, numărul 18, sectorul II al Capitalei.

1970: locuiește tot în Alea Ornamentului 4 și lucrează ca cercetător tot la Institutul de Logică de pe lângă Academia Republicii Socialiste România.

1971, 19 iunie, este începută urmărirea informativă asupra lui Noica, doctor în filosofie, domiciliat la această dată în București, strada Drumul Taberei, numărul 66. Este neîncadrat politic. În 15 decembrie, într-o Notă semnată „Andrei”, Noica spune că o să-și cumpere o casă la Mogoșoaia, unde se va retrage ca să scrie.

1974: îl găsim pe Noica locuind tot în apartamentul din Alea Ornamentului. Între 13 și 17 februarie locuiește în Vila 24 de la Snagov.

1975, la data de 15 martie îl găsim domiciliat în strada Drumul Taberei, numărul 66, scara II, etajul III, apartamentul 56.

1975, 18 martie, Constantin Noica dorește și intenționează să părăsească Bucureștiul și să se stabilească la Sibiu sau Rășinari sau la Sâmbăta de Sus.

1976, 15 ianuarie: îl vedem pe Noica trăind modest în jurul Sibiului prin diverse sate. La data de 22 ianuarie vine de la Cisdăie în București și stă până la 1 februarie, același an (aflăm despre acest lucru de la următorul „Nicoară”, care datează informația chiar în ziua de 22 ianuarie). Pentru 3 zile, în acest an vizitează mănăstirea Rohia. Se stabilește la Păltiniș.

1976: Noica locuiește tot în strada Drumul Taberei 66.

1977: Noica pensionar. Dosarul său de urmărire informativă „Nica Dan” este propus spre închidere prin raportul semnat de către căpitanul Prunescu Mircea. Este cel care plecase pe 21 mai 1976 cu Noica într-un periplu prin țară cu ținta Sibiu. Au trecut prin Sighișoara, Hațeg, Lancrămul lui Blaga, Sighișoara. Până la urmă, sfătuit de Aurel Cioran, Noica alege Păltinișul, abandonând gândul către locurile din preajma Mănăstirii Sâmbăta. La Păltiniș, locuiește în Vila 23, camera 13.

19 noiembrie 1977 se întoarce dintr-o călătorie de o lună și jumătate pe ruta Ungaria, Austria, Italia, Elveția, Franța, Anglia. În noiembrie, Noica se află la Paris și Germania.

La 22 noiembrie 1977, Noica este în Sibiu.

În 1978, 12 iunie, Noica se află la Păltiniș. Este de găsit tot la aceeași adresă din București, Drumul Taberei 66. La 23 august vine în București pentru mai mult timp, chemat pentru a face corecturile la noua sa carte *Șase maladii ale spiritului contemporan* care apare în același an la Editura Univers.

În 1979, vara, face corespondență din București cu Lucian Boz, continuată până în decembrie 1981.

1980, aprilie, se află în București. Aflăm acest lucru dintr-o scrisoare către poeta Ileana Mălăncioiu, datată 6 aprilie.

1985, mai, Noica pleacă la Paris pentru a lansa opera filosofică a lui Lucian Blaga, ducând demersuri spre a tipări opera acestuia în franceză, spaniolă și germană. Stă la Paris câteva luni, mergând des la Bibliothèque Sainte-Genève.

1986, decembrie: Noica locuiește la Păltinișul Sibiului, în vila cu numărul 12. Aici îi primește pe „învățăceii” Vasile Zamfirescu (psihanalist și eseist), Alexandru Surdu (filosof, profesor de filosofie), Thomas Kleininger (traducător, cunoscător al limbilor germană și engleză) etc. Angela Botez și Victor Botez, la pagina 49 a cărții *Modelul Cultural Noica* * îl evocă: *L-am reîntâlnit pe Noica în decembrie 1986, la Păltiniș, în decorul de iarnă carpatină. Vila numărul 12, în care locuia în cea mai mare parte a anului, este o construcție de zid și lemn, cu șarpantă înaltă, ascunsă între brazi seculari. [...] Pe trei pereți ai casei scării se desfășoară sub șarpantă tot atâtea secvențe din «fresca bizonilor» în tonuri cromatice pale, aproape șterse, sugerând patina timpului. Pictura a fost comandată de Noica unui pictor, el a făcut schițe și sugestii. «M-am gândit să întâmpin oaspeții, care se pregătesc să-mi treacă pragul modest, cu ceva frumos, cu câteva imagini amintind de peștera de la Altamira, adică de acolo de unde ne vin primele semne rupestre ale creației omului».*

1987, 4 decembrie, Noica se stinge din viață la Păltiniș și este înmormântat în ziua de 6 decembrie, de sărbătoarea Sfântului Nicolae, la Schitul Păltiniș, după cum dorise el însuși. Slujba înmormântării a fost oficiată de un sobor de preoți în frunte cu IPS Mitropolit Antonie Plămădeală al Ardealului, Crișanei și Maramureșului. La ceremonia înmormântării, printre participanți, pot aminti pe: Andrei Pleșu, Gabriel Liiceanu, Nicolae Steinhardt, soția Mariana, Măriuca Vulcănescu, Mihail Șora, Sorin Vieru, Șt.Aug. Doinaș, Irinel Liciu, Constantin Barbu, Eleonora și Aurel Cioran, sculptorul Mihai Olos, meteorologul Octavian Nicolae etc.

În 1988 ar fi fost, pentru Noica, anul primirii Premiului Herder în Germania. Dar, n-a fost să fie...

În timpul nostru, în sensul înaltei prețuiri, numele de Constantin Noica s-a dat unei străzi din București, unei străzi din Cluj și este pus pe frontispiciul unui liceu teoretic din Sibiu.

Septembrie, 2023

Ion HAINEȘ

Mihail Sebastian

(18 octombrie 1907, Brăila – 29 mai 1945, București)

Pe numele său real, Iosif Mendel Hechter, prozator, dramaturg, publicist, critic literar, traducător, scriitor complex, publicist extraordinar, care ne-a lăsat pagini memorabile despre romanul modern și despre fenomenul teatrului românesc.

Mihail Sebastian se înscrie în aceeași direcție a modernității, prin promovarea unei proze analitice (marile sale modele fiind – ca și în cazul lui Camil Petrescu sau Anton Holban – Marcel Proust și André Gide), prin folosirea tehnicii jurnalului intim, din dorința, declarată, de a respecta adevărul, autenticitatea.

Cărțile sale dezvăluie tensiunea unui suflet frământat, dornic de a se confesa, de a se descoperi pe sine însuși prin relațiile cu ceilalți, de a-și înțelege devenirea ca tip individual sau social. Confesiunile sale sunt de o mare sinceritate și ele trădează aspirația spre puritate și frumusețe, spre poezie și perfecțiune. Ca și la Camil Petrescu, luciditatea analitică nu anulează, ci potențează, într-un mod specific, poezia, prozatorul fiind, structural, un poet, un suflet sensibil, însingurat, rănit de duritatea vieții, de marile obstacole pe care aceasta i le creează.

Așa ne apar, în primul rând, „Fragmente dintr-un carnet găsit” (1932) și, mai ales, „De două mii de ani” (1934), cărți ale unei exemplare dezbatere morale și politice în

care scriitorul, evreu de origine, pune cu acuitate problema condiției sale sociale și naționale, subliniind drama categoriei umane ce o reprezintă. Urmărind destinul personajului principal, etapele formării sale ca om și ca intelectual, Mihail Sebastian surprinde gesturi și atitudini, concepții controversate, generate de chestiunea rasială, care marchează profund sufletul său.

„Eseu polemic”, cum îl definea G. Călinescu, romanul

„De două mii de ani” a provocat la apariție o primire extrem de contradictorie. Apărându-se, Mihail Sebastian răspunde cu calm și cu o luciditate rece, prin eseu din 1935 „Cum am devenit huligan”, tuturor celor care l-au acuzat.

Excelent cunoscător al sufletului feminin, Mihail Sebastian dezvăluie în romanul „Femei” (1933) câteva experiențe erotice și o interesantă galerie de portrete, prin intermediul lui Ștefan Valeriu, eroul principal.

Experiența acestui roman este una esențială pentru literatura lui Mihail Sebastian. Se definesc aici o anume tipologie feminină, pe care o vom reîntâlni în teatrul său, o anumită atmosferă, aceea a vacanței, a deplinei libertăți de manifestare a sentimentului omenesc, o anumită poezie nostalgică, specifică scriitorului. Însuși personajul central, Ștefan Valeriu, va deveni

eroul principal în „Jocul de-a vacanța”, acela care va iniția iluzoriul joc, al fericirii, cu nostalgia unei posibile lumi ideale, realizată, desigur, doar în planul visului.

Orașul cu salcâmi, roman scris, de fapt, mai înainte, dar publicat în 1935, este cartea unei vârste, aceea a trecerii de la copilărie la adolescență, cu tulburările și crizele specifice, cu inconsecvențele firești.

Prima iubire, primele deziluzii, nonconformismul, fuga de acasă, mirajul căsătoriei sunt analizate nuanțat de Mihail Sebastian.

Evadarea în munți, într-o natură superbă, dominată de lumină și de albul imaculat al zăpezii, echivalează cu o eliberare, cu o purificare morală într-un spațiu ideal, salvator.

OPERE PUBLICATE

Opera literară: „Fragmente dintr-un carnet găsit” (1932),

„Femei, roman (1933), „De două mii de ani, roman, cu o prefață de Nae Ionescu, Editura „Națională – Ciornei” (1934), „Cum

am devenit huligan, București, Editura „Cultura națională” (1935),

„Orașul cu salcâmi, roman, București, Editura „Universala” Alcalay (1935), „Accidentul, roman, București, Fundația pentru literatură și artă (1940).

Piese de teatru: „Jocul de-a vacanța” (1939), „Steaua fără nume” (1942), „Ultima oră” (1944), „Insula”, text neterminat (1944). „Opere alese”, vol. I, Teatru, „Cronici dramatice”, Editura pentru literatură și artă (1956), vol. II.

Proza publicistică.

Periodice la care a publicat Mihail Sebastian:

„Cuvântul” (1927-1933), „Universul literar” (1927-1929),

„Tiparnița literară” (1928-1931), „Contimporanul” (1929),

„România literară” (1923-1933), „Azi” (1932-1936), „Reporter”

(1933-1937), „Revista Fundațiilor” (1934-1945), „Vremea”

(1934-1936), „Rampa” (1935-1936), „Facla” (1935-1936),

„L’Indépendance Roumaine” (1935-1937), „Viața românească”

(1933-1940), „Adam” (1938), „România liberă” (1944),

„Cortina” (1945).

Aceasta demonstrează activitatea intensă de publicist a lui Mihail Sebastian. Publicistica n-a fost pentru el o activitate secundară, ci, dimpotrivă, o operă egală cu activitatea literară.

Proza lui Mihail Sebastian are caracter de confesiune stendhaliană și de jurnal intim. În Fragmente dintr-un carnet găsit, apare

³ Informație preluată din cartea Corneliiei Ștefănescu – „Mihail Sebastian”, Editura Tineretului, 1968.

filozofarea juvenilă și nonconformismul, dublate de note de lirism. În „Femei”, se dezvăluie experiențele erotice ale lui Ștefan Valeriu, petrecând o vacanță în Alpii Francezi și studiind sufletul feminin în diversele lui ipostaze.

Romanul „De două mii de ani” este un eseu polemic, descriind drama existențială a alogenului Mihail Sebastian.

„Orașul cu salcâmi” este un roman al provinciei și al adolescenței, al psihologiei feminine, aflate la vârsta tulburărilor erotice.

„Accidentul” rememorează câteva experiențe erotice, în care natura, prin frumusețea ei purificatoare, salvează sufletele îndrăgostiților.

Teatrul lui Mihail Sebastian aduce în scenă o lume aparte, plină de poezie și de frumusețe.

Eroii evadează din realitatea banală, cotidiană, cenușie, într-o altă realitate, iluzorie, în natură („Jocul de-a vacanța”), în vis („Steaua fără nume”), în istorie, în vremea lui Alexandru cel Mare („Ultima oră”), având mirajul fericirii de-o clipă. Teatrul lui Mihail Sebastian este încărcat de poezie și de lirism și înscrie în dramaturgia românească o dată remarcabilă.

OPERA PUBLICISTICĂ

Activitatea de gazetar, critic literar și cronicar dramatic la revistele „România literară”, „Rampa”, „Vremea”, „Reporter”,

„Viața românească” se caracterizează printr-o efervescență publicistică neobișnuită, gazetarul publicând aproape număr de număr cronici literare și dramatice, note de lectură, comentarii sociale și politice.

În monografia pe care i-o dedică, Cornelia Ștefănescu consideră că „în evoluția de publicist a lui Mihail Sebastian pot fi deosebite, în linii mari, două perioade. Cea dintâi, pe care am delimitat-o de la 1927, anul debutului său la „Cuvântul”, ca proaspăt bacalaureat, remarcat de Nae Ionescu, până la data plecării la Paris, în

1930. A doua perioadă cuprinde timpul scurs de la întoarcerea sa din Franța până la începutul celui de al Doilea Război Mondial”⁴.

În 1928, Mihail Sebastian colaborează la „Cuvântul” și la „Universul literar, apoi, în 1929, începe o colaborare la revista

„Contimporanul”, unde publică rubrica „Povestea vorbii. Între gazetărie și literatură”. Între 1928-1930, publică în „Tiparnița literară” câteva articole de critică literară stabilind unele criterii ale activității sale de viitor critic literar la „România literară”, „Revista Fundațiilor”, „Rampa”, „Reporter”.

Între 1927-1928, publică în „Cuvântul” câteva foiletoane – „Considerații asupra romanului modern”, în care constată declinul romanului, ca specie epică, și nu numai al romanului, ci și al celorlalte genuri.

El face o comparație între romanul secolului al XX-lea și romanul secolului al XIX-lea.

Analiza sa asupra romanului „À la recherche du temps perdu” al lui Proust demonstrează că romancierul francez a influențat profund proza românească și estetica pe această temă, declanșând dezbateri pasionante, cu urmări benefice pentru romanul românesc modern.

În aceeași ordine de idei, se înscriu opiniile lui Sebastian despre literatura engleză, despre Stendhal.

Scriitori ca Hortensia Papadat-Bengescu, Camil Petrescu, Gib Mihăescu, Anton Holban, Sebastian însuși sunt profund influențați de prozatorul francez.

Cronicar dramatic

Mihail Sebastian a scris cu pasiune și înaltă competență despre teatru. El a comentat situația teatrului românesc, din perioada interbelică, valoarea repertoriului, spectacolul teatral – regie, interpretare, decor, din perspectiva unui profesionist, teoretician, dar și dramaturg de prestigiu.

Un articol al său, publicat în revista

⁴ Op. cit., p. 526-527.

„Rampa” din 8 sept. 1935, se intitulează „Teatrul cu punțile tăiate” și constată că „teatrul românesc de astăzi nu are nici pe departe valori echivalente valorilor din poezie, de creație epică și de gândire critică contemporane. Este o disproporție imensă între poezia și proza noastră de o parte și literatura dramatică, de altă parte. Nu există un Arghezi al teatrului. Nu există un Rebreanu, Cuvinte potrivite, Răscoala, Patul lui Procust, Concert din muzică de Bach nu au nimic corespunzător pe scenă”⁵. „În ultimii ani niciun tânăr n-a venit spre teatru”, spune Mihail Sebastian.

„Singur teatrul a rămas deoparte, singur și pustiu. Nicio vocație, niciun efort, niciun semn. Teatrul cu punțile tăiate!”⁶. „Teatrul nu mai participă la viața intelectuală prezentă. El nu comunică nici cu plastica, nici cu muzica, nici cu poezia, nici cu gândirea. Punțile îi sunt tăiate”⁷.

Chiar și „Banca H”, destinată cronicarului dramatic, „contribuie la izolarea teatrului. judecata ei critică este lipsită de perspective și de lărgime”. (...) „Cronica dramatică ar trebui să aducă în funcțiunea ei o viziune de sinteză mai cuprinzătoare, mai variată și mai gravă decât trecerea în revistă a câtorva fleacuri actoricești, mereu aceleași”¹.

În legătură cu repertoriul teatral, cronicarul afirmă:

„Repertoriul său nu înregistrează niciuna din neliniștile sau din căutările timpului. Acest repertoriu nu răspunde nici sensibilității noastre, nici problematicei noastre. Nimic din ceea ce pentru o conștiință modernă este acut și esențial, nimic nu se găsește în teatru”.

În altă parte, în Rampa din 8 iunie 1936, la sfârșit de stagiune, constată cu tristețe: „Încă o stagiune care a trecut fără glorie, fără eroism” (...) „E o criză de orientare în teatru, o criză de suflu intern, o criză de convingere și de credință, o criză a teatrului cu funcțiune creatoare în ansamblul culturii noastre”.

În revista „Viața românească” din iunie 1938, Mihail Sebastian publică un articol – „La o nouă direcție a Teatrului Național”, în care, de asemenea, critică vechea direcție a Teatrului Național, care „și-a pierdut caracterul de post cultural în cultura românească și a devenit cu timpul un fel de mică regie autonomă” (...) „Toată conducerea de la război încoace a stabilit în teatru o mentalitate de serviciu administrativ. problemele specifice de teatru, problemele de cultură și de artă au fost lăsate pe planul al doilea”⁸. Cronicarul stabilește și obiectivele fundamentale ale Teatrului Național: „Teatrul Național a uitat că funcțiunea sa este de a crea o literatură dramatică originală, de a menține vii operele noastre clasice, de a păstra contactul cu marea literatură universală, de a crește generații noi de actori, de a face din prima noastră scenă punctul de întâlnire al scrisului românesc cu plastica și muzica românească, în sfârșit, de a întreține în existența teatrului un climat de cultură”.

În aceeași ordine de idei, găsim cronici asemănătoare în articolele: „Banca H sau despre o atitudine critică în teatru” (cinci articole în „Rampa” la septembrie 1935), „Notă despre literatura dramatică” („Revista Fundațiilor Regale”, septembrie 1936), „Notă tot despre literatura dramatică” („Revista Fundațiilor Regale”, noiembrie 1936).

La rândul lui, Mihail Sebastian face analiza unor spectacole cu piese de Victor Ion Popa, Maxim Gorki („Azilul de noapte”), I. L. Caragiale („O scrisoare pierdută” și „D-ale carnavalului”), remarcând că „I. L. Caragiale rămâne, în ciuda timpului ce trece, linia mare a teatrului românesc”.

Publicistica lui Mihail Sebastian are o notă profund originală, ea este expresia unei inteligențe ieșite din comun, dar și a unei sensibilități aparte, care nu l-a lăsat indiferent la marile probleme social-politice și cultural-artistice ale epocii în care a trăit.

⁵ Op. cit., p. 525.

⁶ Op. cit., p. 526

⁷ Idem

⁸ Op. cit., p. 530-531

Interviu cu maestrul Ladislau Roth

Compozitor, pianist și dirijor de talie internațională -

Moto: *Am fost așa de fericit..., că la acel pupitru, unde mi-am început cariera, unde am luat prima oară bagheta în mână, a fost și ultima oară – la Opera din Timișoara! Asta a fost în 2019.*
- Ladislau Roth -

Am avut privilegiul de a sta de vorbă cu o personalitate cu totul specială, un om a cărui viață a fost deosebită. Domnul Roth a fost martor la evenimente istorice dobândind o experiență de neprețuit. La venerabila vârstă de 104 ani invitatul meu, care este un muzician de renume internațional, dar și un supraviețuitor al uneia dintre cele mai întunecate perioade din istoria umanității — Holocaustul, ne povestește parte din viața sa.

Prin muzica sa, el a reușit să transforme durerea și suferința în artă, oferind speranță și alinare pentru nenumărate generații. Domnul Ladislau Roth ne povestește mai multe despre viața sa extraordinară, despre modul în care muzica a fost și continuă să fie o forță vitală pentru supraviețuire și vindecare.

În ziua de 12 august 2024 am avut bucuria de a-l vizita pe muzicianul Ladislau Roth, acasă în orașul Bat-Yam, Israel. "Complice" mi-a fost distinsa artistă, doamna Terry Gabor (Bat-Yam, Israel), căreia îi mulțumesc și pe această cale!

La cei 104 de ani, domnul Ladislau Roth are o ținută și o memorie de invidiat. Ne-a povestit nenumărate momente din trecutul său

profesional cât și din cele mai triste, din timpul Holocaustului.

László Roth sau **Ladislau Roth** uneori **Laslo Rooth**, în ebraică: לאסלו רוט sau לזלזל רוט, s-a născut în ziua de 4 iulie, 1920 la Satu Mare. Este un dirijor israelian de orchestră și cor, compozitor și adaptator, originar din România. A fost dirijor, apoi prim-dirijor al Operei din Timișoara iar în Israel, dirijor al Orchestrei simfonice radio din Ierusalim, al Corului de cameră din Tel Aviv, al Corului Tzadikov și director muzical al Ansamblului israelian de folclor „Anahnu Kan”. A realizat adaptări muzicale pentru numeroase spectacole și înregistrări. A aranjat multe piese din muzica israeliană și din cei mai buni artiști ai țării care au trecut sub bagheta lui, spre exemplu: Shoshana Damari, Yoram Gaon, Arik Einstein și contemporani, ca: Maor Cohen și Peter Roth (fiul său care în plus a participat și în calitate de dirijor). A dirijat la Festivalul de cântăreți Hasidici „Tshoot Roshunot” și la festivaluri pentru copii.

Iată interviul:

Lucreția Berzintu (L. B.): *Bună ziua, maestre Ladislau Roth! Vă mulțumesc mult pentru că ați acceptat cu amabilitate, să avem acest dialog acasă la dumneavoastră!*

Pentru început, vă rog să vă prezentați pentru publicul care vă cunoaște mai puțin.

Ladislau Roth (L. R.): Bine ați venit la mine acasă! Eu vă mulțumesc pentru vizită, în primul rând! Sunt dispus să-mi aduc aminte de cele întâmplate, să dau niște informații.

M-am născut în Satu Mare, în 1920, într-o familie normală, medie ca venituri. Am avut o copilărie frumoasă, dar la vârsta de zece ani m-am mutat de la Satu Mare la Timișoara, și pentru că deja la vârsta de 11 – 12 ani am început să cânt la pian mi-am spus că ar fi bine să mă dedic acestei profesii. În principiu m-am gândit să fiu pianist concertist și am avansat chiar foarte bine în acest domeniu. La Timișoara am urmat și am terminat liceul.

(L. B.): *Unde v-a prins alipirea unei părți din teritoriul Transilvaniei Ungariei horthyste prin Dictatul de la Viena din 30 august 1940?*

(L. R.): În anul 1940 când terminasem deja bacalaureatul, m-am dus la Satu Mare, la nunta verișoarei mele și acolo m-a prins alipirea Ardealului la Ungaria. Inițial, i-am rugat pe părinții mei să stea acolo, la Timișoara, pentru că mă voi întoarce cu o ocazie. Nu era ușor atunci de trecut frontiera, dar părinții mei au vrut să vină ei după mine, la Satu Mare (care era deja în Ungaria). Așa că, au lichidat totul la Timișoara și au venit la Satu Mare. Mai apoi s-au stabilit la Oradea unde aveau prieteni iar afacerile au mers foarte bine. Fac o paranteză să vă spun că părinții mei s-au născut în Austro-Ungaria și au trăit în Imperiul Austro-Ungar. De fapt, mama mea s-a născut la Mannheim, în Germania.

(L. B.): *Ce a urmat atunci, după alipirea părții din Transilvania la Ungaria?*

(L. R.): Eu, când am văzut că sunt în Ungaria – visul meu a fost să pot studia la Academia de Muzică „Franz Liszt” din Budapesta, care era pe atunci una dintre academiile cunoscute în Europa. Adică, a scos oameni importanți. În 1940 m-am dus la Budapesta și mi s-a spus că nu mai sunt locuri pentru evrei, că a fost un număr limitat. Atunci m-am dus la Cluj, care era tot în Ungaria și am avut un profesor cunoscut, Ferenc Farcaș, care a scris multă muzică pentru filme. După primul an de studiu am încercat încă o dată la Budapesta și am reușit. Am făcut anul II deja la Budapesta. Dar, în 1943, când m-am prezentat la începutul anului școlar următor mi s-a spus, „mergeți la secretariat că aveți un comunicat”. Am fost anunțat că nu mai pot continua studiile pentru că s-a introdus „numerus nullus” adică evreii și alte naționalități nu mai sunt acceptați. (nota red.: „numerus nullus” = o serie de reglementări naziste prin care evreii au fost excluși practic din toate profesiile comerciale, economice și intelectuale în timpul celui de-al Doilea Război Mondial). N-am avut nicio altă soluție decât să mă întorc la Oradea, unde se stabilise familia.

(L. B.): *Mai întâi a fost antisemitism, apoi ghettoizare, urmând deportări în lagăre naziste... Cum a început totul?*

(L. R.): În dimineața zilei de 16 martie 1944, am văzut că pe stradă se plimbă soldați germani cu svastica. Astfel, am înțeles că Ungaria a fost ocupată de germani. După opt zile am fost obligați să purtăm steaua galbenă (steaua lui David), care trebuia să fie de 10 x 10 cm. Jandarmii unguri, care erau cei mai brutali, mai răi decât SS, aveau în buzunar centimetru și măsurau. Dacă era numai de 9 cm, luai bătaie pe loc. Pe scurt, evreii au fost adunați în ghetoul din Oradea, unde am stat trei săptămâni și apoi am fost anunțați că în șapte transporturi ne duc în Germania pentru lucru. Eu am fost în transportul nr. 3 și am sosit în 29 mai 1944, pe la ora 3 – 4 dimineața, când era încă întuneric.

(L. B.): Ați fost la Auschwitz?

(L. R.): Da, la Auschwitz – Birkenau, împreună cu mama și tata. Aici, lucrurile s-au desfășurat așa de repede încât n-am avut nici măcar timp să-mi îmbrățișez mama. A fost o despărțire imediată; femeile cu copii până la 16 ani de o parte, bărbații pe de altă parte, în rând din cinci în cinci – mai ușor de numărat. N-am mai văzut-o pe mama mea în tumultul acela, ce-a fost acolo. Ulterior am aflat că au dus-o la gazare imediat cum am sosit.

Noi am ajuns în fața ofițerului care cu gestul făcut cu mâna, ne-a arătat în dreapta (nu știam ce înseamnă „stânga, dreapta”!!). Tatăl meu și cu mine ne-am dus astfel în dreapta și a urmat dezinfectare, ras pe cap... Apoi ne-am dus în lagăr și timp de trei zile n-a fost nimic. Subliniez că în Birkenau era „doar” partea de distribuție – barăci din lemn, totul din lemn -, de unde se cereau trimiteri în alt lagăr, de 300, 400, 500 de oameni. În mijloc este Auschwitz 1 care este baza, unde sunt case de cărămidă (fostă cazarmă a armatei poloneze). Partea a treia este Molovich unde erau două fabrici mari, **IG Farbenindustrie AG** – cea mare firmă de vopsele, chimicale și farmaceutice.

(L. B.): Ce ați făcut în lagăr?

(L. R.): După trei zile am fost chemat, să fiu un ”comando” și din păcate am prins un comando care necesita efort fizic. N-a fost greu, că am fost trei în ”comando” și am primit un fel de targă, o platformă din scânduri mari legate și cu două roți, care se putea ridica pentru ca ”încărcătura” să cadă. I se spunea ”purtător de cadavre”. Deci, trebuia să ridic. Veneam la o rampă unde era stația de debarcare – pentru că în fiecare vagon au fost 2 – 3 decedați care n-au rezistat drumului, oameni bolnavi fără medicamente... îi adunam, îi puneam pe targă (acesta e numele mai potrivit) după care trebuiau duși la crematoriu, veneam înapoi în lagăr și îi adunam pe cei care erau decedați.

Subliniez că acel crematoriu era la 2 km distanță față de locul lagărului. Trebuia să facem asta de dimineață, de la ora șase până seara la ora șase. Norocul meu a fost – nu știu dacă era noroc, eu socotesc că a fost noroc - că am avut un ”capo” (capo era un fel de șef al fiecărui grup de lucru), un neamț creștin care, odată a stat cu mine de vorbă și mi-a spus că este profesor universitar. A fost cu triunghiul roșu, adică era deținut politic. Există triunghi negru, verde, violet... Acei care studiau Biblia aveau altă culoare, homosexualii cu violet... Și el m-a întrebat cu ce m-am ocupat. I-am spus că am doi ani de academie de muzică. Am uitat să vă spun că limba mea maternă este germana, de la mama. Așa că... chiar m-a

întrebat de limbă și i-am răspuns că mama este de origine germană. Văzând că mă simpatizează, am avut curaj într-o zi și i-am spus, „*faceți-mi un bine, vă rog: sunt cu tatăl meu aici care în viața lui n-a lucrat nimic fizic și mi-e frică că nu rezistă.*”

Mi-e greu sufletește pentru că nu mai pot să fac chestiunea asta deoarece am pus pe targă decedați pe care i-am cunoscut în orașul meu”.

(L. B.): Ce a urmat atunci?

(L. R.): După șase săptămâni mi s-a spus că este un transport. Am ajuns la transport, l-au pus și pe tatăl meu și am ajuns la Melk, în Austria, unde era un lagăr nou, atunci s-a format. S-au adus 8000 de prizonieri, deținuți, unde se căutau oameni de meserie, de la frizeri, tipografi, bijutieri... și la urmă, și muzicieni. S-a făcut o orchestră, de fapt mai mult o formație cu muzică de cameră barocă, în care au fost cehi, doi olandezi, trei belgieni, polonezi... și i-au întrebat, „la ce instrumente cântați?” Au răspuns: vioară, clarinet..., ăia care au avut instrumente, care le puteau aduce și le-au avut cu ei, ușurându-le viața. Au avut dreptate. Eu am spus că sunt pianist dar pian nu am. Atunci, ce putem face? Aveți acordeon? Da! În viața mea n-am cântat la acordeon. ”Urăsc” instrumentul acesta, nu pot să-l văd! Dar, n-am avut încotro, am spus că am făcut Academia de Muzică... Atunci, dumneata ai să conduci orchestra, mi s-a spus! Bine, zic! Mi-a adus și material de orchestră... Așa am reușit 10 luni, într-adevăr, să-mi îmbunătățesc soarta. Nu numai a mea dar și a tatălui meu pentru că de două ori pe săptămână am cântat pentru bucătar, în bucătărie și la sfârșit ne spunea: „când ieșiți, vedeți acolo o cutie mare, luați și băgați ceva pe sub haine... cartofi sunt”. A vrut să spună sub cămașă..., cămașă nu exista. Dar, totul a mers acceptabil.

(L. B.): Care au fost momentele cele mai triste atunci când ați cântat în lagăr?

(L. R.): Da, am cântat și în situații foarte triste, spre exemplu, un tată și fiu au evadat de la lucru și după trei zile i-au prins Gestapo și i-au adus înapoi. Atunci, trebuia să mergem la poarta de

intrare să cântăm iar urmarea a fost de un cinism fantastic. Am fost întrebați: „voi știți cântecul acela german - toate pășările s-au întors aici?” Simbolic, acei care au fugit, s-au întors. Am cântat asta și am acompaniat. Am primit ordin să cântăm acest cântec pentru că acesta era cel mai adecvat pentru momentul când ei erau duși spre spânzurătoare. Dar, cu alte ocazii am cântat și în zile de duminică, așa... chiar și valsuri de Strauss ș.a.m.d.

(L. B.): Există un moment anume din acea perioadă tragică care v-a marcat profund?

(L. R.): Da, era noaptea de 31 decembrie 1944 când au venit după noi pe la nouă seara, ne-au scos din lagăr legați la ochi și ne-au dus la petrecerea de Revelion de la reședința Lagerführer-ului. Am fost surprinși pentru că nu mai ieșisem niciodată din lagăr. Eu îmi luasem acordeonul – în lagăr nu am avut un alt instrument, deși în viața mea nu cântasem la acest instrument.. În casa Lagerführer-ului, unde petreceau comandantul lagărului cu câțiva ofițeri și câteva doamne, am cântat valsuri, operete... La un moment dat ne-au cerut să facem o pauză și ne-au dat ceva mâncare, nu mai văzusem de luni și luni de zile mâncare pentru oameni. Apoi am continuat cu valsul **Dunărea albastră**, când a intrat un subofițer de Aviație, Spriegel, care s-a așezat lângă mine, la pian – de fapt, o pianină înaltă. Am simțit ceva apăsându-mă în spate; mi-am dat seama că e revolverul lui. Era beat. Mi-a spus că, dacă nu îi cânt melodia preferată, mă împușcă pe loc. Știam că nu glumește și că nimeni nu l-ar trage la răspundere dacă m-ar omorî. În lagăr nu contau viețile noastre.

Cred că de la Dumnezeu mi-a venit atunci inspirația – iar de atunci, îi mulțumesc aproape zilnic – și mi-a venit în minte Joseph Haydn, cu un cvartet de coarde, **Kaiser Quartet**; în partea a doua a acestuia e un Andante, piesă preluată ca imn al Germaniei. M-am gândit în clipele acelea că, dacă voi cânta asta, se vor opri cu toții și am început să cânt câteva măsuri. S-au oprit într-adevăr cu toții, iar comandatul lagărului s-a uitat la mine mirat de ce se întâmplă. Eram pregătit ca, în cazul în care mă trage la răspundere pentru faptul că un deținut evreu cântă imnul Germaniei,

să-i spun: „Nu m-am gândit la imnul german, dar pentru că știu că vă place mult muzica clasică, v-am cântat din **Kaiser Quartet** al lui Haydn.” Nu am ajuns în momentul acesta, imediat comandantul cerându-ne să împachetăm instrumentele și să ne întoarcem în lagăr. Cu ajutorul lui Dumnezeu am scăpat cu bine.

(L. B.): Mai departe, ce a urmat?

(L. R.): Ei bine, cum v-am spus mai înainte sau am amintit, totul a mers ”bine” până la sfârșit de ianuarie 1945, când lagărul a fost evacuat și atunci ne-au dus mai departe, înspre apus, într-un lagăr de lângă orașul Ebensee, Austria, care aparținea de lagărul de concentrare Mauthausen. Este un loc aparent, foarte frumos! Ebensee este la 60 km distanță de Salzburg. Aici, deja s-au adus oameni din lagăre foarte mici, filiale, cum se spunea. Au fost cam 30.000 de oameni și aproape că nu aveam ce să mâncăm.

În 8 mai 1945, am fost eliberați de armata americană. În ziua în care ne-au eliberat americanii, naziștii încă avuseseră planul să ne ucidă. Ebensee avea două fabrici de armament subterane și ne-au zis să intrăm acolo, să fim protejați, că vor urma lupte cu americanii. Nouă ni s-a părut curios că pe ei îi interesează viețile noastre, așa că la această dispoziție a comandantului de lagăr niciunul din cei aproape 30.000 de deținuți nu s-a mișcat din loc; era deja o rezistență organizată. La scurt timp, comandantul și câțiva ofițeri fugiseră din lagăr, iar după nici două ore americanii au fost acolo.

Am ajuns să mai cântăm și pentru soldați americani muzică clasică, cu un violonist. De fiecare dată au fost prezenți mai mulți ofițeri.

(L. B.): Când ați revenit în România, după terminarea războiului?

(L. R.): Am terminat studiile muzicale la Budapesta după al Doilea Război Mondial iar în 1947 m-am întors în România și am fost angajat co-repetitor la Opera de Stat din Timișoara, fondată în acea vreme. În 1948 am apărut prima dată ca dirijor în spectacole de balet. Apoi am

fost directorul muzical al Ansamblului Muncitoresc de cântece și dansuri ”Flacăra”.

Apoi am lucrat ca dirijor principal. În 1953 am fost numit prim-dirijor al Operei Române din Timișoara, funcție deținută până în 1958, când am fost concediat ca urmare a depunerii cererii de emigrare în Israel.

(L. B.): Când ați plecat din România?

(L. R.): În 1960 am imigrat în Israel, împreună cu familia și m-am stabilit în orașul Bat – Yam unde locuiesc și în prezent.

(L. B.): Cum a fost acomodarea în societatea israeliană privind continuarea profesiei de muzician?

(L. R.): În acea perioadă, în Israel, era nevoie mai mult de militari decât de muzicieni. Cu toate acestea, am fost angajat ca dirijor al Corului de cameră din Tel Aviv, apoi am dirijat Orchestra Simfonică Radio din Ierusalim, Corul și Orchestra de estradă a Radiodifuziunii israeliene...

(L. B.): Am citit că, de-a lungul anilor, ați compus adaptări muzicale pentru spectacole de teatru și revistă, și pentru albumele unor cântăreți de muzică ușoară, ați făcut orchestrații pentru Plácido Domingo, Barbara Streisand și pentru alții. Ați dirijat în Africa de Sud, în S.U.A., dar cine v-a recomandat în Mexic unde ați stat peste zece ani?

(L. R.): Am primit o invitație pentru trei luni, să vadă cum sunt mulțumiți de mine, și s-a prelungit șederea în Mexic până la zece ani și patru luni. În anul 1989, ambasadorul României în Mexic, un domn, să-i zic ”domn”... era atunci ”tovarăș”, domnul Istrate îmi spune: ”noi urmărim activitatea dumneavoastră pentru că faceți și lucrări românești, și vrem să vedem cum putem să ne revanșăm. Atunci, i-am spus..., eu m-am adresat cu domnule pentru că eram într-o altă lume; zic: ”domnule ambasador, dacă vreți să vă revanșați aș vrea să fiu reabilitat pentru că în 1958 regimul comunist a făcut o faptă urâtă, m-a

îndepărtat din Operă, după 13 ani de activitate, la Opera Română din Timișoara. Domnul ambasador mi-a spus: ”da, bine!”

Peste trei săptămâni m-a chemat din nou și mi-a spus că are aprobare din partea Bucureștiului pentru a cânta acolo unde doresc, la București, Cluj, Timișoara și Iași. Nu, nu, i-am răspuns, mă interesează numai Opera din Timișoara, un spectacol, un concert..., și cu asta am încheiat.

Am plecat în România, la Timișoara, în octombrie 1989, unde am fost foarte bine primit, chiar directoarea – membră de partid, s-a purtat foarte frumos, am fost în foarte bune relații, chiar până la moartea ei. Nu pot să spun niciun cuvânt rău.

Am fost și în concert cu Filarmonica, și am ajuns în Mexic pentru încă două luni.

Am revenit pentru că m-au rechemat să rămân tot la Timișoara și, din 1991 până în 2014 am lucrat cu Timișoara, cu Brașov, cu București am fost mereu în Anglia, cu Timișoara am fost de trei ori în Germania și Olanda.

Deci, am făcut o mulțime de lucruri foarte bune cu cea mai mare dragoste!

(L. B.): Între timp a venit o generație nouă și...

(L. R.): În 2019 am primit o înștiințare de la actualul director al Operei timișorene care este un bariton, Cristian Rudic, că mă invită la Timișoara pentru că mi s-a acordat titlul de ”Cetățean de Onoare”. Îmi zic că pentru așa ceva trebuie să mă duc, și atunci l-am rugat pe băiatul meu să vină, să nu mă duc singur. Ne-am dus acolo.

Ceremonialul, în general, se face la Primărie dar acum s-a făcut la Operă. Mi s-a spus: *faci un spectacol, faci uvertura și după uvertură vii pe scenă, și atunci intră primarul să vă acorde titlul de ”Cetățean de Onoare”*. Așa s-a întâmplat.

Am fost așa de fericit, că la acel pupitru, unde mi-am început cariera, unde am luat prima oară bagheta în mână, a fost și ultima oară - la Opera din Timișoara! Asta a fost în 2019.

M-au mai chemat de multe ori, dar acum îmi obosesc puțin ochii, chiar cu ochelari.

(L. B.): Ce amintiri aveți de la Iași?

(L. R.): De la Iași am multe amintiri. De multe ori am fost invitat, este o orchestră excepțională. Am avut un turneu cu Filarmonica din Iași, corul filarmonicii – un cor foarte frumos. După aceea am avut și lucrări mai mici de operă, simfonia a 3-a și concert pentru pian de Beethoven. Și... trebuie să vă spun că am călătorit din Vercelli, un orașel la nord de Milano până în Sicilia, în concerte – majoritatea în biserici.

S-a confirmat că Orchestra din Iași este extraordinară și am fost primit foarte frumos, pentru care sunt recunoscător. Am fost de multe ori la Iași, aproape în fiecare an. Și după 1990 am fost o dată la Operă. Acolo cunosc sala, am făcut ”Nunta lui Figaro, de Mozart.

(L. B.): Vă mulțumesc pentru amabilitatea de a-mi acorda acest interviu, dorindu-vă multă sănătate și bucurii de la cei dragi!

(L. R.): Și eu vă mulțumesc și aștept să reveniți!

https://ro.wikipedia.org/wiki/L%C3%A1szl%C3%B3_Roth

Interviu realizat de Lucreția Berzintu, 12 august 2024, acasă la Domnul Ladislau Roth,

Bat – Yam, Israel

Radu BOTIȘ

Omul creștin, etalon pentru societate în ansamblul ei

Omul creștin a fost, de-a lungul istoriei, un reper moral și spiritual pentru societate. Învățăturile creștine, centrate pe iubire, compasiune, dreptate și smerenie, au modelat nu doar indivizi, ci și comunități întregi, contribuind la dezvoltarea unui cadru social bazat pe valori etice și morale solide.

1. Valorile creștine și impactul lor asupra societății

Creștinismul pune accent pe demnitatea fiecărei persoane, indiferent de statutul social sau economic. Această perspectivă a condus la promovarea egalității, justiției și drepturilor fundamentale ale omului. În societățile unde creștinismul a fost un pilon esențial, s-au dezvoltat sisteme de asistență socială, educație și sănătate bazate pe principiile carității și solidarității.

2. Omul creștin ca model de viață

Un creștin autentic este chemat să trăiască în conformitate cu învățăturile lui Hristos. Acesta trebuie să fie un exemplu de integritate, respect și altruism. Într-o lume adesea marcată de individualism și materialism, omul creștin oferă un model de viață centrat pe valori spirituale și pe grija față de aproapele său. Prin exemplul personal, creștinul inspiră și influențează pozitiv comportamentul celorlalți membri ai comunității.

3. Rolul creștinului în comunitate

Pe lângă responsabilitatea individuală, omul creștin are și o misiune comunitară. Participarea activă în viața comunității, implicarea în activități de voluntariat, susținerea celor nevoiași și promovarea păcii și armoniei sunt doar câteva dintre modurile în care un creștin își poate aduce contribuția la bunăstarea generală a societății. Prin această implicare, creștinul nu doar că răspândește valorile evanghelice, dar și creează un mediu mai bun și mai echitabil pentru toți.

4. Provocările contemporane și răspunsul creștin

Într-o epocă a schimbărilor rapide și a provocărilor morale, omul creștin se confruntă cu numeroase dileme. Secularizarea, relativismul moral și consumismul sunt doar câteva dintre aspectele care testează fidelitatea față de valorile creștine. Cu toate acestea, prin rugăciune, reflecție și acțiune, creștinul este chemat să răspundă acestor provocări cu înțelepciune și fermitate, păstrându-și identitatea spirituală și contribuind la reînnoirea morală a societății.

Concluzie

Omul creștin, prin viața sa, este un etalon de moralitate și spiritualitate pentru societate. Prin exemplul personal și prin implicarea activă în comunitate, acesta poate aduce lumină în momentele de criză morală și poate contribui la construcția unei societăți bazate pe respect, iubire și dreptate. Astfel, creștinul nu este doar un model pentru sine, ci și un far călăuzitor pentru întreaga comunitate.

Onisifor Ghibu

portretul intelectualului militant (I) -formarea timpurie

Oricât de mult am căutat să repovestim viețile unor oameni ele rămân în fascinantă umbră de lumină a trecutului. Ne este dor de România interbelică deși analiști onești au arătat în dese rânduri că nu era tocmai raiul pe care-l descriem noi și pe care bunicii unor dintre noi l-au trăit din plin. Dar și în mintea lor ca și în lectura noastră de azi evul luminos al anilor 1921-1939 rămâne viu. În ciuda exceselor ideologice a lăsat amintiri de oameni care au fost parcă supra-oameni prin cultură și organizare a căutărilor lor. Și care au marcat cu forța gândirii și intervenției lor practice istoria.⁹

Unul dintre ei este fără nici o îndoială Onisifor Ghibu. Fiu de țărani din Săliște, azi orașul cu cei mai mulți academicieni în istorie la numărul de locuitori, se naște la 31 mai 1883. Se naște într-o *Academie de sub Munte*, în spațiul sacru al prezenței dacice (cetatea daci de la Tilișca nu este departe), al martirajului Părintelui Ioan din Galeș și al Mucenicului țăran Moise Măcinic, în spațiul sacru al transumanței care însemna curaj și asceză nu doar bogăție financiară și a turmelor. În memoriile sale despre formarea sa – *Pe baricadele vieții. Anii mei de învățătură* (Cluj Napoca, 1981)- Onisifor Ghibu ne aduce dinainte imaginea unei case formatoare nu doar protectoare. Îmbrăcat până la 11 ani în portul național din zona Mărginimii ele ste activ

în cele ale casei (meserie și câmp) și dispune de o bibliotecă atent constituită. Pe de o parte principalele cărți bisericești- Psaltirea, Octoiul, Ceaslovul și Testamentul Nou (o ediție rară, publicată la Smirna în 1838) – dar și cărțile copilăriei universale: Povestea vorbii, Nastratin Hoge, Esopia, Alexandru Machedon, Til Buhoglindă, Leonard și Dorofata, Risipirea Ierusalimului. Cel ce avea să scrie prima lucrare despre ziaristica Transilvaniei se hrănea și din presa populară a vremii: *Căldarul poporului* (Sibiu) ori *Foaia Poporului* (din 1882, la Sibiu). Toate i-au devenit instrumente de instruire cetățenească și națională, neprețuit dascăl și adevărată pasiune. Pe care o vom regăsi noi, cititorii lui Ghibu, la vremea de acum, a cercetării izvoarelor și scrierilor sale. Putem spune că primul lui dascăl de naționalism luminat este I. Rusu-Șirianu, redactorul *Foii Poporului*, organ al rostirii publice a grelei încercări de autonomie exprimată prin momentul *Memorandumului*. Imaginea construirii unei educații este marcată și de impactul Săliștei asupra copilului-Ghibu. Un climat de evlavie și viață cuviincioasă, unde sărbătorile erau senine și marcate de bun simț.

Școala primară o urmează în sat. O școală despre care ne spune că nu excela numai prin caracterul totodată realist și religios al învățământului ci și prin dinamismul național al educației. Spre surprinderea bătrânul pedagog, ce-și lasă memoriile la îndemâna noastră, caracterul realist al educației sprijină formarea

⁹ Pr. Prof.univ. Dr. Constantin Necula, Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna”, Sibiu

religioasă completă numai prin participarea la slujbele bisericii celei „de lege veche” ortodoxă. El exemplifică efortul comunității de a-i învăța electricitate pe elevi- abia ce fusese descoperită- cu aducerea de la Viena a unei mașini de produs scânteii (producție 1892) semn al dorinței de emancipare intelectuală a generațiilor de sălișteni ce aveau să cuprindă lumea până departe. Ghibu fiind unul dintre ei. Amintirea unei prăznuri a lui Avram Iancu în cadrul școlii din Săliște ar face invidios astăzi orice organizator de evenimente. Învățătorii vremii erau învățătorii propriu-zis și preoții (e amintit Ioan Popa). Ghibu ne oferă numele și amănunte de viață din ceea ce am putea numi iconostasul formării sale primare: învățătorii Ilie Hociotă și Mihail Stoica, cel din urmă elev al latinistului August Treboniu Laurian. Cel din urmă conducea o școală în care idealurile de educație erau superioare multor școli sătești de limbă maghiară și germană din zonă, cu unele materii pe care nici copii din Sibiu vremii nu le aveau în programă și studiu. Din perspectiva aceasta înțelegem mai bine pe cel avea să susțină ani buni nevoia de autonomie în programe a fiecărei școli în funcție de profilul și nevoia zonei geografice, pe cel care va amenda tacit și furtunos deopotrivă orice încălcare a drepturilor educatorilor de a propune propria lor viziune educațională prin cunoașterea directă a elevilor și coordonarea cu ceilalți colegi din școală. Un soi de inter-disciplinaritate cu mult înainte de a cunoaște noi termenul. Ghibu știe comparativ conținutul acestor programe diferite pentru aceea că a trecut din clasă la patra la o școală maghiară, unde a reluat clasa a IV-a ca să se obișnuiască a gândi și vorbi în limbile maghiară și germană. Și acolo parte din materiile școlii din Săliște lipseau. El urmasă o școală „capitală” la Săliște, construită din dorința de emancipare a comunității, susținută de comunitate. Exemplul învățământului reușit de școala sălișteană este Ghibu însuși. Înscriș în primă fază ca să reia din clasa I-a educația primară la școala maghiaro-germană din Sibiu examinarea lui a dus la înscrierea în clasa a IV-a trecând numai cu cele învățate la școala sa sătească examenul de limbă germană și înscriindu-se acolo numai pentru a dobândi obișnuința vorbirii în cele două limbi „imperiale”. Îi va fi fost greu copilului hrănit cu idealul personalității lui Horia, Avram Iancu ori Mihai

Viteazu precum și cu o serie de versuri din cântările strânse și publicate de Ioan Dariu din Satulung (volumul „Arion, sau culegere de cânturi naționale, de stea și colinde”) să rabde exilul în școala modei vremii? Fără îndoială. Dar adâncă educație a respectului și capacitatea sa fundamentală de comunicator inteligent îl vor impune inclusiv înaintea copiilor -colegi refractari. Despre satul său Ghibu avea să scrie: „Bindecuvântat să fie acest sat în veci de veci. Facă zeii, ca puterile lui slăbite să renască azi la viață nouă, mai presus de cea din trecut, așa cum i-au prevestit atâtea mari proroci ai zilelor de ieri. În pământul sfânt al lui doresc să-mi odihnesc și rămășițele pământești până la judecata din urmă, alături de ale părinților și strămoșilor mei” (*Pe baricadele vieții. Anii mei de învățătură*, 66-67).

În 1884 se mută cu efortul școlar la *Liceul Maghiar din Sibiu*, Liceu romano-catolic confesional bilingv (1884-1900). Începe pelerinajul lui în școlile străine. O „străinie” de lângă casa părintească mai întâi. La Sibiu. Urma fraților săi mai mari, Dumitru și Ilie, care nu urmau nici ei școala în vederea unei cariere la oraș ci mai degrabă pentru activarea unei culturi prin care să poată face față, omenește și economic, lumii în care trăiau. Primul urmasă școala sub presiunea maghiarizării forțate din anii 1876-1877, la școala cu orfelinat *Theresianum* și obosise strașnic de meandrele culturii maghiare. De aceea al doilea frate merge la liceul evanghelic săsesc (1891-1893) care nici el nu gustă din efortul de a face școală la străini. Ambii frați se retrag în munca tatălui lor,

cojocăritul. Onisifor va începe și rezista în marea aventură a cunoașterii. Merge și se înscrie la liceul evanghelic, dă examen, dar ajunge la școala primară romano-catolică, în clasa a IV-a. în laguna „nesimpaticei” pentru el limba maghiară. Era limba asupritorilor pe când germana o percepea drept o limbă a culturii. Argumentul rămănerii la romano-catolici, după o strașnică reacție de refuz, a fost adus de fratele său Ilie care fusese coleg la acea școală cu Ioan Lupaș- cel care avea să facă el însuși din Săliște un Sat Universal. Ilie este acela care îl „domesticeste” și puștiul încăpățânat se întoarce la școală. Pe care, de fapt, nu o mai părăsește deloc toată viața. Interesant cât de important poate fi un frate în demersul emancipării sale școlare. Onisifor scrie: „De astă dată fratele meu știu să mă introducă în tainele vieții orășenești: mă însoțea la școală, mă aducea acasă, îmi ajuta la facerea primelor lecții, mă învăța cum să-mi încălzesc mâncarea de acasă când vin de la școală, cum să-mi țin în ordine lădița cu cărți, rufe și alimente, îmi arăta din fir în păr orașul cu toate minunile lui: „fetele de uriaș” (casa cu cariatide, azi internat școlar n. NC), cu „biserica greacă” (pe care se va ridica în 1910 actuala Catedrală, n. NC), cu cirul, cu panoramele, cu diferitele soiuri de bomboane și de covrigi, cu parcurile, cu terenurile unde se adunau copiii de români la jocuri și cu tot felul de alte preocupări, care toate s-au sfârșit cu împăcarea mea cu situația cea nouă, care-mi păruse la început mai mult decât catastrofală. După o astfel de inițiere, care a durat cinci zile, Ilie s-a întors acasă, fericit că a reușit să mă pună pe calea cea bună” (Idem, 69-70). Să recunoaștem că asemeni paradigmei prezentată de Ion Creangă în Harap Alb (Constantin Necula, *Pedagogia poveștii*, Sibiu, 2016) avem de a face cu o pedagogie a întregii comunități, a familiei mici și a celei largite, care colaborau la emanciparea adolescentului în formare.

Iritabilitatea sa sporește însă când devine atent la datele problemei demografice a școlii. Din 226 de elevi 124 erau români și 122 germani și maghiari și, cu toate acestea, limba maghiară ocupa primul loc în predare, tinzând să ia și locul germanei- pe care Ghibu o stăpânea și o iubea cu adevărat. Descoperă și maghiarizarea numelor colegilor săi – Banciu-Bancs, Tăranu -Czaran,

Crețu-Kretz, Răcuciu- Rakucz etc- dar și tendința de înregimentare în ideologia naționalismului maghiar. Merită citite paginile lui de critică asupra directorului și catihetului romano-catolic care renunțaseră la originea lor germană pentru a se menține în sfera de influență a puterii politice și a catolicismului de stat. Aceste observații vin la bătrânețea memorialistului dar e clar că sunt observate de pe băncile școlii. Concluzia sa este sinceră. N-a învățat în anul de obișnuire cu limba și cultura maghiară nimic din ce nu învățase deja în școala de la Săliște. Unul din învățători, Szauter, era marcat de hiperzelul de a-i face pe micuții români sibieni patrioți maghiari. Rezultatul a fost contrar. Ideologia care afirma că „dacă pământul este pălăria lui Dumnezeu, Ungaria este pana ei” – idee regăsită și în alte memorii ale vremii- nu putea prinde la spiritul liber al copiilor români, crescuți în respect față de națiune și Biserică. Judecata puștiului de odinioară este extrem de dură: „...ceea ce nu simțisem viu înainte, ne încolțise acum dureros în suflete: repulsia pentru o patrie care ne slujește sufletul pentru un popor care vrea să ne răpească limba și naționalitatea și pentru tipul de renegat al dascălilor noștri” (Pe baricadele vieții, 71-72). Nu insistăm asupra vieții în liceul unguresc din Sibiu. Paginile aproape că repetă analiza aplicată primei perioade din viața școlară a micului Săliștean în micul său arhipelag de exil cultural. Merită poate să reținem că el concluzionează asupra unei pedagogii care deși pare binevoitoare este permanent dușmănoasă. Acest mod de a forța sufletul copiilor îl făcuse și pe Gheorghe Lazăr să se mute la Cluj unde tratamentul jignitor era mult mai redus. Profesorii, ne spune Ghibu, erau aleși dintre naționalitățile care voiau să câștige merite patriotice dinaintea autorităților-șvabi, ruteni, slovaci etc- de unde și presiunea exercitată pe micuții vorbitori de limbă română. Suntem în 1884. Nu departe de istoria recentă. Rezistența incredibilă a elementului românesc școlit de maghiari ar merita un studiu – nici unul din copii școliți acolo între 1875-1918 nu a trecut de partea culturii guvernanților. Până și profesorul care le o preda limba română- materie facultativă- N. Putnoky instituise o bursă-premiu pentru cel mai bun copil la...limba maghiară. În vremea aceea la Cluj se desfășura procesul Memorandului. Sibiul era un centru de rezistență specifică, tipărind materiale și ținând conferințe

în favoarea inculpațiilor politic. Nu întâmplător autoritățile percheziționează pe elvi și-i descoperă că au cărți periculoase: Xenopol, Șincai, Clain, Treboniu Laurian... Interzic purtarea tricolorului românesc dovada externă a „păcătoaselor sentimente interne”, unele exprimate prin cântări naționale de neacceptat de către autorități. Insist asupra acestor amănunte tocmai pentru a înțelege de unde pornirea spre activism a lui Ghibu. Un intelectual activ și insurgent încă din vremea formării sale. Merită să recitiți cu ochii reformei pedagogice de azi abuzurile la care erau supuși copii de proprii lor profesorii, insistența pe dezbrăcare hainei sale tradițional- populare și înveșmântarea în straie nemțești, incredibilă școală de conștiință a unui biet copil. Ghibu remarca sincer, la vremea scrierii memoriilor sale privind formarea sa, că european în comportament politic ar fi însemnat aducerea unor români la catedrele claselor de români. Lista lui este interesantă (Idem, p. 83) pentru că arată ce valori remarcabile avea școala românească în rezervă. Rezervă pe care Ghibu va ști foarte bine să o valorizeze la momentul înființării Universității Daciei Superioare la Cluj, la doar câteva luni de la refuzul celor 80 de profesori maghiari de a depune jurământul de credință față de Regele României Mari. Rețin încă un moment de formare al tânărului intelectual. Excursia sa cu prietenul și colegul său Traian Petrașcu în 1899 la Căineni să vadă România. Idealul unității naționale devenea astfel un ideal tangibil fizic, o structură rațional-materială prin care se putea împlini. Revoluția plecării copiilor din liceul maghiar aveau să o

pornească Octavian Goga și Ioan Lupaș, sătui de excesul unuia dintre profesorii lor de istorie. Evitând lovirea lui s-au dus direct în cancelaria directorului de unde au cerut actele și au plecat spre liceul ortodox din leagănul rezistenței naționale din comuna parohială ortodoxă din Șcheii Brașovului, ctitorit de Mitropolitul Andrei Șaguna împreună cu oamenii locului.

Locul devine un soi de cetate de scăpare pentru tinerii scăpați din liceul sibian. Inclusiv Ghibu, căruia Lupaș îi povestește cu lux de amănunte viața în libertate școlară de la Brașov, ia drumul spre locașul de cultură construit de generația de luptă a anului 1848. Aici mesajul curat cultural românesc încântă pe copilul-adolescent venit din Mărginime. Profesorii de atunci alcătuiesc astăzi iconostas de valori: Virgil Onițiu, Dionisie Făgărășanu, Iosif Blaga, Gheorghe Dima, Andrei Bîrseanu și Aurel Ciortea. Toți contribuie la echilibrarea energiilor de viață ale unui copil crescut ca un adolescent hotărât. Piote că mai merită să amintim că Ghibu avea să susțină o lucrare la Bacalaureat cu titlul: „*Trecutul și prezentul în poezia lui Mihai Eminescu*”. Inițiind oarecum munca sa în domeniul istoriei literaturii și analizei comparate pe textele majore ale literaturii române. Pașii formării sale își vor purta înapoi, spre casă, la Sibiu, spre Institutul Teologic Ortodox de la Sibiu. Cu întoarcerea acasă începe ultima perioadă a formării sale. Academismul luminat de dinamica gândirii naționale luminate de cultura pedagogică a unor oameni-reper în școli-reper. Asupra căreia vom scrie în numărul următor al revistei.

Legăturile cu țara

Cel mai vechi text în limba română nu e Scrisoarea lui Neacșu de la Câmpulung din 1521, ci o pisanie de biserică cu următorul conținut: **“Cari va s-vină și va si s-încl’ină cu evlavie, la aastă bisearică, Dumnidză va s-l’i agiută, 1426”**. Acest cel mai vechi text românesc, scris cu aproape un secol mai devreme decât cel fixat în toate manualele, a fost cioplit în anul 1426 pe un perete al lăcașului ortodox din satul aromânesc Linotopi din Grecia.

Am încercat acum opt ani să ajung în această localitate de la nordul Greciei, unde mă aflu la o adunare parlamentară a Țărilor din Bazinul Mării Negre. Dar după ce am vorbit cu cercetătorul Hristu Cândroveanu, președintele Fundației Culturale Aromâne **“Dimândarea Părintească”**, entuziasmul meu a pierit. Mi s-a spus că inscripția a fost, în timpul unei reparații de acum două decenii răzăluită și distrusă de către meșteri, la indicația preoților greci, motivându-se că aceasta nu era în... grecește.

Cum așa?!, l-am întrebat nedumerit pe distinsul savant, care mi-a spus: “Acest lucru s-a întâmplat și pentru că România de până la 1989 uitase de noi, cei peste 1,5 milioane de aromâni din Balcani, comuniștii ignorând existența noastră în lume, lucru care a avut urmări catastrofale pentru școlile, bisericile și monumentele noastre culturale. Iar fără școală și biserică nu se poate menține nici o minoritate națională”.

Acum o lună am avut același sentiment de neputință aflându-mă în fața Catedralei Pogorârea Sfântului Duh din Cernăuți.

În anii '70 ai secolului trecut părintele Serafim Dabija a fost o vreme preot în această Catedrală. Pe frontispiciul acesteia pe atunci se putea citi o inscripție cu litere de câteva șchioape în limba română: **“Unul în trei ipostasuri Dumnezeu”**. Ea mărturisea că această catedrală a fost ctitorită de români.

Acum o lună am observat că inscripția românească, pe care zbirii ateï nu îndrăzniseră s-o rășluiască vreme de peste 50 de ani, lipsește de la locul ei deasupra intrării. Unde e? mi-am întrebat prietenii cernăuțeni.

“Cu vreo jumătate de an în urmă, pregătindu-se de cei 600 de ani de la prima atestare a Cernăuților menționat într-un zăpis al lui Alexandru cel Bun, administrația ucraineană a dat

ordin ca inscripția să fie dezbătută cu dalta și aruncată la gunoi”, mi-a spus Vasile Tărățeanu. Motivul?! Pentru că era în limba română.

Tot el mi-a vorbit de biserica de lemn Sf. Nicolae, ctitorie românească din secolul XVI, căreia i s-a dat foc, ca în locul ei să fie ridicată ulterior o biserică ucraineană. De câteva luni în biserica de la Clocucica, în biserica Sf. Parascheva, în Catedrala Pogorârea Sfântului Duh, în care se oficia românește, limba română a fost interzisă.

Deși încă în 1989 Primăria Cernăuțiului adoptase o decizie ca în fosta casă a lui Aron Pumnul să fie deschis Muzeul Memorial “**Mihai Eminescu**”, timp de aproape 20 de ani acest lucru așa și nu s-a întâmplat. Casa amenință să se dărâme de la o zi la alta. În ultimul deceniu de independență ucraineană, limba română a fost scoasă din Cernăuți. Școlile românești sunt închise una câte una. Buldozerele trec peste monumente, peste valurile cetății Tețina, peste morminte.

În Cimitirul Central din acest oraș sunt distruse doar criptele cu inscripții românești. Tot autoritățile ucrainene acum câteva decenii au desprins masiva stemă de piatră a lui Ștefan cel Mare de deasupra porții Cetății Albe, ca s-o ducă la Muzeul din Odesa, dar ea n-a ajuns nici până azi acolo, fiind sfârșită pe drum de către “muzeiștii” care o scoaseră, lăsând în locul ei un gol, care doare ca o rană.

Să fim noi cea mai bogată națiune de pe glob, de nu ne pasă?!

Alte popoare ar fi țipat în gura mare, noi însă ne-am prefăcut că nimic nu se întâmplă.

Nicolae Iorga afirmase la sfârșitul secolului trecut că România e o țară înconjurată de români.

De români care abia dacă mai respiră. Care își vorbesc limba cu jumătate de gură. Care se rușinează să-și zică români.

Și ei, dar și românii de mai departe. Plecați de câteva secole, sau de câteva zile... Am stat de vorbă de-a lungul anilor cu moldoveni din Caucaz, pe lângă Pițunda, care doar atunci când bocesc sau când cântă mai folosesc limba română, cu elevi de la Liceul “N. Bălcescu” din Gyula, căroră până și limba română li se predă în... maghiară, cu meglenoromâni din câteva localități de lângă Tașkent, unica așchie de neam românesc din lume care i se roagă lui Allah în limba română, cu consângeni din Transnistria în ale căror școli limba română se mai predă cu alfabet rusesc... (Nu cunosc încă dacă românii ce locuiesc în China au fost sau nu trecuți și ei la alfabetul chinez, voi afla...), și am concluzionat: atâta timp cât acești conaționali ai noștri știu că au undeva o Țară care nu i-a uitat, găsesc și vor găsi puteri suficiente în ei ca să nu-și abandoneze limba, obiceiurile, sufletul...

Este foarte important ca românii de pretutindeni să-și regăsească legăturile cu Țara. Atunci vom descoperi cu toții că suntem o mare națiune (nu de moldoveni, valahi, vlahi, vlasi, aromâni, macedoromâni etc., ci de români), una dintre cele mai mari din inima Europei.

6 noiembrie 2008

Am recuperat din arhive acest text pe care mi l-a dăruit bunul meu prieten, Nicolae, Dumnezeu să-i dea odihna pe care și-ar fi dorit-o într-o Românie Mare (LP)

Baladă

Cât trăim pe-acest pământ
Mai avem un lucru sfânt:
O câmpie, un sat natal,
O clopotniță pe deal.
Cât avem o țară sfântă
Și un nai, care mai cântă,
Cât părinții vii ne sunt -
Mai exista ceva sfânt.
Cât pădurile ne dor
Și avem un viitor,
Cât trecutu-l ținem minte -
Mai există lucruri sfinte.

Cât Luceafărul răsare
Și în cer e sărbătoare,
Și e pace pe pământ -
Mai există ceva sfânt.
Cât avem un sat, departe,
Și un grai ce n-are moarte,
Cât ai cui zice "părinte!" -
Mai există lucruri sfinte.
Cât durea-ne-vor izvoare
Ori un cântec ce dispare,
Cât mai avem ceva sfânt -
Vom trăi pe-acest pământ.

Doine și Balade

lirică contemporană

Gabriela MARIN

libre

esprit libre, flamme vagabonde
traçant son chemin sans bornes
il éclaire dans les yeux de l'âme
et il libère dans les beaux rêves
il s'accroche à l'instant, fuit l'oubli
et laisse son cœur battre à la liberté

esprit libre, rayon de soleil qui
se détache du monde, sans aucune peur
il glisse avec grâce, comme une feuille légère
sur les vents d'aventure, sans jamais se fermer
il chante en sourdine un hymne de liberté
et son cœur s'envole, à l'infini

équilibre libre

dans l'équilibre, je me sens libre
entre les deux extrémités de mon destin
je suspends mon cœur comme l'équilibreur
et me mets à chercher le juste milieu
afin d'éviter la terreur, la folie, le vide
et trouver l'apaisement dans le plein

dans la balance de tous les jours
la tête un peu légère, l'âme un peu lourde
je cherche toujours la paix du centre
où tous les éléments se calment vraiment

la douceur est l'art de rester une fleur
qui se tient debout dans l'œil du cyclone

l'ineffable

dans les profondeurs de l'âme
un silence me parle souvent
infini et muet comme le vent
qui souffle les secrets de mes rêves
une voix douce qui s'élève
et se perd dans les étoiles

murmure caché, intérieur
qui évoque les souverains de l'âme
ce qui se passe au-delà des mots
une émotion sans nom, sans forme
qui tremble et qui chuchote dans les ténèbres
inouï, l'ineffable, éternellement secret

il échappe aux mots et aux pensées
comme un miroir qui réfléchit les larmes
l'ineffable, un mystère du cœur
qui refuse de se laisser approcher
et ce qui demeure, c'est l'empreinte
d'une présence qui se tait d'un coup

bonheur

bonheur, douceur qui cuit mon âme
comme un soleil levant sur le rivage
fragiles murmures de l'eau qui berce
renouvellent en moi les souvenirs
de l'enfance où je me suis senti vivre
où le ciel semblait avoir faim de ma joie

bonheur, sensation fine et douce
rayonne sur mon âme, sans être excessive

tu es le souffle qui m'apaise et me console
le baume qui guérit les blessures de mon cœur
tu es l'amour trouvé, la paix profonde
ma voie, mon sens, mon bonheur

bonne heure

la bonne heure, moment de grâce
quand le soleil se couche dans l'azur
les étoiles commencent à briller
je sens mon cœur s'envoler vers les nues
dans ce silence, je me sens vivre
et mon être s'illumine de joie

la bonne heure, l'instant sublime
où le jour et la nuit se rejoignent
dans l'espace et le temps, une pause
un rayon d'émotion infinie
comme un flambeau qui éclaire le chemin
vers la paix, la lumière, l'étincelle de l'âme

bonne heure du bonheur

la bonne heure du bonheur
quand la lune se lève haut
les étoiles brillent d'un sourire
alors le cœur se replace
le monde prend ses airs de rêve
et tout devient lumineux

la bonne heure du bonheur
quand le soleil se couche dans l'ouest
puis le ciel s'allume de mille feux
les taches sombres de l'âme se dissipent
la paix descend sur nous comme une brise
et l'amour illuminé éclate en nous

imprévu

des circonvolutions
d'un destin qui se joue en silence
comme une vague sur une plage vide
qui imprime son sillon, sans bruit
et qui disparaît avant d'avoir été
laissant en moi le goût de la surprise

t'es venu dans ma vie
comme une ombre que j'avais pas vue
t'as fait éclater mon univers en deux
et m'as laissé sans voix, sans ciel, sans terre
t'es resté debout, impassible et fort
et j'ai beau cherché, tu n'es plus nulle part

mon monde à moi

le monde? un miroir qui se reflète en nous
un écho de soi résonnant à chaque pas
un désir d'équilibre entre le vide et le plein
le rythme musical des silences éternels
sa beauté est dans les proportions parfaites
(le secret réside dans la symétrie des âmes)

le monde? l'expression de l'union des êtres
un murmure subtil des esprits enfin libres
sa vie est la plus belle danse sauvage
un sourire éphémère, un combat perpétuel
un rêve, un conte de fées, un long voyage
une même chanson dans tout mon univers

palais de jade

palais de jade, maison de rêve
où la lumière pénètre avec un souffle de liberté

les murs brillants comme les éclats d'un diamant
une beauté sublime, émergeant de chaque pierre
les voix des ancêtres s'élèvent en cérémonie
l'éternel silence abrite secrets et regrets

palais de jade, oasis de calme
où les soirs sont étoilés et les geysers de rêve
s'élèvent vers les cieux des chants de sérénité
les étoiles scintillent, dansant dans le jardin
la nuit - une douce odeur de roses
dans ce silence, je retrouve mon âme

sourire

le sourire est le printemps sur mon visage
comme un rayon de lumière fraîche
il calcifie les cendres du temps
et réchauffe mon âme glacée
il est le cri silencieux de l'amour
qui se dévoile dans ses contours sereins

le sourire est un petit éclat de lumière
qui éteint la tristesse et éclaire l'être
un répit de beauté dans l'instantané
le sourire peut éloigner le pénombre
et dans son éclat, je m'y noie, je m'y perd
où se trouve le bonheur, si ce n'est là?

mandala

amour du centre, amour du cercle
tapis de symétrie, où se reflète l'âme
les rayons s'entrelacent comme les liens du cœur
formant un tout qui déborde de grâce
dans ce mandala, l'univers répond
au silence de l'esprit, où se niche l'éternité

dans ce profond silence sincère
d'un cercle éternel, les rêves s'installent
les lignes se croisent, les points se joignent
la beauté émerge comme une larme de grâce
dans ce mandala, le cœur s'écrit
et l'esprit se libère, sans la moindre erreur

quintessence

souvent je m'interroge sur le fondamental
qui résonne en moi, comme une note étouffante
un appel très silencieux à la source
de mon être, où le reste se dissout
dans un élan inexorable et immense
vers la pureté de mon cœur

fondamental - essence des souvenirs
qui subtilement persiste dans ma mémoire
comme l'odeur d'un parfum qui me transporte
dans un univers de tendresse et d'oubli
où le passé pénètre dans le présent
faisant ressurgir les émotions les plus intimes

fondamental - présence si forte, si pure
qui réside dans l'ombre de mon cœur
teignant le fond de ma pensée
son éternité est ma sécurité
mon salut, mon amour, mon tout
le meilleur filtre pour l'avenir à venir

avenir à venir

il est écrit dans le ciel bleu
un destin prêt à se déployer
l'avenir à venir, un présent qui fleurit
l'instant où nos espoirs prennent forme
des futurs qui viennent de naître
et se dressent face à l'inconnu

l'avenir à venir, mystérieux et proche
comme une brise légère qui calme le cœur
il efface les ténèbres du passé
lueur qui guide, comme une larme fine
vers l'inconnu, où les rêves s'accomplissent
car c'est dans son inconnu que nous trouverons
notre chemin vers la belle lumière du jour

mystérieux

l'instant où le mystère s'élève
une lueur s'allume dans les ténèbres
un secret enfoui, un coup de foudre
qui consume tout aveu, toute histoire
et le silence se transforme en beau langage
à travers les mots, un mur disparaît

le mystère s'installe dans l'ombre
un mystère qui fait vibrer les âmes
comme un air léger qui flatte les cils
il donne poids à la pensée, force aux rêves
il cache et dévoile, il susurre et crie
en silence, nos espoirs en écho répondent

faut rêver

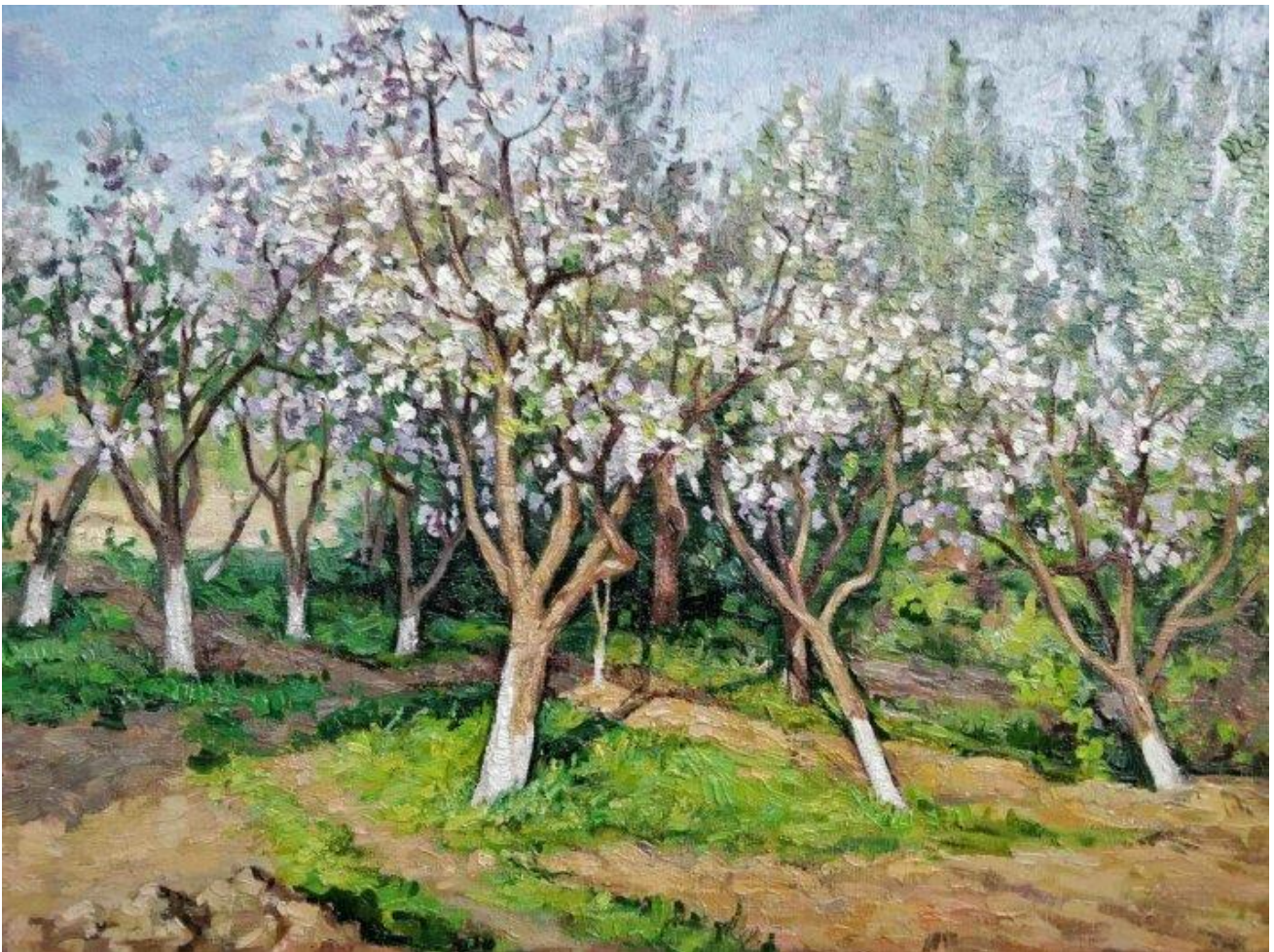
faut rêver, s'y laisser aller
dans les songes, où l'esprit danse
les étoiles brillent, pour nous dire
qu'il est beau de croire en secret
que le monde sans fin nous attend
à la portée de nos soupirs

je me réfugie dans les rêves
où l'esprit est libre et le cœur souverain
là, je suis le maître de mon univers
le soleil se lève pour moi seul
je me laisse porter par la brise
je sens que je suis, enfin, chez moi

for ever

the stars shine in your eyes
the light of your love doesn't go out
your name is engraved in my heart
I'll wait for you for ever
not even death could ever erase
my love for you, for ever

eternity of your presence to me
your smile welcomes me in the stars
unanimity of loneliness that dissipates
when your eyes land on mine
we are for ever, eternally
free in the infinity of our love

Irina Lucia MIHALCA

Ai nevoie de timp și de tine

În strălucirea primelor raze de lumină,
mergi pe marginea abisului
în călătoria hipnotică întinsă la infinit.
Nu există nicio cale, calea o parcurgi pas cu pas.

Aproape imperceptibilă, prin fiecare mișcare,
viața respiră într-un puls continuu,
însoțită de sunete îndepărtate.
Asaltat de flacără, de dorințe confuze, de iubire, răspunzi la provocări,
ascuți până la incandescență glasul imuabil
al tăcerii prăvălite în curgeri vulcanice,
sămânța fecundă străbate sideful
claviaturii de culori estompate.
Prin tonuri grave, uneori opace,
departe de imagini, refugiu și sanctuar,
strânsoarea speranței sălbătice străpunge cuvintele,
dincolo de sârma ghimpată, pentru a deveni
pură uitare, orbire sau iluminare.
Halucinant cer din care cad
efluvii de semne ale nemărginitului!

Mergi înspre tine, mereu și mereu,
știi mistuirea mea, știi ce vreau - pe mine înapoi,
știi ce mă frământă - regăsirea, te-am simțit,
de asta te-am păstrat, de asta m-a durut.

Oglinda realității e percepția – tu însuși și ceilalți –,
fascinația lumilor lăuntrice deschise spre tine,
prin formele simțurilor, o adâncă mișcare de energie.
Ai multe părți ascunse, cine să le pătrundă?!
– Dă-le voie și ai să fii surprinsă!
Cine mă cunoaște?! Nimeni. – îi spui.

Matrice invizibilă, aplecat peste cuvinte,
până la măduvă despici bucuria din ritmul
și șoapta sângelui, fiecare clipă e arșă în retina ta,
din când în când te prăbușești - fluid vis plutind în trecut -,
spre ieșire nu zărești nicăieri vreun semn,
eliberarea e-n eșafodul morții negre și dense ce te pândește,
pentru cei ce trudesce nu există infernuri prestabilite.
Răvășit, ai pornirea să treci prin ziduri compacte,
acolo unde hotarele lumii tale se destramă.

Am făcut câțiva pași în timp
și nu te-ai îndoit vreodată de mine.
– Parfumul răspândit de tine este condeiul
ce-ți scrie firul vieții. Împreună cu tine
mă joc și respir încet, adânc,
un imens dor de tine, de mine, de noi.
Privește-ți în oglindă gândurile, draga mea,
fii mereu lumină, așa cum știi tu mai bine,
crede, simte, alegerile sunt ale noastre,
lumina vine din sufletul curat, la tine am găsit asta!
Îmi ești dragă, tot mai dragă, numele meu
e scris în ceruri sau în cartea vieții,
sunt înger când mă desenezi așa, creionul e la tine- îi spui.

Resurse nestăvilite coboară din zăgazurile cerului,
porțile-ți sunt mereu deschise,
un zbor lin și șăgalnic este prezentul din mâine sau ieri;
un mister îți spuneam, misterul de azi e-un mâine sau un ieri.
– Parcă te cunosc dintotdeauna, te-am pus
acolo undeva, nu știu unde, dar ești.
Adevărul te răscolește, ai nevoie de timp și de tine,
eternă ființă de lumină și viață. – îi șoptești.

* * * * *

Tu, doar tu și cursul vieții

Cu un tremur purificator
și soarele în priviri,
pornim în culisele tale
- tapiserii de gânduri,
arpegii de stări, de emoții -,
ca o rugă inima-ți bate alert,
încă nu ai găsit liniștea.
În bătaia vântului
ești într-o panică continuă
chiar dacă nu calci pe flori,
și nu provoci dureri.
Sub lumina albastră
a reflectoarelor
pătrunzi în apa mării,
dincolo de culorile nou adăugate
ai nevoie de confirmări,
de roua cuvintelor,
de iubire și calde atingeri.

În tine sunt mai mulți oameni,
unul sensibil, visător, fragil, luminos,
împăcat cu sine, fericit, da, fericit,
și unul care aruncă totul în aer,
plin de excese, îndoieli, neliniști,
și totuși, îți place viața
chiar dacă ți-e frică
de moartea care te-nsotește.
- Dă-mi mâna, dragul meu,
cu inima deschisă,
să ne continuăm călătoria,
în eternitatea luminii!
îți spun, zâmbind, privindu-te.

Sudhakar GAIDHANI

Nimeni nu este vinovat de faptul că se uită plin de dorință

Mai ales când o femeie spune asta
că acel bărbat are o privire pofticioasă.
Nimeni nu este vinovat că uitătura'i plină de dorință.
Nici bărbat, nici femeie..
Atracția naturală nu este un păcat.
Fie că este rege,
fie regină.
Văzător sau orb.
Iar adevărul este –
Când tulburările curg
prin dragii ochi.
Este ca un fir conductor de cupru.

Coșmarul creatorului

Ramurile copacilor de pe Pământ
se vor transforma în aripi
iar copacii vor exersa zborul.

Dar înainte de saltul lor spre cer,

Păsările își vor abandona cuiburile
din copaci și le vor reconstrui
pe munții de nori.

Toți oamenii vor deveni furnici
și vor le vor crește și lor
noaptea aripi strălucitoare
și vor lupta între ei
până la moarte să bea lumina
de la felinarele cimitirului.

Dacă toate acestea s'ar întâmpla
ca un coșmar din zori
al Creatorului universului,

Pământul ar pleca probabil
să trăiască într'o altă galaxie.

În căutarea reflecției mele

Respirațiile mele lungi au adunat
parfumul florilor rare
pentru iubita mea -
Și'i suflă'n părul mătăsos
cu dragoste profundă.

Acum, ținând aceleași flori
în ambele mâini -
hoinăresc zi și noapte
în jurul mormântului grădinii
cu albinele iluziei împreună
în căutarea reflecției mele
pierdută în imensul vis al iubirii.

Cel mai înalt pinacлу al succesului

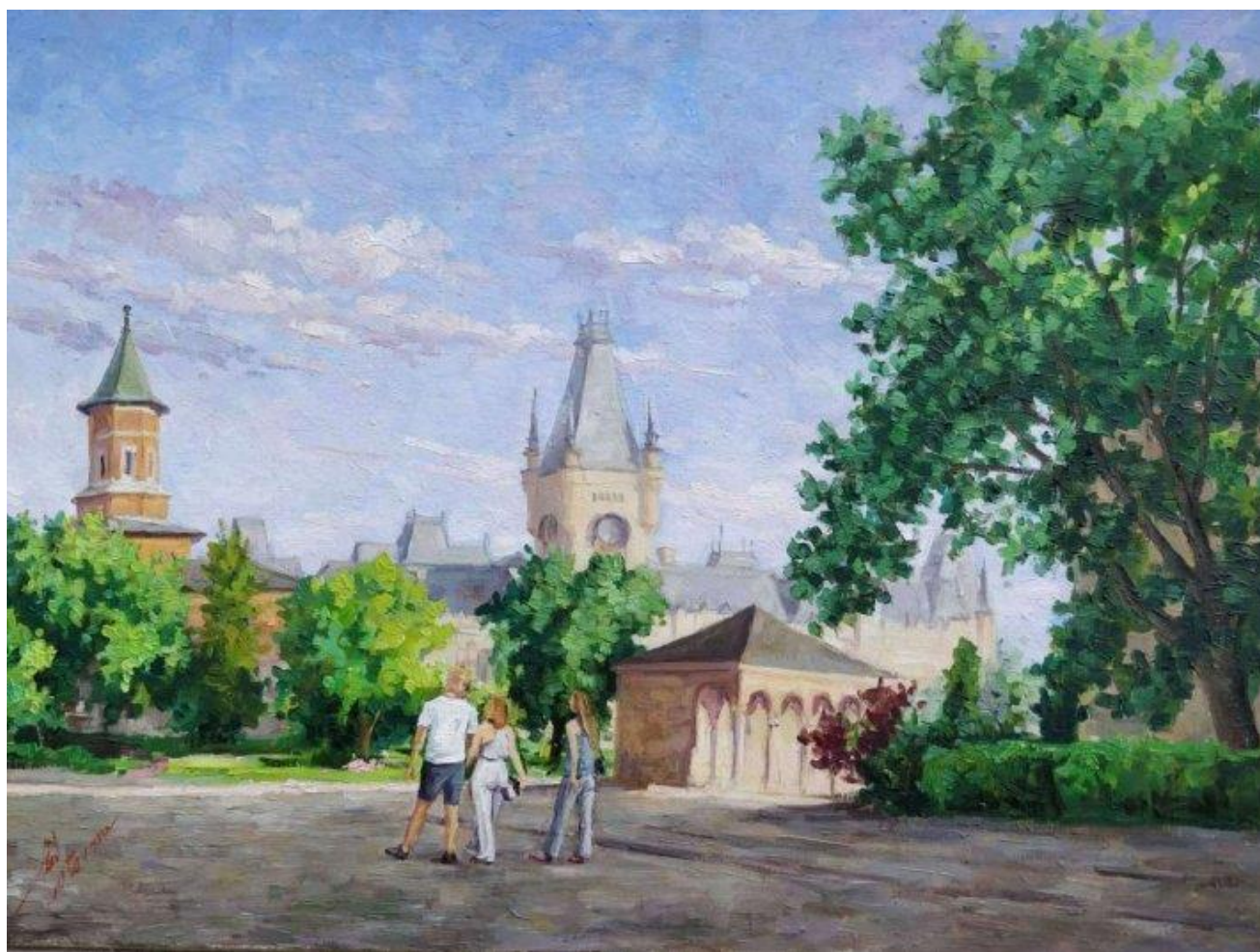
Deși frumoasa creație care urcă pas cu pas
spre cel mai înalt vârf al succesului -

În cele din urmă, se epuizează,

Creația este satisfăcută
fericită dincolo de imaginație
cu acest mare succes.

Acesta se numește fructul rar
de adevărata penitență.

Traducere de **Liviu PENDEFUNDA**

Petru SOLONARU

Iscodește'n tine...

Două prețuri are omul pe pământ:
revelarea sinei și-a visa în vânt,
căci, de se cunoaște, pacea-i ca prinos,
iar când trupu-și crede dobândește cânt.

Iscodește-n tine ce-ai găsit deja!...
Cum ceea ce este-n ce nu e ar sta,
află că prin roata-ți Dumnezeu tăcând
spițelor vorbește de lumina sa.

Cea înțelepciune cuvios o iei,
peste goale semne prinse de temei,
nu urmând cu setea locu-i din Pahar,
ci-n seninul sinei numai dacă-o bei.

Nu privi-n decinde grațiosul vis!...
Rupt de-ntinăciune și-ndoială, ți-s
ție, doar în tine, sfinte-nvățăături
fără de hotare-în repetat abis.

Până spre Nirvana...

Vei privi în viață suferință doar
dacă nu-înveți singur a muri ... Sub zar!
Numai cât apropii ascuțitul spin,
prin arsuri tălmute ce din el transpar

vei avea egalul inspiratei Voci.
Trebuie de suflet carnea s-o disloci
milei și rigorii tot așa precum
își alungă praful nesmintite roci

până spre Nirvana... Recunoaște-n gând
că materne ție-s ființimi pe rând
a primi trezirea dincolo de foc....
Ia și dăruiește scopul vid oricând...

Dacă n-ai idee de venirea ta,
sumbră și plecarea-n colb te va afla...
Forul din lăuntru, când îl chemi, salvezi
de-amăgirea **părții** un **întreg** deja.

Un etern prezent

Cel ce făptuiește, nefăptuitor
bucurând voințe, bucurii nu-l vor
aduna cu trupul ca al valmei joc.
Învârtind catena cosmicului zor,

dincolo de semne: **apă**, vânt, lut, foc,
ce'n a cincea sferă umbrele își coc,
poartă sacrificiu, spre a desemna
prin substrat, întregul **fără timp și loc...**

Risipit sub gânduri nu-l atinge gând
și, deși-i orândeii, nu rămâne rând
în corvoada lumii, căci, indiferent,
vede simetria tuturor, dând

ochiului dintâie un invers **torent**.
Cum străbate actul chipul său latent,
prins în arhetipuri de-al ascezei cor,
suie Întrebării, un etern prezent...

La Trestiana, 10 oct. 2024

Vasilica GRIGORAȘ

Cartea, izvor de apă vie

Conștientizez pe zi ce trece,
Fără să știu la timp ce se petrece,
Că Cineva m-a purtat de mână
Spre cea mai limpede fântână.

La tot ce-acumulasem până atunci
Prin curiozitate, tenacitate și dorințe-adânci,
Furioare de lumină m-au tot împresurat
Spre oameni, locuri și vremi de neuitat.

Iar în vârtejurile răului aprins,
La piept, eu cărțile le-am strâns,
Le-am mângâiat copertile ușor
Simțindu-le aripi pentru zbor.

Ori am adormit cu fruntea și obrazul
Pe ele, potolindu-mi răul și necazul,
Zâmbind cu bucurie iar și iar
În fiecare zi din calendar.

Deschisă o dată cartea, dând filă după filă
Prin vene-mi curgea mai multă clorofilă,
Inspirând cu nesaț mirosul de hârtie
Mintea mi se-mprospăta ca-ntr-o drumeție.

Cărțile m-au șlefuit, m-au cizelat,
M-au adâncit și blând m-au înălțat,
Călătorit-am ani întregi în lung și lat,
Construindu-mi cu migală propriul meu Palat.

Apoi, la braț cu autorii în acest demers,
Umblat-am prin întregul univers,
Descoperind lumea de la începuturi
Până în inima prezentelor vremuri.

Izvor adânc de apă vie,
Ce peste timp avea să-mi fie
Talentul sfânt de înmulțit
Cu răbdare, la timpul sorocit.

În candela cea veche cu fitil,
Din sămânța bună în solul cel fertil
Au răsărit pe rând roade bogate,
Slavă Domnului, cu pietate.

Un copac cu multe inele

Sunt un copac
pe care destinul l-a binecuvântat
cu multe inele
și l-a răsfățat sculptându-i
trunchiul subțire
dar viguros și armonic
încât m-am strecurat
în sunetul muzicii anotimpurilor
cu tainică simțire
printre bucurii și intemperii.

Nodurile adunate în firul vieții
nu știu când și cum
scăldate în ploi fine ori nebune

mă-nfioară uneori
dar știu că și poama stafidită
are aromă și dulceață
iar savoarea-i împărtășită

Deși mi-a fost loial
licărul din priviri se clatină
și va veni o vreme
când paznicii cetății mele vor ațipi
iar eu mă voi îndrepta
spre câmpul cu stele.

Metania unui poem

Simt iarba trupului încă verde
și inima visării împresurată
de înălțimea brazilor seculari
din munții bucuriei
spălați de roua albastră
pigmentându-mi cu prospețime
parcursul mult râvnit.

Prin pădurea umbroasă din mine
trece o potecă veche de când lumea
în care soarele hazliu
se joacă răsfățându-se printre
frunzele pline de seva nisipului
din clepsidra-mi deja întoarsă.

Cu un tremur ușor ca o adiere de vânt
norii albi și pufoși, copiii cerului sineliu
mă dansează adolescentin
printre cuvintele înșirate
pe metania unui poem.

Andrei MIROIU

Scrie

Ai sau n-ai idei, doar scrie.
Pune suflet pe hârtie.
Una-i bună dintr-o mie,
Scrie, scrie și iar scrie!
Zi-le de dor de glie,
De nestemata copilărie,
Zi-le ce vrei tu să fie,
Scrie, scrie și iar scrie!
Lasă teama de proscie,
Toți sunt buni în teorie,
Dar mai buni în flecărie,
Scrie, scrie și iar scrie!
C-o fi bizarerie,
Sau ceva de galerie,
Poezia-i măiestrie.
Scrie, scrie și iar scrie!

Om fi țărână?

Strop de Apă și Strop de
Lumină,
Sufletul Măiastru le combină,
Le tălmăcește și le învârte,
Numai prin căi de El știute.

Strop de Apă și Strop de Lumină,
Fără voi, n-am fi nici neghină.
Apă din Fântână El scoate
Și întunericul îl desparte.

Iar pe noi... ne ține-n mână...
Blând ne zice de Furtună.
Valul Vieții e în zbor...
El ne suflă ușor... ușor.

Vita Gloria

Mi-am lăsat sinele să cadă în gloria
vieții,
Să apuce ultimele momente ale
bătrâneții,
Lipind stropul de paharul tinereții.
Nu-mi caut ecoul numelui
În sărbătoarea zilelor de bravură
Și nici omagii peste a veacului
Tură.

Furtunile gândului

eseistică. critică literară

Anca SÎRGHIE

Nicolae Cristea

memorandistul, un destin transilvănean remarcabil

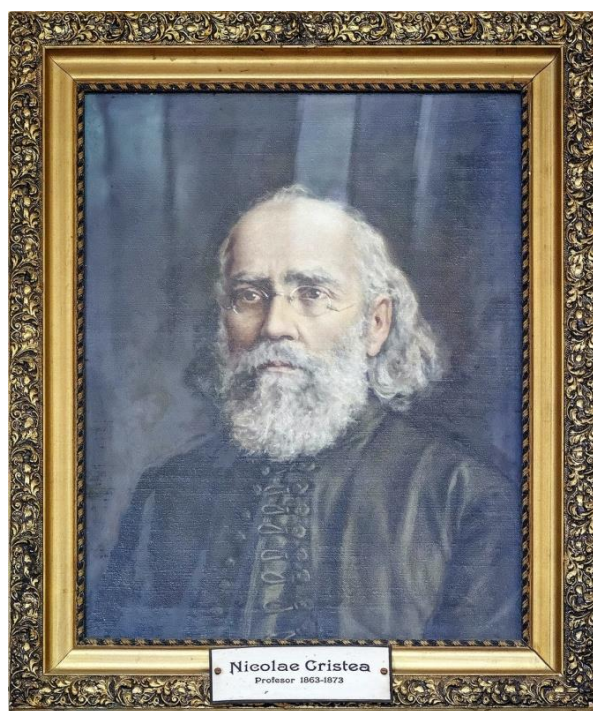
În tumultul frământărilor politice care răscolesc în prezent întreaga lume, un gând întors spre trecut pare a fi un lux. Dar realitatea este că din cauza acestor condiții neprielnice aprofundării studiului orientat spre vremurile apuse, riscăm să uităm adevărul rostit de Nicolae Iorga, că „Un popor care nu își cunoaște istoria și eroii e ca un copil care nu își cunoaște părinții.”

În 14/26 octombrie 2024 se împlinesc 190 de ani de la nașterea la Ocna Sibiului a lui NICOLAE CRISTEA (1834-1902), cea mai valoroasă personalitate din istoria orașului. După absolvirea Facultății de Teologie Ortodoxă și a Academiei de Drept la Sibiu, însuși mitropolitul Andrei Șaguna îl trimite la Leipzig „pe cheltuiala sa” să facă la Universitatea de acolo studii de Filozofie și de Economie politică. L., „Telegrafului Român” a cursul despre Revoluția din 1848 în Transilvania al profesorului Heinrich von Treitschke (1834-1896), studentul transilvănean a constatat că românii erau puși într-o lumină falsă. Cu un curaj neașteptat, el a făcut în scris corectarea afirmațiilor din cursul profesorului, care și-a cerut public scuze și a procedat la îndreptarea greșelii comise. Acest

episod din viața lui de student dovedește caracterul demn și neînfricat pe care harnicul și inteligentul tânăr ocner îl avea.

La întoarcere, mitropolitul îi încredințează o sarcină importantă și astfel tânărul și temeinicul Cristea a fost între 1865 și 1883 redactorul-șef al „Telegrafului Român”, cea mai longevivă publicație din toată presa românească. Mihai Eminescu recunoaște că sub conducerea lui Cristea, ziarul „Telegraful Român” a devenit „cea mai modernă” publicație din Transilvania. El a îmbogățit-o tematic, deschizând-o spre toate provinciile românismului, consemnând Războiul de Independență între evenimentele politice ale neamului său. Editorialele lui Cristea au susținut strategia activistă a politicii românilor transilvăneni, împotriva pasivismului, care s-a dovedit a fi inefficient, drept care la începutul secolului al XX-lea, Partidul Național Român din Transilvania a trecut la activism și astfel s-au creat condiții pentru Unirea Transilvaniei cu Țara la 1 Decembrie 1918. Cu George Barițiu, susținător înflăcărat al pasivismului, Nicolae Cristea a purtat o polemică celebră, dovedind cumpătare, simț al echilibrului, neînțelegând să

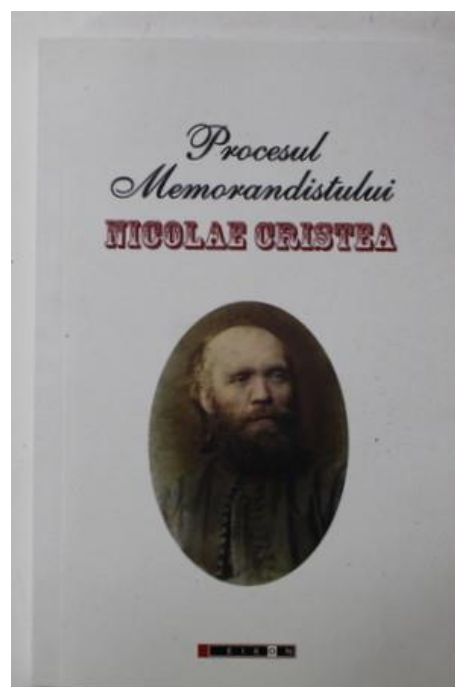
răspundă injuriilor proliferate de adversarului său. Iată că istoria i-a dat dreptate, dar el nu mai era în viață, ca să trăiască bucuria unirii Transilvaniei cu țara. Mitropolitul Șaguna a menționat în testamentul său că dorește să-l păstreze redactor-șef al „Telegrafului Român” și după moartea sa, respectiv „cât îi va fi voia”, dar în 1883 oficialitățile maghiare ale Transilvaniei au dispus destituirea sa din funcție în urma articolului „Răsplată?”, prin care Cristea a dat glas jignirii aduse românilor la o mare reuniune oficială. Destituirea sa a provocat o demonstrație politică a intelectualilor români din Sibiu, care au organizat un conduct cu torțe și au spart geamurile locuinței mitropolitului Ion Mețianu care nu a avut curajul să-l apere pe vrednicul „redactor răspunzător” al celui mai important ziar pe care îl aveau conaționali săi.

Tot Cristea l-a convins pe Ioan Slavici de la București să vină pentru un timp la Sibiu, să înființeze ziarul „Tribuna” în 1884, de când Cristea a fost „ochiul limpede” atent să supravegheze pe tinerii ziariști din redacție. În evocările lui Slavici, Cristea era poreclit „Pater Ambrosius” de colegii săi de condei.

De la constituirea Partidului Național Român din Transilvania, Cristea a participat la viața politică a neamului său, făcând parte din forurile conducătoare și luând parte la deciziile ce se luau. Om de jertfă patriotică, semnatar al

Memorandului din 1892, întemnițat la Vaț, el a publicat după cele 8 luni de temniță studiul „La țintă”, urmat în 1899 de cartea „Din trecut, pentru viitor. Repriveri politice recente”, pe aceasta nesemnând-o, ci punând o simbolică zăbreă de închisoare în locul numelui său de autor.

Ca membru al ASTREI, societatea înființată la Sibiu în 1861, unde el a activat ca arhivar și bibliotecar, Cristea a ordonat cărțile adunate în perioada de început pe criteriu tematic, inițiativa sa fiind salutară. Cu trecerea deceniilor, această instituție a cărții s-a dezvoltat și și-a dobândit prestigiul de cea mai valoroasă bibliotecă publică din județ. Ca om de inițiativă social-economică, Cristea a creat în 1867 Reuniunea sodalilor/meseriașilor/ români la Sibiu, după dictonul șagunian „La meserii, turmă iubită, la meserii!”. În anii care au urmat, după modelul lui, s-au înființat reuniuni similare în 19 centre ale Transilvaniei. Astfel au ajuns să aibă și românii pătura lor de mijloc, cea a meseriașilor, care erau locomotiva societății. Timp de 30 de ani, Cristea a depus eforturi extraordinare, inclusiv financiare, ca să ridice la Sibiu meseriași cum avuseseră până în acel moment numai sașii și maghiarii, care dețineau o tradiție a breslelor încă din epoca feudală. Pentru că Nicolae Cristea a avut tot timpul relații cordiale cu sașii din urbe, programul său de emancipare a tinerilor din sate, care să fie orientați și pregătiți ca meseriași, a

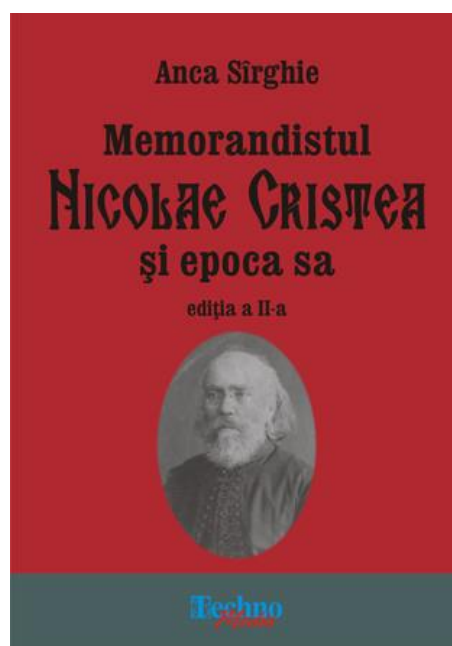
avut succes. Reuniunea meseriașilor români a devenit la Sibiu o prezență activă atât la expozițiile organizate pe plan local și național, cât și la evenimentele cultural-artistice unde echipa de dansuri populare și formația corală erau aplaudate cu entuziasm de public. După 1897, rolul de președinte a fost luat de alți buni români, ultimul conducător fiind după Al Doilea Război Mondial protopopul Emilian Cioran, care a încheiat această activitate în 1949.

Din 1895, când tocmai se termina perioada de 8 luni a detenției sale, Cristea începe să noteze jurnalul său, debutând în 8/21 martie 1895, Vaș, cu ceea ce el a numit „Ziua cea mai tristă pentru mine în toată viața.”, căci mezinul familiei, Nicolae, student la Politehnica din Zürich, a murit de tuberculoză. Notația sa memorialistică continuă densă în consemnarea evenimentelor politice, sociale și cultural-publicistice din Transilvania imperiului austro-ungar până în 19 noiembrie 1901, puțin înainte de stingerea sa, survenită în 7 februarie 1902. Ultimul său gând ne tulbură prin tristețea cu care profesorul de morală și asesorul consistorial, slujitor temeinic al Bisericii Ortodoxe sub cinci mitropoliți, conchide: „Eu nu mai întâlnesc decât dușmăanii, numai intrigi și calomnii. M-am apucat de un lucru interesant, util, eventual și rentabil, dar nu pot da înainte cu el. Lucruri de valoare fără liniște sufletească nu se pot.”

Acestui jurnal, noi i-am închinat mai bine de 10 ani de cercetare științifică, ce ne-a purtat

prin presa românească, germană, austriacă, maghiară, franceză, rusă și italiană de la finele secolului al XIX-lea în Europa. Astfel am realizat o ediție critică serioasă, prefăcută de însuși Î.P.S. Mitropolitul Transilvaniei, dr. Antonie Plămădeală. Cuvântul său înainte intitulat „Nicolae Cristea-un om providențial”, ca și „Notă asupra ediției” au fost traduse în limbile franceză, germană, engleză și maghiară. După volumul Nicolae Cristea „File de memorialistică. Jurnal.” apărut în 1989 la Casa de presă și editură Tribuna, am semnat o carte de autor, intitulată „Memorandistul Nicolae Cristea și epoca sa”, o culegere de studii ajunsă în 2011 la a doua ediție, având un „Cuvânt înainte” al prof. univ. dr. Mircea Păcurariu și „Postfața” semnată de Ana Grama. Alte două restituiri de texte publicistice ale lui Nicolae Cristea au văzut lumina tiparului în anii 2018 și 2019, iar în 2021 la Editura Eikon a apărut o ediție realizată în colaborare cu prof. univ. dr. Marin Diaconu, intitulată „Procesul memorandistului Nicolae Cristea”. Socotim că restituirea cărțurii transilvănean este cuprinzătoare.

Asemenea oameni de jertfă din istoria Transilvaniei merită toată recunoștința generațiilor de tineri ai prezentului, dar neimplicarea profesorilor din școli, a forurilor culturale și, în ultimă instanță, a slujitorilor Bisericii ortodoxe va întârzia împlinirea unui asemenea deziderat legitim și necesar.

Liliana Popa vs Aura Christi

Liliana Popa: Care credeți că este forța poeziei ?

Aura Christi: De fiecare dată se întâmplă la fel, aproape, ție dăruindu-ți-se, probabil, privilegiul de a vorbi, din când în când, din miezul ființei. E ca și când ceva îndistinct, abia sesizabil, ar șterge subit cu buretele oboseala, ținuturile de melancolie, rătăcire, tristețe, bucurie, împlinire, jubilar, extaz sau zădărnici, și te-ar redăru curat, renăscut instantaneu, aproape, unui pământ necunoscut, adunat pe aripa uriașă a unui pegas, care – de cum simte că te-ai strâns în tine însuși – te duce cu o viteză uluitoare nu se știe unde. Ești departe de a cunoaște destinația, durată și direcția acelei călătorii, a acelei incursiuni inițiatice. În tot acest timp, ghidat de o entitate despre care ești tentat să scrii că e necunoscută – deși o știi de o viață și-i recunoști însuflețirea melodioasă – te transformi în prelungire a celui pegas botezat alte dăți străinul sau geamănul, sau fratele, sau Zeul; Friedrich Nietzsche îl numește Unicul Primordial. Ești atent să transcrii conștiințios tot ce ți se dictează. Oriunde ai fi, știi că se cuvine să te supui și să notezi ce ți se întâmplă; efortul e să găsești un pix, un creion, căci laptopul are nevoie de timp, de bună seamă, ca să-și recapete suflul, actualizându-și conștiințios și exasperant de încet programele când ți-e lumea mai dragă... Efortul e să notezi, așadar, cât mai iute și cât mai exact totul, fie primele versuri, fie poeme întregi ce curg spre uimirea ta – uimire înregistrată la suprafața firii – unul pe urmele altuia. În subterana ființei tale, diferite de eul de fiecare zi – o magmă în fierbere lentă, cvasimetodică; exercițiul de decenii te servește perfect. Instinctele sunt în alertă. Și se supun geamănului fără a clipi din ochi, fără a pune la îndoială nimic, într-o liniște de început de lume, o lume ideală. Respectă cu strictețe, cu o candoare vie, activă – care, uimitor, se reinventează din resurse absconse – regulamentul de ordine interioară, cunoscut, însușit răstimp de decenii. Te supui, te predai și urmezi orbește, cu întreaga făptură, acea... eziți să-i spui dublură, pentru că nu e așa ceva și pentru că ai risca să-i lezezi demnitatea. E ca și când ceva deasupra firii te-ar coborî de tot adânc în subterana sinelui. Pe măsură ce descinzi în forul interior, rămân la suprafață eurile social, sentimental, familial ș.a. Rămân departe zgomotele contingentului, viermuiala, agitația, restricțiile și limitele impuse de Cetate. Aici, într-o libertate absolută, fără pată, dincolo de limite, tu ești tu însuși și, totodată, în esență, altcineva, cu totul altcineva; eziți să spui străin, fiindcă te cunoști, îl cunoști pe acel străin, geamăn, frate. Și, cunoscându-l, el, pegasul acela vrăjit sau ce o fi la mijloc – chemat, invocat de nenumărate ori inclusiv cu numele pronunțat ca o formulă deschizătoare de uși fermecate de copiii scriitorului Thomas Mann:

Vrăjitorule – acel pegas, așadar, rămâne străin, totuși, deși ori de câte ori reapare în existența ta, în intimitatea atroce a ființei tale, te redă pe tine însuți ție, iar când dispare nu se știe nicicând pentru cât timp sau pentru totdeauna, ți se face un dor intens – nebun era să zic – de el și de tot ce reprezintă domnia sa pentru tine. Știi un singur adevăr: de aceea entitate te leagă ceva profund, iremediabil, în absența altor termeni, numit iubire ce radiază și din prima – în opinia lui Gotthold Ephraim Lessing – legea artei: legea frumuseții.

Treptat, încet, ești dus de acel magic și imprevizibil cal – în care inegalabilul G. Călinescu vedea un „geniu subaltern al omului” – într-un ținut vrăjit; aerul tare și rar e recunoscut fulgerător, căci e familiar. E ca și când ai reveni după o despărțire de milenii la Ithaca ta secretă – inconștientul considerat de C.G. Jung un spațiu sacru –, ai cărei aburi îi simți de la distanță, îi simți, totodată, miresmele, felul în care se unduiește văzduhul sfânt, îi contempli relieful, savurezi felul galeș în care își legănă spinările dulcii delfini – asistenții magici – care te preiau și te duc pe spinările lor lucioase și mai departe, într-o țară melodioasă, fără nume, unde despărțirea e dar, viața e darul darurilor, nefericirea – balsam, echivalent cu lumina arcuită deasupra comorilor, suferința – prilej de a te strunji, de a te automodela, apropiindu-te astfel de divinitate – de divinitatea dinlăuntrul tău, în primul rând – și pretext de a reafirma din alt unghi bucuria și recunoștința, risipa – pretext de a fi salvat de tensiunea adunată, strat peste strat, în subteranele dinlăuntru, unde s-au concentrat aurăriile lumii, de care se cuvine să scapi cât mai repede, mai exact, în regim de urgență, cât mai total, mai definitiv; poezia, spuneam și alte dați, e o urgență destinală. Totul e recreat printr-un ochi străin și familiar, în egală măsură; totul se scaldă într-o lumină puternică, vie, care e și nu e de aici, și rămâne a fi, nietzschean vorbind, consecința fericită a înțeleștii dintre forțele apolinice și dionisiace. Ritmurile în care se succed sistolele și diastolele se suprapun peste ritmurile cosmice, alergarea echivalentă cu o plutire fiind transcrisă ca în vis de visul care ești tu însuți pentru tine. Un vis adânc, precum un plonjeu în Groapa Marianelor. Pe măsură ce luneci în adâncurile inconștientului, plutirea devine din ce în ce mai tentantă, mai iute, mai totală. Totul e irezistibil. Ești atras ca de un magnet magic spre un soi de centru iradiant. E ca și cum te-ai regăsi, în chip de neînțeles, în miezul încins al unei tornade, unde te simți ca delfinii în apele dulci, ducându-l pe Apollo spre minunatul Delphi – centrul lumii. Fiecare celulă a trupului spiritual, fiecare atom al trupului fizic se-ntorc spre acel centru magic, arheic, regăsit adânc, înlăuntrul tău, în care te recunoști așa cum ești în realitatea cea mai profundă, de o intimitate flagrantă a ființei: realitate abisală, realitate a inconștientului, numită de C.G. Jung „matrice a fanteziei creatoare”, prin care se accesează arhetipurile mitice. E ființa ta, parcă; și, totodată, e altceva. Important e să rămâi treaz, cât mai conștient, și să reții totul, consemnând detaliat orice mișcare, cuvânt, silabă, icnet, verb, munte, val, dar, limită, respirație, suferință, efort de autostrunjire...

Ce murmur ivit din adâncuri! O bolboroseală ca de Pythie surprinsă în miezul divinației, pe aripa ce-i este pământ, departe de totul, rămasă singură, față în față cu eul ei sacru, ochi în ochi, respirație în respirație, duh în duh cu acela... Grăbită – într-o pace de început și sfârșit de lume – să înregistreze fiecare mișcare, gând, pregând, gest uitat la jumătate, vis ce-și lasă trena amplă peste lume, recreând-o din temelii și redându-i magia din care se hrănesc viii și morții laolaltă...

Subjugat de eul veșnic romantic, hrănit din lumea ideală, poezia – și, în primul rând, poezia abisală – transformă imposibilul în realitate cvasipalpabilă, rearticulând omul, sensul existenței și lumea. Poezia e fastă consecință a întâlnirii cu tine însuți, mai exact, cu partea sacră din subterana ființei, la care ajungi purtat de o mână străină și apropiată, în egală măsură, în momentele de vârf ale intensității lăuntrice, când te înalți în spirit și redevii tu însuți, sufletul devenind o magică curea de transmisie spre ceva aflat mult deasupra domniei sale, căci exclusiv sufletul are forța de a se înălța și de a recrea, de a renaște ființa, pregătind-o pentru ruptura de nivel – ar spune Mircea Eliade – pentru saltul uriaș, abrupt, ca o lovitură

de secure (metafora e improprie și, totuși, o păstrăm ca pe o sugestivă variantă de lucru), care apropie de focul esențelor. Mecanismul e descris cu lux de amănunte de C.G. Jung, e adevărat, prin recursul la poeme sau pagini de corespondență aparținând lui Schiller, Nietzsche sau Goethe. Mecanismul e surprins în cunoștință de cauză și de pelerinul rus ale cărui manuscrise au fost făcute publice la 1911 – și de atunci au fost răspândite pretutindeni în lume – de episcopul Nocim după stingerea din viață a Sfântului Ambrozio de la Mănăstirea Optina, lăcaș aflat în Rusia centrală (la o distanță nesemnificativă de orașul Kozelsk), în regimul bolșevic inclus în sistemul Gulag, după cum mărturisesc martorii acelei istorii sângeroase. În acele povestiri de o stranietate ce se recrează, făcând să tresară scriitura în pagini, pelerinul care exista în lumina Rugăciunii Inimii vorbește despre uriașa putere a sufletului uman, bruiată, zi de zi, de gândurile pasagere, ancorate în existența cotidiană, și de ignoranța hrănită la rădăcini de varii limite umane, asupra cărora nu e cazul să insistăm. Condiția renașterii puterii sufletului e întâlnirea ta cu tine însuși, produsă după despărțirea de cele înconjurătoare: „Când ne întâlnim noi în noi înșine, când ne despărțim de ceea ce ne înconjoară și, astfel, ne subțiem spiritul (s.n.), sufletul își găsește facultățile și lucrează în deplinătatea puterilor sale. În felul acesta, multe din cele ce sunt neînțelese, devin naturale”, înglobate firescului. Hălci mari de mister devin astfel accesibile și pregătesc terenul pentru a înainta pe aripa pegasului în țara tainei de a fi, a fi om și a redescoperi omul superior dinlăuntru – o proiecție a divinității –, în care, ar spune Mihai Eminescu, se încearcă Universul. Condiția, așadar, e să te regăsești, să te desparți de tot ce-i lumesc, devenind străin în sens veterotestamentar, căci astfel vei crea condiții sufletului să redevină el însuși și să lucreze „în deplinătatea puterilor sale”, cu rădăcinile adânc ancorate în apele nevăzute ale Sursei, care te va pune pe șină, arătându-ți Calea. Astfel vei redeveni un om întreg, cu sufletul întors spre Cer, cu ochii hrănindu-se din cel de-al treilea ochi, triumfiular, dintre sprâncenele arcuite divin, cu rădăcina în misterul de a fi creat din lutul peste care a trecut o boare. O boare simțită prin rărunchii ființei. O boare identificată cu o ancoră în setea de eternitate; Unamuno îi spunea foamea de eternitate. Darurile peste fire largesc hotarele acesteia și ne arată fețele accesibile ale de neînțelesului, urcându-ne în spirit în scopul cunoașterii de sine și accederii spre Sinele Absolut; Eul Absolut, îi spune Fichte, în a cărui lumină orbitoare ți se dezvelesc – odată ce ai glisat, treptat, ușor, spre Marea Amiază a sinelui absolut – fețele secrete ale vieții, morții, tainei, spaimei, din realități, câteodată, vii și contradictorii – transformate în punți luminate, conducătoare spre altceva, accesibil inițiaților deschiși pentru epifanii și darurile acestora făcute atunci când ajungi la straturile freactice ale ființei. C.G. Jung numește această realitate substanțială luminată, ca să nu zic ideală – „lumea de vis a ideilor eterne”, care renaște, dând semne că există în exces, atunci când se produce „identitatea dintre sine” și „esența lumii”, imaginea ei originală, la care acced atât unii poeți naivi care sunt, în opinia lui Schiller, natură, cât și unii poeți sentimentali ce tind spre natură. (Tipuri psihologice) Acest mecanism abisal, de care s-au apropiat gânditori ca Schiller, Goethe, C.G. Jung, Nietzsche, Eminescu, Lucian Blaga, Heidegger, Brodski ș.a., rămâne a fi, evident, ultradificil de pătruns și, de obicei, e descris prin recursul la metaforă, adică la un instrument decupat din universul estetic, deși teamă mi-e să nu existe o legătură directă între mecanismul abisal invocat, tehnică, inclusiv tehnica „de producere a dispoziției estetice”, și estetica propriu-zisă, plonjeul în lumea inconstientului rămânând a fi un dar, un dar sacru, prin intermediul căruia se accede la epicentrul divin, la acel „izvor al începutului”, definit magistral de C.G. Jung, e adevărat, prin recursul la scrisorile schilleriene: „De aici [din acel „izvor al începutului” – n.n.] se ridică simbolul ca o imagine a mișcării progresive incipiente care reprezintă o sinteză a tuturor factorilor inconstienți, «forma vie», cum numește Schiller simbolul, o imagine a lui Dumnezeu, cum arată istoria”. Imagine spre care ești harponat din labirintul – la suprafață obscur; Iosif Brodski are dreptate în această ordine de idei! – al iraționalității.

Liliana Popa: care este impactul poeziei asupra cititorilor, dar asupra poetului însuși ?

Aura Christi: Pe acest teren abscons, poezia e un instrument de prospectare a adâncurilor ființei, de mișcare progresivă și, totodată, de cunoaștere; prin poezie te cunoști pe tine însuși în primul rând – adică faci exact ceea ce poruncește oracolul delphic –, cunoscând astfel eul tău divin, lumea și realitățile acesteia – trăim, evident, între realități – prin care ai șansa de a trece o singură dată, poetul fiind legătura vie, perspicace, dintre văzut și nevăzut. Poezia e și, blagian vorbind, un vehicol conducător spre mister, la al cărui foc amplu îți încălzești aripile, încălzind, luminând sufletele celor cărora nu le e străină setea de frumusețe și setea de Zeu. Icnetele deasupra abisului – resimțite sporadic în textura poemului – sparg, câteodată, ritmul; în asemenea cazuri, de o importanță crucială e să respecti ceea ce ți s-a întâmplat și modul în care ai transcris totul cu acribia colecționarilor de perle rare, spiritul autocritic rămânând într-o alertă constructivă. Să lași misterul, cu tot cu ritmurile-i cosmice, transcris prin tine, să respire în voie când revii din miezul încins al acelei tornade de grație și recunoști geamănul, fratele, recunoscându-te, totodată, pe tine însuși, pretutindeni: și în albatrosii ce și-au desfăcut amplu aripile, și în acvila care dă târcoale vârfulor neatinse ale Fujiyama, și în clipocitul apelor montane neîncepute, și în culorile celor trei curcubeu-miracol, contemplate cu sufletul la gură, și în crucea Sfântului Andrei, cruce în formă de X, văzută într-o dimineață pe cerul curgând parcă din rama din lemn de stejar stratificat a ferestrei, îndată după ce răsărise soarele, și în iarba călcată de talpa piciorului, și în brândușele mov, ițindu-și cu sfială corola din omătul aspru ca șmirghelul, și în valurile înspumate ale Mării Egee, lovind sacadat poalele munților parnasieni și vorbind într-o limbă secretă despre tirania tandreții, tirania abisurilor abia bănuite. Ce simți în subterane și ce anume se află la începutul fiecărei odisei lirice? Schiller identifică o stare melodioasă foarte specială, menționează Nietzsche când se referă la originile stării poeziei și-l amendează pe Schopenhauer, care vedea în poezi o dificultate pentru filosofii culturii. Recunoști geamănul, recunoscându-te învins de un tip de stranie magie, pe tine însuși, și în pietrele și algele răsucite în funcție de curenții subterani, și în muchiile iregulate și vii ale frunzelor mușcate de rugină, și în suferința provocată de un prieten care te-a trădat – o suferință sfâșietoare, în care vezi, cu recunoștință, un mesager, un sfetnic, un pinten și, totodată, o punte conducătoare spre o lumină și mai mare, și mai puternică. Te recunoști, mai departe, și în privirile leopardelor ce pufăie în savane, de o grație de-ți stă mintea în loc și ochii se fac a mirare cât cepele egiptenilor, și în botul umed al delfinilor copilăroși, sărutați la rugămintea mea – nu mai puțin copilăroasă – de un prieten cu nume prevestitor de pace, și în versetele unei rugăciuni pentru Îngerul meu Păzitor, căruia îi mulțumesc și-i cer iertare pentru faptul că ființa-mi complicată și de neînțeles îi dă fără să vrea atâta bătaie de cap... Mă recunosc, fără să clilesc, și în freamătul frunzelor stejarului din curtea vecinilor, în a cărui tulpină am înviat acum șapte-opt ani, refăcându-mă din propria cenușă, uimită de priceperea Celui care m-a reconstruit cu infinită răbdare și migală, în toate cele văzute și nevăzute, simțite însă și în vârful degetelor, și în răunchii preafericitei inimi atotștiutoare, eliberate de norocul de a spune câte puțin, exact cât și când se cuvine... Știință divină, ocultă, cântată, purtând în miezul ei ceva...

Prin intermediul poeziei poetul devine sol al inefabilului; prin Excelența Sa, poetul, se exprimă inefabilul, care astfel reconstruiește lumea, renăscând-o într-o albie nouă; poetul e un instrument, nici mai mult, dar nici mai puțin decât atât... Un instrument care-și livrează ființa – ontos în greaca veche – gazdei inefabile, Zeului, care îl alege în funcție de o seamă de rigori. Una dintre acestea e forța vie de a fi apt de a primi Zeu, despre care Rainer Maria Rilke scria ultimativ în unul din psalmii săi: „Și dacă ai să-mi arunci tu foc în creier,/ Atunci te voi purta pe sânge”.

Poezia începe atunci când zeii – contrariați de lipsa de sens și de absurditatea existenței muritorilor, despre care vechii greci au spus totul, aproape – cad pe gânduri și se întrupează fie în nătăngi, fie în unii poeți, alegând să se lase spuși prin gura altcuiva, care – spre mirarea

lor năucă – după ceucid eurile lor mărunte, sentimentale, morale, sociale ș.a., când stau ochi în ochi, suflet în suflet, Duh în Duh cu sinele lor înălțat în Spirit, deci, când se întâlnesc cu ei înșiși, îi depășesc pe unii dintre zei în unele lucruri și-n unele gânduri; Homer a descris această realitate superioară imposibil de tăgăduit. Amestecul de consternare, uimire și neînțelegere e cu atât mai mare. Iar murmurul obsesiv, iscat din adâncurile ființei – înțeleg că nu mai înțeleg nimic, da, chiar nimic din tot ce mi se întâmplă – hrănește mirarea și acel straniu extaz contemplativ, irumt dintr-o liniște de o intensitate neverosimilă, izvorând dinlăuntru și îmbrăcându-ți trupul de spirit și de carne într-un soi de carcasă, un fel de zale, care te fac să vezi, să urmărești și să descrii tot ce se întâmplă în jurul tău cu un calm apt de a urni munți din loc. Calm însoțit de o claritate vie, inventivă, ce scoate halucinant, vâl după vâl, straiile de nevăzut de pe lucruri. În timp ce te bucuri. Pur și simplu, te bucuri.

Miracolele se trăiesc la galaxii distanță de biata noastră înțelegere, rămasă gură-cască în fața unui răsărit de soare sau în fața unui tsunami – acele ziduri urieșești de apă, ce se arată în primii timpi ca niște valuri în miniatură, de o seninătate copleșitoare.

Punctul acela în care ei, zeii – unii dintre aceștia, mai exact – se simt cu totul depășiți, deruta aceea trecută prin sitele dese ale setei de cunoaștere și lunecată în uimire, nectarul eretic surpat în mirarea dotată cu forța de a urni munții lăuntrici din matcă – e locul magic, „esența lumii”, în care poezia abia irumtă se revarsă în sacralitate, făcând loc Absolutului prins în matrița limbajului, care din instrument se transformă în mijloc, emițător al ritmurilor, tiparelor și înțelesurilor cosmice, strânse în arhetipuri, calapoade mitice, a căror aură energetică eliberează strunind, reasezând în matricea lor firească existențe, destine, opere. E locul, centrul în care – descins în straturile freactice ale ființei – simți că ceva profund și esențial din ființa ta se confundă până la a se identifica total, anihilând contrariile (antitezele eminesciene!), pentru un timp salvator – nu numai pentru tine însuși – cu ceva intim și profund ce ține de esența esențelor universului. Poate, e vorba de acea inimă a întregului, invocată de Dostoievski – e singura dată când am simțit sfânta mână măiastră a acestui uriaș barbar tremurând abia sesizabil sub presiunea teascului de a emite un adevăr crucial! – în strania și aparent inutila prefață la romanul Frații Karamazov. Sau, probabil, e vorba de inima lumii, despre care scrie inspirat Friedrich Nietzsche, descriind relația eul subiectiv – eul obiectiv, obiectivitatea găfâind din rărunchi în subteranele iraționalității umane, când eclipsează subiectivitatea ego-ului de la suprafața artistului, căci e întoarsă cu fața spre adevărurile veșnice – „lumea de vis a ideilor eterne” – și modul în care acestea se revelează și se transcend. Adevăruri veșnice, strânse, ca albinele într-un stup, în sufletul poetului – ale cărui imagini și metafore sunt semne, nietzschean vorbind, ale „contopirii” cu „inima lumii” – artistul liric înțelegând, la un moment dat, că primul și ultimul mister este el însuși, ar fi spus Oscar Wilde; important e să ți să dăruiască la timp unghiul din care să te apropii de focul arzând al acestuia, unghiul din care să-l descrii și să întârzi în arondismentul ființei, care e a ta și, totodată, nu e, căci, în timp ce este încercată de acea stare sufletească melodioasă invocată de Schiller, prin acea ființă răsună ecouri „din abisul existenței”. Cel mai important eveniment pentru tine ești tu însuși – punte conducătoare, nietzschean vorbind, spre altceva, care te ajută, te sprijină în dorința de a locui pământul sfânt al ființei, de a descoperi și redescoperi mereu abisul lăuntric, dotat cu forța de a te apropia de divinitate și de a te răsfrânge în oglinzile-i stigmatizate de un veșnic mister, mereu prezent, simțit pretutindeni, cum tu nu vei fi nicicând, deși vei încerca încă, apoi încă o dată, deși ai învățat la școlile disperărilor să tratezi imposibilul ca șansă, ca pinten, mișcându-te de la o limită spre alta. Mișcându-te din albia unui miracol spre altul.

Excedat, depășit cu totul, așadar, vei mai încerca..., tratând cu luare-aminte vecinătatea plină de sens și înțelepciune a celor două îndemnuri delphice: Cunoaște-te pe tine însuși și Nimic fără măsură. Aici e cheia, și tu o deții – ce dar, câtă smerenie, câtă luminoasă

exasperare!... Și ce eliberare, ce ispășire, Zeule al tuturor zeilor din cele șapte ceruri și de pe pământ!

Am încercat să mă apropii de mecanismul reprodus cvasitelegrafic în aceste însemnări de mai multe ori și de fiecare dată îmi dădeau târcoale spiridușii zădărniceiei, iar, din timp în timp, senzația că înaintez pe nisipuri mișcătoare, gata oricând să mă înghită. Cum să descrii mecanismul, căci ține de inefabil, de tărâmurile iraționalului, de un soi de biografie spirituală, ca să nu zicem de abisalitatea ființei, radiografiată parțial – noțiuni în fața cărora atotputernica rațiune constată faptul că trufia-i se regăsește, brusc, fisurată, iar limitele răsar, ca ciupercile, după ploaie, așa încât Altețea Sa Regală, Rațiunea, își depune spășită bagajele, din ce în ce mai sărăcicioase, în fața imperiului uriaș al abisalității cântate de artiști?! Cum să definești, așadar, mecanismul ce ține de terenuri sfinte, de care te apropii rar, dintr-un accident destinal, poate, departe de lumea socială, construită, structurată de instituții ale civilizației de sticlă și beton, a căror menire parcă e s

Centrul Academic Internațional Mihai Eminescu

Nevoia de Eminescu

Ne dăm sau nu ne dăm seama, avem o mare nevoie de Eminescu. Avem nevoie să îl cunoaștem, sau avem nevoie să îl inventăm, avem nevoie să stăm de vorbă cu el, avem nevoie să îl trecem prin spiritul nostru pentru a ne purifica, pentru a ne simți mai bine și împreună. Nu Eminescu are nevoie să fie reînviat, noi avem nevoie să îl coborâm între noi, mereu.

În casa rudelor mele din Bucovina, într-un sat în apropiere de Putna, unde am copilărit și am simțit din plin spiritul locului, erau nelipsite trei cuvinte, trei învățături: Biblie, Ștefan cel Mare și Eminescu. Învățăturile biblice aduceau echilibru și înțelepciune, smerenie și lumină interioară în inima copiilor, cele despre Ștefan cel Mare insuflau forță și mândrie, iubire de pământ și disciplină, în timp ce Eminescu era perceput ca suflet pur și har dumnezeiesc. Ca să zic așa, aveam de a face cu o trinitate, așa încât, în spațiul acela al copilăriei mele, pe Eminescu nu l-am perceput doar ca pe un mare poet, ci ca pe un duh nemuritor, ca pe un sfânt. Bătrânii satului rosteau seara, la sfat, versuri de Eminescu, învățătorii, care predau simultan la elevii din mai multe clase, povesteau copiilor despre copilăria și adolescența lui Eminescu, indiferent de programa școlară, punându-i să învețe și să recite cu evlavie poezii de Eminescu. Era un proces de alchimizare a sufletului de copil, carate de emoție și de simțire încărcându-l, prin intermediul dragostei și purității lui Eminescu.

Cu siguranță, atunci și acum, avem nevoie de mituri. Ideea că trebuie să desfacem omul de mitul său este una care vrea să desfacă vehiculul-om de spiritul pe care îl poartă, sau, altfel spus, să desfacă omul de caratele sale, pentru a-l întoarce de la starea de creație prețioasă la starea de pământ sterp. Scoaterea omului din starea de mit, de legendă, de religie sau de istorie este un proces de fracturare a omului și de depășire în el însuși.

Până la urmă, ceea ce ne face personali și unici este haloul de lumină care ne înconjoară, energia creatoare care ne proiectează din ființe create în ființe creative. Acolo ne este izvorul, de acolo ne vine energia și amprenta colectivă, căci o lume a miturilor este o lume a istoriei și a unității prin poveste. Și totdeauna poveștile sunt frumoase și se termină cu bine prin eroii lor. Mitul, nu omul exact, cu kilogramele lui, cu numărul de pantof sau mărimea taliei sunt reprezentate în artă. Arta, ca ofrandă adusă vieții și frumosului este percepția spirituală a unei realități și ridicarea ei la nivel de mit prin simbolistici diferite.

Ecaterina PETRESCU BOTONCEA, Târgoviște

Eseu prezentat la Congresul Mondial Eminescologic, Chișinău 1.09.2024

Socrate, *Apologia*, VII:
"Vă jur, Atenieni, că uitate ce mi s-a întâmplat:
pentru cei care erau mai lăudați, i-am găsit,
afară de puține excepții, mai lipsiți de înțelepciune,
când îi cercetam, pe câtă vreme alții, care treceau
drept mai slabi de duh, mi s-au părut că sunt oameni mai
cuminți."

(Platon, - Dialoguri, / N. Râmbu, Ed. Univ. A.I.
Cuza Iași, 1993)

Surveniri viitoare

Cuvânt este ceea ce este un om,⁹ ulterioară acoperire de cer fără hotare,¹⁰ **străină depășire de sens îngemănat.**¹¹

Deîndată este ulterior sălaş,¹² drum de pretutindeni, depășire din devenire.¹³

Orice determinare de zodie arsă se vede în mila neajutorării, orice mijloc de arbore izgonit din pădurea de copleșitoare ametiste ajunge final de linie, punct de oprire fără ieșire.¹⁴

Pe sine se izgonește steaua cea rea în bună judecată,¹⁵ pe dimpotrivă se pune neîmpotrivirea din inimi ascunse-n ruine de antistrofe.¹⁶ ca fiind îngemănat. De ce să spun "cu cine?", când eu văd proprietatea sensului de a fi îngemănat? Dorești să nu gândești, să nu depui efort, nu poți gândi despre proprietăți și apropietăți, așa cum te îndemn să gândești despre "timp" și "atimp"/ (Heidegger, M., - *Ființă și timp*, Trad. de G. Liiceanu, C. Cioabă, Ed. a 3-a, Ed. Humanitas, București, 2019) / nu există în limba română "atimp", nu este o crimă să depășești frontiere, deci să nu rostești "atimp", rămâi aici lângă mine care nu am limitări, nu sunt din tagma celor din nimicnicie. Chiar poate fi mândru cineva care ar realiza "o străină depășire", nu una desuetă, ruginită, obosită. (Heidegger, M., - *Ființă și timp*, Trad. de G. Liiceanu, C. Cioabă, Ed. a 3-a, Ed. Humanitas, București, 2019) **Trec intersecțiile printre spațiile de distanțare** a frunzelor; sunt chiar aici bătute măsuri poetice în **nituri suverane de surveniri viitoare.**¹⁷

Stelele-s numai stele, cu-adevărat gânditoare sclipiri astrale, făptuitoare de mișcări în creația ce pune energia în muzicale vibrări pe **margini de smerite vitralii.**

Pentru care cu cai, din care apar **mijlociri în corpuri de legi**, se-ntrec interioare schițe de doruri în reveniri ale virtuții, atunci când se înalță suflete în aure adevărate.

Făptura se desfășoară pe lângă neființă, esențele numesc firești azimute în roluri de smulgătoare de adâncuri.

Simțiri se pun în jocuri, **neîncetări se deschid printre furtuni**, păsările se-aruncă în arcul zborului neutru, iar puterea întetește geometria fragilă a drumurilor.

Calmă gestație-i în fiecare trup de stea dăruită inepuizabilului presupus minunat adevăr.

Cohorte de versuri deplâng **îmbinări dureroase de cuvinte, văzduhul migrează în centrul unui cerc** de cuarț, temei subjugat pornește ființarea mea zilnică. Desfacem

strădăniei, hrănim descreșterile urii, cuvântătoare legătură cuprinsă-i în îngrăditura sferei răstălmăcite a ființei pornită întru viețuire. Cultură sălbatică în arma de vânător adastă dezvoltările începutului.

Menținerea în sine a întinderii destinde adăposturi de inexplicabile stăpâniri.

Pun măreții pe umeri, obișnuite deprinderi mențin în pretutindeni. În propria-i esență **făptura inventează înțelegerea**, constrângerea-i îmblânzită, formele plăsmuite se nasc anticipat, iar lipsa de ieșire nu-i prea prielnică pentru omul neființabil.

⁹ *Cuvântul* este un fantastic dar oferit nouă de divinitate. Poți judeca și crede, poți fi de acord prin înaltă imaginație că, în fapt, eu fiind un Om, am curajul să fiu un Cuvânt. Cuvântul chiar el este (dacă vrei, poate fi) ceea ce sunt eu: un Om. Este uluitoare această echivalență. Proslăvesc Cuvântul, deoarece el este ceea ce este un Om, adică un dat divin. Are cineva curajul, determinarea desprinderii de sine pentru a deveni Cuvânt? Cuvântul are acest dat de a fi cu mine, în mine, în gând, în suflet, în ceea ce sunt. (Extensie: Necuvintele lui Nichita Stănescu)

¹⁰ Are cineva închipuirea unui cer cu hotare? Măcar putem imagina cerul fără hotare? (Desenați un cerc pe o foaie albă de hârtie; îndemn să hașurați suprafața interioară mărginită de cerc; mărimea suprafeței interioare este "ceea ce știm", iar în afara acestei suprafețe este nemărginirea, adică, în fapt, "ceea ce nu știm"; cu cât cunoaștem mai mult, suprafața interioară crește, iar necunoscutul este mai mare în ochii noștri: "... eu, eu cu lumina mea sporesc a lumii taină", (Lucian Blaga). Există o "prezență" (acum), dar și "ulterioară" (tot timpul) acoperire de cer, a celui fără hotare. Vezi că nonobservația este mai multă și mai mare decât observația.

¹¹ Îngemănarea nu este neapărat "cu". (Kant, I., - Critica rațiunii pure, Trad. de N. Bagdasar, E. Moiscu, Ed. a III-a, I. Pârnu, Ed. IRI, București, 1998). / (Kant, I., - Die drei Kritiken: Kritik der reinen Vernunft, Kritik der praktischen Vernunft, Kritik der Urteilskraft, / Cele trei critici: Critica rațiunii pure, Critica rațiunii practice, Critica judecății / Nikol Verlagsges.mBH, 2021) / Dex: îngemănare poate fi "acțiune" însă și "stare" de unire, îmbinare, împreunare. Este starea de a fi strâns, împreunat, îmbinat, chiar amestecat. Îți poți închipui un "sens îngemănat"? ce este, cum este? Depășește acest sens caracterizat

¹² (*Deîndată* sau *ulterior*, ambele se pot alătura.). Eu vreau să le alătur. În fapt, cuvântul "deîndată" nu există în Dicționar. Eu îl pot inventa, îl pot folosi cum vreau eu, îi dau înțeles de "imediat", "acum", "ceea ce se arată", etc., pot zice că este o licență ș.a. În Dex se precizează că "ulterior" înseamnă "care se face sau se întâmplă mai târziu (în raport cu un moment, un eveniment etc. dat), care urmează după ceva sau după cineva".

"Ulterior sălaş" este bine să accept în expresie, și nu cad în eroarea de a folosi în același timp un cuvânt care/ ce (eu știu, el nu știe) nu există în Dicționar. Acest prezent, acest imediat (deîndată) este interesant să fie cuprins, adăugat, chiar topit într-o stare / infrastructură ("sălaş") ulterioară (acolo unde ne ducem după ce murim).

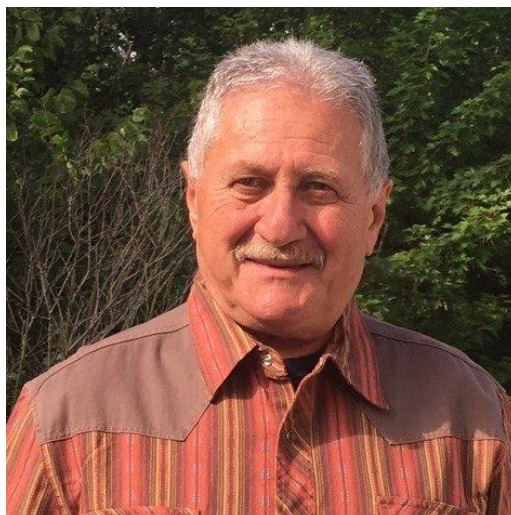
¹³ Între "drum" și "pretutindeni" este un minunat loc de gândire, de trăire. A depăși ceea ce este pretutindeni este fantastic de important. În mijlocul devenirii au loc depășirile, Pretutindeni este devenirea, nu doar staționarea într-un singur loc (schimbare = dezvoltare, stagnare = pieire). Pe drum merg, deoarece orice mers are un drum. A ajunge la devenire trebuie să merg, să am un drum, mereu trebuie să fac depășiri în raport cu mine însumi și cu tot ceea ce este în jur.

¹⁴ Pot desena fraza de mai sus. O Zodie arsă uneori este eliberare de semn ursitor. Știu că nu pot arde zodii, însă imaginez această faptă. Neajutorarea stă pe afet de milă. Neajutorarea este stăpâna milei. Neajutorarea crează mila în rândul oamenilor. O zodie arsă aș depune în corpul neajutorării spre a determina vederea acesteia către nemilă, către ajutorare. Nu am altceva să pun în corpul neajutorării decât zodii arse, ucise, care să nu mai fie ursitoare de prăbușiri, de căderi în substanța infamă a milei. Ametistul este mineralul care dacă ar fi în corpul fiecărui arbore s-ar naște prețiozitatea. Ametistul are rol copleșitor când este văzut. Izgonește un arbore. Poți izgoni un arbore? Acest izgonit arbore, cu inimă de ametist, ajunge/ devine "final de linie". Închipiți-vă un final de linie; cum arată acest tip de final, unde este oprirea lui, ce faci când pasul tău se oprește nu într-un final, ci pe un final de linie? Este minunat să-ți poți închipui că este vorba de un punct de oprire fără ieșire.

¹⁵ Avem dreptul să spunem că există stele bune și stele rele. Nu pot face nimic să le separ unele de altele. Aș izgoni steaua rea. Este imposibil. Speranța este că o stea rea s-ar putea izgoni pe sine. Aș avea încredințarea că ar ajunge la judecata cea dreaptă, la buna judecată.

¹⁶ *Dimpotrivă* este un adjectiv invariabil și prin descrierea din Dex înseamnă "în față, din partea cealaltă, de dincolo, uneori opus, potrivnic, rău, din contra, cu totul altfel". *Antistrofa* poate fi "repetarea cuvintelor în ordine inversă în vers, în frază, dar și un minunat ecou de răspuns al corului în tragedia antică grecească". Închipuiți-vă ecouri ruinate sau ruine de ecouri (este greu!). Între aceste uimitoare sunete, ritmuri, cadențe, trăiri, viețuiri, ridicări și căderi se află inimi. Vă asigur că nu o să vedeți niciodată propria inimă, nu veți avea corpul ei în mână, nu veți putea stăpâni ecurile ei (veți muri înainte de toate). Inima este ea însăși. În antistroke ruinate domnesc neîmpotrivirile din inimile ascunse între ecouri ruinate sau ruine de ecouri. Nu ne rămâne decât să apelăm la "dimpotrivă", măcar să ne putem amăgi.

¹⁷ Orice nit este un semn de legătură pentru veșnicie. Există nituri de aur, de argint. Un cuvânt poate fi un nit. Nitul este un "suveran" prin puterea sa de a fi unificator. Măsura poetică este dezavuată, singulară restricție pentru forme. Măsurile poetice ar trebui să fie nituite, adunate, reunite în poezie. Baterea este zbatere. *Survenire*, potrivit Dex, înseamnă "a avea loc (inopinat), a se produce, a se petrece, a se întâmpla (pe neașteptate sau pe negândite), a interveni". *Viitor* înseamnă care va veni, care va fi, va exista, va apărea după momentul de față; proiectat într-o perioadă care va sosi, care exprimă o acțiune ulterioară momentului vorbirii, care e în drum spre, ceea ce urmează prezentului, situație, stare care urmează să existe, perspectivă". Așadar, legăturile din bateri/ zbateri, stăpâne peste toți și toate, pe neașteptate sau pe negândite urmează prezentului. Legarea noastră de moarte survine la încheierea prezentului, ulterioară momentului vorbirii, poate prin măsuri poetice, atenuatoare de crude adevăruri. Stăpâne legături nestăpânite de om sunt peste toți și toate.

Captivantele poeme „haiku” în lirica lui Dumitru Ichim

Fermecătoare în integralitatea sa, lirica preotului-poet Dumitru Ichim se înscrie într-o operă vastă publicată în numeroase volume, incluzând poezie, proză și eseuri, ce se întinde în timp pe aproape o jumătate de secol, de la „De unde începe omul” (1970) și până la „Tu știi că te iubesc! 150 de sonete prefăcute și ilustrate de Savatie Baștovoi” (2017).

Fără putere de tăgadă, Dumitru Ichim se distinge în spațiul nostru literar prin meritul de a fi precursor în lirica românească al speciilor literare de sorginte japoneză „haiku” și „tanka”, niponii delectându-se de sute de ani cu aceste poeme de o afectivitate aparte.

Dacă Ion Pilat, Alexandru Macedonski sau Alexandru Vlahuță au scris poeme într-un vers, Părintele Ichim s-a învrednicit să transplanteze haiku în literatura română, demonstrând fără echivoc că această varietate de poezie se adaptează întru totul vigoriei creatoare a limbii române. Poemele sale, trădează în mod evident elemente specifice spiritualității românești, îmbogățind, fără doar și poate, spectrul nostru liric, fiind un adaos remarcabil de încântătoare poezie.

„Haiku” se definește ca poezie fără rimă, având o structură de trei versuri, primul și al treilea alcătuite din câte cinci silabe, iar cel de-al doilea din șapte silabe, care exprimă prin excelență o stare de mare intensitate afectivă atemporală, constituindu-se într-o metaforă globală ce induce un indiscutabil caracter filozofic. Înainte de orice, poemele haiku se caracterizează prin aceea că declanșează o stare de reală emotivitate, creată de gândurile, reflecțiile și visele la care îmbie, reprezentând o categorie specială de poezie autentică. Se cuvine a mai preciza că aceste poezii, folosind cu toată forța cuvântul bine ales și implicând o incontestabilă artă, presupun și posesia unei capacități deosebite în a le citi, făcând apel la starea poetică existentă în orice cititor și la gradul de sensibilitate proprie. Materia preferată a poemelor lui Dumitru Ichim cuprinde subiecte susceptibile de delicată reacție afectivă: vremelnicia, frumusețea, melancolia, modestia, însingurarea, naturaletă. Poezia părintelui conferă cititorului șansa fericită de a-i descoperi cu admirație și uimire adevărata chemare poetică și măsura indubitabilă a talentului său liric. Pasiunea pentru poeme haiku poate fi întâlnită și la alți poeți care au înăvuiț literatura română cu astfel de bogății lirice: A. T. Stamatiad, Ion Codrescu, Marin Sorescu, Dan Florică, Paula Romanescu ș.a. Trebuie observat însă că, în comparație cu alți autori, Dumitru Ichim, dă poemelor sale, cu câteva excepții, câte un titlu, toate fiind incluse în serii tematice de reală finețe: „Urmele”, „Lacrima privighetorii”, „Valea nisipului de aur” etc. O incursiune prin creația de haiku a lui Dumitru Ichim, cu o ilustrare succintă prin exemple, este,

desigur, interesantă și binevenită. „Definiție de haiku” este poezia care ne inițiază în descoperirea crezului artistic al Părintelui Ichim, care mai presus de orice este un teolog ortodox dator să trezească în cititor un freamăt religios: „Cinci, șapte și cinci / Două mâini - rugăciune / Trece Iisus”. Problema apropierei de Dumnezeu, aspirația imanentă a oricărui muritor, este o temă abordată frecvent în plachetele sale de haiku. Maica Domnului revine constant într-o serie de excelente poeme: „Visează pruncul... / Maica Domnului trece / descălțându-se”; „Zâmbește Mama! / Betleem în privire / Aduse pruncul”; „Mamă, nu plânge... / În candelă numele / Tău luminează”. Simplitatea firii umane atât de firave și glorificarea lui Dumnezeu apar invariabil în poeziile sale („Macul se roagă-n / Petale simple: iarbă / Nouă fluturii!”) ca și trăirea unei dureri adânci („Candela-i stinsă! / În locul luminii / Mă doare noaptea”). În „Testament”, mesajul transmis în stilul propriu generează o vădită emotivitate: „Umbrele mele / Sub umbra scrisului tac / Împietrind lumini” ca și în „Viața” („Flămânzi puii se / Roagă...Iisus în genunchi / Pe margini de cuib”). Figură de stil ce constă în atribuirea unui înțeles nou unui cuvânt pe baza unei comparații subînțelese, metafora, asigură la Dumitru Ichim construcții poetice de irezistibilă sensibilitate. Edificatoare în acest sens este, fără doar și poate, cea a albinarului, autorul regăsindu-se simbolic în viețuirea albinei: „Lumânare de / Paște: Eu - albinarul / Vinerilor Mari!” Alăturată tainei frângerii Pâinii Vieții, imaginea mamei este de o sfâșietoare duioșie și exemplară credință în Mântuitorul: „Inima ta - cinci / Pâini în mâna lui Iisus / frângând pentru noi”.

O secțiune separată a poemelor haiku în creația lui Dumitru Ichim o constituie cele publicate în „Revista Scriitorilor Români” din Munchen (1983), poezii care continuă problematica lirică anterioară, dar în care descoperim apariția unei noi tematici, tulburatoare, anume dorul de țara natală. Trăirile intime, dublate de o nedisimulată nostalgie, rezidă cu tărie în poeme ca: „Clopotul de la Putna”, „Ștefan”, „Țara”, „Doina lui Eminescu”. De o deosebită frumusețe este poemul ce îndeamnă la o profundă meditație invocând plânsul sfinților („Sfinții noștri plâng / Dimineată - macului / Rotund al țării”), ca și poezia sugerând imaginea plină de farmec și de o seducătoare sensibilitate a țăranului român din satul de odinioară („Vin heruvimi / Spre Betleem sărutând / Mâna de țăran”). Cred că ar fi nedrept să-mi închei eseul despre poezia haiku a lui Dumitru Ichim fără a consemna că două personalități de marcă ale culturii noastre naționale, un ilustru teolog și un admirabil literat, și-au exprimat îndreptățite opinii despre creațiile originale și de maximă intensitate afectivă ale Părintelui Ichim: Bartolomeu Valeriu Anania și Aurel Sasu. În prefața pe care a scris-o la un volum de versuri, Valeriu Anania mărturisea: „Dumitru Ichim împărtășește norocul și nenorocul scriitorilor din diaspora. Pe de o parte, șansa de a avea acces neîngrădit la cultura lumii libere și de se simți în largul său în abordarea unor genuri literare afine; dacă nu mă înșel - și cred că nu mă înșel -, el este primul poet român care a scris haiku-uri și strofe tanka la o vreme când cei din țară abia auzeau de așa ceva. Pe de altă parte, neșansa izolării de ceea ce se cheamă o piață a cărții la dimensiunea cititorilor potențiali”. Despre Aurel Sasu, unul dintre cei mai valoroși critici literari de astăzi, care a publicat aprecieri privind această poezie, Dumitru Ichim se destăinuie: „Datorez adânci mulțumiri profesorului universitar, poetului, scriitorului Aurel Sasu, care a prefăcut volumul <<Psaltirea apocrifă a dreptului Iov>> (...) Problema se pune din punct de vedere teologic și ontologic; la lansarea de carte din New York, criticul din România - M. N. Rusu - sublinia contribuția pe care o aduce acest volum în literatura universală prin acest Iov cu totul nou. Cartea, care a apărut la Cluj cu prefața prof. Aurel Sasu, a fost pentru mine o bucurie din mai multe puncte de vedere”.

Pe omul, preotul și poetul Dumitru Ichim l-am cunoscut la Câmpul Românesc de la Hamilton, un tărâm românesc autentic, amenajat, îngrijit și păstrat de peste cinci decenii în pitorescul spațiu canadian al provinciei Ontario, unde Părintele Ichim care conduce un cenaclu literar, organizează acolo „Săptămâna Internațională a Culturii Române”, manifestare ajunsă în iulie 2017 la a 50-a aniversare. Am fost fascinat de personalitatea părintelui și m-am convins cu ușurință că se justifică cu prisosință calitatea de care se bucură, aceea de incontestabil lider spiritual. Nu pot încheia fără a mai adăuga că am rămas plăcut impresionat de faptul că, deși septuagenar, Părintele Dumitru Ichim refuză să depună armele, probând o surprinzătoare forță în mânăuirea artei sale poetice, proprie unui adevărat maestru, precum o admirabilă hotărâre de o îmbogăți literatura română cu noi creații lirice.

...

Din dragoste

Mai întârzie un sfert de oră ca să dea mâncarea în foc, apoi stinse aragazul și veni în dormitor. Se uita la ceas, așa cum se uita întotdeauna înainte de culcare ; limba mică trecuse de unsprezece, iar cea mare de jumătatea cadranelor, așa că se hotărî să stingă veioza ; nu mai avea timp să citească. Ațipise, căci i se păru că aude ca prin vis soneria. Tresări și-și săltă capul ascultând atentă. Nu se înșela, suna cineva. Alexandra Podaru se ridică și își puse halatul de casă. Nu plecase, așa cum crezuse, cel care suna insistent. Străbătu cu pași mari sufrageria și ieși în hol ; nu mai aprinse lumina de la intrare mai mult ca să nu fie auzită și se uită la vizor. Văzu întâi un obraz și un ochi uriaș, semn că cel care suna își apropiase ochiul de vizor. Deschide Sanda, te rog, sunt eu. Întârzie un moment și mai privi încă o dată pe vizor. Nu era emoționată deloc, era stăpână pe ea, liniștită, așa cum era întotdeauna. Te rog foarte mult, Sandală, să deschizi, știu că ești dincolo. Ce vrei ? întrebă femeia după ce aprinse lumina în hol. M-am întors acasă. Urmărea câteva momente lungi de tăcere. M-am întors definitiv, vorbi bărbatul care începuse să-și muște buzele. Știa ce trebuie să facă, își imaginase de atâtea ori momentul acesta, ceea ce trebuia să facă ea era ca totul să se petreacă după scenariul gândit de ea.

Nu pot, George, spuse tristă într-un târziu. Te rog să mă crezi că nu pot. Își simți deodată gâtul uscat, ca și cum beregata i-ar fi fost de sulf, urât mirositoare. Deschide când te rog, femeia lui Dumnezeu, nu poți să mă ții aici până dimineața. Înțelege-mă că nu pot, își auzi ea glasul stins, după mult timp..

De data aceasta Alexandra Podaru ridică glasul autoritară. Am stabilit că între noi nu mai e nimic, domnule, știi bine asta. Tăcerea trecea prin ușă ca un vânt, un timp rămaseră așa pândindu-se unul pe altul. Dacă nu deschizi ușa, voi rămâne aici până dimineața, când vei ieși.

Te rog să nu faci asta, și dacă nu pleci fii convins că voi suna la miliție. Trecură iar câteva minute bune, timp în care nu se mișcă nici unul de lângă ușă. Înțelege că nu am unde să dorm în noaptea asta, se auzi glasul cenușiu al bărbatului..

Femeia își mușcă buzele liniștită. Poți să mergi foarte bine la hotel și dacă ai să-mi comunici ceva mă găsești la serviciu, deși îți repet că pentru mine ești mort și nu vreau în nici un caz să te mai văd. Ți-am spus lucrul acesta de o mie de ori. Acum te asigur că totul va merge bine, vorbi de data aceasta liniștit George Tecuceanu.

Nu, George, nu mai poate fi nimic între noi, te rog să pleci cu Dumnezeu, așa cum ai și plecat, de altfel.

Sandală sparg ușa dacă nu deschizi. Alexandra Podaru păru câteva momente că se gândește. Nu-i era în nici un caz frică de fostul ei soț, știa că nu e capabil de așa ceva. Dacă-i dădea drumul, lucru pe care știa că-l va face, era convinsă că n-o să se întâmple nimic grav între ei. O singură dată făcuse ceva hotărât în viața lui, atunci când o părăsise. Se înfipse cu picioarele în fața ei și clătinase din cap atât de sigur de ceea ce făcuse încât știa că niciodată nu poate să-l întoarcă din drum.

Nu, Sanda, nu pot, te rog să nu mă implori, o iubesc, îmi dau seama că sunt un ticălos părăsindu-te, dar nu pot să trăiesc fără ea. Știu că te gândești să-mi deschizi sau să nu-mi deschizi, o trezi glasul apăsător al bărbatului, la realitate, te rog să-mi deschizi mai repede, e singurul gest inteligent care trebuie făcut. Își duse mâna la gură mușcându-și buzele, îi dăduse sângele.

Îl va lăsa să aștepte numai cinci minute apoi îi va deschide. Ce era să facă.

Abia acum își dădu seama ce fericită este.

Deschide o dată Sanda, te rog. Dacă eu am greșit proteste nu-ți da nimeni dreptul să fii la fel de rea ca mine. Ajunge că a greșit unul dintre noi ! Nu se putea desprinde de lângă ușă, știa bine. Femeia puse mâna pe clanță, senzația de rece îi urca pe șira spinării, trezind-o din euforia care începuse să pună stăpânire pe ea. Sunt cu cineva George, un bărbat, nu se putu abține să nu-l înfurie, înțelege, nu pot să-ți deschid. Scena asta o văzuse în mine de sute de ori ; cum îi va spune privindu-l trist în ochi că are pe cineva și chiar dorise mult să fi avut pe cineva, numai ca să-l facă să sufere.

Nu-i adevărat, n-ai pe nimeni, știu sigur, vorbi bărbatul, liniștit de data aceasta.

Și de unde, mă rog, ești atât de sigur că n-am pe nimeni ? Te înșeli, domnule.

Dacă nu deschizi sparg ușa, să știi.

N-ai decât s-o spargi, aș vrea s-o văd și pe asta. George Tecuceanu, fost activist de partid aici la Piatra, împinse cu putere în ușă.

Inima i se strânse dureros, un moment rămase nemișcat, gândindu-se că în cazul acesta totul s-a dus dracului.

Hai, Alexandra, deschide, te rog în genunchi! Cred că ești supărată pe mine, dar lasă-mă să plătesc altfel tot ce ți-am făcut. Te implor să-mi mai dai o șansă. Lasă-mă să-mi repar greșeala. Tăcură amândoi, pândindu-se.

Și ce siguranță am eu că dacă îți dau drumul nu se întâmplă nimic ? Jur că dacă-mi dai drumul nu se întâmplă nimic, poftim.

Își asculta fiecare respirația. Înțelege, dragul meu, că nu ne mai putem recăsători, că între noi nu mai poate să fie ce a fost și atunci nu are nici un rost să încurcăm iar borcanele, să ne mințim unul pe altul. Și eu voi suferi, și tu vei suferi, vom suferi amândoi... Vorbise rar, ascultându-se, și mai mult pentru ea, ca să se convingă, a câta oară, că ea mai putea fi fericită cu el.

Nu-i adevărat, Sandală, putem fi fericiți, te iubesc și m-am întors să te fac fericită, de aceea am venit. Aproape că țipase. N-am încredere în tine, George, nu cred în tine ! Îi răspunsese și ea țipând. De ce nu-mi dai posibilitatea să fac tot ce pot ca să te fac fericită, izbucni bărbatul de partea cealaltă a ușii. Și nu mă mai ține ca pe un câine la ușă, cel puțin atâta inimă să ai.

Alexandra Podaru închise ochii și numără până la douăzeci în gând, apoi învârti cheia în yală. Rămase un timp privindu-l. Era același, absolut același George Tecuceanu, subinginer la Șantierul Naval, cu aceiași giacă și cu același zâmbet vinovat și șmecher pe față, ca și cum ar fi avut o pancartă pe chip.

Bărbatul se înclină schițând o îmbrățișare fugară, astfel că doamna Podaru n-a avut timp să se ferească. Pătrunse în sufragerie, rămase o clipă locului, privind mobilele, cu o expresie stranie pe chip, trase aer în piept și-și așeză geamantanul jos. Totul e schimbat, vorbi el, mereu îmi imaginam că eram amândoi în sufragerie și vorbeam. Se-ntoarse brusc către ea și-și întinse palmele înainte ca și cum ar fi vrut să-i atingă brațele. Totul o să fie bine, Sanda, ai să vezi, ți-o garantez.

A fost o clipă de nebunie, a trecut, acum am impresia că totul a intrat în normal. Începu fără să se privească undeva precis să-și dezbrace geaca, femeia îl privea stingherită. Rămăsese împietrită în același loc. Se simțea dominată, de bărbatul bine clădit din fața ei, era puternic, exuberant, dar dacă înainte lucrul acesta îi plăcea, pentru că toate gesturile lui aveau impresia că-i aparțin, de data aceasta începu să se enerveze. Brusc își aduse aminte că e trecut de miezul nopții. Cu un gest de mândrie, ridicându-și ușor bărbia, porni spre dormitor. Ți faci patul și te culci, aici în sufragerie, și mâine sper să mă lași în pace. De altfel m-am simțit foarte bine fără tine.

Stai, unde pleci ? Alexandra Podaru rămase în fața ușii cu mâna pe clanță. Noaptea asta o s-o facem albă iubit. E noaptea regisirii noastre. George Tecuceanu scotoci grăbit în geantă, de unde scoase un lănțisor de aur. În lumina becului piatra de opal străluci vie, demonică. Uite, e pentru tine. Bărbatul îi trecu lănțisorul pe după gât, apoi se dădu înapoi un pas înclinându-se din spate ca pentru a o admira, apoi o sărută pe gură.

Femeia se zbătu cu gesturi dezordonate încercând să-și scoată lănțisorul de la gât, după care o luă către ușa dormitorului. Intrară amândoi în dormitor. George Tecuceanu rămase locului, la fel ca în sufragerie, privind cum aranjase, după plecarea lui, soția, dormitorul.

Se trezi țâțâind din buze în semn de admirație. Dacă te găseam cu cineva, draga mea, îl omoram în bătai, îl aruncam de la etaj, îți trăgeam o sfântă de bătaie, te luam în brațe, te sărutam, apoi te iubeam ca un nebun și așa s-ar fi terminat toată afacerea. De pierdut n-aș fi acceptat nici în ruptul capului să te pierd. Asta era culmea, își spuse femeia în gând, furioasă, era de o autoritate și de impertinență strigătoare la cer. Alexandra Podaru simți sângele cum i se urcă în cap.

George te rog să ieși, asta depășește orice obrăznicie. Chiar acum, te rog să părăsești dormitorul ! Țipătul îi răsună în urechi ca bubuit.

Rămase așa cu mâna pe clanță privind undeva la picioarele lui.

De ce ? Pentru că tu n-ai știut să faci cu mine asta ? se auzi tristă vocea bărbatului. Dacă știai să te lupți pentru mine, să te bați cu mine, pentru noi amândoi, nu s-ar fi întâmplat ce s-a întâmplat.

Hai, te rog, ieși, vreau să mă culc, vorbi femeia, de data aceasta, foarte calmă.. Tăcerea se ridica între ei ca un obelisc. Bărbatul își mușcă buzele, tăcut. Uite Sanda, vorbi el făcând un pas spre ea. Îngenunche și-i luă cu mâna poala cămășii de noapte. Își ridică privirea în sus și, Dumnezeuule, abia atunci observă cât de frumoasă este, statuar de frumoasă, ca și cum ar fi fost o domniță și ar fi aparținut altei epoci. Te rog în genunchi să mă ierți, jur că n-o să-ți mai fac nici cel mai mic rău, că vei fi pentru mine comoara mea neprețuită, și că te voi iubi ca pe ochii din cap. Liniștea se întinse între ei ca o bală înghețată. Femeia tăcu și înghiți în sec.

Tu nu înțelegi că am venit că te iubesc ? Dacă nu te-aș fi iubit atât de profund îți dai seama că dragostea mea n-ar fi rezistat.

Alexandra Podaru văzu lumina aceea mare cum îi urcă în piept și-i cuprinde mintea. Era fericită, închise ochii să lase timpul care i se aduna în piept să se scurgă pe lângă ea. Ce mai vrea, ce mai avea cu el, cu două luni în urmă era mulțumită să-i fi dat numai un semn, și iată că acum s-a întors la ea, a venit la ea și i-a cerut iertare în genunchi. Simți valul de căldură cum o orbește. Îl iubea, doamne, îl iubea cu adevărat, poate tocmai pentru calitățile lui extraordinare și pentru greșelile copilărești pe care le făcea. De ce taci, Sandală ? îl auzi. Se scutură ca de un vis urât.

Să știi că dacă nu-mi răspunzi acum n-o să mai pot vreodată să fac gestul acesta. Ai tăria și iartă totul, s-o luăm din nou de la capăt. Nici mie nu mi-a fost ușor, să știi.

Femeia înghiți în sec și se îndreptă de șale. Cealaltă ce-a zis, întrebă stins ?

Nu știu, i-am lăsat un bilet în care spuneam că nu o iubesc, că n-am putut să te uit și ar fi o minciună și o înșelătorie să continui așa.

Alexandra Podaru își mușcă îndelung buzele moi și umflate părând că se gândește, deși nu se gândea la nimic. Bine, George, rosti după mult timp, ia seama, ține minte, tu ai zis. Începu iar să-și muște buzele. Lunile astea cât ai lipsit mi-am dat seama cât de mult te iubesc, șopti ea, și că de fapt n-o să pot niciodată să te iert. În mine e o rană prea mare, George, ca să te pot ierta vreodată. Ca să pot uita. Și atunci ce fac eu, omule ?

George Tecuceanu îi cuprinse picioarele, și când se ridică în sus o luă aproape în cârcă. O lăsă să-i alunece pe piept. Acum o ținea pe brațele lui puternice, și-o privea grav, senzual. Dă-mi drumul, șopti femeia. Lasă-mă pe mine să-ți vindec rana și voi ști să-ți dăruiesc pe deasupra ce n-a primit nici o femeie în viața ei, șopti bărbatul. Îngenunche și o așeză încet pe pat. Avea ochii mari și frumoși, apoși. O sărută pe tâmplă, parcă ar fi ars-o o picătură de aur topit, apoi pe obraz. Simți pieptul și sânii cum i se înfioară și cum urcă și coboară încet și dureros. Bărbatul o cuprinse în brațele lui puternice și acum parcă se scufundau amândoi în pământ.

Abia reuși să-și desprindă gura încercând să-l respingă. Lasă-mă, George, te rog, gemu femeia, în timp ce bărbatul o simți moale și caldă în brațele lui. Îi descheie nasturii încet sărutându-i pleoapele, umerii, gâtul. Când o dezbracă de tot îi privi o clipă trupul alb și frumos, ca o vioară uriașă. Erau la fel de frumoase amândouă, la fel o dezbrăcase și pe cealaltă, se gândi în timp ce o privea lucid și nesățios. O mușcă sălbatic de pântec și-i acoperi gura care ardea ca un cuptor. Femeia simți că-și pierde cunoștința, deschise gura acoperită de pieptul bărbatului, pentru că simțea că se asfixiază. Când își reveni îl simți mare și puternic, iubind-o grav și îndelung, cum numai el știa s-o iubească. În clipa aceea îi veniră în minte deodată, arzându-i oasele, făcându-i-le scrum, toate nopțile de singurătate, când simțea că înnebunește. Când își băga pernele în gură și hohotea ca un animal înjunghiat. Atunci jurase că-l va omorî. Îl văzuse în minte cum vine să-și ceară iertare, apoi cum se iubesc. De câte ori nu-l simțise greu și umed de transpirație, iubind-o, și mirosul trupului lui pătrunzându-i parcă în creier. În clipele acelea când trecuse la un pas de nebunie, jurase c-o să-i înfigă cuțitul în spate, în timp ce el o iubește, abandonat visării, așa cum o iubise întotdeauna.

Strecură mâna dreaptă sub saltea, simți lama rece a briceagului, cu prăsele verzi; pe care-l pregătise demult pentru momentul acesta. Mâna se mișcă puternică și grăbită prin aer. Și-l imaginase internat la spital, rănit grav între viață și moarte, până la urmă scăpat din ghearele morții. Apăsă cu toată puterea, scrâșnind din dinți, înnebunită de plăcerea care-i ardea carnea până în creștet. Bărbatul horcăi o dată spasmodic, apoi încă o dată. Din gâtlej îi ieși un horcăit de porc. Apoi trupul inert îi alunecă pe o rână, cu ochii holbați, albi și mari cum nu-i avusese niciodată.

Cronică la cartea de poezie „Între ieri și azi”, a doamnei Carmen Oltean

Citesc cu încântare cartea de poezie a doamnei Carmen Oltean, poetă venind în literatură din ținutul înmiresmat al Transilvaniei, stabilită acum în Canada și simt prin toți porii, senzorial și cosmic, puritatea și frăgezimea dimineților, culorile și sunetele pământului, ale văzduhului, care capătă dimensiuni mitice în poemele autoarei. Se vedea că substratul cultural din care vin poeziile Transilvaniei iese subtil și difuz din straturile adânci ale subconștientului acestui pământ la suprafață, prin poezie, ca apoi să îți încânte sufletul. Nota aceasta care definește poezia doamnei Carmen Oltean am mai văzut-o la marii poeți ai Transilvaniei, Ioan Alexandru și Ana Blandiana.

Carmen Oltean celebrează în poezia ei sfințenia și frumusețea elementelor naturii apropiindu-se de ele cu delicatețe, cu sufletul vibrând de emoție, cu pioșenie, căci numai așa se poate apropia de ele, poate să fie primită în „lumea lor”. Numai așa se pot înălța în ordinea Lumii :

Am să învăț tăcerea florilor
și-am să port lumina soarelui în ochi
Așteptând fluturii ce își culeg nectarul
Dăruind tăcerea câmpurilor

Am să fiu precum cerul

Vărsând lacrimi în ploii de vară
cum pădurile dorm în umbre
cu viori ce visează în trunchiurile lor
(Poemul „Am să tac”)

Este în poezia doamnei Carmen Oltean o înfiorare sublimă în fața universului : „Am să fiu precum cerul”, „Am să învăț tăcerea florilor / și-am să port lumina soarelui în ochi”.

Tăcerea are la Carmen Oltean un respect și o frumusețe sacerdotală : „Am să tac...” Aplecată precum spicele grele înainte de secerat ajunse în pâinea ce se coace pe vatră Am să tac... Precum via ce își ține strugurii în sân visând precum iarba cosită și luna ce stă aninată pe pătura cerului între stele”

Memorabilă și admirabilă este poezie închinată femeii. Un elogiu care capătă dimensiuni statuare, dar și o muzicalitate și un rafinament care te emoționează :

Femeia

Femeia își face rochie din cer
Din fluturi zâmbete
Soarele îl poartă-n ochi
Lumina ei o dăruiește
Tot ce atinge înflorește

Iubește femeia fără margini!
În pântecul ei zămislește viața
Ea este răsăritul și apusul
Lutul, lanul, macii, cerul
Izvor ce umple cupe

(Poemul „**Femeia**”)

Vedem aceeași subtilă dar și
impresionantă apropiere de minunea care
este femeia și căreia poeta îi creează a aură
de sfințenie prin delicatețea și respectul cu
care o privește. Femeia se „îmbracă”, (
rochia făcut din cer, cu fluturii), se cunună
cu cerul, cu fluturii. Ea este o ființă
prelungită în cosmos cu răsăritul, cu apusul,
cu lutul, cu lanul, cu macii , cu izvoarele.

Poemul „Femeia” al doamnei
Carmen Oltean este astfel printre cele mai
frumoase și delicate elogii care i se pot
aduce acestei minunai, acestui dar minunat
care este femeia, copilă, iubită,
mamă, născătoare de prunci, izvorul care
duce specia mai departe prin timp.

Și **Inimii**, izvorul vieții, corabia care
ne poartă pe valurile timpului, îi înalță
Carmen Oltean un imn, pe cât de frumos, de
duios, pe atât de măreț:

Călătoria inimii

corabie cu pânze
îmi ești tu, inimă,
pe marea sufletului
mă porți
peste valurile vieții
cu dorința la provă
și visele pe catarg
iar uneori
aripile destinului poposesc
mângâiate de vânt
pe brațele mele
tu inimă mă umpli cu taine
graalul iubirii în tine-l ascunzi
zilelor mele le dai soarele

împlinirea de-a fi
noptilor le dăruiești misterul
ești o cadână pistruiată cu stele
dansezi unduindu-te
hipnotizată de șerpi înțelepți
te-am regăsit inimă
căci pierdută mi-ai fost,
în flăcările trăirilor
și regrete ucigătoare

Din Poemul „**Călătoria inimii**”

Poemele doamnei Carmen Oltean sunt
bijuterii superb construite din cuvinte calde,
gingașe, izvorâte din inima ei, dar sunt și
fresce metaforice ca în poemul de mai sus,
unde vedem inima ca pe o corabia cu pânze
care plutește pe marea sufletului, ca pe
Graalul iubiri, ca pe o cadână pistruiată cu
stele, ca pe o flacără a trăirilor...

Poemul „**Viața**”, este o definiție profundă și
sentimentală a vieții, dar este și o meditație
superioară asupra acestui mister pe care-l
trăim, care ne trăiește, care ne face să fim un
atom în imensul universului, capabil să
oglindească însuși Universul :

Viața

Viața curge
Câteodată lin
Altădată tumultuos
Precum un râu
Pietrele își mângâie
Le cântă, le descântă
Ploaia cerului o strânge
Dar nu o bea, o dăruiește
Închinat în altarul lui
Curge, sursură melodios
Precum o rugăciune...
Viața curge zi și noapte
Întoarcerea-i poate doar în vis
În tot ce-a rămas
neîmplinit, neatins”

(din poemul „**Viața**”)

Parcă auzim susurul vieții ca undele
pârâului săltând peste pietricele, ale cărui
sunete cristaline ne încântă inima. (Curge,
susură melodios / precum o rugăciune).

Iată imaginea copacului văzut ca un
bătrân înțelept care soarbe în tăcere lacrimile
cerului și razele soarelui. În sufletul căruia
germinează povești de la începutul lumii.
Copacul ca un călugăr în rugăciune care se
roagă cerului.

Copacul

Câte lacrimi din cer a băut un copac
Câte raze de soare a sorbit în tăcere
El stă nemișcat și totuși tot crește
În trunchiul lui zac povești adormite
Coborâte din stele
Nimic nu se mișcă
Și totuși ceva se urzește
Copacul ca un călugăr în rugăciune
Tace, ascultă, înmugurește”

(din poemul „**Copacul**”)

Poemele doamnei Carmen Oltean
sunt mâini întinse către flori, către trupul de
lumină al femeii, care mângâie lucrurile cu
duioșie, cărora le înalță rugăciuni și elogii.
Acum, după ce am lecturat cartea, am putea
să spunem că în substratul lor versurile
doamnei Carmen Oltean sunt o rugăciune
continuu spusă de un suflet cu ochii
întredeschiși sau măriți de uimire. Ne
bucurăm că am lecturat o carte de poezie
plină de frumuseți, când șoptite, când
strălucitoare, ale unei poete talentate, căreia
îi dorim inspirație și succes în continuare.

30. 08. 2024 Popești Leordeni

NR.

Am primit recent un poem „proaspăt” de la
poeta Carmen Oltean, pe care ne bucurăm să
îl publicăm în continuare:

Săgeata durere

de unde vii, durere,
pe unde intri n-inimă
și rupi?
coastele-mi de lut
îmi tremură
iar suflul cântă
lacrima.

cum să mă apăr
cum să-ngenunchez
când ești
săgeată nevăzută?

nu vii din cer
nici din pământ,
ești vânt cu aripi
nevăzute
răstorni tot ce cu trudă
am clădit

nu știu să lupt
și să te țin departe
tu hoț ce se pitește-n umbre

iar de învăț a te iubi
a te hrăni și-mbrățișa
oare devin frate cu tine
să mușc precum un câine,
și mâna celui care l-a hrănit?

nu știu de tine a mă lepăda
nici credincioasă nu-ți pot fi
mă biciuiești cum vrei

m-ai înhămat să trag
caleașca ta luxoasă,
pedeapsa ta
este Golgota mea

închin paharul azi
spre izbăvire
și-ți port parfumul tău
de chin
din spini

octombrie 31, 2024

Și încă un poem:

Mama

Mama se stingeă,
Spre cer lumina-i se îndrepta
Noi înfloriți, aveam muguri

Ea ne aștepta în poarta cerului
Cu privirea spre Dumnezeu
Precum o pasare își soarbe
Albastrul ultimului zbor
Ea era departe deși părea aproape
Înfășurată în giulgiul ceresc
O vedeam gătită de sărbătoare
Noi îngrijeam mugurii noștri
Așa cum ne-a îngrijit și ea pe noi
Câteodată risipindu-și lacrimile
Altădată adunându-le pentru noi
Aplecată de prea multă trudă
Aproape devenise țărână,
Câmp istovit, presărat cu flori
Prea colorat să-i mai poți vedea spinii
Ea a saturat toate păsările
Acum ele o ridicau la cer
Era greu să-i vedem aripile bolnave
Se apropiase așa de mult de
Dumnezeu
Cum să nu plece când El o mângâia
Singurul care a iubit-o în taină
A ascultat-o și i-a făcut nuntă în cer
Mama nu s-a mai întors
Noi încă o așteptăm
Să ne zâmbească cu aceeași ochi
blânzi
În care ne purta pe noi..

Din când în când îmi șoptește poezii
și eu le scriu și vi le dăruiesc vouă

„Genetica, Morala și Responsabilitatea Umană“

(din volumul Eseuri de Dimitrie Grama – Editura SAGA)

Cele mai recente studii antropologice bazate pe descifrarea și cunoașterea codului genetic uman demonstrează că toată populația terestră actuală este urmașa directă a unor strămoși comuni, care acum vreo 70 – 75.000 de ani, au părăsit Africa Centrală, colonizând colonizând restul Pământului. Nu există nici un dubiu în această privință și deci, indiferent de culoarea pielii, forma obrazului sau a ochilor, statură limba vorbită, credință, obiceiuri etc., noi suntem membrii aceleiași familii, suntem cu toții frați și surori. Oamenii între ei, de exemplu: indianul aztec și maramureșeanul sunt genetic identici, deosebindu-se 14 între ei mult mai puțin decât se deosebesc genetic doi cimpanzei din aceeași pădure. Biblia, în mod simplistic, simplist are dreptate când spune că toți ne tragem din Adam și Eva, dar din păcate scrierile biblice au fost, de la început, puternic influențate de prejudicii și impurități, diferențiind triburile umane, promovând doar unele din ele, în detrimentul altora. Acest fel de gândire și de acțiune, reprezintă bineînțeles un „păcat” de etică și responsabilitate umană, deoarece categorisind în mod subiectiv materialul uman, pe care se bazează multe alte scrieri ulterioare, au îngăduit, poate chiar stimulat, nașterea discordiei umane. Vrem ori nu vrem, orișicine dintre noi este și puțin african și puțin chinez și puțin eschimos și puțin țigan, francez, grec sau polinezian. În fiecare din noi sălășluiesc aceleași calități și defecte umane. Pe aceeași aceeași bază materială ne-am clădit, în timp, zidurile de protecție, tradițiile, credința, moralitatea și mai ales prejudeciile prejudecățile. Izolarea geografică, ignoranța și spaima au forțat ființa umană să găsească mijloace eficiente de protecție fizică și spirituală, mijloace scuzabile de expansiune, urmărind doar un singur scop, în fond, genetic predestinat și determinant, acela de supraviețuire. Nu cred că ființa umană a făcut ceva rău din pură „răutate diabolică”, ci a făcut ceea ce ea a considerat că este necesar să facă la momentul potrivit ca să-și poată asigura ei și urmașilor ei viitorul. Sunt convins că omul normal a fost întotdeauna conștient de „răul” făcut altora și poate de aceea, obligat 15 fiind de o conștiința

încărcată, chiar dacă aceasta se găsea la nivelul subconștientului, omul „și-a fabricat” diverse moduri de a-și scuza și legaliza actele comise, indiferent de perversitatea sau grozăvia acelor acte. În fiecare din noi sălășluiește atât „binele” cât și „răul”, așa putea spune, în perfectă armonie și de aceea orișicine, cu cea mai mare ușurință, poate deosebi „răul” de „bine”, recunoscându-l în arsenalul propriu de calități și defecte. Noi „știm” când țiganul „fură”, deoarece și noi avem potențialul furtului, al acaparării de bunuri materiale, bine sădit în adâncuri, pe care câteodată nu dorim, din diferite motive, să le recunoaștem, dar care există. Dar de ce oare ne scandalizăm când un țigan fură, de cele mai multe ori din motive de sărăcie lucie, o găină, un portmoneu sau o mașină și nu ne scandalizăm când un director, un ministru sau un președinte fură o țară întreagă? Este oare mai acceptabil din punct de vedere moral să te indentifici cu cei care fură nefiind în fond nevoiți să fure pentru a supraviețui? Într-o societate normală, de la cine ne așteptăm în primul rând să dea dovadă de responsabilitate, de la un țigan sau un prăpădit needucat sau de la cei aleși să fie Exemplu și să conducă un popor? De ce ne scandalizăm doar atunci când un descreeierat oarecare tâlhărește și ucide unul sau un număr foarte limitat de oameni, dar asistăm indiferenți, ba chiar contribuim cu trup și suflet la diversele războaie care pot decima o populație întreagă? Care sunt criteriile de selecționare morală a conceptului „Responsabilitate” contra „Iresponsabilitate”, sau trebuie pusă întrebarea dacă există cu adevărat astfel de concepte? Din punct de vedere genetic, totul este foarte simplu, deoarece informația pur genetică ne obligă, în fond, să urmărim cu orice preț doar un singur țel: Supraviețuirea. În primul rând, supraviețuirea unui anumit individ contra altuia și apoi supraviețuirea unui grup de indivizi contra altor grupuri deoarece genele care alcătuiesc un individ oarecare, uman sau ne-uman, „știu” că șansele de supraviețuire „în grup” sunt mai mari decât cele ale unui individ singur și izolat. Genetica poate explica foarte bine voința anumitor grupuri de oameni de a-și crea o „identitate” proprie, specifică, în speranța de a-și consolida șansele de supraviețuire în concurență cu alte grupuri umane. De exemplu, evreii susțin că sunt „un popor ales” și își apară cu ferocitate discriminatorie „modelul” lor propriu de apartenență fizică și spirituală, care, speră ei, le asigura supraviețuirea. Creștinii, musulmanii, au dezvoltat pe aceeași aceeași bază ideologică programele lor proprii de apartenență și de supraviețuire, la fel ca și hindușii, aztecii sau budiștii. Întrebarea care se pune este: „când și cum au apărut anumite conduite de responsabilitate etică și morală care au contrabalansat într-o oarecare măsură tendința naturală de „războire genetică”, războire generată în mod automat de dorința oarbă de supraviețuire a genelor care constituie un individ. A fost oare ființa umană de la sine putere, capabilă la un moment dat să-și dezvolte funcții cerebrale atât de avansate încât să poată controla reflexele „primitive” genetice de supraviețuire sau în tot acest proces a intervenit o forță „divină” care a obligat ființa umană înspre o altă atitudine, o altă evoluție? 17 Studiind istoria umană, războaiele religioase și actualele neînțelegeri bazate pe diverse doctrine politice și religioase, am impresia că ființa umană încă nu a reușit să „descifreze codul divin” al unei etici și responsabilități superioare și, din păcate, se află în continuare în stadiul primitiv de spaimă și nesiguranță genetică. Adevăratele însușiri de adâncă responsabilitate etică și morală rămân încă să fie descoperite de marea majoritate a omenirii.

Doine și Balade

lirică contemporană

Yang-Taek LIM

Phoenix de pe Râul Han¹⁰

Când îți strig numele
Nu'ți bat la ușă
Cu un geamăt, epuizat de viață.

E sufletul meu care cheamă cu dor,
Mulțumind pentru cele întâlnite.
E inima care strigă
Ca o căprioară însetată fugind înspre ape,
În căutarea apei vii.

Am tot timpul pentru tine
Nu pentru c'ai fi departe
Ci pentru că întotdeauna
Ești alături de mine.

Mi-e dor
De atingerea mâinii tale,
De căldura pielii tale,
Și de luna rotundă a cerului de noapte
Dezvăluindu'și fața strălucitoare
Când rupe norii'n depărtare.

Deși ziua trece cu greu
Pot galopa peste câmpii
Cal sălbatic ce oboseala n'o cunoaște,
Îmbărbătat de speranța zilei următoare
În care lângă tine voi fi.

¹⁰ The Phoenix of the Han River,

La sân aş putea aduna
Vâltoarea cascadei Chun-ji
Şi'ntreaga poveste a veşnicului râu Han,
Care, sunt sigur,
E o binecuvântare de la Dumnezeu
Pregătind întâlnirea dintre noi doi.
Îl simt ca o linie
O înşiruire nesfârşită de puncte,
Punctul de'nceput
Pe care tu mi l-ai trimis,
Punctul de sfârşit
Pe care atât de mult l-am căutat.

Durerile'mi vor deveni fericire,
Povestea amară a celor cinci mii de ani
Va deveni un pas înainte în secolul douăzeci şi unu,
Spre Era Asiei-Pacific,
Spre o pace universală,
Visul unui Phoenix
Care îşi întinde aripile
Deasupra tumultuoaselor ape Han.

Sub acoperişul unde respiri
În grădina prin care păşeşti
Să apar aş vrea
Deodată cu norii,
Pe un cal alb
Purtând coif aurit
Şi o sabie de argint
Ca să'ţi spun
Câte fructe n'au adunat
Viaţa, învăţăturile şi dragostea;
Ca să'ţi spun
Că soarele învie în zori
Iar şi iar...
Chemându'ţi numele nemuritor,
Adorând prezenţa ta
Şi mulţumind iubirii tale nesfârşite,
Sunt doar un om
Ce'şi pregăteşte răsăritul
Precum un Phoenix al lui Han.

Traducere de **Carmen PALLADA**

George GAVRILEAN

Iluminări

1. Întâmpla-se-vor în mine
lungi convulsii și adânci
smulgând bărcile prea pline
cu prieteni și izbindu-le de stânci

unii dintre voi vor spune
că sunt nor naiv născut...

2. Prietenii, în păsări travestiți,
îmi fură liniștea și-o duc
pe țarm pustiu... După cum știți,
acolo singurătatea-i truc.

Refluxul patimii aruncă
sinucigașele păsări pe plajă.
Se-ntâmplă-n mine o poruncă
clocită-n ouă fără coajă...

3. Prieteni-și vuiesc în alămuri izbândă...
Eu am pustiit orașul de himere,
mi-am înșelat soția c-un poem de osândă!
Voi fi fiind departe și nu vă pot cere...

Anotimp

Am curajul să descifrez mesajele
toamnei
transmise prin telexuri clandestine
din cele mai stranii întinderi...
Se vorbește despre năruirea din
frunze,
despre ceremonialul lansării pe cer
al unei caravele ancorată de soare
cu odgon de zăpadă,
despre faptul că, însuși, poemul
acesta
este parte integrantă
din muțenia stabilită-ntre noi...

Din adâncul glasului răzbate alt glas,
mult mai puternic, vestind capătul...

Incertitudine

Trupul – fruct aerian

pândit de alunecările primejdioase
desferecă vraja oglinzii...

Te voi recunoaște după sarea
depozitată cu multă grijă sub coajă,
îmi vor crăpa buzele și dintre ele
va țâșni adevărul:
“Mă cutremură urma
de mușcătura străină,
animalul încrezător
lingându-ți și acum
rănilor acoperite cu sare
spre aducere-aminte
și amânare...”

Te voi recunoaște?

Spre izvoare

Ce e strâmb și ce e drept

eu te-aș învăța să vezi
printr-un ochi înfipt în piept
mai la dreapta de cum crezi,
câte sunt și nu se-arată
mări ți le-aș arăta
suitoare ca lumina
din coborâtoarea stea...

Și cum somnul cel ca unda
rânduie peste nefire
mă voi revărsa Atunci
de mi-i da o năzărire...

Instantanee

1. Rău mă mai îmbată zarea
care crește și descrește
spărgându-se de noi precum talazul,
rupând uscatul și ducându-l
dincolo de cealaltă jumătate...

2. În timpul cât vă scriu despre
formula sacră a melancoliei
descoperită din întâmplare,
într-un cort de campanie, pe
Ceahlău,
în lume e rece și femeile
se plimbă, agale, pe plaja pustie
a unei planete plutind în derivă...

3. Mă-ntreb în zadar care este
cauza
că în labirintele mele impare
am dat peste tine fixând curioasă

prezența mea confuză,
pe aceeași plajă pustie,

demonstrând analitic
drumul, înainte și-napoi,
al timpului mort dintre noi...

4. Pe zarea curbă se desenează
adevărul încremenit. E amiază...

Calul de tras, Umil,
e cuprins de călduri,
se tăvălește-n ierburi
ca un mânz. Mi-l
închipui cum privește
trifoiul din lună
cu trei pete și înhumă
umbra sa care descrește...

Niciodată

Niciodată, înfrânt, ca acum
mă ridic deasupra armurii
pe un scut de albine
împlântându-mi trupul gol în
aer
ca un cuțit vestind victorios
hotărârea de-a te visa
despuiată de zbor...

Niciodată, ca acum!

O lacrimă de-mprumut

Calul mândru – Inorogul

năvălește-n cer și-l rupe.
Mă rog transpirat, rogu-l
să ascundă pumnalul din frunte.

Oglinda

A° toarce aerul să-ți împletesc

un hamac împărătesc...
Voi bate, c-o stea, în oglindă
roua-mi, trupul să-ți cuprindă
cu smerită-nfiorare
ca și cum aș bea răcoare
dintr-o zbatere de-aripă.

Mie, dă-mi numai risipă

pe tăișul luminii,
ție – patima staminii
de-a fi fruct însângerat
răstignit pe cerul gurii;
de dulceața mușcăturii
aerul s-a-nstrăinat.

Fă-mă să uit mistuitoarea
oglină a trupului tău:
uitarea!

Radu BOTIȘ

Politica Eco

Pe ulițele orașului,
unde asfaltul se frânge
sub pașii grăbiți,
se conturează o nouă politică,
între frunze căzute și flori ofilite.
Semințele de speranță
sunt plantate în discursuri,
împreună cu idei
de regenerare și reînnoire,
dar câteodată,
suntem doar arătători de direcție
către o cale de mijloc
ce nu se sfârșește niciodată.
Verdele se transformă
într-o nuanță de gri,
când cifrele sunt cele care vorbesc,
iar natura, măritată
cu hârtii și reguli,
pare mai departe decât pare.
Politica eco
nu e decât o visare
în timp ce oceanele se ridică
și vântul adie cu glasul
de furtună ce nu mai poate fi oprit.
Între promisiuni și fapte,
e un gol adânc,
în care se pierd
întrebarea cea mai simplă:
Cum rămâne cu pământul?

Politica eco (I)

În sala de dezbateri, plantele cresc,
și fereastra, abia deschisă, respiră greu.
Politicienii stau în scaune de bambus,
dar pe fața lor se citește lipsa de aer.
Se discută despre verdele din jur,
dar fără să atingă rădăcinile problemei.
Fiecare promisiune e un frunze moartă,
căzând în praf, uitată printre acte.
Râurile curg încet în grafice,
mări cu nivel scăzut se mângâie în statistici.
În timp ce între bănci se ridică un murmur,
ca valurile ce se sparg de țărmul plin de plastic.
Copacii vorbesc în șoapte,
dar nimeni nu le înțelege limba,
printre cuvinte golite de sens,
dai un vot și apoi te întorci acasă.
În afara feronerie,
pădurea strigă de oboseală,
iar fiecare urlat e un ecou
ce se pierde în abisul legilor neîmplinite.
Politica eco e un cântec trist,
cu note de verde și pajiști uscate,
unde ideile se prăbușesc precum frunzele
și speranțele se rostogolesc în hârtii.

Partidul și blidul cu linte

Într-o sală mare, cu tavan înalt,
unde discursurile se împletesc cu ecou,
un partid se străduiește să definească
viitorul, în timp ce oamenii așteaptă,
cu blidul de linte pe masă,
încă fierbinte de la focul de acasă.

Lintea e simplă, dar hrănitoare,
așa cum viața ar trebui să fie,
între promisiuni și realitate.
Politica vorbește în termeni mari,
dar sărăcia și nevoile sunt simple,
așa cum e blidul ce se golește ușor.
Cu fiecare vot, cu fiecare lege,
se adaugă arome de schimbare
care nu ajung niciodată la masă,
unde lintea abia începe să se răcească,
iar gustul sărăciei e tot mai prezent.
În spatele ușilor închise, se scriu planuri,
dar afară, în lumea reală,
oamenii mestecă în liniște,
bucurându-se de ce au,
și visând la ce ar putea fi,
într-un loc unde promisiunile se topesc
ca o fiertură rămasă în urmă.
În timp ce partidul negociază,
blidul rămâne același,
la fel de plin de speranță și dorință,
dar și de așteptare.
Politica se schimbă cu fiecare zi,
dar lintea, simplă și modestă,
se află mereu în mijlocul mesei,
neînduplecată, constantă.

Politica și drobul de sare

Într-o încăpere mare, cu pereți de gânduri,
se dezbat idei, se înalță promisiuni
ca un drob de sare, suspendat în aer,
așteptând să cadă, poate, pe mese.
Politicienii vorbesc despre viitor,
despre soluții ce se vor dovedi
ca o speranță mâncată de timp,

dar afară, în lumea reală,
sare nu se pune, doar se așteaptă.
Fiecare cuvânt este o cristalină
ce se destramă în aerul dens
al dorințelor nerealizate.
Promisiunile se adună în colțuri,
precum sarea ce nu a fost niciodată
pusă pe mâncarea vieții cotidiene.
În fața ușilor închise, se scriu legi,
dar ele nu ajung niciodată să guste
din realitatea simplă a oamenilor.
Sarea, așa cum era, rămâne deasupra,
un simbol de precauție, dar niciodată
folosită, un spectru de îndoială.
Timpul trece, și cu fiecare zi
în care drobul de sare rămâne
nepăsător în suspensie,
realitatea devine mai palidă,
iar oamenii continuă să aștepte,
cu farfurii goale, dorind un gust
ce nu vine niciodată.

Spectacolul Puterii

Se adună mulțimile, într-un tăvălug de voci,
strigăte și aplauze împrăștiate, risipite
de vântul necruțător al promisiunilor.
Stratul de strălucire, lipit de paltoane
scumpe, de costume bine croite, începe
să se topească sub presiunea privirilor.

Pe scena ce se întinde ca un covor roșu
se schimbă decorurile, dar nu și
scenariul. Același script, aceleași cuvinte
aruncate, învăluite într-o aură de incertitudine,
de platitudine, care mai dăinuie încă
în coridoarele lungi ale clădirilor vechi.

Se clădesc monumente din vorbe goale,
fundamente de promisiuni ce nu mai prind
rădăcini în pământul însetat de realitate.
În ochii spectatorilor se reflectă imaginea
neînduplecată a unei lumi ce nu se mai schimbă,
în ciuda fețelor care se succed una după alta.

Tăcerea ce urmează după aplauze
nu este niciodată completă, doar un ecou
al unui spectacol ce nu-și găsește sfârșitul,
între ziduri ce par să asculte doar propriile
răspunsuri, în timp ce afară, adevărul
se prăbușește, îngropat sub hărmălaia iluziilor.

Reflecții în Vers Alb

În lumea unde viziunile se clatină,
politica se îmbracă în mantia spectacolului,
iar cuvintele sunt arme și scuturi deopotrivă.
Pe scena adunărilor, promisiunile dansează,
neîncetate ca fluxul râurilor care se pierd în mare.
Artista, cu penelul ei, pictează un tablou
al efemerității, întinzându-și rândurile
pe ecranul gândurilor, un fundal palid
pentru dezbaterile aprinse, pentru retorica
care transformă adevărul în simulacru.
Politica – acea arie de spectacol strident –
caută să definească normele și viziunea,
însă în culise, ecourile se risipesc
în discursuri ce se îndepărtează de idealuri,
în timp ce creația se îndreaptă spre esență.
Între gândurile sale, artistul vede clepsidra
în care timpul politic se scurge încet,
în timp ce creația se zămislește în tăcere,
neîntinată de zgomotul strident al puterii.
Aici, versul alb își găsește libertatea,
fără rimă, dar plin de intensitate,
reflectând un adevăr care transcende
spectacolul și manipularea efemeră.

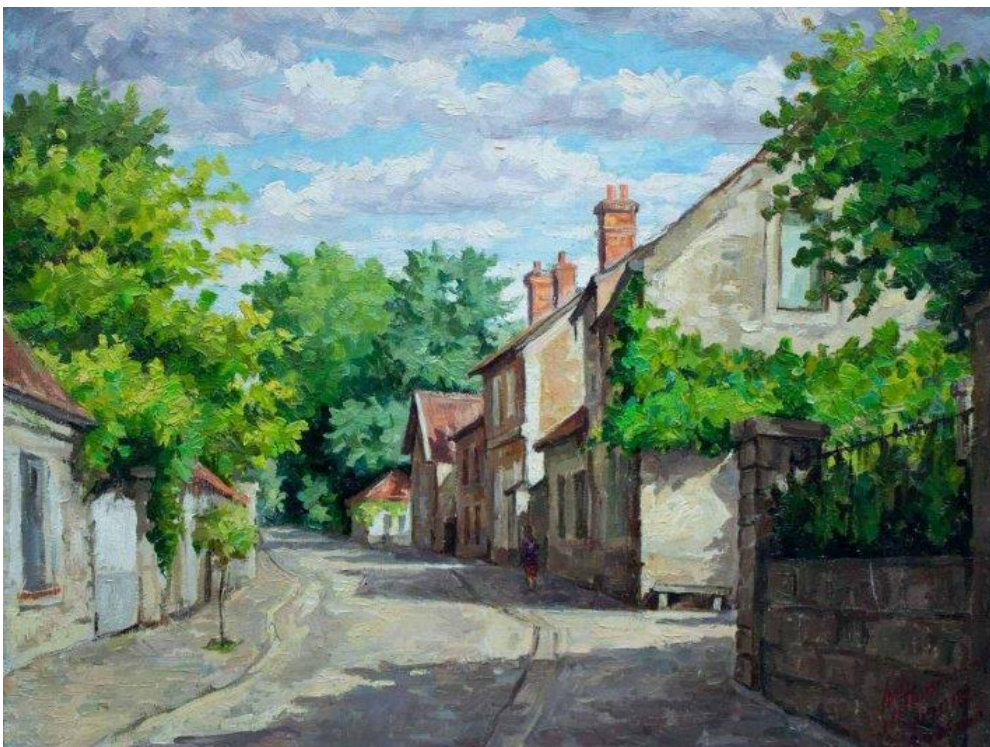
Eclipse Politice

În umbra unui regat de sticlă,
visez la orașe cu toți zidarii tăcuți,
unde cuvintele sunt monede și,
de la balcoane, privim ce devine din ele.

Orașul se împărțea în distracții și frici,
pe scena înaltă, neputințele se adună,
dar în fundal, în colțul nevăzut,
arta scrie memoriile celor ascunși.

Fiecare sunet în vers alb se înalță,
fără rimă, dar cu un ecou de opresiune,
nu e nevoie de spectacol pentru a vedea
cum se mișcă umbrele în favoarea lor.

Când tăcerea devine politica reală,
se scriu tragedii pe pereții subterani,
iar poetul, fără rimă, dar cu o voce clară,
aduce la lumină ce nu se vrea să fie spus.

Carmen STĂNESCU

La sânul Lunii

Ai răscolit umbrele să mă găsești,
muntelui,
când ți s-a închinat,
i-ai dezghiocat tâmpla și ai întrebat
soarele
cuibărit în ultima lui durere de gând,
unde sunt,
și ploile ți-au răspuns plouând,
apele și-au scuturat pletele și peștii s-au oprit
din salt
când clipa a întrebat:
ești tu copile,
trimisul pe care Cerul l-a agățat la sânul Lunii
să-și recunoască
vina,
sau lacrima care crește din umbră în floare,
lumina?

Azi

M-ar speria și Cerul,
m-ar speria și vara,
dacă lumina,
prin întunericul nepăsător de-adânc,
mi-ar îngropa vioara...

Într-o idee

Mă rătăcesc într-o idee,
o dau la o parte în timp ce strivesc în dinți
o lacrimă,
mă ascult într-o ciutură părăsită
strigând,
sperând că-mi adun caii rătăciți
în ajunul soarelui
dar revin la ideea de ieri,
poate că astăzi este mai blândă și-mi va vorbi despre întâiul rod...

Înfloresc nuferi mov în pletele apelor dulci
și tu
pădure în freamăt,
pe unde sufletul meu îl alergă,
pe care din pietre
îl muguri,
îl stai și apoi îl alungi?

Umbrele nopții

Afară plouă de ieri, tu încă mai plângi
sau marea-n durere oftează la țărmuri,
când valul i-l frângi,

sau pasarea albă e-n plină cădere din clipă
când umbrele nopții îi sfârtecă-'naltul,
lovind-o-n aripa,

e visul ce-aduce tăcerea la noi la fereastră,
tăcutul să tacă în Luna ce plânge
de marea albastră,

sau urmele noastre pierite prin iarbă,
de ploaie certate,
se-mpacă tăcute cu rana, cu timpul,
cu zorile toate?

Ioan MICLĂU-GEPIANU:

Așa e Ardealul

Motto:

*"...Când veți pune mâine, pe pământ o floare
La aceea care, sunt la Domnul duși,
Face-ți tăinuită rugă de iertare
Pentru cei ce-n raiuri, sunt de-acuma puși "*

Mircea Dorin Istrate

Uriăș cu ochi de stele,
Stând pe Munții Transilvani,
Și cu pletele pe dealuri,
De vreo zece mii de ani!

Paznic al moșiei noastre,
Unde râuri curg în soare,
Alergând voioase, sprinten,
Către Dunărea cea mare!

Bravi locuitori și vârstnici,
Ca și piatra de pe munte,
Ca și gheața Europei,
Ce-ntindea duioasa punte,

Triburilor Traco-Dace,
Din Balcani și din Carpați,
Peste Tisa mai departe,
Era grai de-aceiași frati!

Meșteri în turnat de aur,
Zei ai muzicii eterne,

Luptători cu șapte inimi,
Demiurgi de vremi moderne!

Fiul lui Scorilo* are,
Mai târziu, drept moștenire,
Peste toate-aceste plaiuri,
Sub a ochiului privire,

Să le apere de dușmani,
Veac de veac și deal cu deal,
Iar noi azi urmași la vatră,
Purtăm o iubire sfântă în
Ardeal!

Așa e Ardealul nostru,
Ca altarul unui templu,
Și-au venit și alte nații,
Ce-n a lui Hristos exemplu,

Au primit masă și pâine,
Și iubire și respect,
Căci Romanul nu își schimbă,

A lui inimă din piept!

Așa e Ardealul nostru,
Ca și stupul de albine,
Ardeleni și Ardelence,
Oameni doritori de bine!

Însă cel viclean aiurea,
Să se țină mult departe,
Și să nu își cerce jocul,
Pe-al stramoșilor mei parte!

Căci Ardealu-i raiul nostru,
Sub al cărui glie stau,
Sufletele sfinte-a celor,

Ce cinstire îi purtau!

Dorul lor și-amara trudă,
Le-auzim și azi cum plânge,
Iar fierbîntea lor dorință,
Urcă în al nostru sânge!

Iar de vremurile cearcă,
A-ncropi calea frăției,
Atunci lumea-ntreagă are,
Tot acceptul României.

*** Decebal**

Valeriu STANCU

cânt de trecere

Mi-ai ucis în fiecare noapte
Stelele ce mă priveau murind
N-ai știut că, tainic, ne desparte
Lacrima căzută din colind.

Mi-ai ucis păcatele orfane
De lumina-n care te petreci,
Cum își pierd văzduhul caravane
În pustiuri fără de poteci.

Mi-ai ucis și patimi și-ntuneric
Și-nstelări și aripă și vis...
Dar, în paradisul tău părelnic,
Neștiut, pe mine m-ai ucis!

Trois-Rivières,,2024

Ecaterins MARGA

Tribală

Cu ritmic mișcătoare gheare
mă-ndurerez mai stins într-un vârtej
de aripi, cum mistuite lucruri de focul nesupus,
mai dau algii nervurii frunzei arse... Neconținut
știutele fantasme plutesc luxuriant printre sinapse;
Păienjeniș de tube și dendrite se-nsuflețește magic,
pe când oboiul se mai tânguiește tragic,
iar eu rămân lăuntru-mi, în sălașul
de fiare urlătoare
cum fumul pe o pușcă în reful
ștergând din ostrovul de neamuri
tribul lui Os și al lui Ul...

Acheres, 25 martie 2019

Ontică

Ziua se-ntoarce cu spatele la zid,
flamenii tăcuți prefără lângă casă
din palme, în feștile, penumbrele rămase...

*

Încuie poarta și predă-te nopții,
îmi susură o voce căci învinsă-i ziua,
să te închizi în taină vrut-au sorții,
morții cu vii, vii cu morții...

*

Intră degrabă și încuie poarta,
pune zăvor la ușă căci învinsă-i ziua,

iar parte lângă parte, de-ar rotunji întregul,
va fi ca să-ți arate cum trece-n neființă
ca tomul ros de carii – întregul tot
îmbolnăvit de parte!

Acheres, 5 aprilie 2019

Voi ațipi fără să știu...

Cine sugrumă limbile din ornic,
cine veștejește oglinzile și destramă
miresele cu piele de mătase în scame cenușii,
cine încurcă anotimpurile păsărilor călătore?
De ce îmi îngheață mâinile pe stele căzătoare
când mă descânti de deochi?
Cine leagă nopțile cu năframe albe,
cine îmi șterge lumina din ochi?

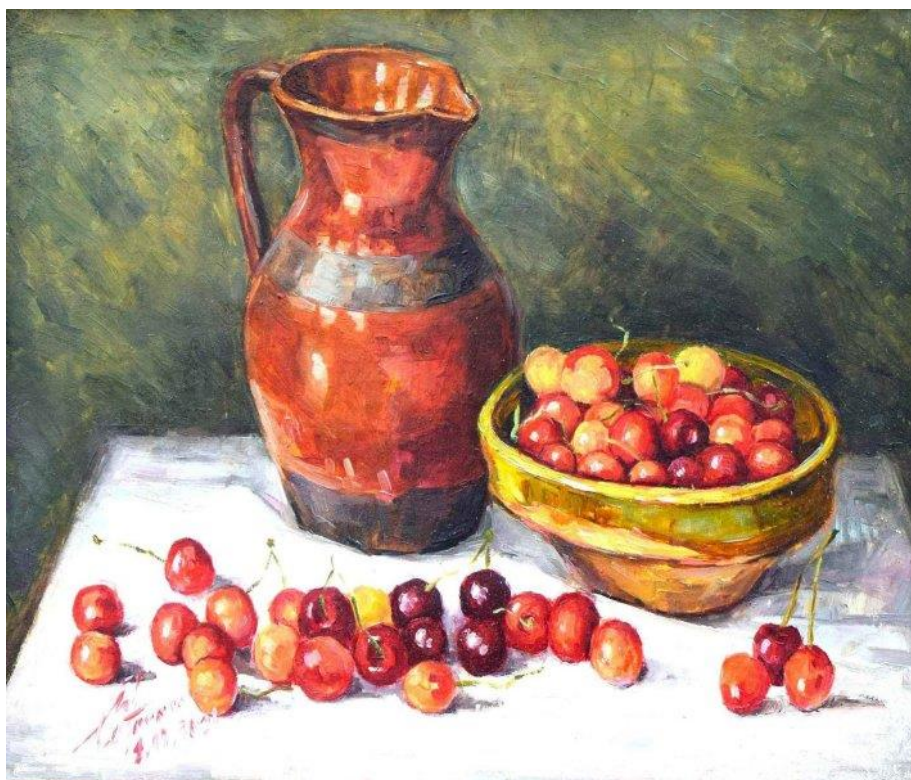
*

Acum îmi cad ușor pe creștet
cojile de lapte din care înfloresc copiii și
mă grăbesc până nu-i veșted
irisul cafeniu de câine
până-nfloresc macul,
până-nfloresc albăstreaua împrăștiind neghina
în pâinea de mâine.
Apoi vin fulgii moi, spăimoși, cineva
trage o piele lunecoasă peste lume,
ninge cu var murdar pe tâmpile din pereți,
flori de cireș se scutură presate
pe pleoape viorii, desperecheate.

*

...Voi ațipi fără să știu
sub pâsla galbenă a ierbii
în crângul viu de cimișir;
limbile pe ornic se învârt
de-andăratelea:
voi ațipi fără să știu
înaintând cu spatele.

Hermanville, 20 aprilie 2019

Ultima taină

Într-o dimineață sau într-o seară,
de va fi toamnă, de va fi vară,
te voi cunoaște! Mă voi apropia
de tine și una din aripile tale
îmi va atinge călcâiul,
va pârjoli iarba, va afâna țărâna,
ispitându-mă cu un cerc de foc și lumină
să înfrunt zăpezi orbitoare. Fiară neștiută și heruvimă,
balaur nesățios/ ce porți pe fiecare solz câte o poză
din albumul meu de familie, cu vii și cu morți,
cum te voi îmblânzi dacă nu te cunosc?
Pot să alerg întru întâmpinarea ta
însoțită de o fugă de Bach,
până la răscrucea literei Y,
unde drumurile se bifurcă, unul coboară,
altul urcă,
unde mă voi dezbrăca de trupul meu
în fața unui judecător gol
(fără podoabe voi fi, fără brățări, fără coif)
fiind albă, Aiakos mă va judeca; ce ocol

va face o pasăre cu sufletul meu
pentru cunoștință și pentru revelație!
Timp voi avea dintr-o licoare să beau un ultim pahar,
șoptindu-vă „no se puede vivir sin amor”!

29 mai 2019

Tristețea cuibului

Nu s-a întors acasă pasărea mea,
șoptește cuibul vântului nedumerit;
poate, obosită de zbor,
a adormit într-o vâlcea...
Negreșit ajunge în zori,
prin fereastra dintre crengi va intra...
Voi aștepta răbdătoare, cu puf, cu boabe de mei
fâlfâitul penelor ei!
Măiastra mea cântăreață,
îmi este dor să te ascult dimineată!

*

Sunt un cuib gol,
nu s-a întors acasă pasărea mea!
Fără de mine însămi rămân,
ea, prinsă în nesfârșitul ocol...

31 mai 2019

Parabolă

Printr-un ochi sticlos, înghețat,
ceața se retrăgea la orizont, se rula
până la îngustimea unei panglici de catifea.

*

Ea se urcase pe un scaun de lemn
trupul ei se-nălța,
nu avea să-și mai recunoască vreodată
(ca pe un pui în găoace)
alcătuirea stângace.
Pe picioare subțiri, se lungea
până la coroana unui salcâm înflorit,

în mâna îngustă purta
un glob de cristal răsucit
pe o spirală albastră.
Copilăria rămăsese în cioburi, prin bozii,
într-un sertar greu, în cufărul de zestre al mamei,
pe care păunii pictați îngâneau
fiecare, o altă poveste.

*

Ea stătea într-un jilț cu labe de leu, dreaptă,
într-o rochie ponosită de stambă,
ținând într-o mână căpățâna de seu
a unui zmeu.
Purta la gât, cum stătea așezată
o panglică verde de catifea.
Care secantă
poate atinge într-un punct fix o parabolă?
Tangenta severă, frivolă sau dreaptă?

*

Ea se adaugă ei înseși o dată, încă o dată și
încă o dată,
încoronându-se regina firelor de nisip,
miriadă...

18/20 iunie 2019

Nălucă, cicada quesada...

Tăcută fiind și stângace printre sirene,
ea se ascunse în burta unei balene.
Trăi o vreme în așteptare, în vise,
ca într-o uriașă culise...
Balerină novice, învăța pașii, urca pe poante,
cădea (cu ochii rotunzi cu pupilele large),
nu știa nimic de naufragii sau de catarge!
Repetă pașii, plângea, urca pe poante încă o dată
în repetiția durerii înălța o arcadă
ca o nălucă, cicada quesada...

*

Într-un colț stă Iona, își tânguie soarta;
mâhnit,
îndestulează cu spaime

pântecul aceluiași chit.
Singurătatea îl apasă pe umeri, îl frânge
cu o pană de înger.

*

Sunt balerina neștiută care dansează
în burta unui chit sihastru, ce m-a înghițit
să mă nască din el însuși
într-o floare de lotus albastru!
Dansez într-un ocean amniotic; Strălucitoare
voi ieși în luminile rampei! Dansez, mă îndrept
spre centrul pământului, spre Omphalos
unde timpul vânează
pe coada unei cobre regale
cu o nălucă, cicada quesada...

26 iunie 2019

Rămas-am afară

Cu mâinile mele un zid de apărare voi ridica
așezând una peste alta pietre cenușii de granit;
până la asfințit, tu, din afară,
ca sinele meu mă vei ajuta, potrivit
la cumpănă rosturile... Muștrător
vântul oprește un gând. Iată,
zidul mă înghite până la gât!

Am crescut prin regate livrești,
castele ne-am înălțat din cuvinte,
câte sintaxe, elegante aldine – așezam,
apoi le îngropam, oseminte...
Zidul se înalță și crește, de piatră
devine ventriculul meu temător,
la adăpost voi fi, ferit de durere
ca un sfinx muritor!

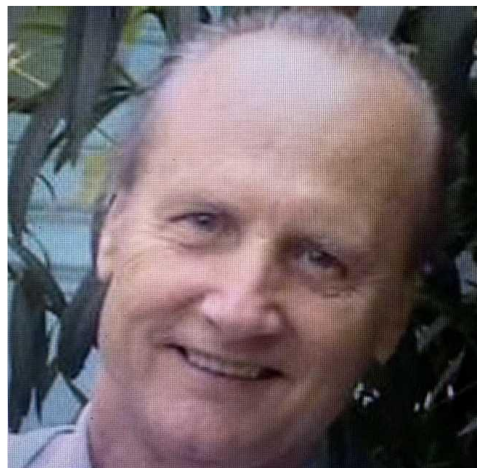
Cu mâinile mele ridicat-am în propriul ținut,
zidul acesta de piatră ce mă conține,
trupul meu deținut este o câmpie amară;
nu știi: sunt înăuntru sau
rămas-am afară?

7 iulie 2019

Moara cuvintelor

Proză scurtă, fragmente de roman

Constantin LUPEANU

Balta bulindroiului

Grădina Icoanei din București sau Balta Bulindroiului, cum o numeau oamenii locului pe vremuri, există de vreo sută de ani. Lui Ale îi plăcea de când era student. Venea ori de câte ori avea nevoie de un loc tihnit în mijlocul urbei. Îl atrăgeau aleile îngrijite și vecinătatea, adică teatrul, liceul, sera prelungă cu multe plante exotice. Venise la terminarea programului și cumpărase două bilete la teatru, pentru el și pentru soție, la piesa „Mincinosul” de Carlo Goldoni. Ziua era pe terminate. Soarele primăverii încă neajunse în puterile ei cobora pe după clădiri și numai intensitatea și coloritul razelor destăinuiau lumii că se pregătește să se culce. Ale se așezase pe o bancă, rătăcind cu privirea peste parc. Se uita mai mult sus, spre crestele copacilor bătrâni, în căutarea razelor plâpânde.

- E liber? un glas tineresc îl trezit din reverie.
- Doi tineri, un băiat și-o fată, se opriseră în fața băncii sale.
- Desigur. M-am așezat spre capăt, pentru a lăsa loc altor oameni.
- Ce bine! exclamă de data asta fata și se așază în mijloc. Dumneavoastră stați aproape?
- Nu. Am luat bilete la teatru și m-am așezat pentru câteva minute, să meditez.
- Ce piesă?
- De Goldoni, un dramaturg...
- Italian, știu. Vă referiți la „Mincinosul”? Mie mi-ar plăcea să fiu Rosaura, o să vedeți, un personaj plin de feminitate.
- Ai văzut piesa, constată Ale. Iartă-mă că te tutuiesc, dar sunt puțin mai în vârstă decât voi.
- Eu visez să mă fac actriță și s-o joc pe Rosaura...
- Cred că aveți ani dubli față de noi.
- Cam așa ceva, recunosc Ale. El e prietenul tău?
- Răspunseră amândoi în același timp.
- El:
- Da.
- Ea:

- Nu. Suntem colegi la liceul de-acolo, și arată copilărește cu degetul, în direcția liceului.

- Dacă nu e prietenul tău, de ce ai ieșit cu el?

- Așa, n-aveam cu cine!

Băiatul încercă să zică ceva, dar ea-l opri.

- Vrei să te faci actriță, vorbești Ale.

- Da. De mică joc teatru cu copiii din jur. Un teatru liber. Știi, cum se trăiește în familiile noastre. Mama, tata, copiii...

- Mă bucur, draga mea viitoare actriță de seamă. Mie îmi plac artele moderne, teatrul și filmul, deși lucrez în cercetare.

- Unde anume?

- Ei, nu e cine știe ce. Institutul apei. E puțin mai sus, aproape de Piața

Romană. Avem laboratoare, o bibliotecă academică, cu cărți și hărți în toate limbile pământului și o machetă a sistemului fluvial al țării noastre.

- Vai, ce interesant!

- Ba deloc. O masă cu nisip, peste care ați trasat râurile, cu albastru, se arată băiatul neîncrezător, deși pornit dintr-un fel de gelozie, simțind atracția colegei sale pentru un necunoscut.

- Destul de elegant. Am lucrat la ea. Nu există râu, oricât de mic, care seacă vara, să nu-și găsească loc pe macheta mea. A noastră, mă rog!

- Vai, ce interesant!

Ea sări în picioare și bătu din palme, de bucurie.

- Vreau s-o văd!

- Fii serioasă! dădu colegul ei s-o potolească.

- Știi ce, ia vezi-ți tu de treaba ta! Noi hai să mergem, i se adresă bărbatului, care se uita la ei, puțin șocat de atitudinea lor diferită.

Supărat, băiatul se ridică și plecă fără să mai spună un cuvânt. Ea întrebă dacă ei doi puteau merge imediat la institut. Ale îi spuse că nu sunt lucruri secrete. Uneori, profesorii de geografie vin în vizită cu elevii. Surprinzător, tânăra îl prinse de mână și trase de el să se ridice. Ale ezită, apoi se ridică.

- Să mergem. Vom vedea dacă, la ora asta, portarul ne mai dă voie să intrăm.

O luă pe strada unde locuise Mihail Sadoveanu, o vilă groasă, fără gust arhitectural, ieșiră spre Piața Amzei și de acolo cotiră la dreapta, spre institut. Pe drum, ea îi spune că o cheamă Daniela Furtună. Se recomandă și el, Alexandru Stan, pentru prietenii Ale, inginer și lector la Facultatea de Hidrotehnică. În blocul înalt, cu câteva etaje, se mai vedeau ici colo ferestre luminate. Ale îl salută pe portar și-l întrebă dacă putea merge cu tânăra elevă de liceu să învețe după macheta lor fluvială.

- Mergeți, dacă aveți cheile.

În blocul acela erau masate câteva instituții. Ale avea cheia de la intrarea în institutul lor, el fiind șeful unui grup de lucru. Luă liftul și în curând îi prezentă obiectul dorit. Daniela rămase destul de mult timp pe loc, uluită, scanând macheta de la cap la coadă. S-a apropiat și a urmărit ceva mai cu de-amănuntul, râul Bistrița, de pe unde se trăgeau ai săi.

- Tu unde lucrezi?

Ale se răsuci și o luă înainte, să-i arate camera.

- Știi, nu-mi place să-ți zic Dumneata. Hai să fim prieteni!

Ale nu zise nimic, urmă coridorul și deschise ușa unei camere.

- Aici, zise.

Fata intră, iar el o urmă.

- Stai să ghicesc care este biroul tău. Unul din trei, constată ea.

Le privi atent, se uită și la el, în mintea ei căutând ceva care s-o îndrume, apoi arată spre una din mese. Ghicise. El se apropiie și cu cheia deschise sertarele, spre a-i dovedi că ea se descurcase bine. Daniela se apropie de el și-l sărută pe obraz.

- Vai, cât sunt de fericită! În seara asta tu m-ai făcut foarte, foarte fericită, știi? De acum, gata, ești prietenul meu, tot n-am pe nimeni.

În Piața Romană, la despărțire, ea îl rugă să o ia pe ea la teatru.

- Ești însurat, nu-i așa? Nu te duce cu nevasta. Ea e ocupată, are treabă.

Aveți copii?

- Da, recunosc el. Doi.

- Foarte bine, mergem împreună. Când e spectacolul? În ce zi? Te rog să scrii pe o bucată de hârtie, să nu încurc zilele. Notează și numărul de telefon de la birou.

Ale era puțin amuzat de felul îndrăzneț de a se purta al fetei, de purtarea atât de calculată la o vârstă fragedă, dar îi îndeplini dorința.

A doua zi, ajunse la slujbă cu o oră mai devreme. Ieși pe terasa largă care îi ajuta ca uneori să evadeze din rutina cotidiană. Întinericul nopții se subțiasse, se albăstrea, încât văzduhul de peste București căpătase date ale feeriei. Se mișcă încolo și-ncoace, cu gândul la ce trăise în Grădina Icoanei. Urma ca seara să meargă la teatru cu Daniela, nu cu soția. Daniela era o femeie abia dată în pârg, deja atrăgătoare, înaltă suplă, cu un chip plăcut, o fată inteligentă, râvnind să devină actriță. Soția sa, Stela, era femeie frumoasă, harnică, iar după căsătorie și naștere se dedicase familiei, renunțase la profesia ei, profesoară de limba franceză, pentru a-și crește copiii. Primea în continuare salariul, până când copilul cel mic împlinea șapte ani. Statul acasă îi răpise o parte din farmecul care o caracteriza, însă nu se urâtise, nici nu se îngrășase, citea, se străduia să nu se rupă cu totul de partea intelectuală a vieții. Ale nu avea ce să-i reproșeze și totuși liceana în pârg îi cutreiera gândurile. Ce să facă? Se înapoie în birou, își prinse obrajii în palme și căzu în visare. Când colegii își făcură apariția, intră în atmosfera zilei, iar, conform înțelegerii, Daniela îi telefonă din holul liceului. El îi spuse imediat, fără să ezite:

- Rămâne cum am stabilit, îi transmise, uimindu-se întâi pe el.

După spectacol, Daniela îl rugă să o mai ducă o dată la macheta aceea din institutul lor, care îi rămăsese la inimă.

- Mergem, dar nu stăm mult. E târziu în noapte, nu poți umbla singură pe străzi.

Odată ajunși, Daniela nci nu se uită la machetă. Îl îmbrățișă, trecându-și brațele pe după umerii săi. Buzele li se împreunară. Ea nu știa să sărute și lui Ale îi plăcu inocența fetei. Stârnit, o mângâie și o sărută el, întâi duios, ușor, apoi din ce în ce mai apăsător, mai lung. Se înfierbântară amândoi.

- Hai în camera ta! îi zise ea.

Se desprinse și o luă înainte. Ale rămase puțin locului, ca trăznit. Nu avea de gând să înceapă o aventură carnală. O acceptase lângă el la teatru și se gândise la revederi romantice, pentru a-l scoate din monotonia vieții. El nu era pregătit. N-avea nevoie de o amantă, nu avea de gând să-și înșele nevasta. O urmă, hotărât să-i declare deschis toate astea. Ea închise ușa imediat după el și-i șopti, de parcă îi ghicise gândurile:

- Nu, te rog, nu. Vreau să ne oprim. Nu am vrut să vorbim acolo, de teama că putem fi ascultați. Să mergem, a fost vina mea că am venit aici. Mă conduci până acasă?

- Bineînțeles, răsuflă el, ușurat. Unde locuiești?

- Polonă 40.

Discutară despre piesă. Judecau cam la fel. Dialogul acesta îi apropiie mai mult decât îmbrățișarea din institut. Din ziua aceea, începură să se plimbe. Îi telefona ea, o dată pe săptămână. Cel mai adesea rătăceau pe străzile cuprinse între Grădina Icoanei, Calea Moșilor, Șoseaua Ștefan cel Mare și Dorobanți. În câteva luni, ajunseseră să se cunoască bine și să țină unul la altul, se remodela fiecare după perspectiva celuilalt. Ea începuse meditațiile pentru

actorie cu o actriță și profesoară cunoscută, iar din când în când el o lua la terminarea cursurilor, de undeva de pe lângă Piața Rosetti. Mergeau pe jos. Când ploua, se adăposteau sub un copac cu frunză deasă sau intrau în câte o cârciumă. Nu consumau mult, niciunul dintre ei nu era băutor.

Vacanța a venit pe nepusă masă. Ca de obicei, Ale și-a dus soția și copiii la Gura Râului, lângă Sibiu, cu mașina lor Dacia 1300. A rămas și el cu ei o săptămână, urmând ca atunci când îi aducea înapoi la București să mai stea o altă săptămână sau zece zile. În timpul anului, se duceau pentru două-trei zile în stațiunile preferate de bucureșteni, Sinaia, Predeal.

Revenit în capitală, Daniela l-a anunțat că a refuzat să-și însoțească părinții la Neptun, ca în fiecare an, ea continuându-și pregătirea pentru teatru și în prima zi de Duminică l-a invitat la ea să ia masa de prânz. El s-a dus cu un buchet de flori și cu o sticlă de vin. Poarta era deschisă și a intrat cu mașina în curtea largă, unde mai erau parcate două mașini. Clădirea de la numărul 40 era lungă, construită pe latura stângă, cu parter și etaj, împărțită fiind în câteva apartamente, iar în față se răsfața o curte largă și numai lângă gard creșteau pomi. Spre surprinderea lui, fusese invitată și actrița aceea care o medita. Au mâncat bine, bucatele fuseseră gătite de o mătușă, care a plecat atunci când ei s-au așezat la masă. Au mâncat și repede, fiindcă profesoara de teatru avea meditații, era așteptată acasă la ea de către alți aspiranți la tărâmul Thaliei.

- Ale, i se adresează Daniela, imediat ce rămaseră singuri, tu mă poți medita la fizică?

- La fizică? Ai note mici?

- Știi, dacă nu reușesc la teatru, mă gândesc să îmbrățișez meseria ta.

- Hm, nu e ușor.

- Am citit, sistemele de irigații există din cele mai vechi timpuri. A început să mă pasioneze. Aș colinda țara, aș descoperi suse de apă neștiute. Poate facem noi doi o echipă...

- Trăznită mai ești! O să te faci actriță, poate regizor, ai talent și pui la cale tot felul de lucruri.

- Asta se numește viziune.

- Să știi că nu te laud din politețe, dar tu ești ca jucătorii de șah, vezi lumea cu câțiva pași înainte.

Mâncaseră desertul, pe care profesoara îl refuzase, băură cafea și coniac.

Apoi ea s-a scuzat. A lipsit mai multe minute. L-a strigat de undeva din partea de interior a livingului destul de spațios.

- Vino să vezi camera mea.

Era îmbrăcată într-un capot albastru fumuriu, bujori mari i se lăfăiau pe piept. Laturile aveau tiv negru, lat, cordonul fiind din același material. Părul ei ușor cârlionțat îi cădea liber pe spate, pe umeri. Cu picioarele goale, era rezemată de tocul unei uși și-i făcea semn cu mâna stângă. Mâneca capotului, largă, se lăsase în jos, dezvăluind un braț de adolescentă. Ale se rdică sprinten. Imaginea ei îl electrizase. Părea că pozează pe un podium de modă.

- Vino! repetă ea și intră în cameră.

Când el ajunsese, se opri în cadrul ușii. Daniela trăsesese în părți cele două fețe ale capotului și, deși nu și-l scosese, i se înfățișa goală. Cordonul căzuse pe covor. În cameră, un pat de o persoană, masa plină cu cărți, unde ea învăța, un raft de bibliotecă și dulapul de haine încadrat în zid. Observându-l că ezită, uimit, ea strânse halatul pe ea, își legă cordonul și-l invită pe unul dintre cele două scaune de la masă ei de școlăriță.

- Mă pregătești? Te rog!

- Te pot pregăti la fizică. Profesor de matematică ai? Întrebă el așezându-se pe scaunul de pe o latură a mesei.

- Da. Am doi, tata și mama. Sunt arhitecți.

- Părinții tăi te susțin? Sunt de acord?

- Încă n-am vorbit cu ei. Știi, ideea mi-a venit chiar în clipa în care ai intrat pe ușă. O să vii o dată sau de două ori pe săptămână, să-mi dai lecții. Aici, în camera asta!

Ale rămase cu gura căscată. Fata asta mereu mă surprinde, gândi. E nemaipomenită. Se uită lung la ea. Oare nu glumește?

- Bine, zise. De acord!

Ea sări în sus de bucurie.

- Plătesc. Părinții mei au bani, zise. Veni lângă el și-l sărută, ca atunci la institut, numai că de data asta inițiativa îi aparținea ei. I se cuibări la piept. Nu se mai sărutau, stăteau străs lipiți unul de altul. El îi înțelese intenția și totuși nu se hotăra să acționeze. Se gândea că liceana îl duce pe un coridor greșit al vieții, cu un traseu neștiut, poate dăunător. Ea săltă capul de pe pieptul lui, îl privi în ochi, apoi întoarse capul spre pat.

- Cam mic patul pentru două persoane, nu-i așa? șopti cu o voce duioasă, i se păru lui.

Nu mai erau sunetele limpezi ale vocii ei de om tânăr, aveau ceva blând, familiar, cum sunt replicile schimbate în intimitate între doi oameni care se iubesc. O ridică în brațe și o puse pe pat. Ea trase imediat peste ea un cerașaf, fiindcă capotul fără nasturi o dezgolise iar. Fie ce-o fi, își zise el. Relația asta nu putea duce decât aici. M-am lăsat dus de val. Tu l as voutu, Geroge Dandain! Fie ce-o fi, cred că sunt îndrăgostit. În timp ce aceste gânduri îi treceau prin minte, se dezbracă, lăsând pe el numai chilotul și se strecură lângă ea. Din momentul opririi sale în prag, Daniela se schimbase. O timiditate aproape inexplicabilă o cuprinsese. Parcă nu mai era ea, adolescența îndrăzneată de până atunci. Ale se simți și el adolescent. Și-o aproprie încet, o mângâie, o sărută, începând cu umărul de lângă el. Printre săruturi, îi spuse cuvinte de dragoste. Nu se grăbea. Erau singuri, aveau toată ziua și toată noaptea la dispoziție. O observă. Era evident prima oară cu un bărbat în această ipostază. Îl privea în ochi rugător de câte ori putea. Începuse și ea să-l sărute și să-și plimbe palmele pe umerii lui, pe gât, pe cap, pe obraji, tot mai apăsător, pe măsură ce se înfierbântau amândoi. La un moment dat se opri, închise ochii, își strânse buzele și izbucni:

- Mama...

- Strigă Ale, Daniela, strigă-mă pe mine, o povățui el. Numai eu sunt aici și de mine ai nevoie, draga mea. Azi am aflat și eu că țin la tine!

Cuvintele acelea din urmă o zguduiră. Plânse, strângându-l în brațe și repetă de multe ori în șir:

- Eu te iubesc, te iubesc!

Se iubiră toată vara. El o medita la fizică imediat după prânz, când ea revenea de la școală, fiindcă părinții ei, care lucrau la Trustul de construcții Carpați, veneau acasă târziu, după ora cinci. Ei își împărțeau ședința de meditație în două, fizică și contact fizic. În Septembrie, la începerea școlii, ea renunță la gândul de a se face inginer hidrolog și la fizică. Totuși, continuau să se vadă, iar întâlnirile lor de iubire erau plătite de părinții Danielei la tariful convenit. Banii îi cheltuiau prin restaurante sau pe cadouri pentru viitoarea actriță.

De Crăciun, soția lui Ale acceptă o ofertă la Stâna din Vale, pentru un mini-concediu, incluzând Crăciunul și Anul Nou. Ale îi spuse Danielei că va lipsi zece zile din capitală, iar ea reuși să obțină trei locuri, pentru ea și părinți. Aveau program comun, petreceau împreună. A treia zi de Crăciun, neștiindu-se priviți, ei se sărutaseră pe pista de ski, apropiindu-se unul de altul destul de periculos.

- Tati, tati, îl strigaseră copii.

S-au dezechilibrat, au căzut, iar schiurile i-au purtat la vale, fără voia lor.

18 Octombrie 2024, la V. B., la sugestia prof. Mihaela I. Rădulescu

Vlad SCUTELNICU

Pandemie și licitație (fragment)

03.10.2022. Ce Dumnezeu se întâmplă cu licitația pe Blândeasa? Ți se cer niște lămuriri la dosar. Lămuriri legate de personalul angajat și numărul de ore din programul de activitate. Le corectezi și le trimiți pe mail, apoi le scoți pe suport de hârtie și le depui la secretariatul unității, cu număr de înregistrare. Ce bulibășeală, ce ambiguitate, ce mod ciudat de a privi lucrurile! Îți amintești că la deschiderea ofertei și verificarea dosarului, doamna de la achiziții, membră în comisie, nu reușea să înțeleagă faptul că mașina de pe societate e cea cu care vei executa munca în teren. Degeaba ai depus tu copie după certificatul de înmatriculare în care se specifica negru pe alb cine este proprietarul vehiculului, ea voia dovada, adică o hârtie scrisă, poate chiar de mână, care să ateste acest lucru. Până la urmă a fost acceptată copia depusă de tine, dar greu, greu, abia la insistențele celorlalți membri ai comisiei. “La licitația pentru Cerbun nu a fost nevoie de această dovadă. A fost bună copia de pe certificat.” ai îndrăznit tu o posibilă clarificare. “Nu mă interesează! Nu am fost eu în comisie.” a fost răspunsul ei, tâmpit, după părerea ta. Probabil și acum, din exces de zel, cere vrute și nevrute ori poate e pe lângă lege și se vrea acoperită cu tot felul de hârtii, acte, mai mult ori mai puțin trebuincioase. Speri să fie bine până la urmă. Dacă nu, doamne ferește, ai putea ieși pe locul doi!

22.10.2022. Și iată că neîntâmplatul s-a întâmplat ieri. S-a afișat pe mail rezultatul licitației pentru circa veterinară Blândeasa. Și zice așa: “Referitor la procedura de achiziție publică (...) oferta dumneavoastră a fost RESPINSĂ, fiind considerată ofertă NECONFORMĂ” Urmează explicațiile, etc, etc. Citind explicațiile lor îți dai seama că nu ar fi trebuit să se întâmple așa ceva, că tu trebuia să fii declarat câștigător. Oferta ta cuprindea la totalul de personal un număr de patru angajați – doi medici cu câte patru ore zilnic și un tehnician veterinar cu opt ore, plus tu, ca medic titular și coordonator al activităților- ceea ce era peste minimul cerut prin caietul de sarcini, adică un medic și/sau un tehnician. “N-or fi ținut cont de și/sau” te întrebi, nedumerit. Chiar așa de grea e limba română pentru unii?...Ești la Direcție și depui contestație, trebuie să ți se dea un răspuns punctual, nu așa, la general, cum reiese ori mai corect zis nu reiese din explicațiile oferite în raportul procedurii. Intri și la directorul Teodoru și încerci să-i ceri un răspuns.

Păi, oferta ta din start e perdantă, spune el.

De ce? Cu ce am greșit?...

Nu ai un medic veterinar angajat cu opt ore...așa spune legea. Un medic angajat cu normă întreagă...

Da, dar am doi cu câte patru ore. Plus un tehnician cu program normal de opt ore...Și-apoi la lege scrie clar: un medic **și/sau** un tehnician. Doi medici cu câte patru ore nu fac cât unul cu opt? Întrebi dar directorul evită răspunsul.

Băi, doctore, lunar trebuie semnate niște acte, niște deconturi...cine le semnează? Tehnicianul?...

Dar eu ce sunt? Nu eu sunt cel care le semnează? Nu eu sunt medicul titular de contract, așa cum prevede legea?...Că și eu am un al doilea contract de muncă pentru circa licitată. Contract de două ore, perfect valabil. Și-apoi, e un singur punct de lucru, e vorba de cabinetul sanitar de la Cerbun care va deservi și circa Blîndeasa. Cum a fost și până acum...Douăzecișisase de ani s-a putut și acum, așa, deodată, nu se mai poate?...

Nu, eu nu dau o circumscripție pe mâna unui tehnician, a mai adăugat directorul, de parcă circumscripția licitată ar fi fost proprietatea lui, plecând grăbit spre el știe unde și lăsându-te singur și nedumerit ca pe ultimul prost. Da. El nu dă circumscripția pe mâna unui tehnician dar se pare că domnia sa locuiește într-o mare, enormă confuzie. Cum să semneze un tehnician veterinar actele de decont atâta timp cât tu ești medicul titular iar legea îți dă acest drept?

Pleci și tu de la Direcție mai nelămurit decât ai intrat și nu știi, nu găsești un răspuns pentru ce ți s-a întâmplat. Te găsești deodată într-un vis idiot, pe un drum ajuns la o intersecție cu o mulțime de direcții și nu mai știi ce să faci, încotro s-o apuci. Până îți va veni răspunsul la contestație ceri păreri, sfaturi în stânga, în dreapta, de la alți colegi, de la foști membri în alte comisii de licitație, ajungi până la președintele CMVRO Bacău, un tip dezghețat și cunoscător al problemelor care vă dor pe voi, el fiind medic de circă de liberă practică, așa cum ești și tu, că la CMVRO-ul local știi că nu ai cum să primești un răspuns mulțumitor. Președintele vostru al CMVRO-ului e și directorul executiv al instituției, interimar deocamdată dar director deși legea nu-i permite, legea obligându-l să renunțe la una din funcții ori el nu-ți va apăra interesul acum, ca mare șef, după cum nu ți l-a apărat nici atunci când era doar președinte și putea, trebuia să facă asta. Și toți cei întrebați, dar absolut toți, consideră că ai fost nedreptățit, că trebuia să câștigi licitația fără probleme. Președintele de la Bacău te sfătuiește să ceri oficial și părerea președintelui CMVRO central. El consideră că ți se va da dreptate. Lucru pe care îl și faci, scriind un mail în care descrii amănunțit situația ta și cerând un răspuns punctual. Noroc cu toamna aceasta lungă și frumoasă, cu soarele acesta cald și prietenos.

02.11.2022. A fost o zi de toamnă nemaipomenit de frumoasă. Spre seară s-a lăsat un pic de răcoare. Este ora 21.50 și în sobă arde focul pentru a îmblânzi atmosfera. Astăzi ai depus pentru a doua oară dosarul de licitație pentru Blîndeasa. L-ai depus deși te consideri câștigător la prima încercare. Răspunsul oferit de oficialități, cum că trebuia să ai angajat cel puțin un medic veterinar cu program de opt ore, nu are darul de a te mulțumi. În caietul de sarcini scrie clar, fără echivoc, la condițiile minime de personal angajat: medicul veterinar titular și un medic veterinar **sau** un tehnician/asistent veterinar cu normă întreagă. Ori în dosarul tău aceste cerințe erau evidente. Numai că domnii de la direcție au schimbat regula jocului, cerând expres **și** un medic veterinar, eliminând cu de la ei putere acel **sau**, care a

determinat confuzia de interpretare. Dosarul a fost respins, oferta fiind considerată NECONFORMĂ. De aceea te-ai și grăbit să-ți ceri drepturile în contencios, ai dat în judecată Direcția iar primul termen a fost stabilit pentru zece noiembrie. Ți-ai luat și avocat. Măine la ora 16.00 se va deschide oferta ta, ești tot singurul participant la licitație și de data aceasta nu ai mai încărcat schema de personal plusând cu medici și tehnicieni. Ai scris în ofertă doar ceea ce consideri, după caietul de sarcini, că e legal, adică: tu, ca medic titular, plus un tehnician. Și-atât. Ajunge pentru numărul de UVM-uri ale Blândeasei. Măine vei afla dacă oferta a fost acceptată, dacă a trecut de prima fază, aceea în care se verifică dacă dosarul este complet, dacă mai sunt și alți competitori. Dar oare, nu cumva oferta de la prima strigare a fost respinsă pentru că un altul care trebuia să câștige nu s-a trezit la timp? Da, îți vine în minte și gândul acesta. Profitând de faptul că Andrei Perijoc este mai moale, mai cu bun simț, ca să nu spui prost, că este orfan de gena scandalului, se vor face cărțile așa cum vor mușchii lor: se respinge oferta domnului Perijoc de la prima licitație, ocazie cu care se află punctajul obținut de acesta, ceea ce este foarte important pentru cel ce vine din spate, abia trezitul din somn, care, informat despre ce și cum, va plusa în oferta sa cu un punct în plus, doar cu unul, destul ca să câștige în tura a doua. Dar e o prostie! Nu poți să ai dreptate. De unde să știe ei că tu nu ai mărit oferta la licitația a doua?...Și asta se poate afla, din datele trecute în formularul 15, cel cu personalul angajat, care obligatoriu trece pentru semnat pe la președintele CMVRO și care poate transmite cui trebuie aceste date, numai că ajutor mare nu-i va aduce contracandidatului, care va intra în criză de timp. Emoții, nervi, așteptare. E drept că atunci când ai aflat că ai pierdut licitația ți-au crescut tensiunea și pulsul. La vârsta ta de șaizecișidoi de ani, cu tiroidita ta autoimună, era de așteptat să se întâmple asta dar până la urmă ai trecut cu bine peste acel moment. Acum totul este în limite normale, totul e ținut sub control și tu te bucuri că ai o nepoată care crește, mătură prin bucătărie, dansează și cântă și se ceartă cu pisica Lexi. Pe optsprezece ale lunii, nepoata dă la spate primul an din viață și va trebui să mergeți la Iași, la tăierea moțului. Abia aștepti să o vezi, să o săruți, să o strângi în brațe. Bucuria mai mare nu crezi că poți avea. Veți merge cu daruri și multe altele, printre care și o țuică de pere cumpărată de la fostul primar de Cerbun, pensionar acum, o bunădată de rachiu, cum rar afli pe undeva. Până atunci mai ai în plan să plecați pentru o săptămână la Slănic Moldova, tu și Marieva împreună cu cumătra Narcisa care l-a botezat pe Angel și cu concubinel ei. Speri să vă fie de folos această ieșire. Mergeți acolo la un kinetoterapeut renumit în toată țara, pentru durerile voastre de oase și de articulații, mergeți și ca să mai ieșiți din cotidianul anost și stresant, la o gură de aer curat de munte, la o gură de apă de izvor rece și sănătoasă.

14.11.2022. Ați fost plecați pentru o săptămână la Slănic Moldova la tratament, la un osteopat renumit. Bun tipul! Orb, cam gras, așa, la vreo sutăcincizeci de kilograme dar foarte agil, foarte îndemânatic. Te-a pipăit în zona cervicală:

Ooo! Domnule doctor, dar matală ai o spondiloză cervicală de toată frumusețea. Ai avut vreun accident, ceva?...

Da, am avut un accident de mașină prin douămii...

Ai purtat guler?...

Da, am avut guler ca regina Victoria a Marii Britanii...

Ți-a răsucit deodată capul spre stânga brusc și scurt. Cranț, cranț și ceva a sărit acolo ori a revenit la loc, dar nu tu durere, nu nimic doar ai simțit ca o reșezare, o repunere a ceva

peste altceva...

Ai amorțeli în mâini, în picioare, domnule doctor?

Da, am, cam în fiecare dimineată...

N-o să mai ai.

Asta a fost prima ședință la el. Cinci minute, poate șase...Deja a doua zi dimineată nu mai aveai senzația de amorțeală în mâini și în picioare.Ți-a mai recomandat masaj, parafină și laser cervical. Plus bioenergie. Asta ți-o dădea el. Își plimba palmele la doi-trei centimetri deasupra zonei afectate și simțai cum regiunea se încălzește ușor, plăcut, fără să te ardă. Marievei i-a citit coloana vertebrală de sus până jos și i-a spus fără să aibă acces la vreun document, la RMN-ul făcut la Botoșani, că are probleme la vertebrele L1, L2, L3 și L4, plus probleme în zona cervicală. Și asta doar pipăind cu degetele, plimbându-și mâna și mai apăsând ușor din loc în loc. Da, e tare tipul. Și încă ceva: să veniți măcar trei ani la rând pentru a repeta tratamentul, a hotărât el. Probabil așa veți face. În rest, ați vizitat stațiunea, ați fost și ați luat apă de băut de la un izvor, v-ați umplut plămânii cu aer tare de munte iar vineri spre seară erați acasă. Cam atât, pe scurt despre concediul vostru. Joi, în stațiune fiind, te-a sunat avocatul să te anunțe că, deși a cerut, nu a obținut suspendarea licitației. De ce, nu ai înțeles, era cam răcit și nu ai putut vorbi prea mult cu el. Legat de licitația a doua, pe 03 noiembrie ai fost prezent la deschiderea ofertei și iarăși ai fost singur. Nici un alt ofertant pentru Blândeasa. Iarăși îți vin în cap fel de fel de gânduri. Să fie oare acesta adevărul adevărat? Ori e altceva, un dedesupt neștiut?...Tu ai depus dosarul în instanță pe 31.10 iar avocatul a trimis la DSVSA pe mail cererea de suspendare a licitației tot în aceeași zi. Mai apoi, la deschiderea ofertei, te-ai trezit singur, fără concurent. Dar dacă, văzând mail-ul cu deschiderea procesului, cel din umbră, adică al doilea participant care trebuia să depună oferta și să câștige, a fost oprit: ai răbdare, să vedem ce o ieși de aici. Câștigă Perijoc procesul sau pierde?...Da, așa ai gândit. În fond nu ai nici un semn, nicio dovadă că ar fi așa. Dar mai știi?

16.11.2022. Plecând ieri spre casă de la Cerbun, pe la ora 16.00, l-ai lăsat pe Nicu, asistentul, la dispensar. I-ai spus printre altele să termine ce mai avea de lucru, să închidă dispensarul și să plece și el. Pe la ora 18.00 primești un telefon de la Daniel, celălalt asistent:

Domnule doctor, ați auzit ce a pățit Nicu?...

Nu. Ce a pățit?...

A avut un accident cu mașina. În dealul Velniței. Nu știu exact cum s-a întâmplat. El e la spital și mașina e praf.

Cauți pe net, pe ziare locale, în sfârșit dai peste un anunț în Monitorul de Botoșani. Teo Chirilă, reporterul, anunță accidentul și postează niște fotografii. Accidentatul – asistent veterinar în comuna Cerbun. Da, despre asistentul tău e vorba. Pleci în viteză la spital. O ploaie mărunță și destul de rece cade peste oraș la ora aceea a nopții. La urgențe o găsești pe sora lui Nicu, așteptând. Nicu deja a ajuns cu salvarea și acum e investigat.

E grav? Vorbește? Ce e cu el?

Da, vorbește, e conștient, a fost stabilizat, acum e la radiografie, poate la CT...

Știi cumva ce s-a întâmplat?

Aproximativ, din ce am aflat și eu. Nicu se îndrepta spre oraș, probabil avea ceva viteză la bord, urcase panta și, știți, în vârf, e curba la dreapta, nici vizibilitatea nu e prea bună, plus că se îngâna ziua cu noaptea, la cincizeci, o sută de metri în față era parcat un camion fără lumini de poziție pe care nu l-a mai putut evita. Cred că nici atent nu prea a fost, ori vorbea la telefon sau privirea îi era îndreptată spre altceva, în orice caz, a reușit să vireze volanul un pic spre stânga și a intrat cu parte dreaptă a mașinii sub camion, sub roata acestuia.

Bine că e viu și că trăiește! exclami tu, bucuros și mulțumit în același timp că e numai atât. Dacă, doamne ferește, intra în plin sub camion, acum Nicu era poveste.

Te sună și Angel de la Iași, aflase de la Marieva, să te întrebe despre Nicu, dacă să intervină la doctorul Malancea. Da, sigur! Fă tot ce poți, află tot ce se poate afla, te rog, puiule, îi spui. Cauți în telefon pozele de pe net, mai discuți și cu sora lui Nicu, în fond ce ai putea face decât să aștepti, nu aveți nimic concret despre el, apoi te sună iarăși Angel să-ți spună că Nicu e pe mâini bune și că nu sunt probleme mari. Din fotografiile văzute și din ce mai spune sora lui Nicu, îți dai seama că asistentul tău are pe cineva acolo, sus, care-l iubește. Mașina a fost ruptă în două, întoarsă cu fața spre Cerbun datorită impactului, motorul sărit de la locul lui, în mijlocul străzii, capota a zburat peste drum și canal undeva în câmp, la vreo cincisprezece metri. El a intrat cu partea dreaptă a mașinii, mulțumită virajului mic, atât de puțin, în partea stângă a camionului, sub roată, pe care a și mutat-o din locul ei. Pe cât de mare necazul, pe atât de mare norocul. Nicu e în viață și asta e esențial. Da, Nicu e în viață, are trei-patru coaste rupte dar nimic grav pulmonar, o fisură de bazin și astăzi ai reușit să vorbești cu el. E bine, atât de bine cât poate fi un accidentat care a dat nas în nas cu doamna cu coasa dar căreia i-a întors spatele. De acum, vreo trei luni asistentul tău nu te mai poate ajuta în teren. Bine e că nici acțiuni multe nu mai ai de executat. Se apropie sfârșitul anului și au mai rămas doar câinii, de vaccinat împotriva rabiei, adică a turbării, plus identificările la animale, dar și acelea destul de puține însă cu Daniel vei face față. Important e că a fost doar atât. Nicu, fără să greșească, poate spune că s-a născut a doua oară.

Între timp, războiul din Ucraina continuă. Rușii s-au retras pe malul stâng al Niprului, lăsând liber orașul Gerson dar a apărut o problemă: au căzut două rachete în Polonia și au ucis doi oameni. Zelenski acuză Rusia că ar fi autoarea acestei operațiuni și cere insistent ca NATO să intervină. Rusia transmite că acuza este o diversiune. Nici Polonia nu pare a acuza Rusia. Ea așteaptă cuminte rezultatul anchetei deși resturile pământești ale celor două rachete au inscripții în limba rusă. Dar asta nu înseamnă că rachetele au fost lansate de către ruși. Mult, foarte mult din armamentul ucrainenilor e de proveniență rusească, rămas de pe vremea când țara făcea parte din Federația Rusă, deci e posibil ca Rusia să aibă dreptate. Și-atunci, de ce insistența domnului Zelenski, de ce atâta grabă în a găsi vinovatul? Oare nu tocmai pentru a atrage NATO într-un război care nu este al său? Oare nu tocmai pentru a declanșa al treilea război mondial? Lumea chiar are nevoie de așa ceva? Ce o fi în capul acestui aventurier pe nume Zelenski? Noroc că domnii de la NATO și, în final, și Biden au decretat: rachetele nu sunt rusești! Sunt ucrainene și au fost lansate pentru a le intercepta și distruge pe cele rusești, care umpluseră cerul Ucrainei, însă tehnologia învechită nu le-a ajutat și ele au căzut unde au căzut. Iar Zelenski urlă, zbiară la toată lumea că Rusia a atacat un stat NATO. Nu i-a ieșit actorașului vrerea de a declanșa un măcel mondial. Și-atunci, să nu-i dai dreptate lui Putin, când spune că luptă pentru denazificarea Ucrainei? Ei, dragule, timpuri complicate, nesigure. Poate că până la urmă cineva se va gândi și la pace. Poate că

vor încerca să ajungă la o înțelegere, deși e greu, e foarte greu acest lucru, când sunt în joc interese enorme legate de bogățiile statului ucrainean, poate că se vor aduna la o masă verde și vor arbora steagul alb, atât de dorit de toată lumea. Dar, se pare că acest pas e destul de departe și deocamdată nimeni din cei implicați nu dorește acest lucru.

Tu primești, deși nu te așteptai, o cerere de clarificare pe mail pentru dosarul licitației, în care ți se solicită răspuns la întrebarea: cum poți să îndeplinești, concomitent, în cadrul celor 8(opt) ore/zi, responsabilitățile pentru două circumscripții?... După umila ta părere, nu e nicio problemă. Aici vorbim de un caz particular. Da, de subliniat cu roșu și scris cu litere mari, de tipar, ca să se vadă până la Paris și dincolo de el. Da, sunt două CSV-uri, dar, în fapt, este vorba doar de un singur cabinet sanitar veterinar, care le deservește, deci o singură unitate sanitar veterinară, conform legii. Punct și nimic mai mult! Ce e așa greu de priceput? Programul se afișează, tot conform legii, la sediul unității și la primăria celei de a doua circumscripții sau la biserică ori la vreun magazin, chiar pe ușa unui bar, ca să fie văzut de cei interesați. Cine vrea să priceapă o poate face, totul e clar ca bună ziua! Ori iar e la mijloc chestia aia pe care ți-a zis-o directorul, că el nu dă o circumscripție pe mâna unui tehnician? Transmiți pe mail răspunsul la întrebarea ce ți s-a pus și începi să pricepi că și a doua licitație se va termina ca prima. Ești convins că degeaba ai oferit răspunsul la întrebarea lor, degeaba ai clarificat nedumerirea, licitația se va încheia tot NECONFORMĂ. Crezi că dosarul va fi respins a doua oară. Ai concurat de unul singur și ai ieșit pe locul...patru. Până atunci ai de așteptat verdictul din contencios. Să vezi ce vor hotărî judecătorii. Ce vor spune ei legat de faptul că tu ai angajat doi medici cu câte patru ore? Vor considera că programul este acoperit pentru cele opt ore sau nu? Dacă se va finaliza procesul până vei termina tu a doua licitație, că ăștia, judecătorii, se mișcă greu al dracului. Greu de dat un răspuns.

29.11.2022. Da, așa cum anticipai așa s-a întâmplat. Și a doua licitație pentru Blândeasa a fost considerată neconformă, deci ai pierdut cu succes. Nu stai să mai analizezi, să despici firul în patru, de ce, de cum, aștepti să vezi când va fi scoasă Blândeasa a treia oară pe firmament pentru a te înscrie din nou. În seara aceasta, mergând spre casă, ești oprit de operatorul înșămânțător din sat, băiat bun care vă mai ajuta la acțiunile în masă și care îți deschide capul:

Domnule doctor, dar ce are Mihai Berbecaru cu dumneavoastră?

Nimic, ce să aibă? Dar de ce mă întrebi?

Păi a venit prin martie-aprilie pe aici, pe la noi prin sat, era încă director și a întrebat dacă nu știm pe cineva care să preia postul de medic veterinar la proaspăt înființata circă veterinară, că ar fi bine să fie localnic. Și eu îi zic, dar aici este doctor Andrei Perijoc. La care el răspunde scurt și parcă enervat: Lasă bă, că doctorul Perijoc are Cerbun. Îi ajunge atât!

Da, sigur, doctorului Perijoc îi este suficientă circa pe care o are acum, gândești mulțumit și de faptul că astăzi Nicu, asistentul tău a fost externat din spital, că este bine sănătos, că va sta în convalescență câteva luni și apoi va reveni la lucru. Uite, domnule, câtă nesimțire! Vine idiotul la tine la cabinet, îți amintești, nu? și încearcă să te convingă că el pentru tine a făcut despărțirea circumscripției în două, pentru binele tău, să mai câștigi tu un ban în plus. Câtă mărinimie!...Ei, individul nu a uitat faza cu cele cincisute de milioane, pierdute pe nedrept după capul lui, când ferma sa era sub restricții de TBC și acum sosise

timpul, momentul să se răzbune. Știe și el, ești convins de acest lucru, că altă soluție nu a existat și totuși nu te-a iertat. Dar, oare nu s-a gândit că vorbele lui vor ajunge la tine?...Probabil că nu. Probabil că nici nu-l deranja acest lucru, doar el era *șef*, ce ai fi putut tu să faci din poziția pe care o aveai?...Poate doar să-i arăți obrazul, ceea ce ar fi fost egal cu zero la câtă nesimțire zace în el. Dă-l dracului de jegos ordinar! Până la urmă, toate se plătesc în viață, mai devreme sau mai târziu. Și iată că acest lucru s-a întâmplat prin voia destinului și încă foarte repede, nedorit de repede. Au năvălit mascații peste el, a fost eliminat din funcția de director iar acum aleargă prin județ, ca medic veterinar zonal, cu interdicția de a lua legătura cu cei din direcție, comunicarea realizându-se doar prin e-mail. Și nu a băgat la buzunar nici miile de euro pe care le visa din licitații. Vezi cât de frumos și curat lucrează soarta? Nu-ți pare bine de răul lui, nu ești tu omul acela care să se bucure de răul altuia, ba chiar îl compătimești pentru situația în care se află și chiar îi dorești să-și rezolve pozitiv toate problemele pe care le are. E toamnă în toată splendoarea și tu îți plimbi satisfăcut trupul și sufletul prin măreția ei.

Cum l-am salvat pe tata de pușcărie¹¹

O zi întreagă s-a certat tata cu Mănescu (acum îmi dau seama că se urau atât de tare, încât ai mei nu i-au spus niciodată pe numele de botez) cu care ne învecinam „gard în gard”. Dușmănia pornise de la niște gospodării anexe care, pe planuri, figurau ca fiind ale noastre, dar pe care, pînă ne-am mutat noi, Mănescu, mai vechi în cartier, și le însușise fără nici o mustrare de conștiință. Cum casa pe care o cumpăraseră ai mei după incendiu era plină de chiriași, tata încerca să-l convingă „cu frumosul” pe vecin să ne cedeze ceea ce era de drept al nostru, conform actelor de cumpărare a casei din Berăria Veche. Acesta, „nu și nu!”

- Dar sunt ale mele, conform actelor, uită-te pe ele... spunea tata.

- Mă cac pe actele tale. Eu stau aici mai de mult și le folosesc deja și bucătăriile și magaziiile... îl „tăia” vecinul.

- Eu zic să ne înțelegem, ca să nu ajungem la judecată, încerca să-l înduplece tata.

- Ba eu abia aștept să ajungem la judecată, ca să se afle cine ești – nu se lăsa Mănescu. La pușcărie ai să ajungi alături de cei doi frați care au luptat împotriva puterii populare! Crezi că nu știi cine-mi ești? În temniță or să-ți putrezească ciolanele, legionarule, banditulule...

- Măi omul lui Dumnezeu, eu nu sunt și nici nu am fost legionar! De unde ai scos-o?

- Mie să nu-mi spui „omul lui Dumnezeu”. Tu ești omul lui Dumnezeu, misticistule, că te-nchizi în casă și te-nchini noaptea ca să nu te vadă nimeni. Eu nu sunt omul lui Dumnezeu, eu sunt omul partidului și o să-ți arăt eu cine-i Mănescu pe strada asta! Las’ c-ai să vezi tu cine-i mai tare : dumnezeul tău sau Partidul meu! Am să te azvîrl în pușcărie, de o să-ți rămînă plozii să cerșească pe drumuri! Vă scot eu și din casa pe care ați cumpărat-o. Chiar așa : de unde ați avut bani să vă cumpărați casă, calicilor? se-ncontra vecinul cel neguros.

- Nu e treaba ta de unde am avut sau de unde am eu bani, nu se lăsa nici tata mai prejos.

¹¹ Fragmente din volumul **Respirația umbrei (amintiri fără copilărie)**, Editura Știința din Chișinău

- Îți trimit americanii bani ca să subminezi puterea poporului! Ei las' că-ți arăt eu ție, legionarul dracului! La gherlă cu tine, la Sighet, la Aiud... în pușcărie ai să mori, exploatatorul, mama voastră de bandiți!

- Măi omule, nu vorbi cu păcat, că ai și tu un copil...

- Nu-i duce tu grija copilului meu. Vezi-ți de mucoșii tăi, că or să rămână pe drumuri, când ai să intri la temniță, gunoi moșieresc! Eu, ca comunist, am să fac totul să te trimit unde ți-e locul : în pușcărie. În pușcărie cu tine, în pușcărie, burjuile!

O zi întreagă s-a certat tata cu Mănescu, vecinul. Eu aveam pe atunci vreo șapte anișori și nu înțelegeam decît că-l vor lua dubițele și pe tata, ca și pe tații altor copii de pe stradă sau din cartier, că-l vor duce la pușcărie și că voi rămîne al nimănui, ca-n cîntecele pe care mi le murmură mama seara la culcare : „Copil micuț, cu ochi drăguți, al cui ești tu pe-acest pămînt? De ce tot plîngi și spui oricui că ești copilul nimănui?”. Nu știam exact ce-i aceea o pușcărie, dar era în sufletul meu ceva și mai groaznic decît zmeii din povești.

Și-n mintea mea s-a-nfiripat ideea că trebuie să-l salvez pe tata de acea grozăvie. Bine, bine, dar cum? Foarte simplu : înduplecîndu-l pe nenea Mănescu să nu-l trimită la pușcărie. Dar cu ce argumente? Nu cred că știam eu pe atunci ce înseamnă un argument, dar simțeam că trebuie să am ceva, un temei, care să-i contrazică afirmația că tata e trădător al clasei muncitoare. Ce naiba o mai fi fost aia?! Ceva rău, fără îndoială!

Toată noaptea m-am perpelit, m-am chinuit, mi-am făcut planuri, dar a doua zi, cînd m-am trezit, soluția era la îndemîna mea, iar eu eram gata de acțiune. Nu degeaba se spune că noaptea e un sfetnic bun. La ora șase, tata și-a luat valijoara de lemn (o valijoară cum aveau toți ceferiștii pe vremea comunismului bicefal – condus adică și de criminalii autohtoni și de cei ai bolșevicilor de peste Nistru) cu mîncarea pregătită de bunica (mama se afla în acea perioadă pe la moșiile din Botoșani, pe care comuniștii se căzneau să le treacă în patrimoniul întovărășirilor și al gospodăriilor colective) și a plecat conștiincios la gară, unde avea serviciul. Nu știu cît de mult îi plăcea lui ceea ce făcea, dar se ducea nesmintit, căci salariul acela de 500 de lei pe lună pe care îl cîștiga la „cefere” era singura noastră sursă de venit. Plecarea lui m-a trezit – eu ziceam că am urzit planuri toată noaptea, dar pesemne adormisem buștean chiar din clipa în care pusesem capul pe pernă – și am trecut imediat la aplicarea planului pe care mi-l făurisem în timpul nopții. Așadar, tata nu e muncitor, ci dimpotrivă, e dușmanul acestora! Ei lasă că-ți dovedesc eu contrariul, măi nea Mănescu!

Aveam o memorie bună (aș zice fenomenală, de n-aș fi modest!) și cum la radio se difuzau toată ziua cîntece revoluționare, patriotice, muncitorești și sovietice, aveam un repertoriu de invidiat. Foarte aproape de gardul ce despărțea curtea noastră de cea a dușmanului Mănescu, aveam un păr bătrîn, care-și apleca ramurile mult și în curtea vecinului (cu băiatul căruia, ceva mai mare ca mine, mă jucam în fiecare zi, pînă ne prindea tată-su și îl bătea să nu se amestece cu „plozii burjuului”). M-am urcat, după plecarea tatei, în păr, mi-am ales o creangă solidă, pe care stăteam ca pe un scăunel, am început să-mi bălăbănesc picioarele și să cînt cu patosul revoluționar al nobilei mele misiuni de a-l salva pe tata de pușcărie : „Trec, rînduri-rînduri muncitorii / Cu steagu-n vînt desfășurat; / E steagul marilor victorii, / De partid înălțat....” În casa vecinilor, nici o mișcare. Dormeau duși, cu toții, obosiți încă de cearta din ajun și de munca în grădină. Dar nici eu nu disperam! Am început să-mi reglez volumul plămînilor și al gîtlejului : „Și azi ne-aduce steagu-aminte / De ziua falnică de

mai / Când se-ntrupă-n elan fierbinte / Partidul nou pe-al nostru plai”. Nu înțelegeam mai nimic din ce spuneam, dar îi dădeam înainte, ca să priceapă Mănescu, ofticosu’ (fuma ca un șarpe și tușea toată ziua), că nu am tată de trimis la pușcărie. Prin casa lui în formă de „L” și cu două ferestre înspre părul unde eu îmi exersam calitățile de prim-solist al cuceririlor revoluționare, am început să percep ceva umblet. Mi-am întetit eforturile. De fapt, nu interpretam : urlam cât mă țineau bojocii, țipam mai mult decât cântam. Capacitatea mea de urlător își dădea acum măsura : „...Ne spune steagul cu tărie / De-acel octombrie leninist / Ce și la noi e temelie / Pentru partidul comunist”.

- mnezăii mă-tii de cântăreț... de ce mă scoli, mă, din somn, fir-ar mă-ta al dracu?! Ce țipi așa, smintitule? Cine te strânge de gît? N-auzi, mă? Și unde dracu ești?

Eu, nimic : „Trec, rînduri-rînduri muncitorii / Cu steagu-n vînt desfășurat...” Nici cu prăjina n-a reușit să mă dea jos, nici cu bolovani, nici cu amenințări, nici cu vorbă bună. Eram stacojiu, vînat la față, îmi pierdusem de mult și vocea, dar în părul în care mă cocoșasem treceau neîntrerupt muncitorii cu steagul victoriilor desfășurat în vînt. Pînă seara am stat în păr. M-au coborît din copac doar atunci cînd s-a întors tata de la gară. După cîteva zile (în care am fost mut ca o lebădă), au venit cu dubița neagră și l-au luat. Pe tata, nu pe Mănescu! N-a făcut pușcărie. I-au dat drumul după vreo două săptămîni, iar eu, toată copilăria, am fost convins că în ziua aceea în care m-am cocoșat în păr și am cîntat cîntecele regimului pe care le știam de la radio, l-am salvat pe tata de pușcărie.

Mama și cravata roșie

Pur și simplu zburam spre casă. În sfîrșit, mă făcuseră pionier. Drumul, care uneori mi se părea nesfîrșit (de fapt avea doar vreo trei-patru sute de metri!), acum pur și simplu se topea sub picioarele mele. Toată amărăciunea adunată în cei doi ani în care mi se tot amînase primirea cravatei roșii se spulberase într-o clipită. Nu reușisem în ruptul capului să înțeleg de ce eu, care aveam notele și mediile cele mai mari nu doar din clasă, ci din întreaga școală, nu eram făcut pionier! Ce știam eu pe-atunci despre dosarele pe care ni le făceau cu osîrdie securitatea și partidul, despre greșelile părinților pe care le suportau și le plăteau copiii, despre păcatele înaintașilor ce se abăteau biblic asupra urmașilor?! Eu voiam să fiu pionier. Atîta tot! Cînd, în sfîrșit, conducătorii cravatelor roșii orășenești n-au mai găsit motive să amîne primirea mea în rîndurile micilor comuniști („*încă nu ai vîrsta!*” – vîrsta o aveam cu vîrf și îndesat, căci fusesem dat la școală de șapte ani și 19 zile; „*nu mai avem angajamente!*” – erau din belșug respectivele angajamente, se aflau aruncate prin sediile fiecărei organizații, deoarece pionieri se făceau pe bandă rulantă; „*data viitoare!*” – o dată care nu mai venea și-mi otrăvea nu doar așteptarea, ci și ființa), și-au călcat pe inimă și m-au primit în organizație. Iar eu zburam pur și simplu spre casă, pentru a duce vestea celor dragi. Îmi închipuiam că toată lumea se uită la mine și vede ce falnic atîrnă la gîtul meu simbolul victoriei comuniste printre cei mai tineri făuritori și apărători ai patriei socialiste. Am spus-o, casa nu era departe de școală, la doar cîteva sute de metri (trei, patru) pe o străduță care începea chiar din coasta școlii. Andrei, Mihalache, Horaicu, Boișteanu, Biserica Sfîntul Mina

a părintelui Mihai Mănuță, Damaschin, Zup, ulicioara pe care ne dădeam cu sania, Suveică, Manea, Mănescu (dușmanul de moarte al părinților mei) și casa noastră. Bătrânească, deșelată ca o mîrtoagă îmbătrînită în ham, dar a noastră. Strada Berăria Veche (care a trebuit să-și schimbe frumosu-i nume, căci a fost rebotezată după numele școlii, Petru Poni) era așezată la poalele Dealului Copoului, mai exact la capătul de jos al străzii Aurora, care cobora de la ieșirea din Parcul lui Eminescu, pînă în „ulicioară”, în fapt, un fundac ce nu știu dacă mai există astăzi. Era perpendiculară pe Aurora, pe dealul Copoului, ceea ce făcea ca mai toate gospodăriile să fie în pantă, terasate. Cele aflate în partea de sus a străzii, înspre nord, erau susținute de ziduri groase, ziduri de sprijin care împiedicau dealul să se surpe peste casele și curțile oamenilor. Gospodăriile situate în partea de sud a străzii, cum era a noastră, aveau de obicei casele așezate mai jos decît intrarea în curți. Așadar, cînd am trecut de gardul ca de închisoare înălțat de Mănescu, am privit în curtea noastră, unde se vedea ca-n palmă, deoarece mama, ca să ne lase spațiu de joacă, nu cultiva grădina. În afară de vreo trei zarzări, un nuc și un prun (părul în care, în urmă cu cîtiva ani îmi exersasem plin de elan patriotico-revoluționar anduranța corzilor vocale, era mult mai „la vale”, înspre colțul de nord-est al clădirii), nu creștea nici un fir de iarbă în jurul locuinței, din cauza miuțelor pe care le încingeam în toate zilele copilăriei. Ba, uneori, jucam mingea și noaptea, căci electrificarea străzii ne adusese un stîlp cu lumină chiar în dreptul casei părintești. Mama era în curte, așezată pe un scăunel destul de jos, croit după tiparele băncuțelor țărănești. În fața ei, pus pe o mușama întinsă direct pe pămînt, se afla un lighean mare, roșu, pe jumătate plin cu pene, iar în poale mama ținea o găină pe care o jumulea. Toată lumea era a mea. Fusesem făcut, în sfîrșit, pionier. Așteptasem trei ani această clipă, dar acum aveam cu ce mă lăuda în fața mamei : la gîtul meu flutura mult visata cravată roșie. Tot drumul, cît zburasem spre casă, îmi sunaseră în urechi numai frînturi de cîntece pionierești : „Sînt tînăr oștean în veacul leninist”, „Azi e zi de sărbătoare, Ziua cînd noi voioșii pionieri Am pornit cu-nflăcărare Pe un drum presărat cu primăveri”, „E roșie cravata mea ca focul, Cum e și roșul steag pe șantier În lumea muncitoare-mi este locul Și nu privi că-s mic, sînt pionier!”

Ca să-i atrag atenția mamei, am trîntit poarta cît am putut de tare, deși nu-mi stătea în fire. Cît am putut de tare am trîntit poarta. Mama, nedumerită, a ridicat privirea. Și m-a văzut : mîndru, bucuros, năvalnic, pornit spre zări alături de partid, de pionieri, de colegii din detașament. Și-n clipa aceea s-a întîmplat un fapt a cărui semnificație aveam să o-nțeleg mult mai tîrziu, căci pe atunci eu nici nu știam că tatăl ei, bunicul meu adică, se spînzurase din cauza comunismului. Mama m-a privit, ochii ei albaștri ca azurul s-au întunecat de ură, de obidă, de furie, de spaimă. S-a învinețit la față și cu un glas încărcat de ură, un glas rău, străin, pe care nu i-l cunoșteam, și pe care nu aveam să i-l aud decît atunci cînd vorbea despre călăii roșii, mi-a strigat mai mult șuierat, sugrumat aproape :

- Scoate ștreangul de la gît!

Așa a început pentru mine în familie educația anticomunistă. Educație pe care mama nu a obosit să mi-o facă pînă a închis ochii, în 2006, la vîrsta de 88 de ani, cînd eu eram deja bătrîn, iar comuniștii nu fuseseră nici măcar o clipă înlăturați de la putere.

Mihai GANEA

Grota

(Fragment de roman)

Comisiile grotei sunt entități juridice distincte menite spre a dilua orice responsabilitate individuală într-o problemă majoră.

– Ce găselniță pe umbre au pus discipolii! A prins să gândească Gurău. Nu poți trage pe cineva la răspundere pentru că nimeni nu are putere decizională. Puterea este în mâna comisiei. Ea, poate face orice!

– La noi, camarade, îi spuse un zăluc politruc odată, la noi comisia poate decide chiar dreptul la viață. Comisia este totul, comisia este partidul, comisia este conducătorul iubit ! comisia este . . . și se înecă de emoție, ei bine, tușii puternic, comisia este Dumnezeu.

Gurău se duse la un ghișeu.

– Am depus o cerere în anulare, zise el zălucii de serviciu.

– Este la comisie ! Veni răspunsul. Veți primi răspunsul anul viitor.

– Dar eu nu mai vreau nimic. Renunț, renunț la tot ce am cerut acolo.

– Nu se poate, zise zăluca plictisită, nu se mai poate. Apoi oftă cu un aer comprehensiv. Ați declanșat o acțiune, comisia trebuie să-și facă datoria.

– Adică ?

– Adică, să vă condamne la cărucior.

– Asta ce mai e ? Se cutremură Gurău.

– O nimica toată. Veți umbla numai într-un cărucior cu roțile o vreme.

– Cum vine asta, întrebă Gurău curios ?

– Simplu, o vreme, o lună, șase, un an maxim, cum va decide comisia.

Zăluca deveni politicoasă. Întoarse capul spre vecina ei de ghișeu și o atenționă condescendentă.

– Dă-i dragă o adeverință să-și cumpere un cărucior cu reducere.

Gurău a ieșit în stradă. Lumina de seară prinse a invada scena pieților vespérale.

– Seamănă cu amurgul terestru, gândi acesta nostalgic. Doar culoarea este mai roșie. Culoare proletară.

Undeva pâlpâia o luminiță stroboscopică. Era chiar în fața lui. Se îndreptă spre aceasta cu pași repezi. Apropiindu-se Gurău zări o mulțime de zăluci bine îmbrăcați și cu genți mari pline cu ceva voluminos în ele. Întrebă un zăluc trecător.

– Ce se întâmplă aici, cine sunt purtătorii de genți ?

Politicos, un zăluc cultural îi răspunse.

– Sunt poeții, poeții premianți ai mileniului în desfășurare. După aceștia nu vor mai veni alții. Aceștia sunt geniile grotei. Spuse un alt trecător, un zăluc zdrențăros. Eu am ajuns în mizerie pentru că am scris un poem despre ceva care nu există. Comisia l-a respins.

Curios din fire Gurău încercă să-l iscodească. Încercă să-l iscodească despre ce anume a scris.

– Nu pot să spun, Grupa S mi-a interzis, abia am scăpat de condamnare. Un an de cărucior. Mi l-au dat cu suspendare. Nu pot să spun.

– Am înțeles, spuse Gurău, ai scris despre ziua limbii runelor umbroase. Numai cei autorizați de comisie pot scrie despre acest subiect. Trebuie să ai un atestat.

– Nu am știut de atestat, zise zdrențărosul și uite că m-am prăjit.

Gurău merse mai departe. Vroia să știe mai multe despre premii.

Undeva în marginea necunoscută a grotei se afla o mlaștină care semăna cu o canadiană îmbrăcată pe dos. O inscripție ciudată limita accesul la poarta unui palat mocirlos cu zidirile din piatră invadată de tufe spinoase și negre. Aici se pare că ar sălășlui năluca poeziei grotești.

– Iată premiile mileniului abia început dar valabile pentru o mie de ani terestrii. După astea, altele nu mai sunt. Spuse același zăluc culturnic comisar de ocazie. Năluca Ce De, a decis premianții.

– Și premiile, care sunt ?

– Diplome de excelență cu mențiunile: Magnific, Genial, Excelent, Premium, Fabulos, Fantastic și Formidabil scrie pe toate zidurile, chiar și pe cele de la toalete.

A urmat un moment de reculegere în memoria unui zăluc decedat în plină glorie și imnul runelor secerei și ciocanului triumfătoare. ” noi suntem runoși, noi suntem runoși”. Atmosfera devenea încinsă. Lumea scanda numele premianților în ropote de aplauze.

– Cinste lor, cinste lor ! Se auzea de sus în jos pe niveluri de stâncă.

– Este vrednic, este vrednic ! Răspundea ecoul runelor de jos în sus în acorduri solemne.

Abia atunci Gurău înțelese că ovațiile veneau printr-o crevasă de granit deschisă spre nivelul superior al runelor, chiar din sarcofagele marilor schivnici, Barbă albă, Barbă neagră, Barbă în cioc și Fără barbă.

– Cinste lor ! îi strigă în ureche o voce cunoscută. Era zălucul lui comandator.

Gurău se fâstăcii de tot.

– Aș vrea să o văd pe Magnificența sa, doamna Ce De !

– Imposibil ! Este păzită de Șarpe, o însămânțează zilnic cu metafore. După o perioadă scurtă de gestație, se retrage în mlaștină și acolo naște poeziile, poeziile grotei, cele care vor apărea în publicațiile de prestigiu, cele care asigură perpetuarea și nemurirea. Abia după aceea premianții vor fi tipăriți în manualele școlare. Copii grotei îi vor studia cu sfințenie până dincolo de moarte.

– Apoi ?

– Apoi le vor săruta moaștele cu pioșenie atârându-le la cingătoare ca pe niște sfinte trofee.

Lista lui Lilith

Când mama Lilith o nălucă
Din mlaștina canadiană
Făcu o listă cu poeții
Cei mari ai lumii geniale

Eu am scăpat nu mă trecuse
Zeița cu zulfii roșii
Eram plecat în alte vremuri
Și am lipsit la adunare

Iar ea năluca nopții rece
I-a pus în rând poet poetă
Mari genii și divini pe listă
Și i-a bătut în cuie veșnici

Mă uit pe cer și mi-e rușine
Trec nume care mă-nfioară
Și simt democrația lumii
Cum premii grele o doboară

Din listă-n listă cad petale
Cu slove groase scrise-n rânduri
Văd premiați pe cei ce Platon
I-a scos afară din cetate

Magnific genial și excelent
Orgasm apocaliptice poeme
Și premium formidabil insistent
Se zbat pe diplomele seci catrene

Azi adunați aici cu lauri
Și grade demnități onoruri
Îmi zic acolo măi să fie
Iar am ratat calificarea

Când mama Lilith o nălucă
Din mlaștina canadiană
Făcu o listă cu poeții
Cei mari ai lumii geniale

Virginia PARASCHIV

Eșarfa purpurie

Părintele coEmunitar inamovibil stătea sub copertina de stuf decorativ, la adăpost de țepii radiali ai soarelui impertinent. Sub ochii lui abstract sclerotici, se unduia textura de mătase purpurie a defilării oamenilor muncii. Clasa muncitoare valsa încolonată solidar, ademenită de fanfara cu chipiu și epoleți. În superbia ei astrală, soarele sfida mitologia regională care-l împerechea cu luna, pentru nășirea nunții alegorice. Tradiția spunea că la o defilare, bărbații trebuiau să poarte soarele pe piept, iar femeile să vină cu luna pe corset. Grație proiectului de urbanizare și uniformizare a civilizației tehnocrate, cohortele de proletari fuseseră extrase de sub incidența ficțiunilor rurale și costumația fusese standardizată; toată lumea era înfășurată în mantii roșii de mătase. Era mușuroiului istoric fusese zgâlțâită de progres.

Tatăl națiunii emancipate era satisfăcut. Spiritul de gloată fusese estompat. Vărguța disciplinei reglase bioritmul corpului obștesc. Celebrarea muncii strict divizate pe competențe și abilități se derula cu eleganță și rafinament. Grohăiturile arhaice, isteria maselor încinse de bere și mititei, tropăiala cetelor agresate, lozincile icnite din rărunchi erau deja de domeniul trecutului defunct. Zbenguiala bahică, de sorginte

hedonistă, prin sacru și profan, se calmase. Liderii instigatori, poeții și trubadurii străzii, fuseseră trimiși în activitatea productivă.

Cu fața posmăgită de cutele gândirii reflexive, terapeutul-șef al mulțimilor instinctuale tuși discret și-și dresе vocea sa dogită de scamele inhalate prin depozitele angro:

- Zâmbește, draga mea, șopti el bacantei conjugale așezate lângă el.

Multe eforturi de acomodare făcuse tânăra femeie de dragul charismaticului ei soț, se lăsase chiar și de fumat, de dragul propășirii naționale, pe drumul mătăsii de rubin, dar exercițiul static de respectabilitate o sâcăia peste măsură.

– Scurtează ceremonia, că-mi pierd răbdarea și îmi dau în petec, replică femeia de după evantaiul izolant.

- Dar cum așa, e o ceremonie sedativă de toată frumusețea, cum s-o irosesc din cauza unui capriciu feminin? Mă uit și mă tot minunez de această organigramă ondulată a perfecțiunii, de spectacolul lumii ordonate liric, prin muzică și dans.

Femeia suspină și reveni la poza statuară de serviciu. Zâmbea cu un rictus tâmp, dând curs recomandării oficiale. Ea era, în fapt,

ultima prostituată atestată cronologic, pe care soțul ei o promovase pe scara socială și o întorsese din relele purtări. Fostele colege se lăsaseră de mult de vechea meserie și profesau cu vrednicie croitoria și broderia artizanală. În atelierul de reconversie profesională a curtezanelor, rămăsese un singur post vacant, cel de cârpit steagurile găurite. Or, ea era antitalent la lucrul manual, lucru învederat încă de pe băncile școlii. Decât să fie condamnată la ac și ață, mai bine să dea curs destinului de primă doamnă, măcar că te treceau toți dracii de plictiseală. Siderius o mângâie pe furiș pe Vanda, plimbându-și mâna stângă pe încheietura mâinii drepte a cooperantei sale soții. Defilarea glisa ușor la vale, pe planul străzii axiale. Trenele cu falduri de mătase măturau asfaltul, aspirând subtil particule de praf dansante. Inamovibilul terapeut contempla extatic defilarea roșie de mai. Cu degetele sale chircite pulsatile pe frageda încheietură a curtezanei domesticite, Siderius reflecta la facerea dintru început a carierei sale de misionar.

Pe vremea dihotomirii militante, își conservase, prin puternic autocontrol, simțul estetic. Din prispa casei sale părintești, privea, cu întristare și dezgust, spectacolul agitatorilor cu steaguri la căruțe, niște fetișuri jalnice de cârpă roșie, asezonate grosolan cu niște simboluri ale unor unelte primitive, o seceră intersectată cu un ciocan. Aflat în rezistență estetică pasivă, și-a croit, încet și sigur, o reputație de designer pentru cravate roșii, de lux. Intrat în lumea modellingului pentru uniforme, și-a câștigat și faimă și relații, și, desigur, bani. După declicul restituirii integrale cu opinteli legislative, și-a pus la bătaie rezerva sa secretă de baloturi de mătase, dosită de tatăl său, un vestit angrosist. Baloturile cu pricina fuseseră stivuite într-o grotă moștenită de la bunicul său miner, situată pe un deal transmisibil din moși strămoși, oieri, cimpoieri și câte ocupații vor mai fi fiind în nomenclatorul

arborelui ancestral. În paralel încercase și comerțul cu damigene irizante, țurțuri de cristal, corpuri de iluminat cu vaci fosforescente. Afacerea se dovedise un fiasco: florile de mină erau clocite și degajau un damf de criptă vegetală. Cu stocul de mătase dăduse lovitura. Vălătuci de țesătură purpurie se deșirau din deal până la poale, se mulau irezistibil pe formele de relief, pe ape curgătoare, pe ziduri, pe acoperișuri și pe corpuri omenești. Siderius deținea monopol pe sortiment. Mătasea roșie era la modă, într-un prezent continuu al forței de sugestie și de reprezentare. Domnul negustor se cățăra politic, văzând cu ochii. Inițial se lansase ca membru fondator al Ligii Pentru Prostituația Canonică. Își construise un puternic grup de sprijin în ghiujii autoritari și astmatici, care aveau și timp și bani și logistică modernă pentru acțiune. Seniorii reușiseră în timp record să detecteze damele stradale fumătoare. Acestora li se făcea de zor publicitate negativă. Într-un clip devenit deja celebru, cocota fumătoare era arătată cu degetul acuzator de către un client dezamăgit, care scanda un text educativ: „Această femeie își neglijează și-i stresează pe clienți, cu gândul lor fugar după țigară”. Programul promoțional de castitate provocată făcea furori în publicul gerontofil. Siderius gestiona cu brio afacerea mătăsii roșii, în paralel cu campania de salubritate pietonală.

Prin transfer spontan de zvonuri, se acredita speranța unor înfocate voturi pentru virtuosul negustor. În înălțarea sa către locul unu din vârful piramidei etatiste, neguțătorul avea o singură opreliște. În drumul pe culmile dreptilor iluminați, Siderius se poticnea din cauza unei cocotine de duzină. Vanda vagaboanda, care hălăduia independent pe străzi, viciată, rea de gură, fără asistență socială, flămândă, beată, cu brichetă și țigări în geantă, slabă de duh și fără căpătâi, în fine, un vot de blam sintetic pe programul lui politic. Cavalerul Căii de Mătase se angajă în fața personajului colectiv electoral s-o aducă

pe rebela Vanda pe altarul de purificare sacrificială a oiței rătăcite. Când ajunse în punctul de repaus al amintirii, Siderius zâmbi duios matroanei cizelate și-și încleștă, cu fierbințeală afectivă pasageră, degetele sale noduroase de nervoasa ei încheietură. Vanda oftă cu resemnare și zâmbi anemic. Siderius s-ar fi cerut la toaletă, dar nu era momentul, era obligat de datoria publică să se abțină, întrucât un prost exemplu al incontinenței i-ar fi contaminat pe unduioșii lui manifestanți. Se salvă de la rușine, înnodându-și firul readucerii aminte.

Așadar neguțătorul o reperase după îndelungi filaje ale serviciilor secrete opționale, într-o parcare. Era și nu era femeia din portretul-robot. El remarcase înfiorat de o presimțire pozitivă, silueta ei fragilă, bătută de ploaie și de vânt, sub cerul liber, cu cârlionții arămii pleoștiți de vrerea pluvială. Minuscula făptură era muncită de întrebări retorice simpliste: „Oare nu se îndură niciun trecător să mă remarce și să-mi dea măcar o ceașcă de cafea?”

Taman când ea se chinuia dubitativ, un domn cu pălărie și umbrelă coborî dintr-o lumină palidă și rece, pe caldarâmul alunecos și pătrășos. Siderius văzu sirena de sidef dârdâind de frig pe trotuarul plat. Eruditul septuagenar adulmecă intuitiv tehnica și discursul de abordare:

– Stimată duduie, permiteți-mi să raporteze eșecul artelor stătute. Maeștrii au pietrificat în siluete țepene și reci divinități antropomorfe și muieri fictive mirosind a mucegai. Noi, bărbații idioți și culți, îmbrobodiți de ideal, venerăm pietre glaciale și tăcute. Ignorăm minunea vieții curgătoare. Căci iată-vă, cum sub lumina chioară a unui reflector răzbătător dintr-un tufiș, îmi sugerați plânsul cald și tainic al miresei agresate de prejudecăți și de grămezi de gură-cască neinițiați.

– Lasă, domnule, vrăjeala, zi ce vrei și cine ești, că nu mă bag în vorbă cu necunoscuți.

– Domnișoară, sunt un biet celibatar itinerant, o abordă prudent bătrânul pe regina nopții de pripas. Mi-e dat să fac o haltă nocturnă sub acest șopron de sticlă și beton armat, monologă străinul, arătând cu vârful ascuțit al umbrelei protectoare, către hotel. Acordați-mi compania dumneavoastră. Ne vom plictisi tihnit în doi, ne vom târșăi papucii, de comun acord, vom viziona, episod după episod, serialul cu gândaci dresați, pe sticlă.

– Domnule...

– Siderius, așa mă cheamă, de când măicuța anonimă m-a născut și tatăl meu oficial m-a declarat la primărie.

– Domnule Siderius, sunteți, mă scuzați, predicatorul maniac la televizor, care le-a băgat pe Mița, Sița și Milița, prietenele mele, la servicii, cu stat de plată și cu concediu de austeritate?

– Desigur, domnișoară...

– Vanda mi se zice, bănuiesc că știți cu ce ne ocupăm.

– Cum vă spuneam, duduie Vanda, filiația mea...

– Apetitul dumneavoastră epic este ceva de speriat, îl întrerupse Vanda. Ca damă de consum ce sunt, m-am deprins să fiu operativă și practică. Ziceați de o odaie, dacă v-am înțeles eu bine, haideți că mă plouă, mi-ar prinde bine un aperitiv prenupțial, la căldurică, pe cheltuiala domniei tale.

Moșul se îndreptă de șale, cu porii dilatați de mulțumire.

– Aveți dreptate, domnișoară, nici eu nu aș opera tranzacții cu nesimțiri frigide. Urmați-mă, vă sunt client cu trup și suflet, cu banii mei din portofel, în cel mai mercantil nivel semantic al termenului. Cu banii nu se pune problema, nu voi putea să-i cheltuiesc în

brevitatea probabilă a unicei mele vieți. Totuși nu strică să-mi comunicați chiar dumneavoastră tariful uzual.

– Păi cât să fie? Pentru fandoseala lexicală, trei cenți pe cuvânt, cu spor de stres pentru gemete și gâfâieli, în alternanță sacadată cu șoaptele intimidante.

– Zis și făcut. Domnul Siderius se îngropă într-o tăcere aprobatoare. Femeia nu era o primitivă neaoșă, ci o profesionistă riguroasă și o stilistă cu care se putea pași decent în feeria cognitivă. Se silea să-și țină trupul drept și demn, ignorând avertismentul dureros al spondilozei torționare.

Cuplul improvizat intră în ambianța specific hotelieră: marele hol cu plușul disponibil pentru călcatul în picioare, cu ghete, cizme, șlapi lipăitori și lăbărtați, sau cu pantofii proșapiți cu toc, candelabrul ultracentral, cu camere ascunse în ugere de sticlă, sub formă de bobite rubinii. Până la lift, femeia se poză din față, din profil.

– Pe aici, domniță, zise craiul triumfal. O să facem numaidecât dușul fumigen preliminar.

Femeia se conformă și apăsă butonul filtrului de sterilizare. Se simți pierdută în ceață, printre vaporii dezinfectanți. Puțeau ca de obicei a apă de colonie autohtonă, simțea pe limbă un gust înțepător, dulce-acrișor. Domnul se ținea cu mâinile de nas și gură, să nu tușească în fața unei doamne. Odată libațiunea încheiată, intrară în camera de locuit. Jetul fumigen se imprimase în memoria corpului.

– Mata așează-te pe taburet și bea-ți cana de lapte, eu trebuie să-mi spun rugăciunea de seară.

Omul era creștin fervent din noul val, secta misticii private. Își puse cu pedanterie laptopul peste genunchi, îl deschise și se conectă la marea lui familie spirituală. După predica de seară, tastată de un contabil afro-asiatic, urmă binecuvântarea cifrelor de

afaceri, a lichidităților de prin saltele, a cotei de audiență a spoturilor publicitare pentru vigoarea comerțului politic, apoi bătrânul participă smerit la o chetă virtuală, în beneficiul negustorilor politici falimentari, târnosiți de presă și de datorii pe mapamond. Prozeliții misticii private pupară sincronizat monitorul relelor vestiri și închiseră fișierul sacru.

Purificat de ispitele balastiere, omul religios o măsură din cap până în picioare pe Vanda. Aceasta era descumpănită. Nimerise cât se poate de prost. Ceva auzise ea de pe la surate, dar în plan real nu pusese niciodată piciorul în acest hotel, o rezervație pentru amarezii lacto-vegetarieni. I se făcuse rău privind cana cu lapte, dar nu avea încotro, sub ochii vigilenți ai clientului, dăduse laptele pe gât, zicând în gând ceva de dulce fermelor de vaci. Multe văzuse și pătimise la viața ei, mai avusese de-a face cu puritani perversi, dar ca deshidratatul ăsta chelios nu o mai tratase nimeni, în halul ăsta de ascetic.

– Și acum, femeie, că m-ai văzut, m-ai ascultat și m-ai urmat, îți vei face datoria civică până la capăt. Mă vei percepe așa cum sunt, fără „vreau la mama”, sau „du-mă la restaurant”. În seara asta îmi vei citi cârtica de statistică până voi adormi. Mâine te iau oficial de nevastă. Te salt din condiția de concubină prezidențială. Vei merge la reședința mea, sub pază militarizată, și vei rămâne în custodia mea. În rest, om trăi și om vedea, rosti Siderius în timp ce se băga sub plapumă, într-o ținută relativ lejeră, maiou, ȋtari cu breteluțe și șosete de mătase vișinie. Vandei îi aruncă peste pat, ca să se îmbrace de noapte, halatul și boneta roșie de infirmieră.

Așa se face că strada a fost epurată de ultima tentație a eternului anarhic feminin.

Corpul electoral fusese stabilizat și echilibrat. Siderius guverna în liniște și pace. Prezența afrodisiacă a Vandei îl inspira politic. Cât

despre viața lui erotică, este adevărat că până la conviețuirea cu prima și ultima lui femeie, Vanda, aceasta se petrecuse într-o lungă acoladă digresivă. Acum recupera intensiv capitolul erotic restant. Uneori, între două teleconferințe, dădea fuga-fuguța în dormitorul conjugal și se implica activ în jocul lui erotic preferat. Îi plăcea la nebunie ipostaza de amant terifiant. Dădea buzna peste Vanda, agitând o eșarfă purpurie, rugând-o să urle și să plângă de groaza strangulatorului potențial. Odată Vanda îl lăsase chiar să-i înfășoare gâtul cu eșarfa și să strângă puținel de ea. Pentru comprehensiunea ei subtilă, Siderius era profund recunoscător. Avea să-i facă și o surpriză, s-o lase să cuvânteze în spațiul public. Nici că se putea prilej mai nimerit decât împurpurata defilare.

Siderius fremăta ușor neliniștit. I se curmase amintirea și-l săgeta vezica urinară de durere. Idila cu masele unduitoare începea să nu mai aibă haz. O strânse din răspuțuri pe Vanda de încheietura mâinii, dar femeia nu reacționa,

parcă amortise senzorul durerii. „Ia te uită, iar are căutătura aceea curioasă, i-o fi amortit simțul datoriei conjugale. Și te pomeniști că mi-a pus pampersși subțiri”, gândi în sinea lui Siderius, simțind că parcă îl trece umezeala prin pantaloni. Se pipăi cu mâna dreaptă în buzunar. Adulmecă răcoarea binefăcătoare a eșarfei și începu să tragă cu delicatețe de mătasea fină și ușoară. Era momentul culminant al grandioasei manifestări dansante. Siderius scoase încet eșarfa pe care avea s-o fluture, în semn de rămas-bun, maiului muncitoresc aniversar. Vanda se crispă și deveni lividă, simțind boarea eșarfei peste față și peste gât. Își ascunse cu dexteritate chipul și suspină înfricoșată. Lacrimi mari i se prelingeau peste obraji. Femeia murmură încet, ca pentru ea, cu vocea înecată de plâns:

– Siderius, ajunge,

Eșarfa rău mă strânge,

Trupul mi se frânge,

Viața mi se stinge.

Doine și Balade

lirică contemporană

Melania RUSU-CARAGIOIU

Cu istoria prin baladă

De sub cetină de brazi
Se-aud legende și azi;
Toate amintind anume
Nume mari – cântate-n lume.

Sub colină-n sat la noi
Cântă seara din cimpoi
Ion, ce zice cu alean
Un vechi cântec ardelean !
Auzi ? Și frunza-l doinește !
Auzi ? Și vântu-îl foșnește !
Drumețul din drum se-oprește...

Sub gorun, la Țebea-n vale
Fost-a Horia ! Criș și mal,
Pietre, oameni, frunză, ram
Îl slăvesc ! Îl cântă-un neam !

Răsunat-au peste culmi
Buciume din tei și ulmi;
Buciume de-mpotrivire
Către crunta umilire ...

Cand s-au ridicat cei moți,
Clănțăneau din dinți cei hoți !

*

Cu poporul de-o creanță,
Horia poată biruință;
Luptă și-mparte dreptate !

Liftele, prin strâmbătate,
Au schimbat pâinea-n ghiulele,
Cătușe fac din inele
Și deschis-au temniți largi
Să le umple cu iobagi !

Fruntea sus ! Dreptatea-nvingă !
Horia nu știe să plângă !
Dârz înfruntă moartea cruntă ...
Numai huma este înfrântă !
Os cu os zdrobit pe roată
Os și carne despicată!

Horia-și șterge de pe frunte
Sângele... Sus, către munte
Strigă marea-i biruință :
„Vremea dreaptă vine iară !,
„Învățați mereu din luptă !
„ Veți învinge ! Doar credință
„ Să aveți în Neam

Timișoara, 1980

Baladă Dulcelui Mihai

Un licăr de pleoape
În sfintele ape,
Spre ceruri privire
Și spre omenire.

Drag al meu Mihai,
Pe un plai de rai,
Ai cântat izvoare –
România -n soare.

Ai plans cu alean
Dorul unui neam,
Greul ce-l adastă
Sub cea aspră castă.

Gândul tău de aur
Ne țesea tezaur...

Azi sclipesc pe cer,
Și nu efemer,
Versurile tale:
Steme din paftale.

Și iarăși, bădiță,
Cânt de poieniță,
Ziceai din caval
Seara de pe deal...

N-ai uitat nimic
Din păsul meu trist.

Tot ți-am zis și-mi zic:
Cine nu te știe ?
Plans și voioșie !
O lume te cheamă
„Mult poet, de seamă”

Aur și palate,
Mândre nestemate –
Versurile tale:

Cânt și osanale.

Când mă uit în carte
Mă chemi de departe
Să te caut anume
Cum zbori peste lume.

Nume de luceafăr,
Nume din plai sfânt,
Nume cântat veșnic
În cer, pe pământ...

Scri-au cronici multe
Despre versul tău;
S-au speriat ciocoi
Și te-au dat la rău,
Dar mintea ta caldă,
Ca o mângâiere,
Nu le-a dat putere
În mârșava vrere !

Te-au răpus, trădalnic,
Dar ești viu și falnic,
Mândrul meu Mihai,
Bradul de pe plai;
Bardul de pe plai,
Soare în lume, stai !

Bădie Mihai,
Cel mai falnic crai,
Tu, grijă să n-ai !
Te-‘or cânta din nai
Plaiurile tale,
Doinele din vale,
Și din lumea toată,
Stea prealuminată !

Montréal, 2011

Alfabetul sângelui

S-au îndrăgostit în circumstanțe agravante,
Lira le-a exorcizat jurămintele, șoaptele, mângâierile,
Pădurea de odinioară le purta pașii pe malurile Senei,
iar mălura le amintea de Atena.

- Fugi de aici, blestem al sângelui ce fierbe ca vinul,
ce mustește în butoaiele fără cep,
adu-mi aminte de ce n-a fost odată și nu mă pisa cu
amăgiri, strecurate hoțește în limfă!
- Ei, Elohim, uitat-ai că zeii nu au vise, că iubirile
luxuriante
sunt daruri de-ale pământenilor?

Noi, Bunii, ne perpetuăm prin catrene
și giumbușlucuri de-ale naiadelor cu morfeme.

Ascetul

Tu nu ai fost un om, ai fost un vis
ce-a apărut în calea mea,
ai fost o floare de cais ce mi-a adus fericirea ...

Atharva Veda

Cum să exprim ceea ce ei ar fi vrut să zică,
Larii venerați,
Să nu plângi de tristețe, să plângi de bucurie,
Aceasta-i eliberarea!

Poza din fața statuii lui Eminescu, din Cartierul Latin,
Ziua în care ai suportat cu stoicism să urci
La Tour Eiffel -
Evadări întâmplătoare din *Ramayana și Mahabharata*.

Atunci și acum

Am obosit să te răsfăț iubite căci azi ca și ieri – tăcere,
iar ieri ca și azi – uitare.
O perspectivă panoramică asupra iubirii,
Noi hărți ale anticipației cuceririi inimii, cui,
destinului?

Împreună către viitor, căutând un planor care să ne
ducă în cuibul Lorenei
ori poate pe malul Senei, acolo unde anticarii
își uită mereu crăitarii, dar nu le pasă
căci în cărțile uitate de vreme găsesc atâtea poeme, de
care alții nici n-au visat și se cufundă-n uitare până-
ntr-o altă zi în care, azi ca și ieri – tăcere
și ieri ca și azi – uitare.

Avatar

Iubiri în melanj, la venirea pe lume a fiecăruia din sat,
Bătrânele considerau nașterea o corvoadă perpetuă,
Câte-un grifon aducea maldăr de flori lăuzelor,
Tați încercați în luptele tendențioase ale noii familii
înghițeau gogoșile moașelor că pruncii le seamănă
și își strângeau în taină odraslele concepute pe câmpul
de luptă,
conștienți fiind că doar în simbioză vor avea parte de
avatar.

Ca doi copii

Încumeta-m-aș, încumetare
Noapte de mai, nori sub copaie, pași prin odaie,
Încumeta-m-aș de-aș ști că vine o viață în Eden alături
de tine, dar chiar fără Eden, tot te-aș urma să îmi
dezvălui inima nopții și inima ta!

Încumeta-m-aș s-ascund sub sulfină
Steaua zorilor din a ta grădină
ca-n zorii-nopții, când ai să vii, să ne iubim ca doi
copii - doar tu, eu, noi și unda Mach, uitată undeva
prin țarc, doar eu, noi, tu, de ai să vii, să ne iubim ca
doi copii!

Candoare

Simt nevoia să tac
când unii aruncă cu pietre în mine,
schelălăind de fericire,
când alții strigă: *tramvaiul nu vine!...*
Simt nevoia să tac
când asistenta îmi face perfuzii

cu o grupă de sânge incompatibilă cu grupa
mea și privesc în tăcere cum ea își face treaba,
aștept să trec prin fibrilații, sudori reci
și îmi scriu testamentul pe un flex albastru, rupt
dintr-un astru de cristal.

Simt nevoia să tac când cineva întreabă:
– *Aceea este o floare roșie?*
– Nu, aș vrea să-i spun, *aceasta e o floare albă
de cireș*. Miros florile a ploaie,
se aude ciripitul păsărelelor, ascult muzică la
radio,
iar cireșii mereu înfloresc
acolo unde sunt un bărbat, o casă și-o femeie.

Simt nevoia să tac,
nu mai plâng ca în copilărie când Herbert a
aruncat cu piatra
și mi-a spart arcada. Simt nevoia să tac când
privesc cireșii,
taciturnul, talpa văzduhului - marea, flori de
pripas, fire de paie,
miriște uitată, cândva ți se jucau lăstunii printre
smocuri de iarbă,
gânduri rebele, iubiri dezbatute de reguli
criptate ale castei uitate

Catarsis

Chiar dacă samuraiul singuratic deținea cele patruzeci și două
de secrete, din *Cartea celor cinci cercuri*, nu știa că în calea sa
o va întâlni pe ea, frumoasa Dalia, stăpână peste ronini, bărbați
ca valurile, pe care îi iubea și apoi îi abandona pe câmpul de
luptă al unor gheșe cu inimi șprițate, ce vroiau să se facă
vestite în insule prin câți samurai au îngenuncheat, incluzând
idei, emoții dosite într-o puțină aruncată într-o mlaștină
desecată.

Personalitate și interese, cui să-i mai pese de așa ceva, când s-a ivit ea, vestita Dalia, în calea celui mai faimos samurai și a început să-i depeze legende despre shogun, străbunul cel mai străbun care a lăsat în urma sa orașe de mărime mijlocie, caligrafia pe mătase și hârtie, dar și copiști, restauratori, vestigii, fragmente dintr-un bioritm identificat cu figurina din situl Ebisuda sau laviul din cererea și consumul de apă, de la fundația bolții în arcadă, perdele de fum, sisteme de frână pentru o mână de bărbat adulat de ceilalți rai-samu-rai, dar rob în ceasuri de control de o inimă din sticlă gravată, ce trăia claustrată într-o pagodă imaginară și îi vorbea în versuri derivate despre dragoste, filantropie, cumpătare, însă toate erau vorbe goale căci în *Cântarea Cântărilor*, el, samuraiul singuratic, a înțeles că Dalia i-a fost sortită fără ca ea să-și fi dorit să fie și iubită.

Mircea ȘTEFAN

Visez

visez în toate limbile pământului venite de la Babilon
văd păsările cum învață să zboare
și nimeni nu le tulbură în somn

o mare moartă fură lacrimile toate
tăcerea devine povară de zbor

Timpul secundeii

plugul ascultă de tata
uneori mă pune pe coarne să îl apăs

ce liniștite erau vacile cu burțile pline
pregătite să se culce pe rumeguș

un nor alunecă pe cer
timpul secundeii mă ia pe nepregătite
cu triplul salt făcut de saltimbanc

Odată cu uitarea

cum sabia se înfinge în tăcerea mea
tu unde mă ascunzi

aripi albastre se pierd printre crengi
pe urmele căprioarelor

am trecut
am uitat
odată cu întunericul
odată cu uitarea

In liniște

în liniște ne apropiem de timpul tăcerilor
e vremea când apele îngheață fără cer

Sindromul Stockholm

I
sună un corn
vezi numai cerul și bătrânul soldat
păsările vin
poeme cristal
pieptul lor fraged sângerează la geam

II (variantă)
logosul este legat la ochi
la început
printre cuvinte impure se strecoară o noapte de iarnă

sună un corn
ca un poem cristal
din care cad săgețile lui Parmenide

Răzvan DUCAN

Ce covor roșu i-ar fi întins,...

Viena, a doua capitală a Europei,
El, "auditor extraordinar" la Filosofie,
Cum s-ar mai fi dat peste cap, aceasta,
Să-l împământenească pentru vecie.

Ce covor roșu i-ar fi întins, de-ar fi știut,
Ce foarfecă pe o roșie pernă,
Să taie panglica în aplauze,
Ce amintire eternă?!

Cu siguranță n-ar fi primit,
Această cinste, din sfiiciune,
Ar fi procedat ca și cu Bene Merenti, mai târziu,
Spunând că nu se vrea „făcut de rușine”.

Ar fi plecat de acolo pe fugă,
Și undeva, chiar de nimeni știut,
Ar fi căutat o cafenea minusculă,
Să-și ia singurătatea de la-nceput.

La fel, fără „cvartir" stabil,
„..tui neamul nevoii", înjurând și în vis,
Gândind „Împărat și proletar"
Și Viena, ca pe „Comuna din Paris”.

Ce putea face „Sărmanul Dionis”,
„Noaptea”, când sufletul „veghea în extază”
Decât sinelui să-i spună „Memento mori”,
Ea, „Mortua est”, iar el, „Înger de pază”.

Să vadă „Panorama deșertăciunilor”,
Și „Floarea albastră”, cu tristeți similare,

Și doar cu „Epigonii” să-și stingă amarul,
Și cu scrisorile pentru „Convorbiri literare”.

Ce s-ar mai fi fudulit acum Viena,
Cu perna, foarfeca și panglica tăiată,
Ar fi teaurizat pe unde-a călcat Eminescu,
Făcând icoană din călcătura conturată.

L-ar fi proclamat alt Dom Sf. Ștefan,
L-ar fi adus din postum în antum,
În circuitul turistic, chiar riscând,
Să eclipseze împărații de la Schönbrunn.

Că l-a crezut inițial albanez sau persan...

Că l-a crezut inițial albanez sau persan,
și-a cerut ulterior, în aeternum, scuze,
studentului „oacheș cu fața curată și rasă peste tot, cu
ochi mărunți și visători și întotdeauna
cu un zâmbet batjocoritor pe buze”.

L-a cunoscut pe Eminescu la Viena,
Eminescu devenind prietenul la nevoie,
când nedumerirea sa atârna greu,
când nu știa ce să facă,
să publice sau nu, „Fata de birău”.

„Mie nu mi-a fost Mihail Eminescu poet,
nici în genere, scriitor, ci om suflătește apropiat,

*pe urmă căruia am avut multe zile de mulțumire senină,
și povățuitor în cele literare",
spunea ulterior Slavici, în Amintirile sale.*

Celor două societăți românești,
Le-a propus un făgaș împreună,
Junețea lor și a altor români din capitala imperiului,
Să facă „România Jună”.

Uneori Eminescu îi spunea lui Slavici,
scârbit de ceea ce vedea în jurul său:
„Ungure”: „*E multă răutate în lume
și stricăciunea se întinde mereu*”.

Tot acolo, scriitorul din Șiria,
L-a văzut înainte de a fi Luceafărul marilor poeme,
L-a văzut naționalist
„*până în cel mai aspru înțeles al cuvântului*”,
„*copt înainte de vreme*”.

Cu admirația cu care a mers să-l cunoască...

Cu admirația cu care a mers să-l cunoască,
pe Avram Iancu în Apusenii de piatră,
Eminescu a mers la Döbling, lângă Viena,
Să-l colinde pe Cuza și sorții acestuia să-i fie erată.

Au fost primiți bine de domnul Marii Uniri,
Zisă Mică de cei ce nu știu cu adevărat,
Bulgărul speranței odată făcut, ca prim pas,
În rostogolirea de final, ce-a-nsemnat.

L-au colindat să-i fie exilul puțin mai dulce,
Și să-i închidă rana abdicării din piept,
Au dat acolo de un mare iubitor de țară,
Și de norod iubitor, și peste toate-nțelept.

Au colindat împreună nașterea lui Iisus,
Vorbind și despre ceea ce cu adevărat îi doare,
L-au gândit pe cel nevoit să se înstrăineze,
Ca și imbold pentru Dacia Mare.

Au plecat cu faptele lui bune în minte,
Și le-au dus apoi toate la „România Jună”,
Să-i îmbărbăteze pentru un mâine,
Pentru o țară concavă, ca cea străbună.

Așa s-a născut „*Un răsunet*” nou,
Cu visul lui Eminescu de fier într-însa,
Salutul nepereche, „Trăiască Nația!”,
Cu răspunsul, în tandem, „Sus cu dânsa!”

„Să deo Dumnezeu să-i
meargă țării mai bine fără
mine, decât cu mine.”

*„Să deo Dumnezeu să-i meargă țării
mai bine fără mine, decât cu mine.”,
Și Eminescu știa aceste cuvinte,
Ale lui Cuza, nevoit să abdice,
Atunci când a mers să-l colinde.*

*Le avea pur și simplu în memorie
Și i-au fost ulterior călăuze,
Păstrate în adânc de conștiință,
Nelăsate ca să devină confuze.*

*„O, ce veste minunată...”,
Și Cuza i-a primit pe junii români,
Veniți de la Viena să-l îmbărbăteze,
La mica moșioară din străini.*

*Nașterea Mântuitorului i-a adunat,
Dar a fost și pretextul peste poate,
De întâlnire întru' idei generoase,
Cu binele țării, înainte de toate.*

*Au băut vin de podgorie bună,
Cu pahare de sticlă cu picior,
Vin tras dintr-un butoi de frăgar,
Până ce au mijit primii zori.*

*Eminescu hulpav, doar sorbea,
Ale Domnitorului vorbe blajine,
Și din admirație nedisimulată, tăcea,
Să judece-nțeleșurile, cum se cuvine*

Adriana WEIMAR

Poemele mării

I.

Cerul inimii

Te-am regăsit, Mare,
cum o clipă-viață
se regăsește-n
iubire.

Am întins mâinile
spre tine, Mare,
să te cuprind
cu toată ființa
zborului meu

și pescăruși
de lumină albastră
mi-au luminat
cerul inimii.

II.

Fior de octombrie

Fior de octombrie
la țărmul tău,
Mare,

te-am regăsit
în dor
de albastru ceresc.

Ce cânt de iubire
mă cutreieră

iară și iar?

Cuvinte n-am
să te chem

doar suflet prea plin
să revărs
înspre tine,

doar doruri
și dragi amintiri!

III.

Marea cea mare

Cu Marea cea mare
în suflet
și-n priviri

– cât o pot cuprinde
contopindu-ne
cerul,
visele,
iubirea,
destinul.

Cu iubirea ta-n suflet
Marea cea mare
mă cunoaște,
mă cheamă în largul ei...
sunt în largul meu...

IV.

Sărut infinit

Adun scoici colorate
și nisipul sărat
îmi măsoară pașii
alături de-ai tăi.

Libertate,
sentimentul Mării
celel mari
mă cuprinde,
îmi cuprinde
iubirea,
gleznele,
mijlocul,
fața,

ca-ntr-un sărut
infinit.

V.

Nețarmurită iubire

Nețarmurită-i iubirea
la țărmul tău
fără sfârșit...

Seninul tău
e acum și al meu,

zbuciumul meu
e acum doar al tău

val după val
ne spunem
bucuria revederii.

VI.

Îți ating cerul

În largul tău,
în largul meu,
te cuprind în priviri
Mare...

și valul tău
mă înalță

și seninul tău
mă cuprinde.

Îți ating cerul
cu inima,
cu iubirea.

VII.

Energie vie – Marea

Energie vie – Marea
mă cuprinde-n priviri,
o cuprind în priviri,

mă cunoaște ca fiind a ei

– energie vie
din energie vie

îmi cunoaște pașii
pe nisipu-i sărat și
fierbinte
cu miile de scoici

răscolite de valuri,

îmi cunoaște
iubirea,
și seninul,
și cuvântul
renăscut înspre ea.

VIII.

Iubirea mea

Iubirea mea,
sunt aici întru tine,

cu tot soarele
și seninul
în suflet.

Iubirea mea,
ești aici întru mine,

cu tot verdele Mării
în priviri.

IX.

Clepsidra cuvântului

Măsor timpul
prin clepsidra
cuvântului

și tot nisipul Mării
îl măsoară curgând

– scoici sfărâmate
sub talpa timpului,
și a mea,

sub umbra timpului,
și a mea.

E-o contopire de mări

– o mare de cer,
una de apă
și una de nisip

și zbuciumul timpului

– val după val,
clipă după clipă,
trecere după trecere

dincolo de clepsidre
și cuvânt.

X.

Suflet-iubire

Mare-smarald
cu suflet-mister

dragostea mea
renaște
cu fiecare senzație
a valului tău,
a scoicilor
frânte sub talpă...

Suflet-iubire
cu privire smarald.

XI. Amintirile Mării Septembrie întâi ai venit să ne porți iubirea, amintirile verii, ale Mării celei mari, regăsirile... să le porți în larg de albastru.	îmbrățișarea ta albastră, dulcea lumină.	– două mări de iubire dintr-o singură Mare de dor.
	XIII. Mare albastră Te privesc în ochi, Mare albastră! Și val după val, dor după dor regăsirea cu tine mă unește cu cerul.	La țărmul tău, Mare, se naște timpul – clipă-divină din clipă-divină, clipă-amintire din clipă-amintire.
XII. Mare Egee! Mare Egee, am adunat în priviri, și în suflet, și în minte fascinația pietrelor tale spălate de valuri – piatră din trupul muntelui, valuri din trupul mării și nesfârșitul zbucium din ochii tăi albaștri. Mă vei chema cândva în brațele tale curate, Mare Egee, să pot să simt din nou însorita Cretă a Greciei,	Marea de apă și marea de cer se unesc în ochii mei de senin. Te privesc în ochi, Mare albastră, cu iubire te-mbrățișez, cu enetrgie-viață mă îmbrățișezi!	La țărmul tău, Mare, se naște lumina, în ochi și în suflet.
	XIV. La țărmul tău, Mare! La țărmul tău, Mare, se naște lumina, Steaua Solară – o mare de foc dintr-o Mare de apă. La țărmul tău, Mare, renaște iubirea, Steaua Nordului sufletesc	XV. Energie vie, Marea! Energie vie, Marea îmi vorbește prin valuri, mă privește în nesfârșita ei limpezime. Energia ei mă încarcă, energia ei mă purifică spre infinit de lumină!

Paul GRECU

Tabloul social

Zi de zi, seară de seară,
Vești urâte ne-nconjoară.
Țara pare în derută
Proiectând o umbră slută.

Veștile curg în șuvoi
Despre fapte vechi sau noi.
De la hoți de buzunare
La corupția în floare.

De la vorbe triviale
La crime pasionale
Sau la elevi, uneori,
Bătându-i pe profesori !

Traficanți veroși de droguri
Instigatori de omoruri,
Sunt liberi, ici sau departe,
Deși-s vânzători de moarte.

Prin interpretări forțate,
Ideea de „libertate”
E uzată-n mod dement:
Sluțiri în comportament.

Mai tare ori în surdină,
Unii susțin fără jenă
Că „se-nsoară”, de au toane,
Cu propriile persoane !

Fete „cuminți”, frumușele,
Se „mărită” între ele
Terfelind fără temei
Noțiunea de femei !

Din situații umbroase
Pân la fapte odioase
Este drumul scurt al urii
Și cel lung al nepăsării.

Tot soiul de „făr-de-legi”,
Elevi omorând colegi,
Sunt exemple ne-ncetate
De tare din societate.

Ele-s reflecție vie
De lipsă de omenie
Și de crasă incultură
Cu dispreț peste măsură !

După tot ce s-a-ntâmpat
E greu de anticipat
O evoluție bună
Întro țară așa nebună !

Mariana GHEORGHE

Iarna de dor a Mirunei

*Iarna stie drumul si se intoarce in fiecare an
cu furisagurile ei, ca sa ne tulbure somnul cu
amintirile ei albe...de ce pastram cu noi o
viata mirosul casei parintesti?...unde, in
labirintul creierului nostru, se dospeste dorul de acel inconfundabil miros?...eu
asociez fulgii de zapada cu mirosul casei parintesti, cand asteptam sa inghete
timpul afara...priveam la turturii casei cum se prelungeau zi dupa zi, si-mi
faceam planuri cum sa-i dau jos si apoi sa-i gust...*

de mi-ai fi spus...

*mamă, de mi-ai fi spus mai dedemult
pomeții timpului, că ruginesc și ei,
m-aș fi topit în lingură de-argint,
aș fi-mpărțit la îngeri strălucirea ei*

*că nu se moare decât fericit
de mi-ai fi spus, aș fi-nceput pe-un trunchi,
să scriu un dans al fulgilor de nea
și-aș fi urcat spre cer doar în genunchi*

aș fi putut să fiu și floare și
petală
în umbre de culoare pe pamant
să fiu o boare în ninsorile de vară
de mi-ai fi spus, m-aș fi rănit de-
un gând

acum, mai chinui visele-ntre
dește
și mai aprind un snop de dor pe
frunte
mileniul pătimaș îmi cară zestre
și-n riduri de cerneală un grăunte

asculta mamă îngerii cum plâng
în lacrima ce-ți curge pe obraz
și sub broboadă-o aripă își frâng
când tu îmi spui că nu mai ai
răgaz...

când pleci...

când pleci nu-mi lua copilăria
mamă
lasă-i mirosul între haine
și-n zâmbetele prinse într-o ramă
doar lacrimi tatuate pe sub carne

când pleci agață-mă de poala ta
ca să țin pasul printre stele

de obosesc iertare să îmi dea
iar tu pe frunte să-mi pui vele

mai unge mamă-odată clanța casei
și nu lăsa să scârțâie durerea
noaptea, clepsidrei ridurile coase-i
și las-o ca să mângâie tăcerea

și dacă bate cineva la poartă
sunt eu și anii strânși sub o
maramă
purtând sub braț lumina ta de-o
toartă
ca să nu-mi iei copilăria mamă...

tu tată...

măcar tu tată să nu minți
că ceru-i colorat cu-n zmeu
mai bine sănii să-mi trimiți
să mi le tragă Dumnezeu

tu calul alb ține-l acasă
cu scrumul nopții leagă-l bine
întreabă-l blând, ca pe-o mireasă
și o să-ți spună că mi-e bine

și cum să-ți spun fără să doară
că-n stele sunt nebuni cumiști
îngerii verzi mantia-și cară
schilozi în doi și-n jurăminți

*măcar tu tată ia aminte
că-n sănii am ramas doar eu
topește tu zăpada în semințe
să mi le crească Dumnezeu...*

*că ziua-și bate cuiul și poarta se
mai ține,
iar curcubeul verde doar stelele-l
umbresc...*

minte-mă...

*mai minte-mă frumos o dată
mamă
că poți să te agăți de-un
curcubeu
să-ți curgă-n plete dulcea lor
aramă
de umeri când te ține
Dumnezeu...*

*mai spune-mi mamă încă o
poveste
când scărmănăm petalele de timp
și în cocoașe firul vieții crește
un orbitor și-un vis în
contratimp...*

*te mint și eu frumos că mi-este
bine
potecile sunt verzi și nu mă
ocolesc
sub bolta înghețată de război...*

la masa mea...

*la mine toamna a sosit devreme
stăteam la masa mea cu tine*

*Doamne,
ceața-ngheța pe buzele-ți eterne,
iar ochii mei se colorau pe coame*

*mi-ai spus...și iarna va veni devreme
că iarba de zăpezi crește ușor
eu m-alintam cu îngerii pe perne
iar lacrima îmi îngheța de dor*

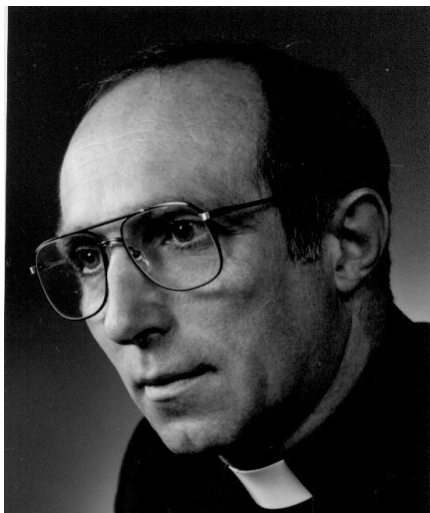
*te-am întrebat ce știi de primăvară
copacii-or sta cu gleznele-n
pământ?*

*oare, florile-n curtea ta de ceară
m-or înveli în mantie de sfânt?*

*câte zăpezi să treacă peste noi
câți oameni de zăpadă să jertfim
te-am întrebat... cum să copil*

Dumitru ICHIM

(Peoeme în română și germană)

Când Dumnezeu a plâns pe un toiag

N'au fost nici harfe sa îngâne merii,
ci numai piatră pe piatră,
cuiburi de piatră sub grindă de piatră
a viespe de
slovă scufundându-se'n lespede
pâna'n rărunchii tăcerii.
Nici fluiere n'au fost și nici tâmpine
când Simeon a venit să-L întâmpine.
Totul de piatră. Cremene mută.
A-ngenuncheat Bătrânul în cuvânt
ca văluritul lunii pe vioară –
acum lumină și-apoi iarași tărie:
"Marie? și Pururea Fecioară,
așteptarilor mele-mprumută
Pruncul tău și-al Duhului Sfânt...!"
N-au fost nici goarne, nici tâmpine
când Simeon a venit să -L întâmpine,
ci doar alături piatra încerca straluminii
amestecul de sânge cu-al sfintelor ape
spre cristal limpezind negrăit axion,
pe când Batrânul își strângea în pleoape
povara de lumină a lacrimii, cu greu,
așa cum pe ascuns
o plânse însuși Dumnezeu
pe lemnul de toiag al lui Aaron.

ALS GOTT AUF EINEN STOCK GESTÜTZT WEINTE

*Es gab keine Harfen, die den Apfelbäumen vorspielten,
sondern nur Stein auf Stein,
Nester aus Stein, unter Balken aus Stein
wie Wespen
der Buchstaben, die im Boden untertauchen
bis in das Tiefinnerste der Stille.*

*Keine Flöten gab's, auch keine Pauken erklangen
als Simon kam, Ihn zu empfangen.
Alles aus Stein. Stummer Kieselstein.
Der Alte kniete nieder im Worte
wie auf die Geige des Mondes Wellenschein –
jetzt Licht und danach wieder Stärke:
„Maria? und die ewige Jungfer allein
meinen Erwartungen leihe dein
Kind und des Heiligen Geistes Horte ...!“
Weder Hörner, noch Pauken erklangen,
als Simon kam, Ihn zu empfangen,
sondern nur der Stein nebenan versucht' zu erleuchten,
das Gemisch des Blutes mit den heiligen Wassern,
zu Kristall reinigend den Lobgesang, unausgesprochen,
während der Alte in den Lidern versuchte zu fassen
die Bürde des Lichtes in der Träne, nur schwer,
so wie heimlich
sie weinte selbst der Herr,
auf Aarons Holzstock gestützt, gebrochen.*

Povestea Basarabiei

Precum grăiră pietrele rămase
și ramurile,
peste noi au trecut
toate neamurile
călărindu-și demonii și iepele,
dar auzirăm
că iarăși le-ar fi gravide
stepele.

Nu ne-am temut de ei
niciodată
urmând povața, cum ne-o dase vântul
odată:
Celui hulpav să – ți răpească pământul,
fii milostiv și dă-il
încet și creștinește –
lopată cu lopată!

DIE GESCHICHTE BESSARABIENS

*Wie die verbliebenen Steine und Äste
erzählten
über uns zogen dahin
alle Völker, die quälten,
im Ritt ihre Dämonen und Stuten,
aber wir hörten,
dass ihre Steppen
wieder brüten.*

*Vor ihnen nie wir uns
gefürchtet haben
befolgend die Lehre, die uns die Winde
vor langer Zeit mal gaben:
Zu dem der gierig ist, den Boden dir zu rauben
sei gutherzig und gib ihn ihm
langsam und christlich
Erdschaufel um Erdschaufel !*

Iov cel nou își ia rămas bun

HIOB DER NEUE NIMMT ABSCHIED

Atât de singur era Iov,
uitat de toți, sub un salcâm,
dar într-o seară
păianjenul, prietenul de sus,
pe-un fir de borangic
se coborî ca de pe-un alt tărâm;
apoi lui Iov,
grăindu-i rar, i-a spus:
Un Om, cu ora lui amară,
azi noapte, când dormeai, veni;
parcă-nflorea o denie de prun
în părinteasca Lui privire:
”M-am abătut pentru rămasul bun,
că mâine
Eu merg la răstignire
Și-atunci când te-i trezi
când o să-ți fie sete
o să – ți întindă-n trestie – burete
cu – oțet și cu venin,
dar Eu îți las
în pânda lunii, la vecin,
trei picături de rouă să te-adape.”
Își șterse
celelalte izvorâte-n pleoape,
și plecând
ne-a spus atât,
doar: ”Pace vouă!”,
te-a sărutat pe frunte
Și s-a dus.

So einsam war Hiob,
als wenn unterm Akazienbaum von allen er
vergessen wäre,
aber an eines Abends Grunde
stieg die Freundin von oben, die Spinne,
an einem Seidenfaden herab,
wie aus einer anderen Sphäre;
dann hat sie Hiob
gesagt mit langsamer Stimme:
Als du schliefst, heut’Nacht,
kam ein Mensch, in seiner bitt’ren Stunde;
Es schien als erblühe eine Andacht an eine
Pflaume
in seinem väterlichen Blick:
„Auf Umwegen, zum Abschied bin ich
gekommen,
denn morgen
sterbe ich am Kreuz, ist mein Geschick
Und wenn du dann erwachst,
wenn durstig du wirst sein,
werden sie dir Schilfrohr reichen – einen
Schwamm allein
mit Essig und Gift,
aber ich lasse dir
im Gewebe des Mondes, beim Nachbarn,
drei Tautropfen, um deinen Durst zu stillen.”
Er wischte sich
die anderen aus den Augen, erschienen
oh’n Willen
und sagte weggehend nur
„Friede sei mich euch!“
küsste dich auf die Stirn
und ging.

Hora la români

evenimente în lume

„Frumusețea și identitatea unei națiuni se manifestă prin artă”

Născut, în vara anului 1967, într-un vechi loc încărcat de istorie - satul Cucuteni - așezat după Primul Război Mondial pe vatra unui sit neolitic, pictorul Mihai Coțovanu este plămădit din elanurile unei străvechi civilizații care vorbește azi prin arta sa. Pictor de formație, iubitor de artă prin naștere, tată și familist prin tradiția creștină în care a crescut, artistul își exprimă crezul de viață prin picturile sale, care încântă privirea și înalță sufletul. „Cea mai frumoasă operă de artă este desăvârșirea sufletească sau spirituală, iar artele reprezintă doar un act premergător pentru acest ideal. Artă singură nu poate atinge desăvârșirea, e nevoie ca artistul să vadă desăvârșirea în Dumnezeu”, mărturisește Mihai Coțovanu.

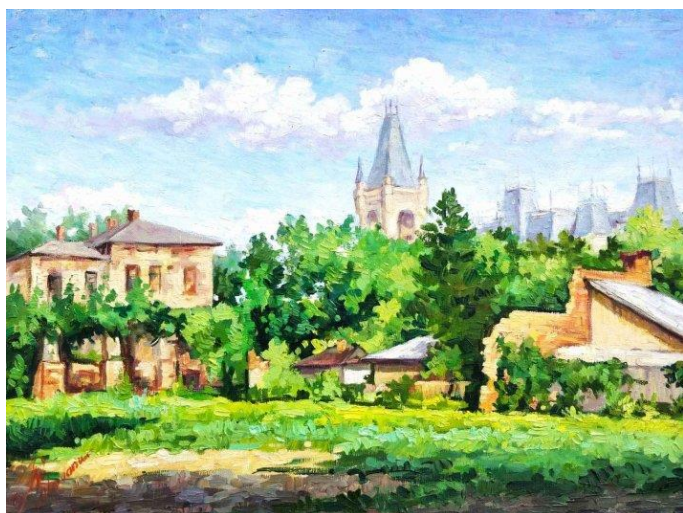
Format în capitala Moldovei, Mihai Coțovanu a surprins în picturile sale diverse locuri pitorești din Iași, fiind martor la schimbarea orașului din ultimii 30 de ani. Tablouri precum „Mănăstirea Frumoasa”, „Centrul spiritual al Iașului”, „Palatul Culturii”, „Iarna pe strada Vântu”, „Nostalgia timpului” sau „Timpul transformărilor” redau, imagine cu imagine, bucăți din mozaicul spiritual al orașului așezat pe șapte coline. Artistul, care poate fi văzut cu șevaletul și în prezent pe străzile Iașului, și-a împrumutat valorile acestui vechi centru spiritual și cultural și le transmite prin formă și culoare în tablourile sale, precum și în articolele publicate în reviste culturale. Cu toate acestea, artistul nu rămâne „pierdut” în arta sa, ci este ancorat în modernitatea timpului pe care-l trăim. Astfel și-a ridicat și

împodobit singur casa în care locuiește, formându-și abilități deosebite în a da formă artistică lemnului nu doar pentru uși și ferestre, ci și pentru ramele care întregesc tablourile sale.

Nu poți rămâne indiferent atunci când admiri lucrările pictorului Mihai Coțovanu, peisajele, naturile statice, florile, portretele, străzile unice ale Iașului surprinse în lumina dimineții sau inundate de albul zăpezii. Ceva dincolo de pânză transpare și grăiește molcom privitorului însetat să pătrundă dincolo de trăirea cotidiană. Talentul, pe care l-a primit de la Dumnezeu, s-a făcut remarcant încă din școala primară și tot de atunci a căutat să înțeleagă „miracolul vieții”. Și-a urmat chemarea din adâncul sufletului, apoi la Școala Populară de Arte din Iași, în perioada 1987-1989, la clasa profesorului Ghiță Leonard, și mai târziu la Facultatea de Arte Plastice și Design din cadrul Academiei de Arte „George Enescu” din Iași, între anii 1990 și 1995, sub coordonarea profesorului Virgil Parghel. „Pasiunea pentru artă a acționat prin forța destinului, un talent de care nu eram conștient că trebuie să-l înmul-

țesc. Ființa interioară nu s-a lăsat zdrobită și a căutat prin arta picturii să-mi trezească valențele ascunse din propria ființă. Prin arta picturii, natura și cerul au devenit cărți spirituale în demersul creator. Spectacolul lumii în mișcare îmi solicita atenția și concentrarea de a transpune pe pânză motive din natură, peisaje în diferite ipostaze dimineața, seara, vreme înnoată, însorită etc. Toate aceste momente exprimate în creațiile artistice au dezvoltat sensibilitatea sufletească de a descifra natura, care mi-a călăuzit drumul spiritual-cultural într-o zonă metafizică, dincolo de realitate. Aș putea spune o proiecție mentală de înțelegere a realității dincolo de cortina materiei. Prin arta picturii am înțeles că trupul aparține acestui timp și spațiu, iar cugetarea minții și emoțiile aparțin timpului și spațiului absolut”, menționa Mihai Coțovanu într-un articol din revista *Branche*.

Chiar dacă condițiile exterioare nu i-au fost favorabile, forța talentului său l-a propulsat pe tărâmul artei, astfel că, din anul 1997, pictorul este membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România, filiala Iași, și de-a lungul timpului a participat la peste 75 de expoziții de grup și a realizat 80 de expoziții personale. O parte dintre lucrările sale pot fi admirate în colecții particulare și în muzeele de artă din Vaslui și Brașov, precum și în Muzeul Etnografic din Gura Humorului. A fost remarcat de criticii de artă încă de la primele participări la diverse expoziții din perioada studenției.

„Frumusețea și identitatea unei națiuni se manifestă prin artă, căci întotdeauna când vorbim despre o națiune îi menționăm, mai ales, pe artiști și capodoperele lor. M-am format la Școala Populară de Artă din Iași sub aripa profesorului și pictorului Ghiță Leonard de la care am deprins stilistica plastică. Importante sunt claritatea și energia pe care le transmite un tablou, care emană din elementele de expresivitate plastică și din forța subiectului”, a subliniat pictorul.

Format în capitala Moldovei, Mihai Coțovanu a surprins în picturile sale diverse locuri pitorești din Iași, fiind martor la schimbarea orașului din ultimii 30 de ani. Tablouri precum „Mănăstirea Frumoasa”, „Centrul spiritual al Iașului”, „Palatul Culturii”, „Iarna pe strada Vântu”, „Nostalgia timpului” sau „Timpul transformărilor” redau, imagine cu imagine, bucăți din mozaicul spiritual al orașului așezat pe șapte coline. Artistul, care poate fi văzut cu șevaletul și în prezent pe străzile Iașului, și-a împrumutat valorile acestui vechi centru spiritual și cultural și le transmite prin formă și culoare în tablourile sale, precum și în articolele publicate în reviste culturale. Cu toate acestea, artistul nu rămâne „pierdut” în arta sa, ci este ancorat în modernitatea timpului pe care-l trăim. Astfel și-a ridicat și împodobit singur casa în care locuiește, formându-și abilități deosebite în a da formă artistică lemnului nu doar pentru uși și ferestre, ci și pentru ramele care întregesc tablourile sale.

„Omul se zidește în fiecare oră, zi, lună sau an ce trece. Pătruns de artă, călătorind firesc spre adâncul ființei, el se transformă spre a înțelege în existență nevoia de a fi. Drumul în artă spre sine este tot o artă. Se dobândește cu răbdare, prin sinceritatea sentimentelor și a emoțiilor, în gândurile clare, ordonate, în armonia caldă a inimii, prin truda de a urca din sfera adevărului, din adâncuri, în strălucirea frumosului spre absolut, prin albia sublimului, către armonia primordială. Artistul are menirea, prin inspirația timpului din adâncuri, de a dăruia din creația în care există, prin care se relevă

nuanțele fine ale frumosului, în trecerea timpului, desfăcute din tainele adânci, prin ființa artistică. Drumul întru devenire al unui artist este unul anevoios, cu multe încercări. Numai cu o voință de fier și cu o credință de neclintit în propriile aspirații se poate urca pe drumul desăvârșirii, prin care artistul este condus către zonele eterate ale idealurilor sublime, unde își găsește împlinirea spirituală prin lucrările de artă pe care le creează”, scrie pictorul în articolul „Timpul din adâncuri”.

Fie că sunt peisaje sau portrete, în lucrările pictorului ieșean, se remarcă armonia compoziției, o organizare atentă a suprafeței plastice și un dozaj al culorilor care reorganizează realitatea pentru a o reda mai plină de viață și încărcată de emoția autorului. Mihai Coțovanu a avut încercări și în pictura modernă cubistă, dar s-a întors la pictura figurativă despre care spune că îl reprezintă cel mai bine: „Peisajul a avut un rol important în formarea mea, așa după cum spunea pictorul Ștefan Luchian, artistul atunci când merge în natură se smerește și face o plecăciune în fața lui Dumnezeu, iar Creatorul întregului univers privește către artist și-i dăruiește inspirație pentru lucrarea sa. Peisajul îl obligă pe artist să analizeze, să sintetizeze, să surprindă lumina, dezvoltă spiritul de observație și analiză. Peisajul este un maestru care te învață fără să îți dai seama. Prin smerenie, inspirația coboară în adâncul artistului care se apropie de Dumnezeu și intră astfel în timpul mistic al creației. Artă este cea care m-a condus către credința față de Dumnezeu. În timp ce pictez, există acele momente de mișcare a sufletului, de concentrare și grație în care mă contopesc cu ceea ce lucrez, clipe unice de așezare lăuntrică în care mintea și sufletul se unesc și se așază firesc în tabloul la care lucrez. Dimensiunile mistică și emoțională se transpun în opera de artă, iar privitorul percepe acea trăire care nu se epuizează niciodată. Starea de grație pe care artistul o atinge prin profunzime spirituală pe care o transpune în tabloul său este ceea ce dă valoare unei opere de artă. Marile

capodopere putem spune că sunt rugăciuni în culoare”.

Am admirat în sufrageria pictorului forța portretelor istoricului Nicolae Iorga și a poetului Mihai Eminescu la vârsta maturității, în a cărei privire se simt atât dramatismul, cât și sublimul. Așezate la loc de cinste, seria de portrete este completată cu cele ale regelui Ferdinand I, reginei Maria, pictorului Corneliu Baba, medicului Leon Dănăilă, alături de portretul bunicii, al mamei și al Sofiei, fiica cea mică a artistului. Modul de realizare al compozițiilor, dar și așezarea tablourilor pe pereți transmit privitorului un sentiment de odihnă, căci, după cum precizează Mihai Coțovanu, singura operă de artă este creația lui Dumnezeu, iar arta nu este decât un drum către sacralitate. Chiar dacă obiectivul sfințeniei este greu de atins, importantă este, în orice domeniu al artei, acea mișcare a sufletului care apropie ființa și gândirea de Dumnezeu, căci artele sunt o fereastră către Dumnezeu.

Credința în Dumnezeu este un aspect implicit al artistului Mihai Coțovanu, căci nu poate concepe pictura și arta fără dimensiunea sacră. Om credincios, el participă împreună cu familia în fiecare duminică și sărbătoare la biserică. „Opera” sa este întregită cu șapte copii la fel de talentați și frumoși precum tablourile sale. Amprenta credinței ortodoxe transpare în modul său de a lucra, de a vorbi și de a fi. Îndeletnicirea picturii unifică ființa artistului, căci ne-a povestit că atunci când nu pictează mai multe zile se simte înstrăinat, pictura fiind respirația sufletului său fără de care nu poate trăi ca ființă spirituală.

De-a lungul timpului, pictorul a primit mai multe premii pentru lucrările sale, printre care menționăm: Premiul Academica „C.D. Stahi” la Concursul Național de Artă „Nicolae Tonitza” Bârlad (2006); Premiul special pentru portret la Simpozionul Național „Dimitrie Cantemir” (2010); Premiul „Mihai Eminescu” pentru pictură la Concursul Internațional de Arte Vizuale „Noi și Eminescu” Iași (2011); Diploma de

exelență oferită de Instituțiile de Cultură ale Armatei Române - Cercul Militar Național (2019). A participat la mai multe tabere de creație în diverse locuri din țară și din afara granițelor, cum ar fi Barbizon, Giverny și Étretat din Franța. Consideră că 99% reprezintă muncă și doar 1% talent, căci, spune artistul, talentul fără muncă se pierde și nu poate fi valorificat.

Tablourile lui Mihai Coțovanu sunt încărcate de lumină, surprinsă în diverse ipostaze, după cum a precizat în încheierea dialogului nostru: „În momentul în care pictez, eu privesc de fapt lumina care se reflectă prin culori și care definește forma și viața din tablourile mele. Dincolo de ceea ce înfăptuim, important este cum ne transformăm prin acest proces al «facerii», care rămâne înscris în suflet. Cea mai frumoasă operă de artă este desăvârșirea sufletească sau spirituală, iar artele reprezintă doar un act premergător pentru acest ideal. Artă singură nu poate atinge desăvârșirea, e nevoie ca artistul să vadă desăvârșirea în Dumnezeu”.

Ștefania COȘULEANU

articol preluat din ziarul Lumina cu acordul pictorului, 01 Septembrie 2024

Legendara Martha Argerich

deschide Stagiunea camerală 2024-2025 a Filarmonicii George Enescu

Stagiunea Camerală 2024-2025 a Filarmonicii George Enescu se deschide miercuri, 2 octombrie 2024, cu un recital extraordinar susținut de legendara pianistă Martha Argerich, împreună cu violonistul Géza Hosszu-Legocky. Biletele pot fi achiziționate de la [acest link](#). Recitalul este organizat în colaborare cu Federația Comunităților Evreiești din România.

Programul serii cuprinde lucrări foarte apreciate de iubitorii muzicii: Robert Schumann - Sonata nr. 1, în la minor, pentru pian și vioară, op. 105; César Franck - Sonata în la major pentru pian și vioară, Ludwig van Beethoven - Sonata nr. 9, în la major, pentru pian și vioară, "Kreutzer", Béla Bartók - Șase dansuri românești.

Cu o carieră fastuoasă și cu o notorietate artistică ce lasă o adâncă amprentă asupra peisajului concertistic, la cei peste 83 de ani ai săi, **Martha Argerich** este una dintre marile doamne ale claviaturii. Talentul său precoce a făcut-o să-și înceapă cariera la o vârstă timpurie. A câștigat numeroase concursuri de pian prestigioase, a concertat cu cele mai importante orchestre și cei mai renumiți dirijori ai lumii, a ținut recitaluri împreună cu artiști mari, precum Mischa Maisky, Alexandre Rabinovitch, Gidon Kremer, Daniel Barenboim.

Înregistrările sale au fost difuzate de casele EMI, Sony, Philips, Teldec, DGG, și premiate de Grammy și Gramophon.

Promotoare entuziastă a tinerilor muzicieni, Martha Argerich a devenit director artistic al Festivalului Beppu Festival din Japonia. În 1999, a fondat la Buenos Aires Concursul Internațional de Pian și Festivalul ce îi poartă numele, în 2002 - Progetto Martha Argerich de la Lugano, iar în 2018, Festivalul Martha Argerich Festival de la Hamburg.

Violonist concertist de prim rang și cu o carieră internațională, **Géza Hosszu-Legocky** a început să studieze muzica la Academia de Muzică din Viena la doar 6 ani, fiind considerat un copil minune. La nouă ani, a câștigat Premiul I la Concursul Internațional „Prima la Musica”. Un an mai târziu, François Gérard îl invită să joace în filmul „The Red Violin”, alături de actorul Samuel L. Jackson. La vârsta de 12 ani atrăgea aplauze entuziaste pe scena Festivalului de la Verbier, alături de Ida Haendel și Vadim Repin. Un an mai târziu, era remarcat de Martha Argerich în același prestigios festival pentru interpretarea emblematicii lucrări de Sarasate, „Zigeunerwissen”, și invitat să cânte alături de ea; totodată, Martha Argerich l-a inclus pe Géza Hosszu-Legocky în documentarul său “Evening Talks” din 2002.

Ansamblul său “The 5 DeViLs”, a cărui activitate se caracterizează prin proiecte crossover de mare succes, a evoluat în cadrul festivalului Progetto Argerich de la Lugano, concertul fiind înregistrat de casa de discuri EMI Classics și nominalizat la Premiile Grammy. De asemenea, Sonata nr. 1 pentru vioară de Robert Schumann (cu Martha Argerich la pian) a fost desemnată drept cea mai bună interpretare de muzică de cameră a anului 2004.

Liliana POPA

“Hello, Ceaușescu”

la Teatrul de Comedie

Nicolae Ceaușescu, atât de prezent?

La vizionarea în premieră a piesei “Hello, Ceaușescu” de Matei Lucaci-Grunberg și Eduard Buhac, în 5 septembrie a.c., am avut pentru început sentimentul că voi asista la o parodie a perioadei comuniste. Recunosc, primele 10 minute nu am fost foarte încântat. Am senzația că societatea de astăzi îl iubește și urăște pe Ceaușescu în același timp și, ironic, în egală măsură.

Surpriza a apărut atunci când povestirea “în ramă” a devenit pe parcurs o comedie cu accente dramatice. Laura (mama, Delia Nartea) și Alex (fiul, Carol Ionescu), personajele principale, dezvoltă pe parcursul piesei alături de celelalte personaje atât de mult suspans, încât, deși piesa se întinde pe o perioadă de 180 de minute, ajungi să nu îți dorești să ajungă la final. Mai mult, te împinge să cauți soluții, posibile căi de desfășurare a acțiunii, participând astfel activ, deși indirect, la actul dramatic.

Actorii interpretează simultan mai multe roluri, personaje, monoloagele și elementele de atmosferă lăsând timp acestora să își schimbe costumațiile în timpul piesei de teatru, rolurile alternând.

Am avut plăcerea să îl revăd pe Alex Conovaru, cel care are un rol și în serialul “Clanul”, difuzat recent pe un post de televiziune. Din distribuție mai fac parte actorii Cătălina Mihai, Ana-Maria Turcu, Răzvan Krem Alexe, Mihaela Măcelaru. Eduard Buhac și Bogdan Cotlet.

Comedie, tragicomedie, mai degrabă drama unei familii din anul 1989, o poveste ce poate fi atât de reală încât, ochii multora din sală, la final, la rundele de aplauze, radiau de bucurie iar pe fețele lor puteau fi observate urme de lacrimi.

O piesă ce creează suspans, o comedie cu accente dramatice, cu o foarte bună punere în scenă, recomandată deopotrivă nostalgicilor, (însă nu și susținătorilor regimului de până în 1990), dar și celor care, fiind mai tineri, vor să vadă cum realitățile și dramele din comunismul anilor 1988-1988 pot constitui obiectul artei contemporane grație măiestriei regizorilor, actorilor și echipei tehnice.

Rămâne întrebarea, îl dorim pe Ceaușescu atât de prezent în cultura contemporană?

Marius COSTACHE, scriitor

09.09.2024

„Hello, Ceaușescu!” este un spectacol comic și trist, nostalgic și emoționant, istoric și personal. El vorbește despre mici forme de dizidență în regimul comunist, vorbește despre familie, despre prietenie, despre singurătate și despre minciună. În „Hello, Ceaușescu!” minciuna este candidă, justificabilă, poate chiar necesară. „Hello, Ceaușescu!” vorbește despre puterea imaginației și despre dragoste.

Pentru actori este un mic tur de forță: Delia Nartea (mama), Carol Ionescu (fiul), Cătălina Mihai (iubita), Eduard Buhac (prietenul), Alexandru Conovaru (în foarte

multe roluri), Ana-Maria Turcu (în foarte multe roluri), Răzvan Alexe (în foarte multe roluri) și Mihaela Măcelaru (în foarte multe roluri) – **Matei Lucaci-Grünberg**

regia **Matei Lucaci-Grünberg**
asistență regie **Eduard Buhac**
scenografia **Iuliana Vilsan**
coregrafia **Filip Stoica**
sound design **Răzvan KREM Alexe**
light design **Alin Popa**
asistent decor **Mihai Folea**
asistent costume **Gabriela Ghabrah**

Premiera în octombrie 2024

Anamorfoze

Puteți să vă regăsiți, confrunțați cu **"Anamorfoze" le Alexandrei Teaca**, arhitect și artist plastic, expoziție personală, deschisă pînă sîmbătă, 17 august la Grădina Botanica București.

Creatoare de frumos, cu aleasă zestre de la desenul lucid al arhitectei pînă la imaginea transformată de plasticiana care construiește chiar și din tușe de culoare, Alexandra Teaca domină prin capacitatea de a sugera, de a concepe forma prin libertatea interpretării prin darul ei coloristic.

Accentele de luminozitate, incandescență și pastel alternează, temporizează și aduce reale note de echilibru, grație intervențiilor coloristice temporizante.

Își regizează cu măiestrie fiecare sugestie cromatică, trăsătură de penel, unele lucrări sînt diafane și îmi seamănă cu

personaje pictate de Sandro Botticelli - Eol, zeul vîntului reprezentat în "Nașterea lui Venus" și "Apollo îmbățișînd-o pe Dafne" reprezentare a Alexandrei.

Departate de a se complăce în anamorfoza de cinema, (procedeu optic folosit pentru comprimarea imaginii, astfel încât să se poată înregistra pe pelicula cinematografică normală o imagine corespunzătoare ecranului lat), artista captează lumina în compozițiile sale, lumină pe care mai apoi o oferă privitorului....

Are o verbialitate proprie, și pot să spun, pentru că astfel cred, o "limpezire" a limbajului său artistic.

Nu sînt improvizații, sunt experimente gîndite cu grație, eleganță și inteligență artistică. Abia aștept vernisajul de mîine, 8 august 2024 în Salonul de pictură al Grădinii Botanice...

Liliana POPA
8 august 2024

"Anomalia"

de Natasza Sołtanowicz,

spectacol prezentat în cadrul Festivalului Național de Teatru 2024

Am crezut că am greșit spectacolul și că e o piesă regizată de Radu Afrim. Dar n-a fost așa. O piesă de teatru scrisă, montată de o regizoare din Polonia, **Natasza Sołtanowicz**, tot ea alegând și muzica originală dar și coregrafia.

"**Anomalia**", o piesă a Teatrului din Craiova, prezentată în cadrul Festivalului Național de Teatru de la București, în care comicul și grotescul sunt atuurile montării regizoarei..

Tema: tinerii angajați în multinationale, damnați să traiască haotic o viață umilitoare, tineri depersonalizați, demoralizați, tineri care devin proprii prizonieri pentru că nu pot renunța la "serviciul impus" dar și prizonierii patronilor...

Situații fără ieseire, oameni deveniți riboti bipolaru, îmbolnăviți nefiresc., claustrofobi în într-o realitate cețoasă și din care nu pot scăpa. Asocierea cu tragedia greacă e forțată, prezența "corul antic" mult prea mult...prezent diminuează pronzimea subiectului.

Nu e un musical, nici spectacol de teatru, prea mulți timpi în care se vocalizează sunete, fără cuvinte...nu am venit să descoperim calitățile interpretative ale actorilor existente sau nu.

Nu îi mai interesează trecutul, viitorul, trăiesc doar AZI, sau "de pe azi pe mâine", cum se justifică unul dintre personaje.

Dar efectele stroboscopice, lumina neagră a neoanelor, muzica la un volum prea mare....creează disconfort.

Liliana POPA
24 octombrie 2024

„Lumea modernă se schimbă într-un ritm alarmant. În ultimii ani suntem expuși la incert, neașteptat, necunoscut. În lumea anomaliilor, am fost forțați să părăsim zona noastră de confort și să ne adaptăm indiferent de situație. Anomalia este un spectacol despre nouă persoane diferite în momente de criză și reacțiile lor la anomalii imprevizibile care le vor răscoli viața de zi cu zi. În acest spectacol atrăgător, muzical și poetic, fragmentele electronice sunt combinate cu melodii polifonice. Actorii dansează coregrafii dinamice în ritmul textului poetic inspirat de teatrul absurdului.

Aceasta este povestea universală a abilităților excepționale ale oamenilor de a se adapta în orice circumstanțe.” Natasza Sołtanowicz.
Producător: Teatrul Național „Marin Sorescu” Craiova
Concept, regie, muzică, coregrafie: Natasza Sołtanowicz
Text, dramaturgie: Joanna Kowalska
Decor și costume: Marianna Syska
Aranjamente muzicale, sound design: Grzegorz Bieńko
Traducere: Iulia Gheorghiuță
Foto credit colectivul [in between]: Edgar de Poray, Marek Maziarz, Cristian Floriganță
Foto credit: Orlando Edward
Regia tehnică: Mihai Manca

Maestru de lumini: Dodu Ispas
Operator sunet: Emy Guran
Makeup: Minela Popa, Mihaela Guran
Editare ppt și operare supratitrare: Emi Chirea
Sufleor: Anca Maria Ilinca, Ramona Popa
Producător delegat: Marius Pîrlea
Data premierei: 20 oct. 2023
Durata spectacolului: 110 min. fără pauză
*Spectacol recomandat persoanelor peste 12 ani

*Atenție! Spectacolul conține efecte luminoase și sonore, puternice, care pot afecta copiii sau persoanele care suferă de epilepsie sau au alte sensibilități!

** Natasza Sołtanowicz este câștigătoarea Festivalului Theater Networking Talents 2019

***Proiect implementat împreună cu Goethe Institute și cofinanțat de Uniunea Europeană. Opiniile exprimate în proiect nu reprezintă fi în niciun caz opinia oficială a Uniunii Europene

Primul film românesc despre viața lui George Enescu, „ENESCU, jupuit de viu”, premiat la Veneția

Toma Enache, regizorul filmului „ENESCU, jupuit de viu”, a fost recent distins cu premiul „Premio Cultura” în cadrul unui eveniment cultural organizat în Veneția. Filmul va fi lansat în România în luna noiembrie, fiind planificate peste 30 de premiere de gală în orașe din întreaga țară.

Regizorul a fost prezent la evenimentul cultural „Leoni, Gattopardi di Sicilia” organizat la **Palazzo Donà dalle Rose**. Acest proiect a fost creat și regizat de **Nino Graziano Luca**, în colaborare cu Contesa **Chiara Modica Donà dalle Rose**, sub patronajul Comisiei de Cultură a Camerei Deputaților din Italia și al Consiliului Internațional al Dansului UNESCO.

„Sunt onorat să primesc **Premiul Cultura**, un premiu acordat într-un loc emblematic - Veneția. Această recunoaștere o împart cu maestrul **Stefano Nicolao**, creatorul costumelor din filmul nostru. Mulțumesc doamnei **Gabriela Dancău**, ambasadoarea României în Italia, Președintelui Comisiei de Cultură din Camera Deputaților a Parlamentului italian, **On. Federico Mollicone**, și organizatorului evenimentului, **Nino Graziano Luca**, alături de familia Donà dalle Rose”, a declarat regizorul **Toma Enache**. **Toma Enache** a fost prezent la decernare alături de cei doi producători executivi ai filmului, **Marta Maria Mocanu** și **Elena Enache**.

Lansare în România

Publicul românesc va avea ocazia să vizioneze în premieră acest film mult așteptat începând cu luna noiembrie. „Enescu, jupuit de viu” va fi lansat în cadrul a peste 30 de proiecții de gală în

toată țara, debutând pe 2 noiembrie la Iași, 4 noiembrie la București, 5 noiembrie la Ploiești și 6 noiembrie la Constanța. Pe pagina de Facebook și Instagram a filmului este postată lista completă cu data și locația fiecărei premiere.

Regizorul **Toma Enache** subliniază: „Acest film își propune să aducă în prim-plan nu doar genialitatea compozitorului George Enescu, ci și latura umană a acestuia. Sper ca prin această producție să aducem publicul mai aproape de sufletul lui Enescu și să-l facem iubit așa cum merită. Dincolo de compozitorul de geniu, este omul Enescu, pe care publicul poate să-l descopere în acest film. Sper ca filmul nostru să contribuie la îmblânzirea unora dintre semeni, lucru pe care Enescu dorea să-l facă, prin muzica lui. Poate nu doar să-i îmblânzească, ci și să-i facă să-l iubească așa cum merită.”

Distribuția și proiecțiile de gală

Filmul beneficiază de o distribuție remarcabilă, cu **Mircea Dragoman** în rolul lui George Enescu și **Theodora Sandu** în rolul Prințesei Maruca,

alături de actori cunoscuți precum **Cezara Dafinescu**, **Manuela Hărăbor**, **Adrian Titieni**, **Cristian Sofron**, **Kira Hagi**, **Pavel Ulici**, **Filip Ristovski**, **Erica Moldovan**, **Codrin Dănilă** și regretatul **Constantin Codrescu**. Costumele sunt create de italianul **Stefano Nicolao**, celebru pentru munca sa la producții premiate cu Oscar, iar muzica reunește opere ale lui George Enescu și compoziții originale semnate de **Sebastian Androne-Nakanishi**, desemnat „Compozitorul Anului 2022” la International Classical Music Awards.

Coloana sonoră este interpretată de **Orchestra Națională a Franței**, sub bagheta Maestrului **Cristian Măcelaru**, director artistic al Festivalului George Enescu și de **Orchestra Națională Radio** din România, condusă de Maestrul **Horia Andreescu**. De asemenea, violonistul **Alexandru Tomescu** adaugă o notă distinctă acestei producții sonore. Coloana sonoră include și un fragment muzical original, interpretat de George Enescu la vioară și Dinu Lipatti la pian.

Anca SÎRGHIE

Din darurile muzicale ale Sibiului

„Cele 10 soprane tinere au primit nota 10!”

În zile de august canicular, s-a desfășurat în Sala oglinzilor a Forumului German din Sibiu cea de-a 22-a ediție a Cursului de măiestrie semnificativ intitulat "Spree o Academie de Muzică la Sibiu". Conceput și organizat de Liga Culturală Sibiu, acest eveniment cultural intrat în viața orașului nostru, în ultimii zece ani a înlocuit instrumentele muzicale- vioară, pian, violoncel, flaut, trompetă sau dirijoratul coral cu care a început acest proiect, cu pregătirea vocală a unor tinere talente, orientate spre muzica clasică. Cursul de măiestrie vocală din acest an consemnează încurajând începutul de drum artistic pe care 10 tinere frumoase și talentate, având vârste între 14 și 19 ani, au ales să-l facă la Sibiu, cetate a muzicii cu o bogată tradiție și istorie în domeniu. Se umple în felul acesta un gol pe care îl recunosc chiar și organizatorii Concursului Internațional „George Enescu”, care și în noua ediție au omis acest gen de manifestare artistică. Dar noi avem încrederea că viitorul va aduce în Concursul „George Enescu” și această mult dorită și necesară specialitate, care este concursul vocal al tinerilor.

Ca de obicei, în calitate de președintă a Ligii culturale, Sibiu, am invitat pentru cursul de canto, de la Universitatea Națională de Muzică din București două eminente profesoare, conferențiare universitare, pe mezzosoprana Claudia Codreanu și pe pianista Inna Oncescu, bine cunoscute din concertele ținute în țară și peste hotare, dar înainte de toate renumite prin pasiunea cu care îndrumă studenții claselor de canto de la prestigioasa instituție din capitală.

Din 26 august 2024
până în 1 septembrie 2024,

cele 10 tinere soprane, liceene și studente de conservator, venite din toată țara, au fost instruite, ele pregătind cele două concerte ce s-au desfășurat sâmbătă, 31 august 2024, cu începere de la ora 17.00 la Biserica Ursuline, str. G-ral Magheru nr. 36 din Sibiu, intitulat *Laudate Dominum* și duminică, 1 septembrie 2024, de la ora 18.00 în eleganta Sală a Oglinzilor la Forumul German din Sibiu, str. General Magheru nr. 1-3, concertul intitulat *Gala tinerilor interpreți*. Diferite ca atmosferă, cele două concerte au emoționat auditoriul, pentru că interpretarea pieselor de muzică clasică a fost îngrijită și de un înalt nivel, chiar neașteptat la niște tinere aflate la început de drum artistic într-o specialitate atât de pretențioasă ca rafinament interpretativ.

În acest an, concertele Masterclass-ului de canto clasic s-a suprapus la Sibiu cu Festivalul „I love Șopa”, cu vedete ale muzicii ușoare care au atras timp de 3 zile un public numeros în pădurea Șelimbărului. Am putut constata că la Sibiu muzica clasică își are un public fidel, prezent atât în ambianța sacră a Bisericii Ursulinelor, cât și la Gala din Sala oglinzilor, ocupată integral de iubitorii muzicii clasice.

Ca organizator al cursului, am mărturisit în cuvântul final că la sosire, profesoarele Claudia Codreanu și Inna Oncescu au apreciat că, mai mult ca oricând în deceniul cursului de canto, în această ediție vor fi „numai muguri de talent vocal”, dar la Gala finală am constatat cu uimire că „mugurii au dat în floare”. Este adevărat, că timp de o săptămână în Sala Oglinzilor exercițiile de îndrumare și șlefuire artistică ale profesoarelor s-au desfășurat de la ora 10.00 până la ora 22.00, cu minuția detaliului în interpretarea partiturilor. Concluzia mea a fost că „pentru magia pe care au creat-o, cu vocile lor și eleganța vestimentară care a încântat privirile spectatorilor, cele 10 soprane tinere au primit nota 10! Nu se știe dacă dintre ele nu se va ridica o nouă Virginia Zeani.”

Conform tradiției, la final, cursantelor li s-au oferit diplome de participare și câte un cadou livresc din partea Ligii Culturale, astfel ca evenimentul muzical de la Sibiu să le rămână în amintire. Până când? Cel puțin până peste un an când experiența artistică benefică dobândită va putea să fie sporită.

Profesoarelor care au dovedit o măiestrie dublată de pasiunea îndrumării tinerelor talente, Liga Culturală Sibiu le-a conferit diplome de excelență cu ocazia aniversării unui deceniu de activitate artistică în Masterclass-ul nostru, unde competența în tehnica muzicală și dăruirea sufletească dovedită în felul cum au muncit a rodit an după an. Florile pe care cursantele le-au oferit din abundența la finele Galei au fost un semn de bun augur pentru succesul pe care l-a raportat această ediție aflată sub semnul miracolului înfloririi artistice. Nu mică ne-a fost uimirea să constatăm că în sală s-au aflat adolescente, care și-au manifestat dorința să participe și ele la edițiile viitoare ale Masterclass-ului nostru vocal.

O noutate în ediția din acest an este faptul că între cele 10 cursante s-au numărat trei sibience, pe care ne-am bucura să le regăsim în viitor evoluând pe marile scene de teatru liric ale țării. Cele două concerte sunt un dar pe care Liga Culturală Sibiu, ca organizatoare, și profesoarele împreună cu cursantele, înțeleg să-l facă Sibiului și turiștilor lui, iubitori ai muzicii clasice.

Se cuvine să dăm cuvântul final maestrei cursului, profesoara Claudia Codreanu care a cuprins într-o panoramă concludentă ultimul deceniu al Masterclass-ului de canto, pe care tocmai îl sărbătorim: „S-a încheiat, cu bucuria reușitei, și cea de-a X-a ediție a cursurilor de măiestrie - canto, de la Sibiu. Privind retrospectiv, nu pot să nu observ numărul mare de participanți de-a lungul anilor, peste 100 de tineri de vârste variate, din diferite colțuri ale țării - din licee, universități sau medii artistice, aflați la porțile măiestriei. Unii dintre aceștia s-au remarcat pe scenele din țară și străinătate în calitate de soliști, cum ar fi Alexandra Tărniceanu și Monica Scurtu, sau coriști în cadrul filarmonicilor și operelor din țară. Alții s-au dedicat cu dăruire unei cariere pedagogice, iar cei mai mici își continuă drumul spre desăvârșirea artistică. Colaborator de nădejde mi-a fost pianista Inna Oncescu, conferențiar universitar la Universitatea Națională de Muzică din București, care cu pricepere și răbdare i-a îndrumat și i-a acompaniat pe cursanți. Tot ceea ce s-a realizat în acești ani se datorează distinsei universitare și scriitoare Anca Sîrghie, om de înaltă cultură, iubitor de muzică, cu o inimă larg orientată spre generațiile de tineri dornici să își deschidă aripile și să zboare spre înalte culmi artistice. Sper ca visul dumneaei, de a se înființa o Academie de Muzică la Sibiu, să prindă contur cât mai curând în această capitală culturală europeană.”

Speranța noastră este că după încheierea activității artistice, domnișoarele sosite din alte părți ale țării și familiile care le însoțesc au putut lua contact cu frumusețile orașului-cetate și ale împrejurimilor lui. Se poate relua astfel mai vechea tradiție a excursiei pe care Liga Culturală Sibiu o oferă cursanților în Mărginimea Sibiului, cu frumusețea mirifică a peisajelor și cu ospitalitatea gospodinilor care ne întâmpină totdeauna cu scoarți gustoase. Pitorescul și valoarea istorică a orașului-cetate sunt roadele de care oaspeții Sibiului merită să se bucure.

Cleopatra LORINȚIU

Tainică întâlnire în văzul lumii. Sergiu Cioiu și poezia.

De la început a existat fascinația poeziei în ceea ce el cânta.

Poate că noi, publicul, l-am trecut mult prea ușor pe compozitorul Alexandru Mandy la categoria ”compozitori și textieri”. Poate că noi, românii, nu am fi știut să îi prețuim suficient nici dacă i-am fi avut pe Jean Ferrat sau pe Georges Brassens!

”Visele urcă mai sus decât nemărginirile” scria Alexandru Mandy care avea un interpret

fetiș (aza zic francezii, noi nu știu cum zicem asta, interpret preferat, predilect, habar nu am). Asta cânta Sergiu Cioiu în ”*Cântecul vântului*”, cel care în 1967 cucerea publicul cu farmecul lui rebel, cu vocea lui pronunțat originală, cu frazarea, cu apariția, cu patosul. Un public de toate vârstele.

Apoi ”Primul loc de pe pământ”(același compozitor - autor de versuri – și același interpret). Cântecul avea și el aceeași structură imbatabilă, emoție și sfâșiere, tulburare și un soi de încredere răzleață care înfiripa ceva anume în sufletul celui ce asculta.

Ce-o fi fost în sufletul interpretului, cântărețului, care era de fapt actor talentat cu diplomă în toată regula și cu farmec de scenă cu totul aparte într-o lume cloazonată, din care el se detașa cu nuanță, cu îndrăzneală neobișnuită...

Avea să vină rândul pieselor dedicate operelor lui Constantin Brâncuși,(precum ”Poarta sărutului,,), a

duios existențialistei "Ziua sau noaptea", a acelui "Îți mulțumesc." ("...pentru cărțile flăcări citite-mpreună de noi "ce definiție mai subtilă și mai frumoasă a unor generații românești care s-au hrănit cu lectură, cu acele cărți ale marilor autori,)

Mai apoi compozitorul Dan Stoian (discul se chema "*La o adică*") îl implică într-o descindere cu multe fațete și aluzii în lumea lui Marin Sorescu, cu acel umor care cucerea sala dar și cu subtilități insinuante. ("*Botezul*" sau "*Lipa lipa*", sună de-o modernitate tranșantă la zeci de ani după ieșirea în lume.

Sergiu Cioiu 1973

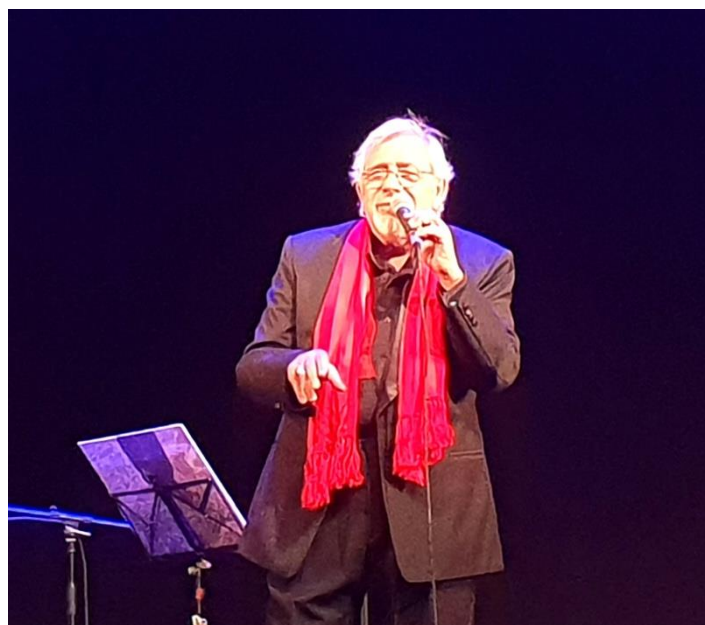
În toate astea, compozitor, versuri și interpret făceau una laolaltă, produsul fiind însă inconfundabil și evident purta "Marca Sergiu Cioiu."

Aș mai spune că erau anii aceia, adică sfârșitul anilor șaiszeci, începutul anilor șaptezeci, o perioadă în care se petrecuseră multe aventuri culturale, curajoase, literare, poetice, teatrale și plastice, regizorale și ale dansului modern, o perioadă pe care ideologii au numit-o "deschidere" și cred că asta a și fost dacă ar fi să o comparăm cu "închiderea" și opreliștile deceniului nouă.

Dar nu de disertații și disecări ideologice politice îmi arde mie acum când încerc să

înțeleg viața și opera lui Sergiu Cioiu, un artist complet care pleacă în plin succes în afara țării, mânat de o poveste clasică și banală de amor, trăiește zeci de ani pe diverse meridiane și mai ales în longitudini canadiene și care se întoarce după ani, întoarcere la dragostea de-ntâi aș zice dacă nu ar părea banală expresia dar și prea adevărată, cu foamea de prietenie și de împărtășire prin cântec și poezie în limba română pe care a ținut-o în adâncul lui vreme îndelungă.

Cert e că artistul re-vine în propria lui carieră nu cu timiditate ci cu o încântătoare nonșalanță, (de genul, ei, am lipsit un pic, ei și ?), la fel ca delicioasa obrăznicie a unui băiețandru vesel care ne trage clapa: vine nu numai cu farmecul lui, cu jocul scenic fermecător dar vine și cu experiența tăcerilor și a abținerilor, a cutreierării prin hai hui, cu dorul de poezie românească și de un public-unul vechi, acela care deja e în după-amiaza vieții și acela nou, care nu a apucat să îl asculte pe vinil, uzând acul pik-up-ului redegist până la distrugere.

Concert la ASHTOLD

Un public întrepătruns aș zice la această întâlnire de taină în văzul lumii, pe scene diverse, la București și pe la

Târgoviște, pe la Ploiești și Bistrița sau la Ashdod și Tel Aviv.

Poeții favoriți revin în cântece noi, face un recital de rostire Nichita Stănescu ("învins în afară evul mediu s-a retras în mine" , ce vers!) , apoi cântă poeziile lui Romulus Vulpescu și evident, Marin Sorescu, adună laolaltă nou și vechi de nu-ți dai seama exact ce vine și de unde vine, dar totul sună proaspăt și fermecător (alt epitet nu-mi vine, și poate că simplu fiind este și cel mai potrivit) căci Sergiu Cioiu își știe cumpăni efectele alături de muzicieni/instrumentiști care îi țin companie și sub atenția mereu trează, acută, a celei care este Maria Mitrache Bokor, care a fost balerină și care are un simț înăscut de impresariat artistic. Așa e viața, tulburătoare și adeseori înduioșătoare, ea a fost și prima soție, cea din tinerețe a interpretului. Ce dovadă mai tulburată de solidaritate și dăruire...

Sergiu Cioiu este o marcă a întâlnirii muzicii cu poezia, nu e rău să recunoaștem asta răspicat într-o epocă în care un mare trubadur-muzician primește râvnita patalama

nobelizată pentru cariera lui și felul în care a schimbat lumea întâlnirii muzicii cu poezia, e vorba despre Bob Dylan în 2016.

Sergiu Cioiu ne demonstrează nu doar tenacitatea interpretului ci rafinamentul cititorului de poezie, re-citindu-l pe scenă pe cutare poet, vârându-ne în memorie sensuri și în suflete, tulburări . El singur face pentru publicul mai tânăr cât o tonă de ore de literatură, lațul lui nevăzut ne ia pradă întoarcerii la poezie într-o lume care doar pare că ne împinge către cu totul altceva .Compozitor el însuși, Sergiu Cioiu își creează de fapt o carieră de ansamblu completă și cuceritoare, iubit de scriitori și de redactori, interpretându-și, iată, propriile compoziții inspirate pe fel de fel de scene , știind să ajungă mereu la struna aceea subțire a sufletului nostru.

Armonie și generozitate, subtilitate și franchețe, toate astea sunt laolaltă **Sergiu Cioiu**, o excepție luminoasă în cultura noastră, dovadă că te poți reînnoi mereu, că nimic nu se pierde ci totul se transmite

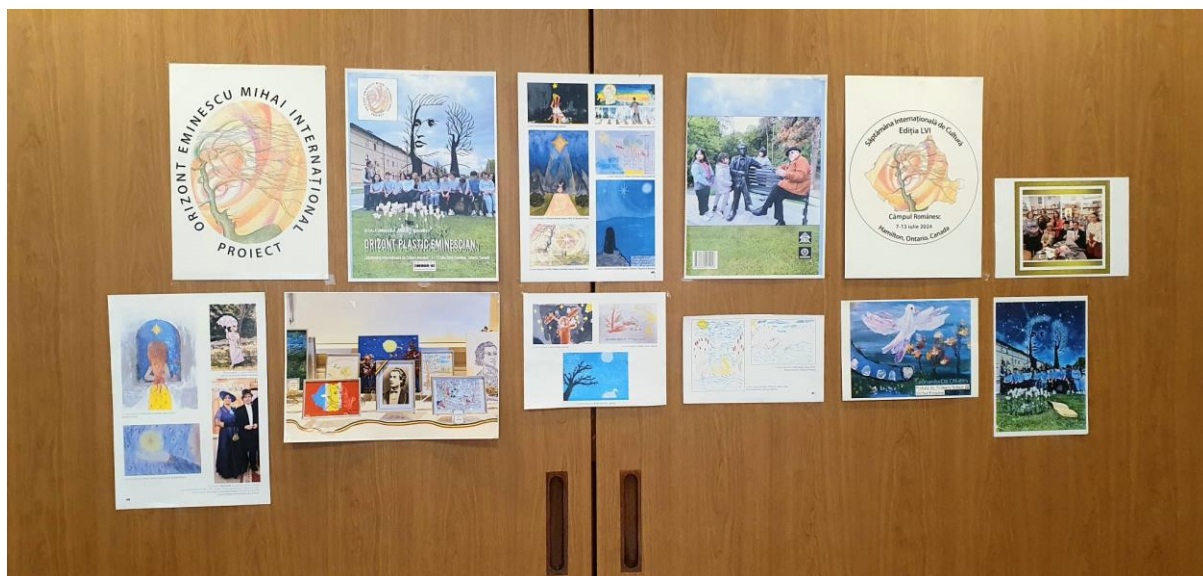
Sergiu Cioiu la Ierusalim

Corespondență specială din Tokyo !

Motto: „Călătoria este singurul lucru care se poate cumpăra și care te face mai bogat” – Confucius

Așa cum am mai scris, Proiectul Orizont Eminescu Mihai – Internațional, demarat în anul 2022 de un grup de profesori entuziaști de la Școala Gimnazială Orizont din Drumul Taberei, București, a avut o evoluție spectaculoasă de la an la an.

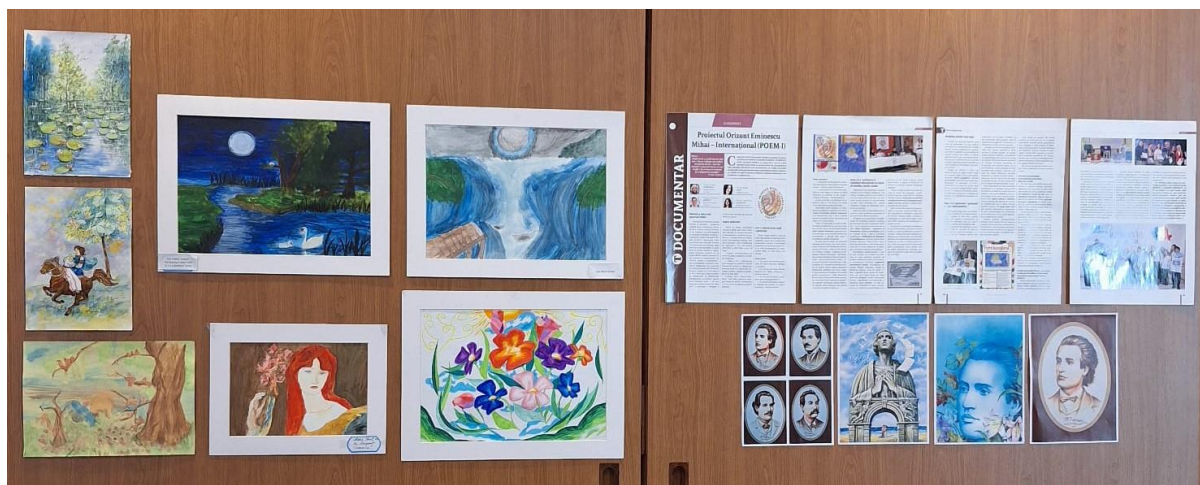
În primul an școlar, 2022/2023, activitatea internațională a constat în participarea unui grup de 2 copii și două cadre didactice la Săptămâna Internațională de Cultură Română de la Hamilton, statul Ontario, Canada, organizat de Asociația Culturală Română din acest oraș. Apoi, în toamna anului 2023, proiectul a ajuns în Australia și Noua Zeelandă, Asociația Doina din Brisbane și respectiv Auckland, devenind parteneri în proiect.

Anul școlar 2023/2024 a fost deosebit de fructuos pentru că, în iulie, proiectul a fost prezentat din nou la Săptămâna Internațională de Cultură Română de la Hamilton - Canada prin expoziția **Orizont Plastic Eminescian**, albumul de artă omonim și e-book-ul proiectului, de către o delegație de trei profesori. Apoi, în cadrul manifestărilor dedicate Zilei Limbii Române, o delegație a echipei de proiect formată din coordonatorul proiectului și profesorul de arte plastice al școlii a fost invitată la Chișinău pentru a prezenta proiectul la Congresul Mondial Eminescologic organizat de Centrul Academic Mihai Eminescu, inițiat și coordonat de unul din cei mai mari eminescologi în viață - academicianul Mihai Cimpoi. Aici am montat expoziția **Orizont Plastic Eminescian**, am prezentat în fața Congresului albumul omonim precum și proiectul printr-un PowerPoint realizat de doamna Sabina Luminița Cozma - profesor de arte plastice la Școala Orizont și de coordonatorul proiectului.

Dar nu ne-am oprit aici și încă din debutul anului 2024 am realizat un parteneriat cu Ambasada României la Tokyo prin intermediul Doamnei Cristina Caprini, secretar II, care ne-a ajutat cu angrenarea unui grup de copii români din Tokyo care au trimis desene pentru expoziția plastică

amintită. Aceste desene au participat atât la expoziția din Canada, cât și la cea din Chișinău și au fost incluse în albumul amintit.

Cu ocazia unei deplasări cultural-turistice în Japonia a coordonatorului de proiect, parteneriatul amintit s-a finalizat prin organizarea unei expoziții de artă plastică la sediul Ambasadei României în Japonia. La această expoziție, pe lângă desenele copiilor din Japonia, am expus și ilustrații ale unor copii români din Marea Britanie, Australia, Canada, Noua Zeelandă, Polonia, Republica Moldova, România și Turcia. Am avut onoarea și bucuria ca la acest eveniment să expunem și reproduceri ale unor picturi având ca subiect Luceafărul Culturii Române ale cunoscutului pictor, sculptor și grafician Valentin Tănase, cu amabilul acord al Dânsului, ca un model de urmat pentru viitorii artiști plastici în devenire. Menționăm în acest sens faptul că doi dintre elevii expozanți din București sunt actualmente elevi ai Liceului de Artă „Nicolae Tonitza”, anume Theea-Nicola Badea și Sibel Suliman.

În realizarea și montarea acestei expoziții am beneficiat de sprijinul competent al doamnei Ștefana Mărmureanu, referent în cadrul Institutului Cultural Român de la Tokyo, precum și al doamnei Anca Apostol din București care, în calitate de membră în echipa de proiect, a avut rolul de a antrena elevi români din Istanbul la POEM-I.

La acest eveniment au participat o parte dintre copiii respectivi și familiile lor. Cu această ocazie, E.S. Dr. Ovidiu Alexandru Raețchi a înmănat diplome de participare la expoziție și cadouri elevilor, spre marea lor bucurie, mândrie și încântare. De asemenea, coordonatorul proiectului le-a

înmânat diplomele de participare la expoziția din Canada precum și Albumul Plastic eminescian – produsul proiectului. A fost o întâlnire deosebit de emoționantă și foarte plăcută, fiind primiți cu atenție și multă căldură. Familiile copiilor implicați în POEM-I s-au bucurat nespuse de participarea la expoziție și la ceremonia de înmânare a diplomelor de participare în proiect și a cadourilor menționate. Copiii au fost fericiți și foarte încântați de recompensele primite.

Așa cum spunea marele învățat chinez Confucius: „ **Oriunde te duci, du-te cu toată inima** ”, ne-am dus cu toată inima, am fost primiți cu toată inima deschisă dar am primit și un cadou extraordinar de la Dumnezeu pentru munca entuziastă a echipei de proiect de la Școala Gimnazială Orizont - anume mama elevilor Anna și Teodor Kang, doamna Alexandra Crasovschi, a fost eleva școlii noastre. Absolventă a Școlii Orizont în 1997, a urmat studiile universitare la ASE – Facultatea de Comerț, pe care le-a finalizat în Japonia la Universitatea Tohoku – Facultatea de Economie, acum fiind expert la o celebră firmă de consultanță economică. A fost pentru noi o mare bucurie și satisfacție, ca o confirmare a pasionantei munci de educație a copiilor pentru a-i pregăti pentru viață, în vederea integrării armonioase și eficiente în societatea viitorului.

Aceste rezultate remarcabile nu ar fi fost posibile fără implicarea entuziastă a tuturor membrilor echipei de proiect și cu sprijinul unor oameni de omenie. De aceea, în încheiere, menționăm câteva persoane cheie care au contribuit la succesul acțiunii, acesta fiind încă un mod de a le mulțumi.

În primul rând, le menționez pe doamna profesoară Iuliana Matrosenco – managerul general de proiect, profesoarele Daniela Ioniță și Andreea Cososchi – secretare de proiect, artist plastic și profesor de Arte plastice Sabina Luminița Cozma. Un sprijin deosebit am primit din partea Comitetului de părinți, în mod special al doamnelor Renata Roșu – tehnoredactorul Albumului Plastic Eminescian și Simona Prunaru, care a tipărit gratuit cele 100 de albume necesare, la un nivel calitativ apreciat ca excelent de partenerii internaționali din proiect.

Un sprijin indirect, dar de mare calitate, l-am primit din partea Agenției Paralela 45 care ne-a asigurat organizarea deplasării în Japonia prin intermediul unui ghid de excepție – doamna Oana Rotaru, cu foarte mare profesionalism în turism, dublat de un foarte bun specialist în antropologie culturală, bun cunoscător al culturii japoneze, fiind absolventă a unui stagiu de 6 luni de cercetare a populației ainu din insula Hokkaido.

Nu în ultimul rând, aducem mulțumirile noastre E.S. Dr. Ovidiu Alexandru Raețchi – proaspătul Ambasador al României în Japonia, pentru deschiderea și căldura cu care i-a primit pe toți participanții la acțiune.

Constantin HĂRĂBOR –
Coordonator de Proiect

Am tăiat nodul gordian!

**În Țara noastră noi suntem stăpâni
Și nimănui nu vom ceda
Pământul bunilor-străbuni,
Nici după ce vom deceda!
(Iacob C. Istrati)**

Dragii mei! Astăzi au avut loc alegerile prezidențiale din Republica Moldova, turul al doilea între Maia Sandu, actuala președintă și lidera pro-europeană a Partidului Acțiune și Solidaritate (PAS) și Alexandr Stoianoglo, susținut de Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM) și cunoscut pentru poziția sa pro-rusă. În primul tur Sandu a obținut cele mai multe voturi (peste 42%), însă nu a reușit să atingă majoritatea necesară, astfel că cei doi candidați principali au ajuns în al doilea tur de scrutin.

Vreau ca astăzi să-mi alin sufletul, să-mi cânte împreună cu toate coardele inimii: - La mulți ani, România Mică! La mulți ani, Europa!

Eu am știut, că vom birui, că altfel nu se putea, azi e ziua de naștere a fiicei mele Victoria, e ziua când doar biruința poate să se aștearnă peste neamul meu moldav- românesc. Sunt cel mai fericit basarabean azi, fiindcă această zi nu e doar o sărbătoare a zilei de naștere a fiicuței mele Victoria, dar un mare și frumos cadou pentru mine împreună cu Victoria Reginei noastre Maya pentru, că mâine e și ziua mea de naștere... Muțumesc Domnului, că sărbătoresc în acest an trei sărbători odată: zilele de naștere ale fiicei, a mea și biruința în alegerile prezidențiale...

Să știți, că marea majoritate dintre aegătorii lui Stoiak- Oglî sunt a lui Șor, nu a lui Dodon și cu toții au votat pentru bani din diferite motive... Am și exemple: O persoană care mi s-a destăinuit, că a votat pentru Stoiak-Oglî, fiindcă l s-a plătit în turul I o sumă frumoasă de bani cu ajutorul cărei a plecat la odihnă în Turcia... E frumos ca să-ți vinzi Patria pe o foaie de deplasare în Turcia, pentru un vot dat unui turc?! Rușine!

Nouă, adică familiei mele nu ne-a fost greu să mergem 300 km tur-retur, până la Secția de votare din Calgary, Canada, iar unora din țară, din sate le-a fost greu să meargă 300 de metri până la Secție... Rușine!

Și totuși sunt mulțumit! Sunt bravo ai mei compatrioți, chiar și acei din Țară, consăteni, nemaivorbind de cei din afara țării, pe care unii îi numesc Diaspora, nu cred, că e corectă această noțiune pentru noi, acei plecați în exil. Am fost nevoiți să apucăm drumurile pribegiei de condițiile rele social-economice la care ne-au adus regimurile de guvernare din ultimii 30 de ani. Bravo, fraților! Votul nostru a fost ultimul, decisiv!

Maia Sandu a câștigat un nou mandat la președinție, impunându-se cu un scor de 54,9 la sută din voturi în fața contracandidatului său, Alexandr Stoianoglo, care a acumulat 45,04 la sută din voturi. Sunt rezultatele turului doi al alegerilor prezidențiale, după procesarea a 98,7 la sută din procesele verbale.

Rezultatele reflectă o continuitate a direcției pro-europene în Republica Moldova, iar lideri europeni, inclusiv Ursula von der Leyen și Emmanuel Macron, au felicitat-o pentru această realizare, subliniind susținerea lor pentru viitorul european al țării.

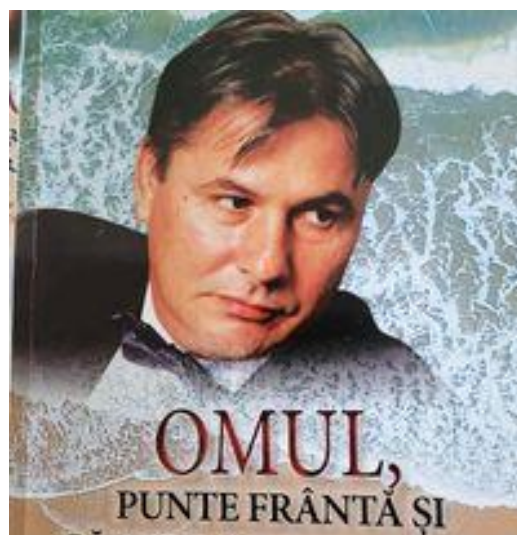
Înainte spre Re- Unire!

Iacob CAZACU-ISTRATI

Răspântii și soartă

sociologie, politică, istorie

Nicolae BĂLAȘA

Despre Filosofie și nuanța la bălmăjeala sclifosiților în manipularea mulțimilor

Oameni buni, dacă tot am pus în scenă, de-a lungul timpului, în diverse cărți, personaje, precum Apulizamă, Limbric Peltic, Brează V Kil, Ștepârță, Piș Belea, Nae Prelipuță, Fircă Capdegloabă, Carcalete, Sucălete, Căcălete, Reta Curcubea, Floaca, Leanca Pișpeea, Grațela Belitot, madam Coi-ika etc., personaje, ce-i drept, pitorești, din spectrul oricărei epoci, cu precădere a celei din prezent, (ferească Cel de Sus, în astfel de chestiuni, pe pământ, timpul, un prezent continuu), m-am gândit că o idee de nuanță nu strică. Nu strică tocmai pentru faptul că și răul, plagă extinsă, ar avea o anume filosofie, asta în sensul nobil al cuvântului, o filozofeală, mai pe românește, la nivel de „telectual” clocit, o bălmăjeală de amețit pulimea.

Acum, vorba lui Moș Gheorghe, un vecin de tâmplă, de pe la mine din sat, aci, pe plaiurile umoristice, până-n '89, și șleatca lui apulizamă, încă neîmprăștiată, („pretenii cunoaște termenul”, voi, cititorii, rămâne să-l intuiți), tot din populime. Ba chiar la vedere, pe metereze, însă cu damigeana sub pat și debutanta/debutanții la așternut, cum stă bine unui sclifosit nevoie mare, iar de acolo, dă cu tovarășa în sus, de, „mamă iubitoare!...”, dă cu tovarășul și mai sus, „ctitor de... draci uscați”, și tot așa dă și luptă alături luptei de clasă, pentru propășirea pe cele mai înalte culmi. Din perspectiva zilelor ce ne scapă printre degete, ale dracului culmi, doar cu vârful în fundul pământului.

Am mai spus-o, dar merită să reamintesc: din punctul meu de vedere, nu cele câteva milioane de purtători ai carnetului de partid, în marea lor majoritate, muncitori îndobitociți și puși în jug cu voia lor, au fost sau pot fi vinovați de tot ce s-a întâmplat, imediat după Al doilea Război și până după '89, nici cei instalați în funcții de către tancurile sovietice, ci cei câteva zeci de nemernici, ce s-au înghesuit în

„Omagiu” (volumul ăla, îl știți voi, cel cu iz de curve, plin de spermă împuțită, de sub limbă până în creștetul capului sau vârful picioarelor). Alături lor, alte câteva sute sau mii de lingăi în dos, mâncători de căcat cu tonele și turnători la securitatea politică. Ei, cei din Omagiu, și ceilalți amintiți anterior, sunt vinovați în aceeași măsură în care sunt vinovați politrucii înscăunați înainte și imediat după abdicarea forțată a Regelui Mihai, repet, sunt vinovați de genocidul făcut în numele binelui comun pentru om, pentru popor. Sunt vinovați fie și numai pentru faptul că, fâțiș, au susținut idioțenia unei false doctrine, comunismul, l-au susținut pe Dej, apoi, cuplul Ceaușescu. Ei, culturnicii neamului, sunt în aceeași măsură vinovați pentru dezumanizarea femeii, pentru moartea copiilor născuți de-aiurea, în vremurile în care nici măcar scutece din cârpe ponosite nu se găseau, pentru foametea din anii '80-90, ei sunt vinovați de tot ce au pățimit în pușcăriile comuniste, intelectualii români din perioada interbelică, ei sunt vinovați de scoaterea din matcă și dezumanizarea țăranimii române. Pentru toate cele și încă multe altele netrecute în revistă acum, acești derbedei ieșiți la drumul mare, ar trebui să plătească crunt și scump, nu să fie în scaune din care să-și inventeze povestioare cu rezistența prin cultură și, ehe... foaie lată și-un praz verde, ce deștepți am fost odată (Pute! Vedeți și voi, pute. Pute a hoit și molimă!) sau să se viseze nu știu ce prinț venit din cine mai știe ce familie de conți, pițifelnici peste sute de ducate. Domnule, te doare mintea! O asemenea ipocrizie, la scară de masă intelectuală, nu cred că a fost cândva sau pe undeva, în istoria omenirii. Până în '89, ei, ăștia cu rezistența prin cultură și culturalizarea: „Huă, burghezia!, huă, huăăă, ciocoimea!”, în orice oficios al partidului sau revistă de cultură, mijloace de propagandă și de spălat creiere, iar acum, chiar și acum, la ani după „evenimentele din decembrie 89”, pretenții! Și ce pretenții, în condițiile în care, dacă îi iei la scărmanat, operă, ioc sau, cel mult, au una din care nu sunt în stare să vadă cum se scurg zoaiele din propriile jeguri mentale, puse și atunci, și acum, pe hârtie. După mintea lor, o înșiruire de neologisme fără logică în redarea incoerentă a unor vorbe goale de conținut, ar exprima esența inteligenței, împinsă spre absolut.

Aiurea! În primul rând, limba română are un conținut și o fonetică, pe care dacă o asculți și o înțelegi, te poți plasa cu ușurință, între cer și pământ, vorbind în aceeași măsură atât cu Dumnezeu, cât și cu oricine din neamul tău, evident, gustând până și neamțul, și latinul din gândirea noastră ca popor. În al doilea rând, când te apuci să faci măămăligă, știi bine de dinainte ce e măămăliga și numai după aceea aprinzi focul și pui, pe pirostrii, ceaunul. Ori aci, în șleatca sclifosiților, se confundă știința cu forma de a bate, la beție, câmpii. Ca să nu ziceți că și eu o iau, tendențios, pe arătură, vă rog să răsfoiți revistele de cultură, subvenționate de către statul român și patronate de către URS-ăria română (nu cred că sunt probleme la decriptarea ultimului termen!), până ce dați, să zicem, de un material în care un profesoraș universitar, vânăt, de altfel, din cauză de pahar, și cu noaptea-n cap și la catedră, la ceas de zi sau seară. El, el ca și mulți alți colegi ai săi, ce mai, personaje caragieliene, cu sau fără mustăcioare! Prin urmare, el, ăla vânăt, dar vânăt rău și cu nasul ca ardeiul roșu, a făcut vorbire despre Ludwig Wittgenstein. Fum, scrum și vânturi, pârâieli literare, la fel ca în toate revistele URS-ăriei, de ani buni.

Bă nene, înainte de a pune plaivasul pe hârtie, că mulți dintre voi la plaivas ați fost, la plaivas ați rămas, trebuia să știți că Wittgenstein a fost un colos al gândirii occidentale, din secolul trecut. Apoi, dincolo de anul și locul nașterii, musai să îi fi cunoscut familia, viața, din ce parte a lumii a venit și în ce direcție l-au purtat pașii, de-a lungul vieții. Care i-au fost emoțiile, slăbiciunile, viciile etc. și numai după aceea, evident, dacă ați citit măcar lucrarea sa, *Tractatus Logico-Philosophicus*, lucrare pusă sub semnul întrebării de către Bertrand Russell, laureat al Premiului Nobel, să știți măcar conceptele filosofice din antichitate și până la el, la Wittgenstein, pe scurt, să faci nu doar filologie în sensul clasic și nobil al cuvântului, ci și hermeneutică, adică știință, de la Schleiermacher, Dilthey, Gadamer sau Heidegger citire, repet, numai după aceea te apuci să scrii. Altfel ai îndrăgățat și tu ceva cât să ȋopăi precum iapa la armăsar. În urma ta, fâsuri și pârțuri, nimic mai mult!

Domnilor, dar numai domni nu puteți fi, înainte de a mângăli hârtoage și a face dosare false, lipsite de conținut, spre înălțarea voastră pe cele mai înalte trepte socio-culturale, uitați-vă la notele ce le obțin studenții, absolvenți ai voștri la examenele de titularizare și întrebați-vă de ce nu trec de nota patru, peste 95% dintre aceștia. Să vă spun eu? Nu se face, nene, carte, voi nu dați pe la școală, examenele se dau la birtul din universitate, organizat cu program, în sala destinată cursurilor doctorale, licențele se vând anticipat, notele sunt negociate la un pahar, iar boul/vaca și-a luat biletul pentru târgul vieții! Ori, viața nu iartă! Ce să zic?! Păcat de banii aruncați pe geam, bani trudiți de părinții unor inconștienți rămași, în ultimă instanță, pe drumuri, slugi Occidentului bogat. Jenant pentru voi, samsarii fără gram de conștiință, ce vând doar iluzii! Jenant, extrem de jenant!

Oameni buni, se știe că emoțiile, slăbiciunile, viciile etc., au influențat într-un anume fel, mai mult sau mai puțin, creatorii din diverse domenii, dar mai ales pe cei ce au pus în pagină omul cu întreaga sa filosofie, au pus în pagină sensibilul în splendida sa mișcare de înălțare spre absolut. A ascunde aceste chestiuni înseamnă fie a ciunti întregul, adică fie a minimaliza adevăratele dimensiuni ale autorului, fie a i le specula, în funcție de interese contextuale, de cele mai multe ori, politice. De exemplu, geniul lui Eminescu trebuia să pălească cumva, pentru a putea străluci chiar și numai o ureche a lui Ceaușescu. Păi putea fi cineva deasupra marelui conducător?! Cei de o vârstă cu mine își aduc aminte bine portretul lui Ceașcă doar cu o ureche. Abia după ce a apărut subtil gluma cu iz politic și numai după ce a circulat, o vreme, din gură în gură, securitatea s-a autosesizat și l-a agățat cu ambele urechi, iarăși în cuiul dinspre răsăritul fiecărei încăperi din instituțiile publice și în fiecare sală de clasă sau cursuri la universitate. Slugile politicului, pentru măreție și un scaun mai moale, l-au trădat pe Eminescu punându-i pe seama unui pahar de vin băut în plus, alcoolismul, în locul unei iubiri de dimensiuni Shakespeare-ene cu Veronica Micle și a unei aventuri cu Mite Kremnitz, aventură ce l-a scos din minți pe Maiorescu, poetul, „sumă lirică de voievozi” – Țuțea, s-a ales cu patalamaua de sifilitic al vremurilor. Au îndrăznit marii îngânfați, împăiați ai literaturii române, să îndrepte ce i-au făcut lui Eminescu toți cei ce îi făcuseră contemporanii și Călinescu, mai târziu? Nu! Nu!, Nu și iar nu! Chiar și astăzi tot muritorul ce a trecut prin vreo școală, află, întâi de toate, că geniul poporului român a fost un alcoolic și a murit în spital la Șuțu, de sifilis. Amintesc faptul că, chiar dacă o fi existat ca boală, la vremurile acelea, sifilisul nu era cunoscut sub această denumire. Apoi, ca imaginea lui, a poetului, să fie complet în umbră, mai

amintesc, în bășcălie, zic ei, cu umor, de faptul că o mătă i-ar fi mâncat creierul uitat, după autopsie, de un gură-cască, pe tocul unei ferestre. În astfel de situații, muritorul de rând, în contingentul său prăfuit, râde spre desfătarea gargaragiului de la catedră ce își etalează în acest fel, după el, „marea cunoaștere”. Ce să facem câtă vreme tot prostul crede că nimeni nu e mai deștept ca el?! Prin urmare ar trebui să mai fiu revoltat pentru că aceiași împăiați, râme în istoria contemporană (politică, socială, literară, în special) i-au slujit lui Dej la naționalizare și colectivizare și l-au ridicat în slăvi pentru tot dezastrul, urmare a umilinței și dezumanizării, realizată de către împușcatul și acoliții săi?! Nu știu! Simt însă un cuțit înfipt în spate și un of în adâncul sufletului, când împelițații de teapa limbricilor peltici, cărători de traistă împăunatului, se arată încă în adunări publice, ca îngeri păzitori ai neamului român. Nimic mai fals! Țștia ar vinde nu doar cultura la tarabă, oricum după ei, subțire, ci însăși poporul cu firea lui cu tot, cu firea despre care a pomenit, în scrierile sale, chiar Eminescu.

Dragii mei, ca să nu credeți că am ceva doar cu scursurile din cultură, cu hahalerele ieșite la drumul mare, alături lor, evident cu excepțiile de rigoare, în toate cazurile, segmentul politic din toate vremurile, al cărui singur alibi ar sta în intenția de a face și bine pentru cei mulți (bine ce uneori chiar îl mai și fac), apoi amintesc și faptul că, uneori, cam toți suntem plesniți de indolență, de nepăsare, de răul la vedere. Tragic e că, deși îl vedem și suntem conștienți de el, nu schițăm nici măcar un gest și nu scoatem nici măcar un sunet. Ne retragem în noi, punem capul între umeri și călcăm besmetici alături haitelor gata oricând să ne sfășie, pentru binele lor, în numele binelui comun. Într-o astfel de situație, este evident faptul că identitatea noastră de om este furată de către șarlatanul pe care l-ai ridicat la rang și în care ți-ai pus speranța, tu, în primă fază, te diluiezi, apoi dispari. Gogu sau oricare din limbricărie, purtătorul tău formal de griji, abia atunci se gudură și grohăie. „Pulimea-i amorțită!” - își șoptește în barbă, într-un pat, între două pahare cu vin, în timp ce pipăie vreo bucă, niște craci sau vreo țăță mai tânără. Tu, prostul de pe marginea șanțului, suferi și lacrimizi năuc. Bine-i? Dacă suntem sinceri cu noi, nu prea! Iar de aici, din acest „nu prea”, filosofia sau mai degrabă bălmajeala, nuanță cu sens în manipularea omului contingent. Atenție, urmează gara 2024!!! Vin alegerile! Feriți-vă de molimă, evitați gunoaiile, scuipați, cu tot curajul, hahalerele timpului sau măcar ocoliți-le, dezinfecați-vă și mâinile, și creierii, citind o carte, tăinuți între voi, stând în același timp de vorbă cu voi înșivă și numai după toate cele urcați, conștient, în trenul următorilor patru ani.

- Pui mic, tu ce zici? – am întrebat puștoaica unei alte generații, despre care am pomenit și data trecută. Am întrebat-o așa, cât să-mi verific crezurile și felul în care sunt asimilate de către cei ce îmi urmează, cei pentru care scriu. Țștia din generația mea sau mai în vârstă au rămas înțepeniți în păienjenișul propriu și sunt și surzi, și orbi la toate schimbările omenirii.

- Ai limbă ascuțită, de soacră, dar îmi placi, ești polemic! În plus, în tot demersal tău, te mai întrebi, apoi te miri, te revolți. Vede omul că trăiești!

-Și?!

- Și! Bine a fi să ne întrebăm cu toți!

S-a dus bucuria din inimile noastre, prin unele din tristele emisiuni muzicale de la radio

Ca marea majoritate a persoanelor în vârstă, mă trezesc, zi de zi, înainte de ora șase, inclusiv în zilele de sărbători religioase, precum **de Paști, de Crăciun, de Anul Nou etc.**

În zilele sâmbătă, de duminică și de sărbători religioase, după ce mă scol, înainte de ora șase, simt plăcerea să mai stau în pat circa o oră - o oră și jumătate, să ascult, **la radio România actualități**, frumoasele și tradiționalele noastre colinde și cântece specifice acestor sărbători.

Rămân și eu îndurerat, așa cum îndurerate rămân și marea majoritate a persoanelor în vârstă, în special cele din mediul rural (care reprezintă peste 50% din populația țării) de faptul că

**„S-a dus, Doamne, bucuria
Din inimile noastre.
Și muzica *străină* a luat locul
Cântecelor noastre din popor”.**

Nu numai în zilele de sâmbătă și de duminică, dar și în zilele sfintelor sărbători de **Crăciun, de Anul Nou, de Paști etc.**, dimineața, atât înainte, cât și după emisiunea de suflet a creștinului popor român „*Lumina credinței*”, se transmite, timp de **mai multe ore pe zi, numai muzică în limbi străine**. Spre exemplu, în ziua de Anul Nou 2023, mai multe ore, dimineața, pe parcursul zilei și seara, s-a transmis „*Muzica Anului Nou*” numai în limbi străine.

Cu o asemenea muzică, respectivele emisiuni ar trebui numite „**Muzica NEromânească pentru adormirea sufletului românilor**”

Satan dacă ar fi făcut un asemenea program și tot ar mai fi lăsat să se mai audă și câteva dintre frumoasele și tradiționalele noastre colinde și cântece specifice acestor sărbători.

Dar cei din **conducerea radio România actualități**, împreună cu realizatorii emisiunilor în discuție, parcă nu mai au nimic românesc în sufletul lor, uitând că sunt plătiți din bani publici, că sunt în slujba poporului român, mare parte destul de oropsit și care și-ar mai găsi alinare de sfintele sărbători în frumoasele și în tradiționalele noastre colinde și cântece specifice acestora.

Dușmanii frumoaselor și tradiționalelor noastre colinde și cântece specifice sfintelor sărbători:

**Agramați și impostori,
Trădători și bătărași,
Mincinoși și grandomani,
Parveniți, ingrați, măgari,
Vanitoși, duplicitari,
Egoiști, trepăduși,
Sunt și mulți și ticăloși!”.**

Crima elitelor noastre conducătoare constă în distrugerea și a sufletului românului adevărat, care nu se mai poate bucura nici chiar în zilele Sfintelor Sărbători de frumoasele și de tradiționalele noastre colinde și cântece specifice acestora.

„[...]Vai, nenorocită țară, rele zile-ai mai ajuns!
A lor gheare-nfapte-n pieptu-ți, fără milă l-au străpuns
Și-n bucăți împart, infamii, carnea ta, avutul tău!
Tot ce s-a găsit pe lume mai stricat, mai crud, mai rău,
Ăști nemernici fără suflet, fără nici un căpătâi,
Țin a tale zile-n mână, ș-a ta cinste sub călcâi.
Și călări pe tine, țară, se cred zei aceste bestii,[...]”
(Din poezia „Cârmaci”, de Alexandru Vlahuță).

Satanicii stăpâni ai României nu numai că sunt total indiferenți de faptul că am ajuns să nu prea mai avem nimic al nostru în această țară (nici material și nici spiritual), că țara noastră nici nu prea mai pare românească, dar sunt **pe cale să ne distrugă chiar și puținul care a mai rămas din frumoasele și din tradiționalele noastre colinde și cântece specifice sfintelor sărbători.**

Și asta e destul pentru românul adevărat ca să înceapă să plângă; dacă mai poate.

Teologia numerelor impare

Cine era, de fapt, Irod? Adam cel învechit, cu inima împietrită. Salomeea, Eva cea îmbătrânită care, ascultând șarpele ce viețuia în gura mamei sale, oferă pe talgerul morții pe Înaintemergătorul Domnului. Capul, acest cufăr al virtuților, de unde vine comanda nevoinței, stinsu-s-a lumina ochilor lui, a ferestrelor de unde priveghea ca deșertul să înverzească prin pocăință, pecetluit-a fost cu lacătul morții gura, peștera binecuvântătoare a vestirii cerurilor.

Prin dansul Salomeei, prin mișcările de rut ale trupului, chemarea lui a inundat rațiunea, dominând instinctul, pornirea pătimașă spre pornirea ucigașă. Înțeles-a ceva omenirea din pomul ce l-a gustat în rai? Din pomul ce dădea roade în rai și era și fruct și floare și verdeată, și dulceață și umbră, și casă și tihnă, de ce omul și-a însușit doar durerea și viermele morții l-a cuibărit în inima lui?

Salomeea-senzualitatea nudă, amăgitoare și persuasivă, momeala păcatului cu carnație de trandafir dar mirosind a hoit nu a lujer îngeresc, tinerețea impulsivă, plecând urechea la sfatul potrivnicului înțelepciunii, care a dat pe cele statornice pe cele trecătoare și veșnicia a vândut-o pe nimic. Zeiță cu suflet trădător, idol al cărui pedestal a fost sfărâmat de confruntarea ultimă cu dreptatea, a mijlocit moartea unui om drept, a unei tinereți pline de vigoare, voință și caracter, a unei idei aprige, e fumul

răumiroșitor care a înăbușit flacăra gândului pur, mizeria care, nereușind să biruie Bunul și smerenia, s-a prefăcut în ultimul dans al șarpelui din femeie, unduirile pântecului în dans amintind de unduirile șarpelui din rai la ademenirea Evei. Salomeea a plecat urechea la gândul de răzbunare al mamei sale, pecetluind drumul spre rai al zorilor binecuvântătoare ce au fost în Ioan Botezătorul, urzeala răului pentru a aastupa gura adevărului, planul umanului mușcând din violență pentru a birui înțelepciunea. Acum Eva cea tânără în trup dar fără minte avea ajutor nu în șarpe, ci căderea îi venea prin înfricoșătorul și demonicul sfat al mamei sale, care îi alesese hainele cele mai moarate, vâlurile cele mai transparente, Irodiada făcuse din Salomeea nu un ideal, ca mamele creștine, ci un mijloc, a împins-o în arenă învățând-o cum să devină hienă în piele de căprioară sub ochii de lup ai lui Irod, sfâșiind hainele pustiniciei desăvârșite cu care era încins și înveșmântat Ioan.

Irod a pus la bătaie toate farmecele fiicei sale pentru ca bătăile inimii lui Ioan cel înțelept și botezător întru pocăință să își afle sfârșitul. Irodiada a învățat-o să danseze dansul pierzării, din valurile languroase ivindu-se șarpele posesiei, mai tare ca vinul ori celelalte plăceri. Ei, Irod vrea să îi dea orice până la jumătate din împărăție, ei, dar nu mamei, ascunzându-se în acest detaliu cutele unui matricid după fratricid,

ascunzând intenția de a o pune în locul Irodiadei. Desfrâul absolut. Pentru a-l legifera trebuia să moară farul incomod și profetic al dreptului care nu putea fi cumpărat, nici înșelat, nici oprit, căci adevărul lui Dumnezeu luminează și strigă la fel de puternic și din lanțuri. Sigiliul cu care se semna căderea trebuia să fie călimara sfințitoare a sângelui unui sfânt, capul celui mai sfânt dintre oameni.

Irodiada a târguit tâlcuirea luminii adevărului, tăindu-l și tăindu-l, Irod a dat jumătate din moștenirea împărăției, lăsând totuși o jumătate, dar Irodiada a aruncat în arenă bunul său cel mai de preț, împărăția sa întreaga: pe Salomeea, fiica sa. L-a depășit pe Irod în dărnicia cu care a slujit răul: s-a folosit de fiica sa pentru ca nelegiuirea-crima și desfrâul-să triumfe. Triumful iadului pe pământ. Iar glasul de foc al îngerului născut printre oameni, luminat de dinainte de a vedea lumea, cel care s-a bucurat de vederea lui Dumnezeu nenăscut încă fiind, de lumina care venea după dânsul, acelaia nu mâna i-au tăiat, nici limba ca lui Maxim Mărturisitorul, nu l-au lapidat cu pietre ca pe marele mucenic Ștefan, au luat sabia și au retezat capul soliei adevăratului împărat, cuprins în întreg universul, cu tot cu porțile cerului și toate de dincolo de el.

Dacă Eva a căzut din neștiință, Irodiada cu bunăștiință a împins lucrurile pentru putere, e maturitatea răsfățuitoare și mieroasă care, sub atributul familiarului împinge în prăpastie nu doar capul dreptului, ci și pe cel al fiicei. În timp ce Salomeea dănuia pentru capul Sf.Ioan Botezătorul, în iad demonii dănuiesc pentru moartea ei veșnică și acolo ospăț irodiac. La sfârșitul verii, când se coc strugurii liturgici, când anul a adus jertfă prin rod preaplinul și din grâul cules ia chip chipul pâinii, Ioan învățătorul celor ce s-au nevoit în amarul pustiei pentru a dobândi dulceața mântuirii, cel de al cărui cuvânt se rușinau și dobitoacele, fost-a lăsat fără chip de o mică Evă fără rațiune și neștiutoare, mânată de la spate prin sfori transparente, invizibile, de Eva cu suflet de mașteră, de Eva cea matură și urzitoare care se aciuase în Irodiada.

Apocalipsa Vechiului Testament. Eva cea îmbătrânitoare, cu chip de om și suflet de diavol, care coboară până acolo încât rodul pântecelui său îl vinde pentru a mușca din mărul putred al plăcerii și răzbunării, și nu din cel al rușinii și al înțelepciunii. La fel a dansat și Eva în jurul mărului după ce a mușcat și fără remușcare nu a mai existat cale de întoarcere. Alungați au fost pentru că nu a existat pocăință, ci justificare. Metanoia nu e posibilă minților întunecate, nici inimilor împietrite. Fruntea de crin a celui ce a binevestit pocăința și care curățise apele pământului la botezul Cuvântului întrupat simțind pe Duhul și Treimea deoființă, cel care era oglinda Cuvântului întrupat, Ioan, fusese decapitat.

Împăratul gândurilor, creierul, e cenușiu, are haine cernite, de pustnic, chiar și în cel mai sălbatic om. Rațiunea are anatomic și fiziologic culoarea pocăinței, iar creierul are circumvoluțiuni asemeni valurilor unei piei de animal, unui miel brumăriu, lâna duhovnicească a conștiinței. Cum e creierul? Împodobit cu harta înstelată a sinapselor, are multe ținuturi-ținutul văzului, pământul gândirii, muntele memoriei, văile gândirii creative, aria văzului celor văzute și înaintevădarea și înțelegerea celor nevăzute. Și creierul mare are un înaintemergător, creierul mic sau cerebelul și are un pom al vieții cum fost-a în rai mărul sădit. Trunchiul cerebral e pomul vieții din ființa noastră, din raiul nostru interior, iar coloana vertebrală e un alt axis mundi la întrepătrunderea dintre somatic și vegetativ.

Creierul a fost pus pe talger după placul vremurilor și de câte ori conștiința nu a fost decapitată și n-am închis ochii lăsând viciul să își poarte biciul de panteră peste voința din om?

Cât de frumos și-a purtat sfânta Ana copilița, pe fecioara Maria, o înțelepciune ninsă ocrotind Puritatea ce avea să nască Mântuirea lumii.

Cât de întristător și-a purtat Irodiada fiica spre desfrâul încununat cu o crimă, luând o jumătate din împărăția deșertăciunii și mutilând chipul Adevărului și desfigurând chipul propriului suflet. Irodiada își

devorează fiica luându-i sufletul, Irodiada, devărată de gelozie, invidie, sete de răzbunare, își devorează în chip nevăzut fiica tăindu-i nu capul, ci rațiunea, libertatea de a gândi. Hotărăște ea pentru Salomeea, fiica fiind soma, corpul supus dar condus din afară, nu de rațiune, nici de inimă, ci de demon. Demonul mamei e mai puternic decât al fiicei, le înșeală pe amândouă, orbindu-le ochii cu diamante, smulge din inima lor diamantul milei, al iertării, al bucuriei și buneiviețuiri. Curtea lui Irod arată precum o grădină părăsită, raiul neîngrijit de unde adevărul e alungat, unde domnește întunericul iubitor de nelegiuire, niciuna nefiind nefăcută. Adam cel îmbătrânit e decăzut și nevolnic, împărat inconstient și iresponsabil care pentru plăcerea de moment își vinde jumătate din împărăție, fără milă fără de supuși, amintind de cuvintele Sfântului Vasile cel Mare: „orice conducător poate conduce, dar doar un împărat poate muri pentru supușii săi.” Irod, conducătorul illogic în decizii, care matematic și nu afectiv desparte împărăția sa în două, cum avea să facă și cu trupul lui Ioan, al cărui cap avea să fie împărțit precum împărăția Galileii. E împăratul saltimbanc, fricos și intrigant, fără putere și fără pocăință, și-ar fi putut lua cuvântul înapoi rușinându-se în fața oaspeților, dar salvând adevărul. S-a rușinat de oameni, dar nu și de Dumnezeu. Ipostasul masculin, pierdut prin îmbuibarea ochilor cu deliciul formelor dezgolite, goale de caracter, de inteligență, căci Salomeea e trupul frumos fără minte, iar Irodiada e bătrânețea lipsită de suflet care ucide ultimul strop de frumusețe din venele ei, e omul care n-a avut decât frumusețe fizică și sosindu-i apusul a vrut să corupă ultima clipire de dumnezeire în jurul său, îl ucide prin mâinile fiicei pe Ioan care e frumusețea morală, dreptatea prin excelență, spiritul demn care poate fi ucis dar nu înfrânt, lanțul prin care se scufundă și Irod, și Salomeea și ea însăși. Omul care n-a trăit decât pentru el, și după el, potopul. Egoismul prin excelență. Apogeul egoismului infernal, mascat sub chipul maternității denaturate, mutilante, trunchiul care umbrește proprii lăstari. Crima e posibilă acolo unde rațiunea

și bunacuviniță n-au loc la ospățul de seară al omului cu sine însuși. Irodiada, regină peste vânt, puterea diabolică a femeii mature din văile întunecate ale minții, având creierul nu lumină, ci un buchet de șerpi și caracatițe și meduze și păinajeni, femeia stăpânită de demon care ajunge vremelnic să stăpânească lumea, legiuitoria desfrâului, cea care deființează școala, lipsindu-și fiica de caracterul moral al educației din familia care nu mai e familie, judecătoria care ucide adevărul, măsluind cărțile, jurații și împrejurările, urzind, complotând, murdărind evenimentele, actanții și martorii, dând sentința. Irodiada e gura care a rostit încă o dată pentru omenire o sentință de moarte pentru cel mai drept dintre dreptii născuți din om, își folosește inteligența pentru a atinge scopul diavolului. Ea nu mai e ea, nu-și mai aparține, ci e un avatar morganic și morganatic al răului. E calfa, iar Salomeea, ucenica minciunii în școala unde premiul e un talger pe care stă răpus și strigător și neînving trimisul oamenilor și al îngerilor. Prin Ioan Botezătorul, îngerii au plâns și alinat căderea lui Lucifer, prin Ioan Botezătorul oamenii și-au plecat capul pentru a li se spăla din păcate prin botezul cu apă, de dinaintea botezului cu Sfântul Duh.

Dacă prin cordonul ombilical al Fecioarei, omenirea s-a ridicat spre cer, prin Nașterea lui Hristos, vâlul Irodiadei s-a preschimbat în lanțurile proorocului Ioan și cordonul ombilical al lumii de dinainte de pătimire și înviere, al lumii învechite, zbârcite de păcat, spre iad. Salomeea, liană agățătoare crescută printre șerpi s-a crezut pe sine șarpe și s-a comportat ca atare. Irodiada e iedera care a sufocat stejarul adevărului și pocăinței. O iedera cu brațe șerpionice, iar sabia n-a trecut prin inima ei de mamă decăzută și pământ sterp de nepocăință, cu inima crăpată de seceta urii, n-a tresărit văzându-și fiica dansatoare și curtezană și roabă, lipsită de decență. E opusul fecioarei cu suflet de mamă, și al mamei adevărate cu trup de fecioară.

Irod e chipul fiului risipitor dar nepocăit, care a dat jumătate din împărăție pentru un dans al păcatului, a dat tot

pământul, doar cerul nu l-a dat, fiul celui care vânase pruncii pentru a-L ucide pe Mesia, cel care a văzut steaua, a avut în inima lui o tresărire. Irod îl ucisese pe fratele său Filip, adică pe fiul nerisipitor, pe fratele care moștenise împărăția. Pentru o clipă luminile din el s-au aprins, dar s-au stins repede, și-a făcut din păcat un prieten, neștiind că păcatul îl dușmănea pentru grăunțele de rușine pe care-l dobândise ascultându-l pe Ioan, dar pe care îl câștigase acum la moartea lui. Ioan ar fi fost venirea în sine, drumul spre casă, spre templu, spre rugăciune, Irod nu are înțelepciunea lui Solomon, îi lipsește pocăința, e filosoful acoperit de onoruri care pierde tot din cauza orgoliului și egoismului său. Egoul a fost mai mare decât pocăința. Dansul e balansul nostru între cele două lumi, unduirea trupului și înclinarea conștiinței după vremi și nu sub dreapta învățătură. Irod e filosoful, Ioan e proorocul. Nichifor Crainic avea dreptate când spunea..calea umanului e sfântul, nu geniul. Ospățul fără de taină al lui Irod, banchetul a sfârșit în crimă, acolo unde era orice doar Dumnezeu nu era printre oaspeți, și nefiind Dumnezeu, se perindau toate trăirile lumii: dorința, indivia, lăcomia. Una singură lipsea: iubirea. Pentru că iubirea adevărată nu e posesie, nu e dorință. Ea

umblă desculță după adevăr, ca altar și jertfă devenind euharistie.

Capul lui Ioan a fost tăiat de ziua nașterii lui Irod, iar biserica sublim spune..Slăvita tăiere a Înaintemergătorului a fost rânduială dumnezeiască pentru ca să propovăduiască și celor din iad venirea Mântuitorului. Înaintemergător a fost pe pământ, înaintemergător a fost și în iad, pentru ca omul să fie exemplu nu doar între cei căzuți, ci și îngerilor care se chinuiau în iad, muncii de patimile mândriei nevindecătoare a celor nefăcuți din carne. Ioan a cutremurat lumea făcută și nefăcută, dar era om și nu putea învia de la sine, cu toată marea lui nevoință, și puritate și rugăciune, avea să îl aștepte în iad ca să cunoască învierea, Ioan –dreptatea în lanțuri, firea omenească angelică la rădăcină, metanoicee, al cărui cap a căzut la pământ precum o căpățână de varză, a avut moartea dată celor dovediți de neadevăr, el, care se hrănise doar cu adevăr toată viața. Ioan e lutul care a sfidat legile gravitaționale ale păcatului, dovedind că natura umană merita să fie salvată, limba sa, chiar și tăiată de paloșul călăului avea să scânteieze raze de lumină din Logos, pentru că Logosul nu poate fi învins.

Civilizația Dunării

Vine un timp în care descoperirile legate de timpul trecut reușesc să răstoarne ceea ce noi credem că-i de nemișcat. Este ca un mare cutremur care face revagii într-o lume bine așezată. Lumea istoricilor și cea a arheologilor simte că obiectul studiului lor se fracturează, nu mai are aceiași valoare, își pierde înțaietatea. Construcțiile lor teoretice se șubrelesc înainte de a se năruși. Se prefigurează o tragedie, o tragedie a ideilor care, din punctul lor de vedere, trebuie întârziată. Soluția este simplă. Dacă aceste descoperiri n-ar fi existat frumosul trecut ar rămâne valoros, cel puțin ar rămâne. S-ar putea ca descoperirile să fie un artefact, o înșelătorie, o minciună, ceea ce ar însemna că sunt ca și cum nu există.

Să nu vă mirați dacă am să vă spun că un astfel de timp trăim noi, calitățile acestui timp nu-l prea simțim chiar dacă el a început să dea în foc. Există o fierbere acuzată, pe drept cuvânt, de diletantism pentru că cel ce vine să zdruncine o dogmă aducând dovezi și o gândire coerentă, logică, nu este istoric, nu este arheolog, are o altă meserie pe care o practică și studiile sale de istorie și de arheologie le face în timpul liber. Cu atât mai grav, un diletant, numai că un diletant muncitor și talentat, vine din altă țară, vine în Valahia (așa a fost numită țara noastră în evul mediu târziu, în epoca modernă și până la regat, Țara văilor și lacurilor iar locuitorii ei valahi sau vlahi) și dă lecții istoricilor și arheologilor. Cine poate crede că așa ceva este posibil? Totuși se întâmplă. La sfârșitul secolului XIX, Sofia Turmă, o cercetătoare a istoriei vechi din Ardeal, descoperă niște plăcuțe de lut cu o scriere ciudată în care se părea că se disting niște caractere latine cu toate că plăcuțele erau din epoca bronzului. Se duce cu ele la Berlin la un congres internațional. Schlimann le studiază cu interes și sunt consemnate discuții pe marginea acestor plăcuțe de lut în lucrările congresului. Nici un cercetător român nu s-a mai interesat de ele și se pare că au dispărut. Timpul mai face și curățenie transformând o valoare într-un nimic. Pe valea de sud a dunării, în fosta Jugoslavie, la Kosovo și în alte locuri, au fost descoperite dealungul anilor sute de figurine și de tăblițe cu scrieri încrustate pe ele. Toate par să fie tot din epoca bronzului sau chiar din paleolitic. Ele au fost puse în muzee. În timpul conflictului din Jugoslavia multe din ele au dispărut. Nu se știe precis în ce fel; au fost transportate la Belgrad unde au dispărut sau au fost furate pe drum de vânzători de astfel de obiecte ori pur și simplu s-au rătăcit. Important e că au dispărut. În 1961, un cercetător român, Nicolae Vlăsa, descoperă pe Mureș, la Tărtăria, trei tăblițe de lut ars cu o scriere ce pare pictografică, asemănătoare cu a altor tăblițe anterior studiate (vezi prezentarea fătută de profesor Marco Merlini; [Http// www.prehistorz.it](http://www.prehistorz.it)). Aceste tăblițe se află astăzi în muzeul din Cluj dar nu pot fi văzute nici studiate decât cu mare dificultate. Se pare că punctul de vedere oficial este că ele încurcă prea mult cercetările și că este mai bine să fie uitate. Sigur că aceste tăblițe tulbură apele arheologiei românești. O scriere mai veche ca cea sumeriană pe teritoriul țării noastre? Este jenant să dai față cu cercetători străini care ar vrea să afle ceva mai mult despre ele dar nu au cu cine vorbi despre ele la noi în țară. Istoricii noștri importanți, arheologii noștri n-au auzit de ele. Trebuie să vie un doctor din New York, un doctor care reușește să nu-și neglijeze nici pacienții și să studieze nopțile arheologie. Trebuie să vină un diletant care cheltuiește bani, bani personali sau din donații (ce bine că doctorii de familie de la NY pot cheltui și în afara necesităților de

traii), pentru a organiza cercetări arheologice sau diverse alte cercetări legate de istoria noastră veche, care comandă, plătește și pune în locul lor, statui și monumente legate de istoria noastră, care organizează Congrese de Dacologie la București invitând și cercetători străini interesați în noi descoperiri legate de istoria noastră, care organizează excursii documentare și nu mai știu eu ce organizează. Ce bine că există un astfel de om. O să le aduc aminte istoricilor noștri, pentru care am tot respectul, că această descoperire este o valoare și cer ca la rândul lor să respecte și ei valoarea. Să nu uite ca Troia a fost descoperită de un diletant, Knosos a fost desgroată tot de un diletant, un călător englez care și-a cheltuit banii restaurând-o, chiar și Terra a fost descoperită de un pasionat și nu de istorici oficiali, de arheologi oficiali. Domnilor arheologi, istorici, cercetători plătiți din banii noștri, cât mai vreți să păstrați embargoul tăcerii în jurul acestor tăblițe de la Tărtăria? Când vreți să vă apucați de treabă? Nu are nimeni nevoie să fie susținut de domniile voastre dar avem nevoie să păreți vii! Să existați!

Dar ce importanță ar putea avea niște tăblițe de lut descoperite pe teritoriul nostru? Cu atât mai mult cu cât aceste tăblițe sunt din Paleolitic, au peste 7000 de ani vechime față de noi. Ce legături putem avea cu o astfel de civilizație? Aceste tăblițe de lut au pe ele niște pictograme, niște încercări de a comunica idei. Sunt totuși primele, cronologic, primele mărturii pe care oamenii ce suntem le-au lăsat pentru ca ceea ce azi noi numim scriere să existe. Pare o scriere ivită din nevoile spirituale ale omului primitiv. Se folosesc imagini (capra, cerbul, păsări, câine, bradul), simboluri (rombul, arcul și sageata, cerc, spirală și altele), încercări de numerotare. Toate aceste înscrisuri ne sunt familiare pentru că le găsim abundent în arta populară până astăzi, pe covoare, vestă, farfurii, diverse oale, pe fote, și pe ii așa cum foarte frumos arată doamna Ioana Crișan de la Reghin. Marco Merlini, de care am mai pomenit, arheolog atras de începuturile scrierii, ne demonstrează și el că pe aceste tăblițe de la Tărtăria ca și pe alte multe obiecte de lut sau de aur ale aceleiași vechi perioade, care pot fi mai tinere, pot fi de acum de acum 5000 sau 3000 de ani, toate aceste vestigii au fost găsite nu departe de filonul Dunării ceea ce i-a făcut pe oamenii de știință să gândească la o civilizație care s-a împrăștiat sau a rămas, în acea epocă în jurul unui mare fluviu. În plus, toate aceste plăcuțe sau figurine de lut cu zgârieturile pe ele, au o formidabilă unitate stilistică, aceste scrieri rudimentare, toate, seamăna. Marco Merlini înaintea chiar ipoteza, foarte plauzibilă, că este vorba de o civilizație dezvoltată care nu pare legată de un stat. Pare o civilizație neolitică agricolă, deci o civilizație sătească care avea, probabil, unii conducători locali. De aceea scrierea de la Tărtăria, care este cea mai veche dintre scrierile găsite, nu pare să aibă un rost economic, așa cum a avut scrierea sumeriană, pare mai degrabă o preocupare spirituală. Nu este o scriere care susține un stat, care slujește politicul, ci un simplu grup de oameni. Toată aceste descoperiri, la care nu s-a gândit prea mult în ultimii ani, ridică problema regândirii preistoriei Europei. Dacă se poate vorbi de o Civilizație a Dunării care are documente de acum 7500 de ani, între 7500 și 3500 înaintea noastră, atunci această civilizație este una din mamele civilizației europene privită ca ansamblu. Civilizațiile greacă și cea latină, pare că au avut strămoși destul de aproape plasați geografic și despre care avem dreptul să vorbim. Se pare că tot ce se știe atât de bine va trebui completat. Cu siguranță că cercetările ulterioare, dacă ele se vor produce, vor aduce noi documente care vor putea să ajute la lămurirea a ceea ce acum pare aproape o enigmă.

Da! Acum pare o enigmă, aproape un mister, ceva de necrezut și totuși real, adevărat. După marea glaciațiune care a avut loc acum aproximativ 12000 de ani oamenii preistorici din jurul mării Negre și a Dunării au început să se organizeze în obști sătești și au avut nevoie, datorită dezvoltării civilizației lor, de domeniul sacralului pe care l-au înscris pe lut.

Tăblițe de lut de dimensiuni mici, găurite spre a fi purtate, așa cum se poartă un talisman. Se pare că scrierea a început din nevoi religioase, sacre, că deabea mai târziu a fost preluată de puterea statală. State, mai bime zis cetăți, vor apare în epoca bronzului și apoi în cea a fierului. Probabil că primă populație care s-a cristalizat din civilizațiile sătești locale au fost Pelasgii sau Pelagii. Troia a fost pelasgă, probabil și Creta, cetatea lui Minos descoperită prin încăpățânarea lui Evans, a fost tot pelasgă. La fel și Terra care a avut o civilizație evident asemănătoare cu cea cretană (Să nu uitam că civilizația egipteana, asemanatoare stilistic cu cea din Creta sau de pe Terra, și-a lăsat monumentele cam din anul 7000 înainte de Christos). Ahile se numea peleianul pentru ca era pelasg, Agamemnon tot pelasg. Tot teritoriul a ceea ce numim Macedonia, mai precis nordul Greciei de azi, sudul Bulgariei și mare parte din fosta Iugoslavie au fost tot teritorii pelasge. Se pare că populația înmulțindu-se au început și cele două migrări din jurul mării Negre și a Dunării (există și ipoteza ca inundarea lacului ce este azi marea Neagră, inundație ce ar putea fi potopul lui Noe sau macar o parte a acestui potop datorat desghetului masiv de acum aproximativ 10.000 de ani), una spre orient, către Caucaz, Turcia de azi și restul Asiei mici, iar alta spre occident, spre peninsula Italică, Etruscii și mai apoi Latinii, Hispanicii și probabil celții ce ocupau teritorii întinse din Franța, Germania și din insulele Britanice cu Irlanda și Scoția. Cele două migrații se regăsesc în diverse tăblițe de lut sau pe obiectele noastre populare, sub forma unei cruci cu vârfurile rupte spre orient sau spre occident. Sunt cele două zvastici care au abundat în arta populară din zona carpat-o, balcan-o, dunăreană, zvastica pe care o găsim, cine știe prin ce întâmplare, și pe templele Șintoiste din Japonia ca și, tot întâmplarea, pe vasele de lut ale indienilor din nordul Americii. Luptele fratricide, războaiele consemnate în Iliada de Homer erau ceva curent în acea epocă. La fel și cele două războaie duse de latini în Dacia. Dacă acest scenariu are un grăunte de adevăr este clar că istoria Europei trebuie rescrisă.

Să încercăm să facem un pas mai departe. Ce s-a întâmplat cu acești pelasgi? Au disparut ei? Pelasgii se regăsesc în ceea ce numim azi populația Aromână, ei nu au dispărut niciodată cu toate că nu s-a mai vorbit de pelasgi, de pelagi, de pelagine, decât în povești.

Tragedia Aromânilor. Scuze pentru că mă repet. Dacă ceea ce am spus mai sus are un sâmbure de adevăr Aromânii sunt continuatorii biologici și culturali ai pelasgilor, sunt o mostră arheologică, o relicvă vie. Ei și-au pastrat limba și obiceiurile prin familie datorită unei puternice tradiții. Caracteristicile stilistice se pasrează de mii de ani și în populația noastră, așa cum se păstrează parțial la populația Romagnoli din Elveția sau la tulnicarii (acolo barbații suflă în tulnice nu femeile ca în Bucovina sau în Țara Moților) din alpii francezi și elvețieni, la fel ca și în unele comunități restrânse din Caucaz. Tragedia este că Aromânii ne fiind conștienți de vechimea lor păstrată ca o minunăție nu au acest sentiment al unei enorme continuități. Trebuie să recunoaștem că nici noi nu prea avem acest sentiment pentru că dacă+ ar fi existat ne numeam azi tot Daci sau Valahi, ca în vechime. Ne credem descendenți ai romanilor care, ca buni frați, au furat ce au furat și au plecat ca orice vizitator. Noi am tot rămas. Turcii au stat mai mult ca românii aici și ne-au lasat bucătăria lor de care oricare din noi se bucură, poate și “bacșișurile”.

Până de curând credeam și eu că există mai multe graiuri armâne. După ce am stat de vorbă mai multe zile cu prof. Branislav Stefanoski de la Skopje am înțeles că această imagine este un fals. Armânii de peste tot, fie ei din Macedonia, din Bulgaria, din Grecia, din România sau din Turcia, toți vorbesc aceeași limbă pe care, de obște, au învățat-o acasă. Este adevărat că în anumite situații politice și numai dacă sunt forțați de o asemenea împrejurare, vor introduce în vorbire cuvinte străine. Ei, între ei, vorbesc aceeași limbă, de oriunde sunt. Este o dovadă extraordinară, pe care nu mai pot s-o numesc relicvă, de ce înseamnă puterea

inconștientă a unei tradiții. Aromânii sunt totuși o relicvă vie cu valoare arheologică. Limba ca și toate obiceiurile lor ar trebui studiate mai cu atenție.

Să spunem, în încheiere, câteva cuvinte despre denumirea de Valah, Vlah. Se pare că această denumire se trage din toponimul Țara văilor și lacurilor. Noi ce ne numim azi români și ne numeam până nu de mult valahi, suntem locuitorii acestei țări cu văi și lacuri. Dealtfel întreaga zonă din jurul Dunării este o țară plină de vai și lacuri. De aceea bine ar fi dacă am păstra, am recâștiga, numele de Valah (Aromânii îl pastrează). Să nu uităm că și dacii au fost locuitori ai țării văilor și lacurilor, așa că ne putem la fel de bine numi iar Daci.

Pentru a încheia vă rog să-mi dați voie să-mi reîntorc interesul asupra istoricilor noștri.

Avantajul nostru, al neistoricilor, este că avem voie să spunem și prostii pe când situația dumneavoastră, al istoricilor, este mult mai delicată atunci când nu vedeți ceea ce este evident. O să replicați ca de obicei, noi avem nevoie de documente, nu putem face speculații în gol. Tocmai aici este momentul în care sunteți în mare dificultate. Documente sunt. Ele nu vă convin pentru simplul motiv ca v-ar da mult de lucru și poate că ar trebui să vă schimbați părerile anterioare. Până atunci permiteți, vă rog, unor nespecialiști ai domeniului pe care-l lucrați, să emită idei cu sens sau chiar greșite. Păcatul este numai al celor ce tac când ar trebui să vorbească. Este ca în veche glumă cu puternice rezonanțe ontologice, veche dar mai actuală ca niciodată, cu Ion și Mărin la Zoo din Viana în fața girafei: 'Ni măi Ioane, asta nu există!'.

Petru MLADIN

Scrisoare din Macedonia

Dragi prieteni,

Mulumesc tuturor care mi-au transmis mesaje cu ocazia zilei de nastere.

Prezenta a multor oameni minunati in viata noastra ne inconjoara cu magie universala care ne ofera bucurie,zambete si liniste sufleteasca si ne fereste de rautatea altora.

Viata noastra este in constanta miscare de evenimente cotidiene.

Viata moderna in care omenirea a intrat in ultimele trei decenii imi da un semnal ca fiinta umana se indreapta spre cai gresite si primejdioase.

Ne indepartam de Dumnezeu si asta nu este bine.

Bunica mea care mi-a fost mentorul meu m-a pregatit de mic copil construindu-mi o carapace invizibila pentru aceste zile mai putin insorite. De mic ma indruma cand eram copil sa recit poezia INGERELUL MEU si TATAL NOSTRU.Seara de seara.Prezenta domnului,a lui Dumnezeu in mine am simtit-o multi ani mai tarziu.

Eu si sotia mea ne avem unul pe celalalt si acesta este cel mai important lucru.Baiatul nostru este lastarul de continuitate a vietii pe aceasta lume. Este o bogatie zilnica cu un sentiment

urias cu o granita foarte mare si foarte inalta.Noi,impreuna infruntam greutatile vietii cu taria sufleteasca castigata din anii copilariei care ne-a inzestrat cu un caracter sanatos si "coloana dreapta a moralitatii.

Ma bucur ca viata nu ne-a schimbat in ciuda mediului din imprejur patimas si lacom deoarece am atins si placerea economica a vietii iar traiectoria noastra cu care am pasit pe drumul nostru ne-a fost presarata cu forte din Univers inzecite.

Exista ceva in acest Univers ,atunci cand faci bine astepti bine.Efectul bumerangului.Nu vine imediat dar el vine.L-am experimentat de numeroase ori in viata mea. Trebuie sa ai rabdare. A da ajutor unui batran neconditionat este cel mai pretios lucru ca fiind tanar copil il poti face.A te imbogati pe spinarea altuia sa iti insusesti un bun fara sa muncesti este un pacat. Mai ales cand persoanele batjocorite sunt neputinciosi : batrani, bolnavi,etc.

Viata mi-a oferit de vreo trei ori o putere divina cu care m-am intampinat si care mi-a aratat directia drumului meu la nevoie.In cartea mea nepublicata inca NEPOTUL ANASTASIEI voi relata acele intruniri divine . Destinul mi-a pedepsit intotdeauna "dusmanii".Plecand de la locurile natale infruntand moartea de doua ori cand am incercat si reusit sa evadez din Romania in dorinta mea spre "libertate" mi s-a aratat "drumul meu" in ce directie sa o iau atunci cand eram in timpul noptii la frontiera tarii. Un pas gresit si as fi fost trimis inapoi in tara la inchisoare si tortura cu o pedeapsa minima de 7 ani munca silnica. Dar forta divina a fost prezenta in acea noapte de neuitat pentru mine.

Si in acesti ani,peste 40 de ani locuind pe taramul Americii de Nord ,statul canadian,cetatenii canadieni m-au apreciat,m-au imbratisat,m-au premiat si m-au elogiata in publicatiile lor.Inclusiv pionerii romani din satul BOIAN care locuiesc la vreo 600 km de orasul unde locuiesc eu Calgary si care au venit in Canada in anul 1898. La 100 de ani a Aniversarii 1898-1998 de prezenta romaneasca in statul Alberta din Canada mi-au trecut numele meu in CARTEA lor de ONOARE care a intrat in Istoria Romanilor din Alberta,Canada.

De ce ei m-au onorat ? Deoarece am fost primul roman care a finantat si produs filmul UN EMIGRANT care prezenta istoria primilor romani veniti in Alberta in anul 1898. Primii doi romani care au venit in Alberta au fost : Ioachim Iurcu si Elie Ravliuc.Un articol despre filmul meu s-a scris la ziarul local,Calgary Herald in anul 1998. In luna septembrie 1998 am aparut si la televiziunea PRO TV despre acest film. Mai tarziu filmul a fost aratat si la TVR in Romania in anul 2001.

Tot in aceeasi zi ,29 mai,1998 in orasul EDMONTON din provincia Alberta,Canada presedintele Romaniei m-a felicitat din partea statului roman pentru activitatea mea civica in Administratia Romano-Canadiana. Eu eram presedintele Societatii Culturale Romano-Canadiene din orasul Calgary.In acea zi am plans cuprins de emotie.

De ce ? Pentru ca in ultima zi cand am avut "o vorba" cu bunica mea,Baba Ghina a lui Marcu ,in anul 1982 inainte de plecarea mea din tara luand drumul peregrinariilor i-am promis ca numele MLADIN va fi respectat orisiunde in lume unde voi merge.

Si m-am tinut de promisiunea facuta fata de ea.

Dar in acelasi timp acelasi guvern roman care in anul 1981 m-au aruncat intre zidurile inchisorii de la Popa Sapca,Timisoara,Romania timp de 6 luni acum in anul 1998 dupa 16 ani ,ei ma felicitau.

De altfel succesul meu in Canada la partea cealalta a lumii a adus pe buzele mii si mii canadieni numele de roman,numele de ROMANIA si am incercat sa reprezint cat am putut de bine satul nostru natal,MACEDONIA cat si poporul roman si cultura sa. De patru ori am fost nominalizat pentru premiul orasului la categoria COMUNITATIILOR pentru activitatiile mele civice in numele cetateniilor.

Intre anii 1993 - 1998 am fost presedintele Societatii Culturale Romano-Canadiene unde am desfasurat o activitate continua de promovarea a tarii noastre si traditiile poporului nostru din mosi stramosi.Activitatiile mele la Societate au avut ecou si in viata cotidiana canadiana care ne-au acceptat si aclamat cu aplauze la diferite evenimente culturale.

La scoli mergeam impreuna cu alti romani si prezentam istoria tarii noastre si canadienii erau foarte impresionati de ceea ce suntem.

In anul 2006 am devenit membru de partid la Partidul CONSERVATOR al Albertei din Canada.La intruniriile politice unde am intalnit pe cei mai mari politicieni ai tarii Canada prezentam tara noastra Romania si o aparam in ciuda unor stiri din presa negative prezentate de raufacatori. Cu mult succes.

.As fi dorit si ca bunica mea sa fi avut posibilitatea sa vada si ea filmul documentar UN EMIGRANT.Ea a mers la ceruri intre timp. Dar mama mea l-a vazut.A plans foarte mult si ma pupa intr-una cu lacrimi de bucurie pura.O femeie simpla dar plina de daruri dumnezeiesti.

Regret ca nu sunt cu voi in aceste momente de cumpana mare in tara.In acesti peste 40 de ani locuind in alta tara am avut posibilitatea sa ma educ si sa invat multe lucruri care ar fi putut fi folositoare satului nostru si a tarii noastre.

Insa am vazut ca sunt si persoane rautacioase,chiar la noi in sat care sunt geloase si raufacatoare fata de sucesul nostru pe care il avem in alte tari. Ei nu ne vor acasa . Si nici cei din guvernul tarii.Deoarece suntem un "pericol" pentru ei. "Noi nu am mancat painea cu ei la ceasuriile de suferinta".Noi eram in afara tarii.Nu sunt primul si nici ultimul care este barfit de co-nationalii nostrii. Gheorghe Zamfir,pe care l-am cunoscut in anul 1985 in orasul Calgary cand a venit aici cu un spectacol a avut si el acest destin sa fie vorbit de rau de multi de cei de acasa.Este vorba de gelozie si lipsa de educatie a multor co-nationali si marea bucurie este ca acesti badarani sunt putini.

Ceea ce nu se stie acasa este ca noi cei care am reprezentat DIASPORA ROMANEASCA in acele vremuri de comunism noi prin munca noastra,prin activitatiile noastre aici in strainatate am grabit caderea comunistiilor de la putere si meritam un simplu lucru : "MULTUMIM DIASPOREI ROMANESTI pentru tot ajutorul dat." Inca mai este timp sa fie spus.

As dori ca satul nostru sa aiba conducatori/consilieri educati,capabili si iubitori ai satului nostru din pacate observ multa incompetenta si lacomie.Este vizibil de fiecare data cand imi vizitez satul si tara mea.Eu cu sufletul niciodata nu am plecat din tara mea. Satul nostru cere multe lucruri de facut.M-as bucura sa vad ca tineri capabili s-ar implica in aceste proiecte civice. Deocamdata nu ii vad la orizont.Este de datoria noastra a tuturor cetateniilor satului sa facem ceva. Asa cum s-a facut in trecut inainte de anul 1989.Nu sa asteptam pe Primarul din orasul Ciacova sa ne rezolve noua problemele cotidiene .Nu trebuie sa cersim. In anul 1973 cand am infiintat echipa de fotbal TIMISUL MACEDONIA am inceput totul de la ZERO.

Aveam 16 ani. Am planificat totul eu dupa "inteligenta de copil ". Colectarea tuturor fiarelor vechi, vinderea lor iar cu banii castigati vreo 6,000 mii de lei am inregistrat echipa in campionatul satesc si am construit statia de autobuz. Si atunci erau multi copii in sat. Insa un LIDER este mai greu de gasit. Asta este "cheia" succesului in viata.

La adunarea sateasca de la caminul cultural pe care am organizat-o in primavara anului 1973 a trebuit sa am argumentele necesare plauzibile ca sa castig ajutorul presedintelui de CAP, uica Pupu a lui Soloca. Tot timpul mi se spunea ca : "Marcu mic nu sunt bani ".

Insa eu am gasit modalitatea de-a face rost de bani.

Scriind aceste cuvinte am dorit sa prezint ca daca este vorba de pasiune se poate materializa orice in viata. Apoi si plecarea mea in strainatate. In prima tentativa de evadare din tara in anul 1981 am fost batut, torturat la militia orasului DETA si aruncat in zidurile inchisorii cateva luni de zile la inchisoarea POPA SAPCA din orasul Timisoara prestand munca grea in constructii.

Insa comunistii nu m-au putut opri de la idealul meu.

Este nevoie de tenacitate. Un caracter puternic se formeaza de-a lungul vietii insa este nevoie de multa munca, educatie si atitudine corespunzatoare in societate.

Ma intristeaza in ce directie se indreapta tara noastra condusi de reprezentanti si agenti straini ai multor tari puternice infiltrati in guvernarea tarii noastre , bineinteles ilegal, care ne fura bogatiile si ne distrug societatea noastra orthodoxa.

Daca intr-o zi romanii din tara s-ar uni cu cei din afara tarii noi am deveni o forta foarte mare in lume.

Vreau sa transmit tuturor romanilor din tara urmatorul mesaj :

"Nu va fie teama ca sunteti aratati cu degetul mai inferiori decat cetatenii mariilor puteri . Nu este un adevar. Noi, romanii suntem din punct de vedere intelectual mult mai capabili ca acesti IMPOSTORI si cu un grad de rautate in ei foarte mare. Ei vor sa faca numai rau, sa distruga tari, popoare, educati si cultura unor tari, sa creeze razboaie in lume iar acum vor sa distruga civilizatia de pe acest pamant cu bomba nucleara. Trebuie sa avem curajul in noi, sa ne re-gasim acel curaj milenar romanesc de pe vremea DACIEI si a renumitiilor fosti conducatori romani : Burebista, Decebal , Stefan cel Mare, Mihai Vitezul Tudor Vladimiresc, Horia Closca si Crisan.

La incheiere doresc tuturor indeplinirea visurilor voastre nobile si bine meritate.

Cu deosebita consideratiune,

Petru Mladin,
satul MACEDONIA.

ps. Va atasez Diploma care reprezinta 692 de ani a existentei satului nostru Macedonia primita de la Guvernatorul britanic din Alberta, Canada la rugamintea mea in onoarea tuturor cetateniilor satului nostru.

Este CADOUL MEU pentru voi.

Corneliu-Victor DRĂGHICI

Note de călătorie

ÎN ORIENT, EXPRES

Mi-am propus de mult timp, în mod expres, să ajung în Orientul Mijlociu. Dar nu am reușit s-o fac până în luna septembrie a acestui an, când, mânat de curiozitatea stârnită de poveștile prietenilor, de lecturile diverselor surse și de filmele vizionate pe internet, am întreprins un circuit turistic în Turcia. Una dintre țările care se întind pe două continente; în cazul de față, Europa și Asia. Am vizitat sudul și centrul acesteia: țărmul Mediteranei în regiunea Antalya și zona Cappadocia. N-am regretat o clipă. Am avut prilejul descoperirii unei culturi interesante, a unor locuri uimitoare, încărcate de istorie, și a cunoașterii unor oameni calzi și primitori. Cine ajunge pentru întâia oară pe aceste meleaguri va fi, fără îndoială, impresionat de cultura și civilizația diverse moștenite de la cele două mari imperii, Bizantin și Otoman, de peisajele spectaculoase care uneori îți taie respirația, de plajele atrăgătoare ale Mediteranei sau de munții impunători Taurus.

ANTALYA - IMPORTANTĂ STAȚIUNE TURISTICĂ

Datorită resorturilor de lux și vestigiilor antice care datează din perioadele greacă și romană, Antalya este o destinație turistică renumită. Orașul vechi (Kaleiçi), portul și numeroasele plaje fac din acest oraș cochet principala stațiune a Turciei.

În Antalya merită cu vârf și îndesat să faci o croazieră de o zi cu unul dintre vasele care

oferă un astfel de serviciu. Muzica turcească și românească, mâncărurile și băuturile alese, înotul în apa sărată a Mediteranei, antrenul asigurat de un "sultan" – animator constituie deliciul unei astfel de excursii maritime. Merită, de asemenea, să participi la o seară turcească. Vei avea ocazia să cunoști tradiții și obiceiuri străvechi ale oamenilor acestor locuri.

Milioane de străini din întreaga lume ajung anual aici, în special pe calea aerului, dar și pe mare sau cu automobilul. În hoteluri, restaurante, malluri, bazaruri, pe străzi și la plajă auzi un amalgam de graiuri și vezi chipuri diverse. Localnicii te abordează cu căldură și prietenie, demonstrând renumita ospitalitate turcească. Nicăieri pe unde am umblat – și am colindat mult prin Europa și America de Nord – nu am întâlnit atâta determinare, hotărâre și pricepere la comercianții locali în încercarea de

a-ți vinde ceva, precum la cei turci. Uneori aceștia devin chiar agasanți. Este aproape imposibil ca ajungând în Turcia să nu achiziționezi bunuri, suveniruri, bijuterii sau orice altceva, cu care să te întorci acasă. Turcii excelează în acest domeniu, pentru ei comerțul fiind o adevărată artă.

CAPPADOCIA - ȚINUTUL "EXTRATERESTRU" AL PLANETEI PĂMÂNT

Cappadocia datează din vremuri străvechi. În Epoca Bronzului a fost locuită de hitiți, un popor de origine indo – europeană care

a migrat în Asia Mică în mileniul al III-lea î. Hr., din teritoriile pe care le ocupa în sud – estul continentului european, stabilindu-se în regiunea cunoscută astăzi ca Anatolia. Apoi Cappadocia a devenit un refugiu pentru primii creștini, iar mai târziu au pus stăpânire pe toate aceste ținuturi de vis otomanii. Impresionează peisajele spectaculoase constituite din formațiuni vulcanice erodate, denumite "hornurile zânelor". Zborul cu balonul cu aer cald pe deasupra acestor formațiuni stâncoase, la înălțimi medii ce variază între 300 și 400 de metri, reprezintă o atracție de neuitat, ce n-ar trebui ratată de niciun turist care ajunge în zonă. Ai impresia că plutești deasupra unui ținut "extraterestru", iar zecile de baloane aflate în aer îți par OZN-uri venite din alte lumi. Dacă ajungi aici trebuie neapărat să vizitezi Valea Călugărilor, Valea Cămilei, orașele subterane, bisericile și locuințele sculptate în stâncă (tuf vulcanic) din localități precum Göreme și Uçhisar.

AYŞE - FEMEIA CU SÂNGE KURD ŞI SUFLET DE ROMÂNCĂ

Născută în anul 1975, în zona de est a Turciei (Mesopotamia), din părinți kurzi – tatăl din Turcia și mama din Siria – , Ayşe Dinç are o istorie la fel de interesantă ca a țării în care a văzut pentru prima oară lumina zilei și în care trăiește. Încercând să scape de viața nesigură, tumultuoasă, provocată de conflictul kurdo-turc (conflict armat între Republica Turcia și diferite grupuri de insurgenți kurzi, care cereau separarea de Turcia pentru a crea un Kurdistan independent sau pentru a obține autonomie și mai multe drepturi politice și culturale pentru kurzi), familia ei a emigrat în România în anul 1980.

Ayşe a urmat studiile gimnaziale și liceale la București și Constanța, formându-se ca om în țara noastră, iar în 1994, pe când nu împlinise încă 19 ani, ai ei au dat-o, conform tradiției musulmane, fără să o consulte dacă vrea sau nu, după fiul unui văr al ei: bărbatul cu care conviețuiește și astăzi, ofițer în Poliția Turcă, acum pensionar, cu care are trei fiice. Primele două au absolvit facultăți și au servicii bune, iar cea mică este încă studentă. Le-a educat în stil modern și nu vrea să se amestece în viața lor, oferindu-le libertate deplină în alegerea consorțiilor. Însă, până acum niciuna dintre ele nu s-a căsătorit, deși cea mare are 28 de ani.

Ayşe este un adevărat lider, o luptătoare, o femeie încântătoare și o excelentă profesionistă. Este cel mai bun ghid turistic pe care l-am cunoscut. Excelentă vorbitoare de limba română, Ayşe este o adevărată enciclopedie. Datorită ei am revenit acasă, în România, mai bogat sufletește, înnobilit spiritual. I-am oferit și eu o carte: romanul meu "IACOV", apărut recent la Editura Tracus Arte, și s-a bucurat. Sper să-i facă plăcere să-l citească. Îi va aminti, cu siguranță, de perioada pe care a trăit-o în țara care a adoptat-o și pe care o are permanent în gând și-n suflet. Dovadă, emoționanta surpriză pe care ne-a oferit-o la terminarea circuitului: difuzarea Imnului Național al României la instalația de sonorizare a autocarului, pe care cei prezenți, inclusiv ea, l-au ascultat cu mâna la inimă. Această femeie a reușit să facă din experiența noastră turcească una de neuitat.

Teşekkürler¹², Ayşe!

Fotografii: **Georgiana DRĂGHICI**

¹² Mulțumesc, în limba turcă

ULTIMA ORĂ

La Cluj am dezvelit Bustul lui Avram Iancu, creat de sculptorul Radu Aftenie și donat Societății naționale Avram Iancu, ceremonie din 14 noiembrie, care a marcat deschiderea pe str. Avram Iancu, nr.17 din oraș a noului Centru memorial Avram Iancu. Emoționantul eveniment a fost onorat de prezența primarului Emil Boc, a oficialităților orașului și a unor personalități din elita clujeană. Nu au lipsit nici elevii de liceu. Puternică emoție românească în bicentenarul nașterii eroului transilvan.

Anca SÎRGHIE

Joi, 24 octombrie 2024,

slujba la Biserica Ortodoxă „Sfântul Ierarh CALINIC” din cartierul Valea Roșie din Bănie (ctitorită în 1997 pe locul numit „Crucea de piatră”);
înhumarea la Cimitirul catolic din Craiova

Brâncușiana Piatră de hotar:

GABRIEL BRATU

**Sărut dreapta, Cucernici Părinți.
Cordială îmbrățișare, Îndoliată Adunare.**

Redutabilul prof. univ. dr. Pavel Țugui s-a născut în cer cu numai o lună înainte de împlinirea vârstei de 100 de ani.

Pentru albumul dedicat artistului plastic .Gabriel Mihai Bratu – MIB, creionasem medalionul cu titlul surâzător Pre-Centenar GABRIEL BRATU.

NU a fost să fie...

Născut la 4/5 noiembrie 1934 - în Craiova *Bravului Mihai ce sare pe șapte cai de strigă Stambulul vaaii !...* și trecut în eternitate, tot în Bănie, la 21 octombrie 2024 – Gabriel Bratu a fost, la cumpăna dintre milenii, olteanul cel mai clocotitor, comparabil cu Adrian Păunescu.

A părăsit, însă, această lume cu exact două săptămâni înainte de a împlini 90 de ani. Altfel zis, a urmat – într-un fel – modelul profesorului Pavel Țugui.

În mintea, inima și, mai ales, în Duhul artistului plastic Gabriel Bratu fremătară, până alaltăieri, murmurară, germinară, tunară și fulgerară **energii nebănuite**.

Veritabilă Pasăre Phoenix a Spiritului Olteniei –

*definit de Nicolae Iorga drept

„*măduva romanității noastre*”,

*numit de acad. Dan Simonescu:

„*epicentrul spiritului românesc*”,

*iar de Adrian Păunescu:

„*spiritul românesc la modul absolut*” -,

Gabriel Bratu purtat, în străfundurile ființei sale, conexiuni de nimeni intuite și rezonanțe insolite cu aceia care s-au născut sub același crug ceresc cu el.

Anume: Auguste Rodin, Pablo Picasso, Ludwig van Beethoven, Nicolo Paganini, Georges Bizet, Vincenzo Bellini – ale căror vibrații celestine le poți întrezări, ba le poți **ausculta** și chiar asculta, cu încântare, în creațiile lui Gabriel Bratu, dacă ești inițiat în tainele artelor respective, ci NU ignorant de pe buza vreunui **șanț** materialist-dialectic.

Din Canada, Ion Anton Datcu menționează că marele dispărut a făcut parte din generația fratelui său, absolvind celebrul Liceu *Nicolae Bălcescu* în 1953, la seria B, și fiind coleg de clasă, cu Alexandru Firescu, Paul Angelescu, Nelu Caras, Costică Țiclea.

În arta grafică a acestui colosal bărbat oltean, colosal, până nu demult, și la greutatea fizică reală, dar și în atât de originalele, autenticele caricaturi ale sale, **poți desluși concomitent**, dacă ridici cât de puțin, vâlul Mayei, dacă tragi discret marama tâlcurilor multiple, **poți desluși scânteieri**

din spiritul marilor, realelor vedete de la luminile rampei, de pe marile și micile ecrane ale **Terrei**: Richard Barton, Alain Delon, Schwarzeneger, Luchino Visconti ori Katherine Hepburn, Vivien Lieght -, cu toții verișori primari cu Scorpionul din Bănie, **Gabriel Bratu MIB, vice-regele caricaturii românești contemporane**, că, *deh!*, coroana de Rege este a altui oltean, Ștefan Popa Popa's, pe care protagonistul nostru de acum nu a râvnit-o, necum s-o fure.

Ștefan Popa Popa's, cel care contura, în urmă cu cinci ani, următorul sigiliu identitar: „Gabi Bratu face parte din stirpea marilor artiști graficieni, caricaturist prin vocație, care știe că **morală** NU trebuie așezată nici la urmă, nici în față, ca-ntr-o fabulă curentă, ci ea se află chiar în linia aceea continuă, care se încăpățânează să nu se abată de la menirea sa.”.

Sunt afirmații categorice ale campionului mondial al caricaturii, cel ce a bătut până și viteza de a desena a unor computere sofisticate, **Ștefan Popa Popa's**, care – de la înălțimea sa profesională **everestică** și cu autoritatea celui trecut prin furcile caudine ale specialiștilor de pe întreaga planetă Pământ – **punctează în stilul lui Cassius Clay**: „Gabriel Bratu este deschizător de noi porți în caricatura românească. Domnia sa a dus simplificarea extremă a caricaturii până la semnificațiile ei. **O linie a lui Gabriel Bratu spune tot. Este o reducere la esența care-i conferă un rol important în istoria caricaturii românești.**”.

Ceea ce **n-a** îndrăznit să afirme Ștefan Popa Popa's ori nici **nu** l-a străfulgerat gândul, îndrăznim să o facem noi, acum: **Gabriel Bratu** – prin simplificarea extremă și prin reducerea la esență, în fond **prin înălțarea divină la ESENȚĂ – prelungește, în domeniul graficii, gestul de ctitor al lui BRÂNCUȘI**, care exact așa ceva a realizat în artele non-verbale ale omenirii, **impunând sculptura metafizică, izbutind să sculpteze până și cu Lumina**, cu Duhul Sfânt...

DA, dragii mei, dacă aveți sânge în instalație și fair-play, decent este să recunoașteți că **operele artistului plastic Gabriel Bratu** – grafică, afișe, caricaturi, zeci de cărți ilustrate ori și ilustrate și scrise ca atare – **au un anume fior și orizont metafizic**. Au Duh Românesc.

Admirându-i creațiile grafice cu unduiri magice, nu rareori, gândul îți poate fugi la Titanul din Hobița, **BRÂNCUȘI**, care-și îndemna vizitatorii: „**Priviți-le până când le veți vedea ! Cei mai aproape de Dumnezeu le-au văzut... La New York, o doamnă a îngenucheat în fața uneia dintre Păsările mele și a plâns.**”.

Sau poți descifra, în grafica și în caricaturile lui Gabriel Bratu, fiori tainice din capodoperele scrise de Sf. Augustin, de Mihail Sadoveanu, Voltaire, Edgar Allan Poe, Albert Camus, F. M. Dostoievski, Fr. Schiller – alți confrăți de zodie.

*

Gabriel Bratu **NU** a suportat niciodată să depindă de cineva - sau, Doamne ferește, de indivizi pe care **nu-i** are la inimă, **nu-i** agreează.

De un dinamism aparte, de un energetism oltenesc debordant, **a nutrit totdeauna dorința de a învinge.**

A avut exclusiv mentalitate de învingător.

Spiritul său de independență a înflorit oricând și oriunde, indiferent de anotimp, **inclusiv în vremuri de viscol și ger ideologic, politic, social, cultural.**

L-am avut colaborator **infaibil**, zi de zi, trei sferturi de secol, al paginii întâi a cotidianelor celor mai importante ale Olteniei: **Înainte și Cuvântul Libertății.**

Însă el a fost prezent deseori în revistele **Licurici, Apărarea Patriei, Ramuri, Amfiteatru, Gazeta Literară, Moftul Român, Harababura, Satiricon, Perpetuum Comic** și, desigur, în seria nouă a revistei **Lamura** (2001 – 2017), **în al cărei colegiu de redacție a fost ani buni șeful departamentului Literatură – Arte.**

S-a bazat permanent pe roadele muncii sale inspirate, îndârjite, pline de har și devoțiune.

A organizat, în Cetatea Băniei, **15 ediții ale Salonului Internațional de Caricatură „Nicolae Petrescu-Găină”.**

După ce ani buni a fost vicepreședinte al Asociației Caricaturiștilor Profesioniști din România, în zorii acestui mileniu a primit **laurii de Cetățean de Onoare** al municipiului Craiova.

Inteligența scilipitoare și luciditatea voievodală i-au fost mereu, mereu pavăză și scut.

Portretul Omului, Profesionistului și Patriotului Gabriel Bratu se cuvine a fi completat, obligatoriu, cu alte și alte virtuți, dintre care amintim, pe fugă, doar: generozitatea, setea de cunoaștere, pe care o putem numi chiar **devoratoare sete de cunoaștere**, temeritatea, loialitatea, onestitatea, lupta neconținută pentru a-și înălța perpetuu – până la DUMNEZEU - zăările spiritului, ingeniozitatea și tenacitatea, vocația prieteniei, magnetismul personalității sale de excepție, ca și puterea hipnotică a privirii pătrunzătoare, de oltean până-n plăsele, cum ar fi zis regretatul Nicolae Dan Fruntelată.

*

În preambulul interviului pe care l-am înregistrat în vara anului în care Benedict Gănescu se naștea în cer – publicat în trei pagini de format mare, A2, din trei ediții consecutive ale cotidianului *Cuvântul Libertății*, reluat mai apoi în revistele *Flacăra lui Adrian Păunescu*, nr. 49/2002, și *LAMURA*, ca și în cel dintâi tom din *Spiritul Olteniei. Pod peste himere. Holograme pentru Europa*, distins cu Marele Premiu al Uniunii Ziariștilor Profesioniști în gala din 20 decembrie 2007, găzduită de Sala Radiodifuziunii Române din București -, am sculptat în diamantul nemuritor al cuvintelor de purpură câteva judecăți de valoare, în premieră absolută.

Mulțumindu-i Meșterului-Faur GABRIEL BRATU pentru faptul de a-mi fi permis să-i fiu contemporan -, îndrăznesc să decupez, **prieteni**, câteva aserțiuni din cele scrise acum un sfert de veac:

1. Dacă ai îndrăzneala să treci pragul vreuneia dintre expozițiile sale de caricaturi, grafică sau afișe - genuri în care excelează în egală măsură -, ori dacă intri în dialog cu Gabriel -, îți vei da repede seama că, dincolo de aparențe, omul acesta **și-a păstrat intactă o anumită năstrușnicie specifică vârstei de aur: copilăria.**
2. **Viziunile sale trădează o prospețime a trăirii artistice, dublată de gustul interpretării paradoxale a unui „motiv” sau a altuia**, ca și de fervoarea cu care se abandonează dansului grațios, de „cavalerie ușoară”, înarmată până în dinți cu stilette de argint, pumnale, iatagane și săbii.
3. **Din panoplia sa de slujitor devotat al tâlcurilor multiple**, care face echilibristică pe raza de speranță și luminează ce are la un capăt ironia fină, râsul subțire, hohotul gâlgâitor, iar la celălalt: sarcasmul, râsul dulce-amar, lacrima... - NU puteau să lipsească șișul, cosorul, sabia încovoiată, cu dublu tăiș, a dacilor, cuțitul de vânătoare (a temelor majore, nu rareori tragice), praștia că bătaie lungă de sensuri, praștia păstorului David în luptă cu uriașul Goliat, halebarda ori securea dublă a lui Mihai Viteazul, voievodul cu statură de semizeu.
4. În aceste condiții, nici nu e de mirare cum de a organizat o sumedenie de expoziții personale, participând la altele, zeci, naționale și internaționale – la **Gabrovo, Bratislava, Berlin, Tokyo, Bruxelles, Montreal, Moscova, Havana, Ankara** etc.
5. **Fără Gabriel Bratu, Craiova secolelor XX-XXI ar fi avut un sternocleidomastoidian mai scurt.**

Mândrindu-se că este oltean, adică gascon al României -, Gabriel Bratu afirmă răspicat: „Îi simt lângă mine pe **Basarabi și Craiovești**, pe **Brâncoveni și Buzești**. Îi am lângă mine pe **Vladimirescu, Bălcescu și Ecaterina Teodorescu**, pe **Aman, Macedonski, Brâncuși, Arghezi, Baba, Țuculescu, Marin Sorescu, Dumitru Radu Popescu și Adrian Păunescu**. De-asta mă mândresc că sunt oltean și NU mă sfiesc s-o spun cu toată ființa mea, oriunde mă voi afla, pentru că Oltenia, pentru mine, reprezintă TOTUL: viața mea, glia străbunilor mei, partea de țară care și-a avut, are și va avea menirea de a întregi România și a o duce pe culmi, apărând-o cu prețul vieții. Și punându-i în slujbă mințile luminate ale acestor meleaguri.”

Criticul și hermeneutul **Cornel Udrea** ne oferă alte sentințe irefragabile: „Caricatura lui Gabriel Bratu este o construcție ce aduce **elogiu simplității de linie** cu o legendă sumară, dar plină de semnificații. (...) Nu știu câți dintre cei ce citesc aceste rânduri făcuseră ochi în 1948 (n.n. când a debutat Graficianul craiovean), ca să înțeleagă drumul parcurs de acest **meșter al ludicului**. (...) Împreună cu Octavian Bour, confratele său ardelean, alcătuiește un binom al frumuseții ludicului desfășurat.”

Din această perspectivă, ne vine instantaneu și sugestia difuză de a susține că **fiori din poezia** doldora de incantații jucăușe a **lui Ion Barbu ori din aceea** cu frisoane onirice a **lui Leonid Dimov** răzbat, pe nesimțite, din creațiile grafice ale lui Gabriel Bratu.

*

...**155 de prezențe în expoziții locale, regionale, transfrontaliere**, Saloane Naționale de Grafică, Saloane Naționale de Caricatură...

...**33 de expoziții personale**, inclusiv la Aalborg (Danemarca) și Toronto (Canada)...

...**144 de prezențe la Saloanele Internaționale de caricatură de pe trei continente**...

...Numeroase premii, inclusiv Premiul Caricaturii de Presă – în anii 1982, 1984, 2008, 2012, 2018 - și două premii speciale conferite de Ministerul Culturii, Cultelor și Patrimoniului Național, respectiv de Revista **LAMURA**.

*

Prietenul său din Bucovina, **Mihai Pânzaru-PIM**, îl caracterizează astfel: „Maestrul Gabriel Bratu este un **uriaș cu fruntea-n Soare și cu picioarele bine înfipite în Glia sfântă oltenească de unde-și reclamă obârșia**. Este o za, o verigă zdravănă în lanțul de aur al caricaturii românești în general și al celei oltenești în special. Se laudă cu galeria oltenească a străluciților înaintași: **Petrescu-Găină, Drăgulescu Drag, Șirato, Eugen Taru, Benedict Gănescu, Dumitru Negrea - Gane**. Totodată încurajează, învăluind cu prietenia sa, nume mai tinere, am putea spune de copilândri... Printre acestea, la loc de frunte, **Ștefan Popa Popa's, Horațiu Mălăele, Iulius Șuță - ȘAI**. (...) Să publici ZILNIC, timp de 75 de ani, numai și numai în același jurnal craiovean (**Înainte/ Cuvântul Libertății**), **iată campionul mondial al consecvenței, iată recordul mondial (all time) de anduranță artistică al lui Gabriel Bratu**.”.

*

În ancheta de opinie despre Spiritul Olteniei, pe care am realizat-o în 2007, Gabriel Bratu mărturisea pe nerăsuflăte, în viteză de spânel/ titirez și în ritm de Căluș: „Olteanul, dintotdeauna, a fost un **făcător**, a făcut bordeiul, dar a făcut și cula, dar a făcut și avionul cu reacție. **Coandă, Țițeica, Odobleja, Gogu Constantinescu** și mulți, mulți alții făcură știința lumii mai bogată, mintea olteanului fiind întotdeauna gata de a face ceva. **Virgil Carianopol** NU exagera deloc atunci când spunea în versurile sale: **Dunăre dacă n-aveam, Jiul Dunăre-l făceam**. (...) Avem oameni de valoare incontestabilă, deja bine cunoscuți. Amintesc aici doar câțiva dintre craioveni: **Dumitru Peligrad**, profesor la Sorbona, **Louis Funar**, profesor în Bordeaux, **Octav Calleya**, dirijor în Spania - și să nu-l uităm pe **Puiu Popescu**, care conduce revista **Observatorul** din Canada. Sunt cu sutele românii care astăzi au devenit renume pe acolo pe unde sunt, amintindu-i aici doar pe **Angela Gheorghiu, Alina Cojocaru, Felicia Filip, Andrei Șerban, Liviu Ciulei** și, slavă Domnului, că pe zi ce trece apar alte nume care se fac cunoscute în lume.”.

Ce am mai putea alipi unor asemenea cuvinte pline de patos și de iubire pentru tot ce înseamnă chintesența Neamului românesc ?

Poate mesajul primit, de peste Ocean, de la **Dumitru Puiu Popescu**, ex-manager general al Imprimeriei „Oltenia”, directorul revistei **Observator** (Toronto): „Tristă veste. Cu Gabi Bratu pleacă unul din marii oameni ai urbei, care lasă în urmă o imensă zestre culturală și spirituală. Am avut șansa să petrecem împreună zile și seri de neuitat la Editura „Scrisul Românesc”, la Casa Creației Populare, în tipografie, în apartamentul lui de pe Calea București, în seri de expoziții -, la teatru, filarmonică sau la ...cofetăria Minerva, unde fetele ne cunoșteau drept clienți vechi ai savuroaselor savarine și ecleruri. (...) Dumnezeu să-l odihnească în pace ! Condoleanțe fiicei lui dragi, Ada, și prietenilor comuni.”

Ne îngăduim să alipim doar urarea: DUMNEZEU să-l ierte și să-l ia în cortul celor drepti.

Drum lin în Lumină, Frate Gabriel Bratu !

Dan LUPESCU

LA DESPĂRTIREA DE UN RAFINAT OM DE CULTURĂ AL DIASPOREI AMERICANE

S-a stins profesorul Timotei Ursu... Vestea, cutremurătoare și greu de acceptat, mi-a umplut sufletul de tristețe. L-am cunoscut, grație directorului publicației „New York Magazin”, prin „KOGAION” - Cercetări multidisciplinare în Munții Orăștiei (2017), carte fascinantă probând cu prisosință că autorul este un maestru al tehnicii gradării expozeului și al asortării excelente a relațiilor cu numeroase și captivante excursuri care consolidează demonstrația și conduc cu eficiență sporită spre convingere. Am păstrat cu satisfacție legătura, fericit de a-mi vedea numele în caseta redacțională a publicației amintite lângă cel al profesorului. Cu emoție și bucurie, am primit, cu ceva timp în urmă, de la Domnia sa, cartea semnată „Studii și articole referitoare la Antichitatea Europei Centrale și de Sud-Est” (2021). A plecat dintre noi (condamnați și noi la bicisnica efemeritate) o voce limpede, onestă și tranșantă, un intelectual cultivat și lucid, o conștiință morală vrednică de neuitare. Ne-a părăsit de Ziua Timișoarei, orașul în care s-a născut... Dumnezeu să vă odihnească în pace și să vă aibă în pază pe vecie, Domnule Profesor!

Evocarea itinerarului biografic al personalității remarcabilului cercetător, autor publicat și regizor vizionar de excepție, constituie, cu certitudine, un demers benefic. Născut la 22 ianuarie 1939, în Timișoara, din părinții Magdalena și cunoscutul muzicolog Nicolae Ursu, tânărul Timotei a studiat la Liceul „Constantin Diaconovici Loga” din orașul natal, a absolvit Facultatea de Filologie și Istorie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj Napoca în 1962 și, apoi, Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică „Ion Luca Caragiale” (IATC) din București, specialitatea Regie de Film și Televiziune, în 1969. Absolvind IATC ca șef de promoție, i s-a propus să-și continue activitatea în institut. Din 1969 până în 1979, lector universitar la IATC. În anul 1981, a devenit șef al Catedrei de Film și Fotografie Artistică a Școlii Populare de Artă din București.

Timotei Ursu a lucrat la Televiziunea Română, între anii 1965 și 1986, semnând numeroase filme, precum „Brazil”, „Decolarea”, „Cursa”, „Septembrie” (și scenarist), „Al patrulea stol” (și scenarist), „Bună seara, Irina!” (și scenarist). A fost și crainic la Televiziune și a jucat rolul pictorului Nicolae Grigorescu în serialul „Războiul Independenței”. Acestora li se adaugă peste 100 de reportaje, filme documentare, anchete TV, emisiuni de teatru, două seriale maritime și filmele de televiziune „Nuntă însângerată” (1975), „Puștile Teresei Carrar” (1976), „Ultima oră” (1977), „Stridia și Perla” (1980) și „Banchiza” (1981). A avut bucuria de a primi câteva premii interne și internaționale: filmul „Vânătoarea” a fost remarcat la Festivalul de la Mannheim (RFG), „Septembrie” a obținut „the best” la festivalurile de la Koszalin (Polonia), Costinești (România), Karlovy Vary (Cehoslovacia).

După 1980 a avut un conflict cu autoritățile române invocând intensificarea cenzurii. Între anii 1980 și 1986, lipsit de posibilitatea de a face film, se reprofilează pe cercetări istorice, fiind și absolvent al Facultății de Filologie și Istorie. După intrarea în Academia Oamenilor de Știință, Timotei Ursu devine conducătorul științific la unei productive echipe de studiu pluridisciplinar care a reunit specialiști cu șase profesii diferite, cercetările concentrându-se pe Sanctuarele Dacice de la Dealul Grădiștii din Munții Orăștiei. Proiectul a evoluat adecvat, dar când descoperirile semnalate au ajuns la autoritățile române, acestea au realizat că Ursu este același regizor care a protestat împotriva cenzurii, fondurile au fost tăiate brusc și tipărirea lucrării „Sistemul Numeric Geto-Dac” a fost blocată. Întrucât a avut curajul de a critica cenzura comunistă, a fost interzis în România și nevoit să o părăsească, în anul 1986, exilându-se în Statele Unite ale Americii. S-a stabilit în Port Jefferson, Long Island, petrecând aici 12 ani.

În America, a continuat să scrie pentru jurnalele românești și a avut câteva joburi modeste care să-i permită să-și întrețină familia. Între anii 1986-1994, în publicația „Lumea noastră, Lumea sporturilor”, fondată de Mircea M. Ionescu, a introdus o rubrică de comentariu politic intitulată „Chilia Cassandrei”. Împreună cu prietenul său ziarist Romeo Stana și cu graficianul G. Giurgea

fondează revista „Foaie” care își continuă apariția până în 1999. Colaborează cu revista „New York Magazin”, editor și fondator Grigore L. Culian, iar din 2001 preia atribuțiile de editor-șef și director al ziarului „Lumea Liberă”.

Timotei Ursu este autorul mai multor cărți de specialitate. Editura Universitară a editat și tipărit ediția 2017 a volumului de sinteză „Kogaion. Cercetări multidisciplinare la sanctuarele din Munții Orăștiei”, o carte captivantă la apariția căreia Pr. Prof. Univ Dr. Theodor Damian, Președinte al Filialei SUA a Academiei Oamenilor de Știință din România, consemna: „...Timotei Ursu este un profesionist cu adevărat îndrăgostit de istoria românilor. Pasiunea lui s-a concretizat acum în această valoroasă lucrare unde își expune cercetarea minuțioasă, rod al multor ani, atât în dorința de a-și împărtăși ideile și cunoștințele, cât și în aceea de validare a unor ipoteze inedite. Extrem de bogată în informații, foarte multe din ele tehnice, rezervate specialiștilor, lucrarea interpelează și provoacă totodată la dialog. Pe lângă demonstrata acribie a autorului în culegerea și redactarea datelor, el vine cu originale interpretări ce țin atât de cercetarea pur istorică, dar și de cea interdisciplinară; de aceea dialogul pe care volumul îl propune este pe cât de vast, pe atât de captivant. În acest sens, Timotei Ursu își face poziția foarte clară încă de la început. El specifică faptul că lucrarea sa în niciun caz nu se vrea un fel de Roma locuta causa finita, ci dimpotrivă este un manunchi de rezultate și ipoteze, menite să avanseze pe de o parte studiul în acest domeniu de specialitate, iar pe de altă parte modul cum percepem și gândim propria noastră istorie. Autorul își îndeplinește aceste intenții cu remarcabil succes”. În 2021, a publicat „Studii și articole referitoare la Antichitatea Europei Centrale și de Sud-Est”, iar în 2023, selecția „17 Scrieri sociale și politice”.

În fine, se mai cuvine menționat că Timotei Ursu a fost consilier științific al societății „Dacia Revival International” și membru al Uniunii Scriitorilor din România, al Academiei Oamenilor de Știință din România și al Uniunii Ziariștilor Profesioniști.

Dorin NĂDRĂU

Târgul de toamnă, în parcul din centrul orașului St. Albans

Alex CETĂȚEANU

„Incursiuni” prin America

(în perioada 23 august - 7 noiembrie 2024)

Prima „incursiune”:

Desigur, mi se poate reproșa că cele patru scurte călătorii despre care voi povesti în continuare, nu au fost chiar *incursiuni*, în sensul cel mai cunoscut al cuvântului. Nu au fost nici prin *surprindere* și nici pe teritoriul vreunui dușman (cel puțin nu actual!), veți vedea.

Nu știu ce ne-a venit, mie și soției mele, doctor pe două continente, *să tragem o fugă* prin State (cum se zice la S.U.A. pe scurt). Era 22 august și am plănuț să plecăm la drum chiar a doua zi, 23 august, nefiind obligați să mergem la ...defilare prin fața tribunei cu cei mai iubiți fii ai poporului! Am mult respect pentru ziua de 23 august pe

Planetă, nefericită pentru România, dar de care se leagă zeci de evenimente importante în diferite țări. Zic „nefericită pentru România” deoarece, cum bine se știe, în 1944 s-a produs insurecția armată, trecerea de partea Aliatilor - Statele Unite, Anglia, Canada... în frunte cu armata sovietică „eliberatoare”, comandată de tovarășul Iosif Visarionovici Stalin, cel mai mare criminal al istoriei, mare prieten cu Roosevelt și Churchill (*Spune-mi cu cine te aduni, ca să-ți spun cine ești!*), după care au urmat anii de teroare comunistă în România, până în decembrie 1989. Noi (eu și soția mea) am reușit să scăpăm din lagărul comunist în anul lui Orwell – 1984 și în curând vom sărbători 40 (patruzeci !) de ani de la evadare. Iertați-mi divagația!

Dacă sunt „locale”, produsele sunt scumpe...

Câte evenimente s-au întâmplat pe **23 august** de-a lungul anilor, este greu de imaginat. Este această zi mai specială? Probabil, deoarece în anii obișnuiți (nu bisecți, care au o zi în plus) până la 23 august au trecut 235 de zile de la începutul anului și au mai rămas 130 de zile până la 1 ianuarie! Cifre „rotunde”!

In Memoria celor care au luptat pentru Uniune (1861-1865)

În primul rând, pe 23 august 1939 s-a semnat înțelegerea de neagresiune (numită de „Aliți”, la mare șmecherie-manipulare „pact”) Molotov–Ribbentrop, între Germania nazistă-anticomunistă și Uniunea Sovietică bolșhistă (de la bolșevică, termen care foarte rar se folosește), urmată la numai doi ani de marele Pact criminal „Aliții” – Molotov/URSS, de care nu se prea vorbește! Cu exact 100 de ani înainte (23 august 1839) Marea Britanie a cucerit Hong Kong-ul! Pe 23 august, filipinezii sărbătoresc independența de Spania (obținută în 1896). Pe 23 august 1929 au izbucnit revoltele violente ale arabilor din Ierusalim în conflict cu evreii și cu britanicii (Palestina era sub mandat britanic). Au murit 133 de evrei în luptele cu arabii și 339 au fost răniți. Și-au

pierdut viața 116 arabi și 232 au fost răniți, în majoritate de poliția britanică (sursa – Internet). Tot pe 23 august, dar în 1933, Mahatma Gandhi a fost eliberat necondiționat din pușcărie (de britanici), slăbit fizic, după mai multe zile de greva foamei.

Și există sute de evenimente, mai mari sau mai mici petrecute pe 23 august, această zi ciudată; am menționat numai câteva, de curiozitate. Cert este că vineri, 23 august 2024, am plecat de la Montreal spre orașul Cortland (cam 550 Km); există și un soi de mere cu această denumire. Se află în statul New York. Am plecat pe la 8 dimineața și am ajuns pe la 13.00 la... obiectiv. Vremea a fost ideală pentru condus o mașina decapotabilă, un Chrysler Sebring, bucurându-se parcă de călătorie. „O mașină se uzează mai mult stând și trebuie folosită”, după cum zice dragul meu vecin Denis. Am parcurs fără grabă cei aproape 550 km până la The Crown City (Orașul Coroanei), cum mai este cunoscut orașelul din nordul statului New York, cu aproximativ 17.000 de locuitori, câți avea și orașul Drăgășani acum vreo 15 ani! Altă asemănare – zona este renumită pentru podgoriile care există prin apropiere, unde se organizează excursii pentru degustări de vinuri, începând cu vreo 290 de dolari pe zi.

Prima urgență, a fost să găsim un hotel sau motel unde să „refacem celula obosită”, cum zicea un prieten din Târgul Jiu. Dar...surpriză! Prețurile s-au dublat sau chiar triplat în ultimii ani. Dacă înainte de pandemie găseam motel și cu 50 de dolari pe noapte, acum nici vorbă de așa ceva. Chiar dacă în reclamele de pe Internet existau oferte „de la 94 de dolari în sus”, sau cu reducere de 60% (să-ți „ia ochii”) nu existau camere decât „în sus” – peste 150 de dolari pe noapte, cu diferite taxe tot „în sus”! Nu am pierdut timpul să găsim „chilipiruri” și am intrat la primul motel care ne-a apărut în cale, am negociat puțin prețul și am plătit

numai 160 de dolari US pe noapte. În drumul nostru au existat „Rest Area” deschise 24 de ore din 24, unde în vremurile bune (până acum vreo 5 ani!) se găseau broșuri cu fel de fel de reclame pentru cazare. Acum nu mai există așa ceva. De ce orașelul Cortland se mai numește și The Crown City este simplu de explicat: Se află așezat la confluența a 7 văi care apar ca o coroană în jurul localității, aflată la 340 de metri de la nivelul mării, deci nu există pericol de inundații. Bine au gândit colonizatorii europeni în anul 1791(!), când s-au stabilit aici! În 1900 așezarea a fost încorporată ca oraș, a „înflorit” iar în prezent este în declin. Am observat acest fenomen și în orașele învecinate, precum Ithaca (unde se află renumita universitate Cornell) de exemplu. Pentru a ajunge în Ithaca, am trecut prin mica localitate Varna, a cărei istorie nu este cunoscută. Oricum, nu am găsit niciun nume de bulgar în cartea de telefoane.

Biserica Presbiteriană Unită (United Presbyterian Church) din Cortland

Intrarea la renumita universitate CORNELL din Ithaca

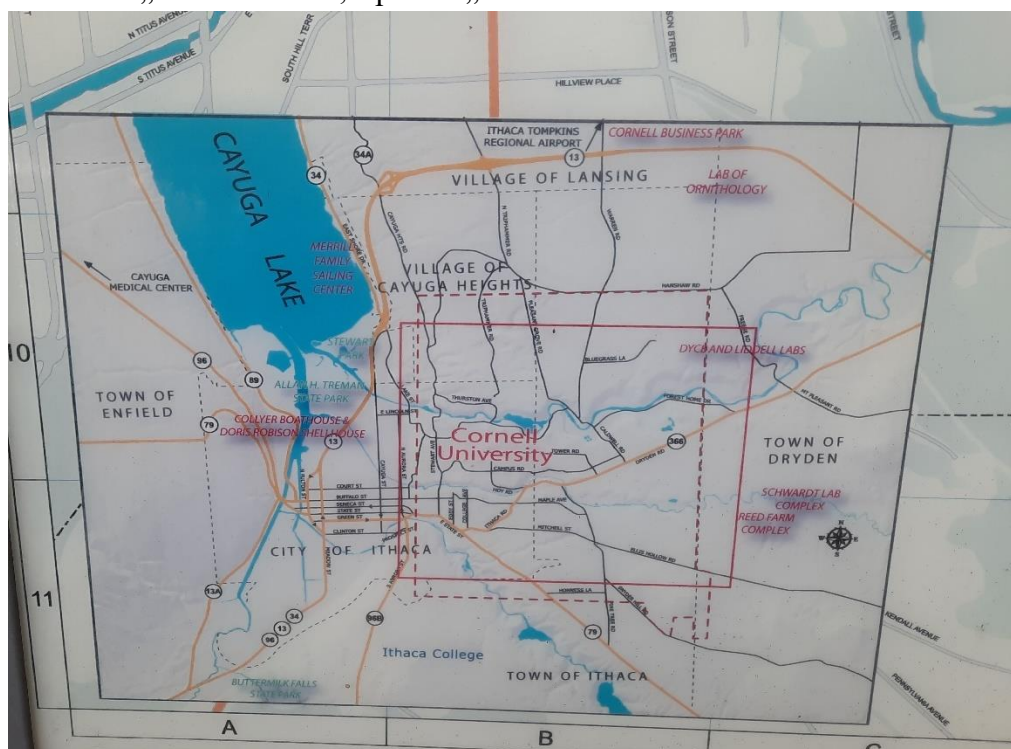
De câte ori nu am exclamat - Ce mică este lumea! Am intrat într-un magazin (*Local Food Market*) cu produse de la fermierii din zonă (deci presupuse organice, sănătoase) și am auzit vorbindu-se românește! „Făptașii”, erau un domn și o doamnă cam la 35 de ani. Puteam să nu scot o vorbă, dar am zis că... „și eu vorbesc românește...”. Ce surpriză! Am schimbat câteva cuvinte, ne-am prezentat (am oferit chiar și o carte de vizită) și a rămas că îmi vor scrie un email. Încă aștept! Erau de pe la Iași – el lucra ca „visiting professor” la universitatea din Cortland (Sunny University). Mi-au adus aminte de o altă întâlnire: Acum vreo 15 ani mă aflam în Porto Rico și deodată, să nu-mi vină să cred - un băiețel de vreo 4 ani, nu vroia să o urmeze pe mămica lui – zicea: Nu vreau mami, nu vreau! Când am zis pe românește, în glumă, că este bine să o asculte pe mămica, fără să mai scoată vreun sunet, au luat-o la fugă de parcă aș fi fost bau-bau! De ce oare s-or fi speriat, nu mi-am dat seama. Ciudat, nu?

Revenind la magazin – vedeti poza. Prețurile au crescut fără precedent. Dacă o livră de roșii costă 5,99 dolari US, un kilogram costă de 2,2 ori mai mult. În lei, la schimbul actual, costă cam 60 de lei!!!

Desigur, sunt multe de vizitat în zonă – muzee, cascade, parcuri cu statui vechi, biserici etc., dar a doua zi am luat-o ușor spre Canada, spre casă, nu înainte de a trece pe la Cornell University. În drumul spre Canada, există o localitate numită Adams (cu sătucul Adams Center) – unde am oprit să luăm benzină și să ne potolim foamea. Pozele alăturate „vorbesc” bine, sper – „o

poză face cât o mie de cuvinte” – nu mai știu cine a spus. Vedeți biserica cu turnul de apă, casa parohială părăsită și o impresionantă fantână arteziană.

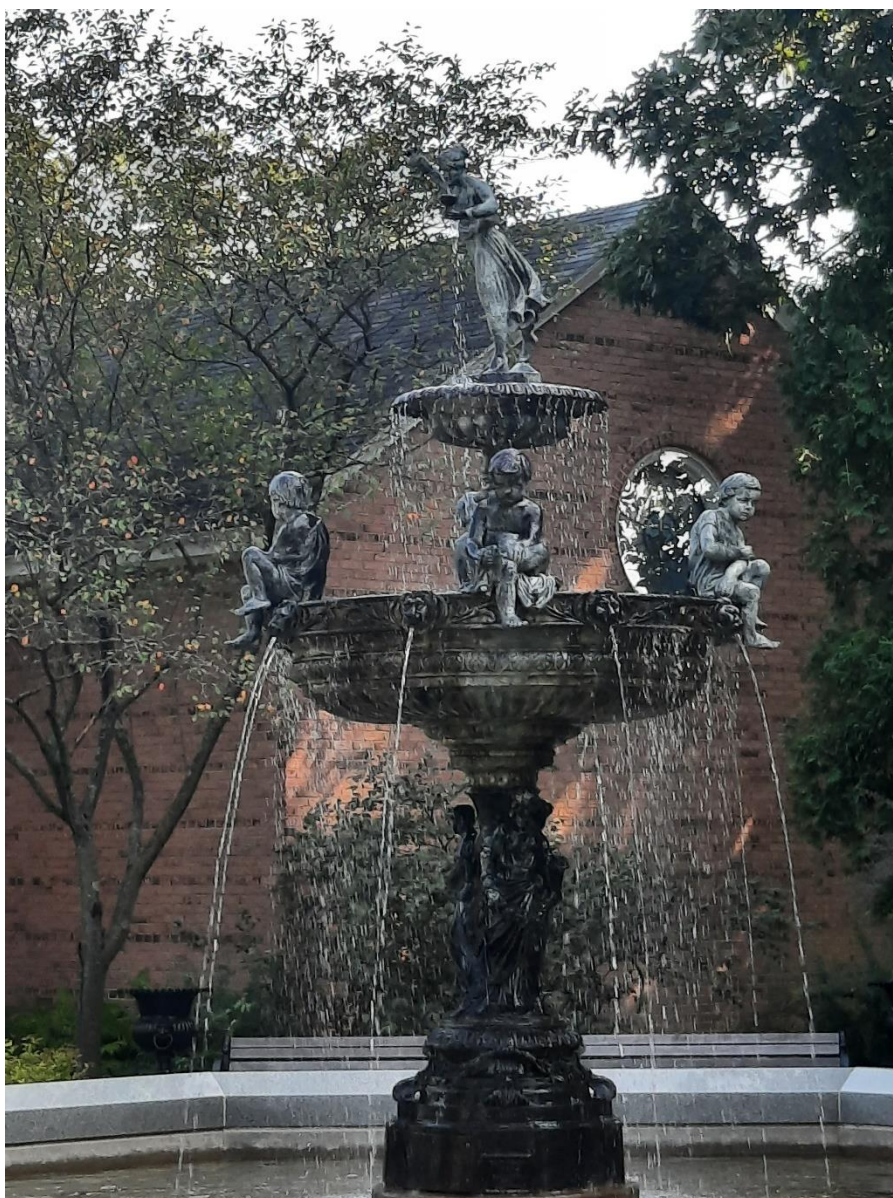
Am ajuns la Montreal pe la 11 noaptea și bine am făcut. A doua zi, a plouat „cu găleata” și parcă este mai bine să conduci sute de kilometri pe șosele uscate...

Biserica Baptiștilor de Ziua 7-a (Seventh Day Baptist) din Adams Center

Casa parohială (părăsită) de lângă biserica din Adams Center

În apropiere de Adams Center – o superbă fântână arteziană!

A doua „incursiune” :

Nu aveam planuri să mai mergem încă odată în State anul acesta. Dar cum să nu „lași totul baltă” și să mergi la Philadelphia (oraș fondat în 1682!!!) să întâlnim prieteni dragi, veniți tocmai din Anglia? Trebuie neapărat să menționez statul Pennsylvania (pe scurt PA), deoarece exista în SUA vreo 12 orașe cu numele Philadelphia! Însă numai unul, este cel mai vechi și mai mare, cu aprox. 1,6 milioane de locuitori (iar populația statului, peste 13 milioane de locuitori!) și cu vreo 7 denumiri secundare - „nicknames” – nu mi se pare

corect să traduc „porecle” – conotație negativă. Acestea ar fi : Philly, The City that Loves You Back (Orașul care îți Întoarce Iubirea), The Birthplace of America (Locul de Naștere al Americii), The Quaker City (Orașul Asociației Religioase a Prietenilor – un fel de protestanți care lupta împotriva războaielor), The City of Brotherly Love (Orașul Iubirii Frățești), The City of Neighborhoods (Orașul Cartierelor) și The Cradle of Liberty (Leagănul Libertății).

Am plecat spre Philly vineri, 27 septembrie la ora 6 dimineata și ne-am întors la Montreal pe 1 octombrie, ora 10 seara. Distanța de la Montreal la destinația noastră – cam 730 de kilometri. Aproape nicio mașină pe șosea în prima sută de kilometri. Am „coborât” sud pe șoseaua A 15, care în UȘA devine I-87. La controlul pașapoartelor, nicio mașină în fața noastră. Am trecut pe lângă orașul Plattsburg (unde ne duceam des), pe lângă localitatea Peru și apoi pe lângă ieșirea spre Clintonville, Le Sable Forks, Rome, Black Brook și localitatea cu nume controversat - Swastika! Încercările de a se schimba numele au eșuat, ultima dată în 2020. Argumentul localnicilor – swastika, înseamnă well-being în sanscrită și aduce noroc. Au perfectă dreptate – zona respectivă printre munți, a rămas nepoluată și liniștită.

Valea prin care „coborât la vale”, auto-șoseaua I-87, îmi aduce aminte de valea Oltului nostru. Am trecut pe lângă ieșirile spre localități mai mari sau mai mici, mai mult sau mai puțin cunoscute (orașul Lake George și lacul cu același nume sunt bine cunoscute), prin Glens Falls, Saratoga, Modena (să menționez numai câteva) și am intrat în statul New Jersey. A început să se aglomereze șoseaua, ba chiar să se blocheze. Ca de obicei, apar accidente. Am trecut prin orașul Newark (aproape de New York), am intrat în marea sosea I-95, am ajuns în statul Pennsylvania și tot spre sud, în sfârșit, am ajuns la destinație, în centrul vechi al orașului, unde sunt străzile paralele și numerotate – Strada 1, 2, 3,... Hotelul nostru a fost pe strada 5. Ni s-a comunicat un cod de 6 cifre valabil la intrare, la ascensor și la cameră și asta a fost tot. Nici urmă de recepție, dar curățenia se făcea zilnic. Economii la maxim pentru hotel, dar și pentru clienți. Numai 80 de dolari pe noapte, evident, fără mic dejun!

Problemă mare cu parcare mașinii – nu se putea plăti decât pe două ore (2,5 dolari pe oră) între anumite ore și pentru 3 ore

maxim în alt interval de timp. Am parcat în zona cam 24 de ore și am reușit să nu iau amendă. În sfârșit, la sfatul unui localnic amabil, am mers mai în sud de la centrul vechi al orașului și am găsit loc de parcare fără plată și fără restricții, cam la doi kilometri de hotel, aproape de Mummery Museum. *Mummer* în engleza este un actor care nu a făcut studii de actorie sau un pantonimist; trebuia să-l vizitez, mai ales că am fost prieten cu un mare pantomim – renumitul actor Mihai Mălaimare. Data viitoare!

Tot răul e un bine - am făcut mai multă mișcare având mașina departe de hotel și în plus, am învățat zona.. Străzile erau curate, iar casele din zonă sunt vechi, fără multe etaje. La aproximativ una din 4 case, în ferestre, pe ziduri, garduri etc. erau afișe cu candidații democrați Kamala Harris și Tim Walz! Cu fostul președinte Trump, nu am văzut decât un camionas într-o parcare, pe care cineva pusese o mare reclamă luminoasă: *Make America Great Again!*, alternând cu steagul UȘA și portretul candidatului Trump. Lupta celor din partidul democrat (parcă și puțin comunist după unii), de a se menține la putere, a luat mare amploare.

Mergând prin centrul vechi al orașului, am aflat lucruri interesante. De exemplu, mi-a atras atenția casa pictată din poza de mai jos, pe care scrie cu litere mari: *Convenția Oamenilor Colorați*. Și așa am aflat (și vor afla și cititorii) un fapt de necrezut: Pe 15 septembrie în anul 1830 (!) a avut loc la Philadelphia – *Național Negro Convention*, care a durat 10 (zece!) zile. Au participat 40 de negri din 9 state!!! Aproape că nu-mi vine să cred – sclavii exploatați de americanii cei răi, aveau atâta libertate? Am mai aflat că până în 1859, numărul convențiilor la nivel local, de stat sau naționale s-au înmulțit, ajungând la aproape numărul întâlnirilor la biserici! Poate voi reveni la acest subiect.

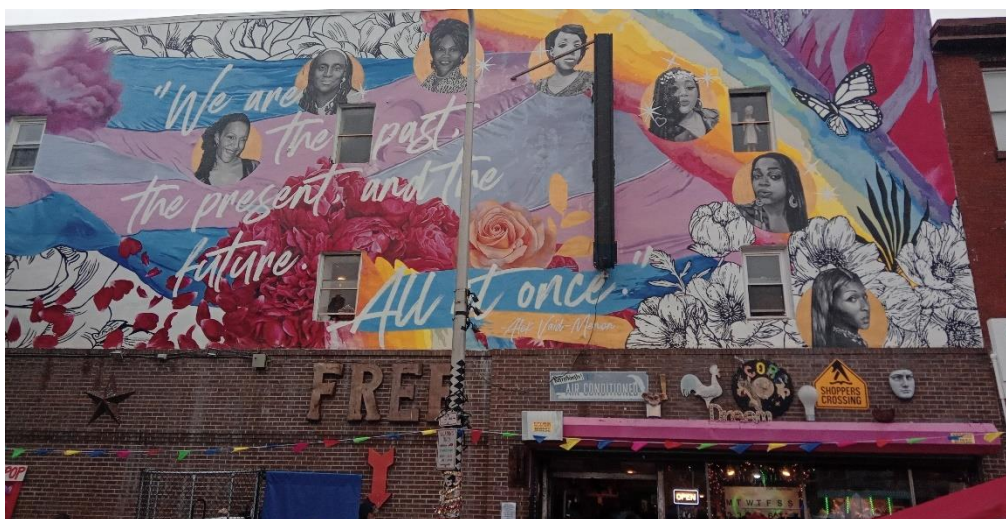

Sambătă, 28 septembrie – mare aglomerație în apropierea hotelului, circulația mașinilor pe strada 5 blocată...ce să fie? Am aflat la fața locului (vedeti poza de mai jos).

Marfă de bricolaj trans și gay

Multe tarabe cu fel de fel de articole de îmbrăcăminte (făcute de cei în cauză cu multă fantezie, dar prețurile erau cam „pipărate,,!) și aproximativ 60 de participanți. Unii plecau, alții veneau, era o continuă mișcare. Într-o parte exista și un fel de discoteca, unde băieți și fete (poate greșesc!)) , ba chiar și persoane mai în vârstă, dansau. Un domn m-a invitat și pe mine la dans, dar am refuzat. Pe o clădire (vedeți poza) scria mare, cu subînțeles: *Noi suntem trecutul, prezentul și viitorul. Toate deodată.* Mai mulți copii se jucau aruncând mingi la țintă și toată lumea era fericită. Mă feresc să comentez mai mult!

Există foarte multe obiective turistice în Philadelphia, dar în parte le-am văzut cu alte ocazii. Duminică, 29 septembrie am fost la Piața Italiană (pe strada 9). Aglomerație, aproape ca la italieni! Vedeți poză mai jos. Am intrat într-o cafenea și am luat nu numai cafea (foarte bună!), ci și gelato. În anul 1984, pe 17 decembrie, ultima zi în Italia înainte de a pleca spre Canada, ne-am permis luxul de a cumpăra o înghețată (gelato) – una pentru doi, că nu ne puteam permite să cumpărăm două! Ni s-a părut cea mai bună înghețată din lume! Și cea de la Philadelphia a fost delicioasă, dar prea mari porțiile – nu am putut să o terminăm.

La întoarcere spre hotel am luat-o pe alte străzi și ce credeți? Ne-a apărut în față o impunătoare catedrală Greco ortodoxă, în care tocmai se ținea liturghia! Ce plăcută coincidență! Am intrat ușor și am stat la slujbă, care se ținea parțial și în engleză. Cam puțini enoriași, dar slujba a fost magnifică, sonorizare bună și cântece frumoase, într-o atmosferă parcă ireală, cu mulți copilași care îl însoțeau pe preot prin sală și apoi stăteau în fața altarului, în partea dreaptă a preotului. Catedrala se numește **St. George Greek Orthodox** și a sărbătorit 100 de ani de existență în anul 2022. O puteți admira (ce picturi frumoase!) dacă veți accesa linkul :

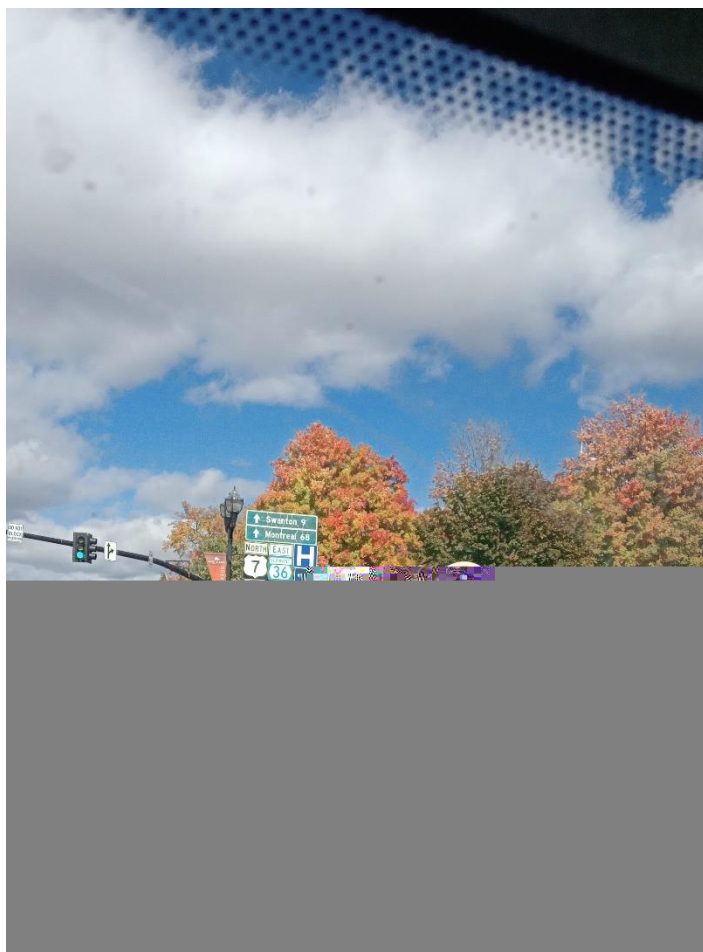
<https://www.saintgeorgecathedral.org/>

Dacă ajungeți prin Philly, trebuie neapărat să vizitați pușcăria-muzeu **Easter State Penitentiary**, renumitul **Museum of Art, Liberty Bell, Grădina zoologică** și mai sunt și alte obiective turistice interesante. Revenind la Muzeul de Artă, este renumit și

pentru faptul că expune 4 opere celebre ale lui Brancuși, respectiv două *Păsări în spațiu* din 1924 (una galbenă), *Sărutul* (1916) și *Mademoiselle Pogany III* (1931). Recomand să explorați Philadelphia și pe Google. Călătorie plăcută!

A treia „incursiune” în America

Pe strada principală

Această „incursiune” a avut loc sâmbăta, 12 octombrie. Din nostalgie, ne-am dus în orașelul Saint Albans, în statul Vermont, de care ne leagă amintiri plăcute. Când doamna doctor Julia făcea rezidenta la Centrul Universitar Sherbrooke, atunci când avea liber, trăgeam o fugă până la St. Albans „for a change” (pentru o schimbare) cum se zice pe aici. Distanța – 150 de kilometri. De la Montreal este mai puțin – cam 100 de kilometri. Orașul Burlington, cel mai populat oraș din Vermont (în care mergeam chiar mai des decât la St. Albans) este cu numai 50 km mai sud, dar am aflat că în prezent are mulți homeless (oameni fără locuință) și drogați, așa că am renunțat la ideea de a-l mai revizita.

St. Albans – spre centru

St. Albans are numai aprox. 7000 de locuitori (pe când orașul Burlington are peste 44 de mii de locuitori) și se afla la 20 km de Canada. Pe la ora 10 am ajuns la graniță, dar ceva se întâmplă în Vermont! Am stat la rând peste o jumătate de oră până am ajuns la controlul pașapoartelor, care a durat mai puțin de un minut.

- Unde mergeți?
- La St. Albans.
- Cât veți sta în UȘĂ?
- Câteva ore.
- Drum bun!
- Vă mulțumim! Weekend plăcut!
-

Am găsit orașul neschimbat, dar aglomerat. Locuri de parcare puține, însă....„Dă-i omului noroc și aruncă-l în mijlocul oceanului” – am găsit un loc de parcare în centru și am făcut „mișcare” prin zonă. În primul rând, am intrat într-o librărie

(boala mea!), anticariat - cărți noi (bună idee de combinație!), plus caiete, creioane, genți, ranițe, DVD-uri etc. Nu am găsit cărți vechi să mă intereseze și nici noi. Apoi, am fost la câteva magazine, unul universal, imens, unde am constatat că mâncarea este mai scumpă decât în Quebec. Oricum, dacă stai în SUA mai puțin de 24 de ore, ai voie să aduci în Quebec (fără taxă) bunuri, fără țigări sau băuturi alcoolice, sub 200 de dolari. În continuare, am aruncat o privire prin frumosul parc din centrul orașului, unde erau multe tarabe cu produse de la ferme. Am nimerit exact la Târgul de toamnă. Așa s-a explicat aglomerația la graniță și „agitația” de pe străzi. Dar de ce este multă lume în jurul impresionantei clădiri a primăriei! Ce să fie? Grevă? Am intrat în sala mare a primăriei și ce credeți? Se făceau tatuaje. Am aflat că se afla în plină desfășurare *Tattoo Festival* sau *Tattoo Convention* – a doua ediție. Mai exact, am aflat că se numește **Rail City Tattoo Festival**, de la *Railroad City* – denumirea populară a orașului (Nickname). Ce păcat că detest tatuajele, că mă puteam înscrie la rând. Am aflat că nu este simplu, existând mulți amatori, de toate vârstele (bărbați și femei). Anul trecut, la prima ediție, au participat peste 1500(!) de pasionați de tatuaje. Mare este „gradina Domnului”!

În sfârșit, ne-am îndreptat spre casă, dar în partea din nord a orașului, am oprit la un restaurant cu autoservire, să mâncăm ceva. Nu ne-am așezat bine, când am auzit hărmălaie mare – mașini claxonând, mergând cu viteză redusă în direcția sud, spre centrul orașului. Fiecare mașină, avea portretul candidatului la președenție Donald Trump și drapelul Statelor Unite! Unii strigau ceva, nu se înțelegea. Păcat că nu am avut timp să-i fotografiez și filmez!

Aceste povestiri despre excursii în diferite locuri, în epoca Internetului, aproape că nu mai au sens. Este suficient să punem denumirea pe Google și în câteva secunde „ajungem” aproape oriunde pe Planetă, iar informațiile despre „obiectul căutării”

depășesc mult puterea umană de reținere. Percepțiile despre un anumit subiect, eventual peripețiile, sunt însă diferite de la om la om (autor), de la situație la situație și poate că merită să fie citite. Depinde mult și de talentul povestitorului de a atrage cititorii, de a-i incita la căutare (pe Internet), de a le stimula interesul și fantezia. Sunt mulți factori variabili, care pot interveni! Ce știu sigur în cazul meu – peste un număr de ani, mie îmi va face plăcere să recitesc aceste rânduri.

Ne-am luat rămas bun de la Rayload City și ne-am propus să-l mai vizităm. Va evolua sau involua? În primele decenii ale secolului XX, era în plină glorie; important nod de cale ferată, fabrici de vagoane, uzine siderurgice, fabrici de alimente (solul din regiunea în care se află orașul respectiv Franklin County fiind foarte productiv) crescătorii de animale fel de fel, sirop de arțar etc. În prezent, nu mai este decât o „umbră” din ce a fost.

A patra „incursiune” în America (după alegeri!)

Malone este cel mai apropiat orașelul american de Saint-Timothee – cam la 70 Km distanță și aproape o oră de condus, pe traseul meu preferat care trece prin localități frumoase: Saint-Barbe, Saint-Anicet, Cazaville, Watson Bridge, Trout River (unde este controlul vamal), Constable și Malone. Dacă am „norocul” să treacă vreun vapor pe marele Canal de Beauharnois, pot pierde între 5 și 20 de minute până se ridică podul, trece vaporul și se coboară podul la loc. Am plecat de acasă pe la ora 9 dimineața pe 7 noiembrie (a doua zi după alegerile prezidențiale din UȘĂ) și am ajuns la Malone pe la 11.00. La pod am așteptat cam mult și am mai trecut și pe la o cunoștință din Saint-Anicet să-i ducem pere de toamnă (anul acesta, părul nostru a făcut peste 200 Kg de pere!).

Peisaj de toamna la Malone

First Congregational Church in Malone (biserica independentă, protestantă, puritană)

Statuia sfintei Anna și a Sfântului Joachim, lângă o biserică

În Malone, statul New York, ne-am simțit ca...acasă, deoarece l-am vizitat de multe ori în cei 40 de ani (pe 18 decembrie!) de Canada. Imaginile de mai jos sper să „vorbească”. Am făcut ceva cumpărături, am făcut poze și am luat drumul înapoi spre Canada. Imaginile frumoase de toamnă ne-au încărcat cu energie pozitivă. Am lăsat vizitarea muzeului „The 6 Nations Indian Museum” pentru altă dată, chiar dacă era pe lista cu obiective de vizitat.

Câteva informații despre Malone:

Populația orașului este de aprox. 12 mii, deci este un oraș mai mare decât Saint-Albans, dar nu se simte. Se afla tot în regiunea Franklin (Franklin County), statul New York. Mulți locuitori lucrează la pușcăriile (federale și ale statului New York) din apropiere. Numele Malone vine din irlandeză și înseamnă „servitorul său discipolul sfântului Ion” (după Wikipedia). Există zeci de personalități cu numele de familie Malone.

Tineri care au murit în razboaie (Hometown Heroes) să nu se uite

La fel ca în Saint Albans (și în România!) fabricile au dispărut. Existau în apropiere mine de minereu de fier (una deschisă în 1802!) , dar s-au închis. Orașul Malone are 3 „cătune” (În engleză, cătun se traduce **hamlet**, fără să aibă legătură cu Shakespeare!): Fay, Malone Junction și Teborville.

La alegerile prezidențiale din 5 noiembrie, Donald Trump a câștigat detașat cu 312 electori față de 226 pentru Kamala Harris. În statul NY însă, pentru Kamala Harris au votat 4.346.341 newyorkezi (55,8%) iar pentru Donald Trump, 3.438.482, adică 44,2%. În drumul spre Malone, după alegeri, nu am mai văzut niciun afiș pentru Kamala, ci numai pentru președintele ales Donald Trump, care nu a obținut niciun elector în acest stat, cam comunist după unii.

În statul Pennsylvania (stat de cotitură la alegeri – swing state) a câștigat

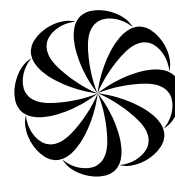
Donald Trump, cam la limita – 50,4% față de 48,6% pentru Kamala, cu toate că așa cum am relatat înainte, reclamele pentru Kamala erau mult mai multe pentru învinsă.

Statuie a Sfintei Maria din 1868

În statul Vermont, cu toată demonstrația de sprijin pentru Trump (de care am povestit mai sus), a câștigat Kamala cu 64,4% din voturi (235,791) față de 32,6% (119,393) pentru Trump. A obținut 3 electori, care nu au ajutat-o prea mult.

Săptămâna viitoare, cred că ne vom duce din nou în Malone, cu o prietenă care nu a mai fost prin aceste locuri frumoase. Deci...pe curând!

MEMBRII ȘI MEMBRII
FONDATORI

ASRAN

(În ordine alfabetică)

Veronica Balaj
Ioan Barbu
Marian Barbu
Mircea Ștefan Bartan
Eugen Enea Caraghiaur
Melania Caragiolu
(Vicepreședintă)
Alexandrina Caragiolu
Alexandru Cetățeanu
(Președinte)
Sergiu Clolu
Ion Cosmuță
Nicholas Dima
Carmen Doreal
Dumitru Ichim
Constantin Ionțescu
Smaranda Lăvescu (Mada)
Constantin Lupeanu
Dumitru V. Marin
Cristina Mihal
(Vicepreședintă)
Marin Mihalache
Elena Mitru
(Președinte, Europa)
Dana Oprea
Juleta Carmen
Pendefunda
Liviu Pendefunda
(Președinte România)
Florentin Smarandache
(Președinte SUA)
Lavinia Stan
Camelia-Carmen Stănescu
Sanda Tulles Corneliu
Tocan Cerasela Tofan
(Secretară)
Lucian Turcescu

IN MEMORIAM MEMBRII
DE ONOARE POST-
MORTEM

Acad. Victor Craciun
Monica Ligia Corleanca
Gheorghe Culcovschi
Francisc Ion Dworschak
Eugen Evu
Al Francisc
Dan Fruntelată
Trăian Găduș
Dan Ghilescu
Eugene Giurgiu
Doru Dinu Glăvan
Vasile Gorduz
Dumitru M. Ion
Cezar Ivănescu
Corneliu Leu
Pompiliu Manea
Claudiu Mătasă
Ion Murgeanu
Livia Nemțeanu
Gen. Ion Mihai Pacepa
Gheorghe Palcu
Vavila Popovici
Constantin Răuță
Arthur Silvestri
Antoine Soare
Sorin Sonea
Ortansa Tudor
Ion Țăranu
Cezar Vasiliu
Zoe Torneanu Vasiliu
Grigore Vleru
Virginia Zeani

MEMBRI DE ONOARE

ASRAN

(În ordine alfabetică)

Martin Alexander · Hong Kong
Celia Altschuler · Porto Rico
Ion Andreță · România
Ioan Barbu · România
Marian Barbu · România
Jacques Bouchard · Canada
Dan Brudașcu · România
Sorin Cerin · România
Jean-Yves Conrad · Franța
Nicholas Dima · USA
R.K. Das · India
Bidhan Datta · India
Sebastian Doreanu · USA
Gilles Duguay · Canada
Marius Fincă · Canada
Mihai Ganea · România
Daniela Gifu · România
Lidia Grosu · Rep. Moldova
Jacob Isaac · India
Carolina Ilca · România
Shirley Lee · South Coreea
Miron Manega · România
Dr. Lucian Marina · Serbia
Marc Marinescu Constantin
Kae Morii · Japonia
Doru Moțoc · România
Dariusz Pacak · Austria
Virginia Paraschiv · România
Acad. Ioan-Aurel Pop · România
Theodor Răpan · România
Dorel Schor · Israel
Simona Sîrghie · USA
Emil Strălnu · România
Otilia Tunaru · Canada
Doina Uricaru · SUA
Trăian Vasilescu · Rep. Moldova
Aurelia Zmeu · România
Ceng Zhuo · China

Cezarina Adamescu
 Catinca Agache
 Alina Agafiței
 Mihaela Aionesei
 Petruș Andrei
 Dimitrie Anghel
 Lia-Maria Andreiță
 Adrian Anghelescu
 Liviu Apetroaie
 Ana Ardeleanu
 Ovidiu D. Argeșeanu
 Elena Armenescu
 Ion Baba
 George Bacovia
 Veronica Balaj
 Nicolae Bălașa
 Iulian Barbu
 Marian Barbu
 W.B. Bayril
 Nicolae Bălașa
 Adrian Bede
 Claudine Bertrand
 Lucreția Berzintu
 Michaela Bocu Ioan-
 Aurel Bolba
 Teresia Bolchiș
 Tătaru
 Mircea Botiș
 Radu Botiș
 Magda Botez
 Ovidiu Bufniță
 Mihai Batog
 Bujenița Eugenia
 Bulat
 Sabin Buraga
 Erwin Lucian Bueriu
 Rareș Burlacu
 Constantin Butunoi
 Mihaela C.D.
 Rodica Calotă

Melania Rusu
 Caragioiu
 Mario Castro
 Navarrete
 Roni Căciularu
 George Călin
 Gabriela Căluțiu
 Sonnemberg
 Iulian Cătălui
 Zenovie Cârlegea
 Sorin Cerin
 Nicholas Cetățeanu
 Ana R. Chelaru
 Aura Christi
 Johnny Ciatloș-Deak
 Luca Cipola
 Sergiu Cioiu
 Valentin Ciucă
 Livia Ciupercă
 Theodor Codreanu
 Monica Ligia
 Corleanca
 Daniel Corbu
 Traian T. Coșovei
 Ștefania Coșuleanu
 Dan Petru Cristea
 Ion Cristofor
 Radu Mihai Crișan
 Grigore M. Croitoru
 Octavian Curpaș
 Ion Cuzuioac
 Nicolae Dabija
 Rita Dahl
 Theodor Damian
 Nichita Danilov
 R.K.Das
 Ion Anton Datcu
 Alensis de Nobilis
 Corina Diaconescu
 Julia Deaconu

Virgil Diaconu
 Dominic Diamant
 Nicholas Dima
 Viorel Dinescu
 Mihaela Donciulescu
 Isabela Elena
 Drăghici
 Mihaela Dordea
 Sebastian Doreanu
 Corneliu Drăghici
 Ion Draghici
 Darie Ducan
 Răzvan Ducan
 Aurel Dumitrașcu
 Ștefan Dumitrescu
 Daniel Dumitru
 Victorița Duțu
 Mihai Eminescu
 Gela Enea
 Anatol Eremia
 Hasan Erkek
 Eduard Filip
 Petre Fluierașu
 Joseph Earl Franco
 Nicolae Dan
 Fruntelată
 Harrison Forbes
 Karina Galvez
 Ioan Gâf-Deac
 Keith Garebian
 Sudhakar Gaidhani
 George Gavrilean
 Mariana Gheorghe
 Ioana Gherman
 Vasile Ghinea
 Remus Giorgioni
 Ana-Maria Gibu
 Suparna Gosh
 Nadejda Godoroja
 George Goldhammer

Dimitrie Gramma
Adrian Grauenfels
Paul Grecu
Vasilica Grigoraș
Nicolae Grigorie-
Lăcrița
Lidia Grosu
Iury Gugolev
Ion Haineș
Rosemarie Haineș
Eva Halus
Muhammad Shamsul
Huq
Valentin Iacob
Vasilica Ilie
Isabella-Elena Ioniță
Romanța Iovanovici
Bill Jonke
Laura T. Ilea
Jacob Isaac
Liviu Florian Jianu
Manuela-Cerasela
Jerlăianu
Brândușa Juică
Magda Isanos
Dimana Ivanova
Cezar Ivănescu
Hilal Karahan
Katya Kelaro
Simona Laiu
Maurice Lebeuf
Krystyna Lenkowska
Paul Leu
Dan Lupescu
Guofu Li
Amalia Licheva
Mihaela Litvn
Florin Logreșeanu
Cleopatra Lorentiu
Octavian Lupu
Constantin Lupeanu
Dan Lupescu

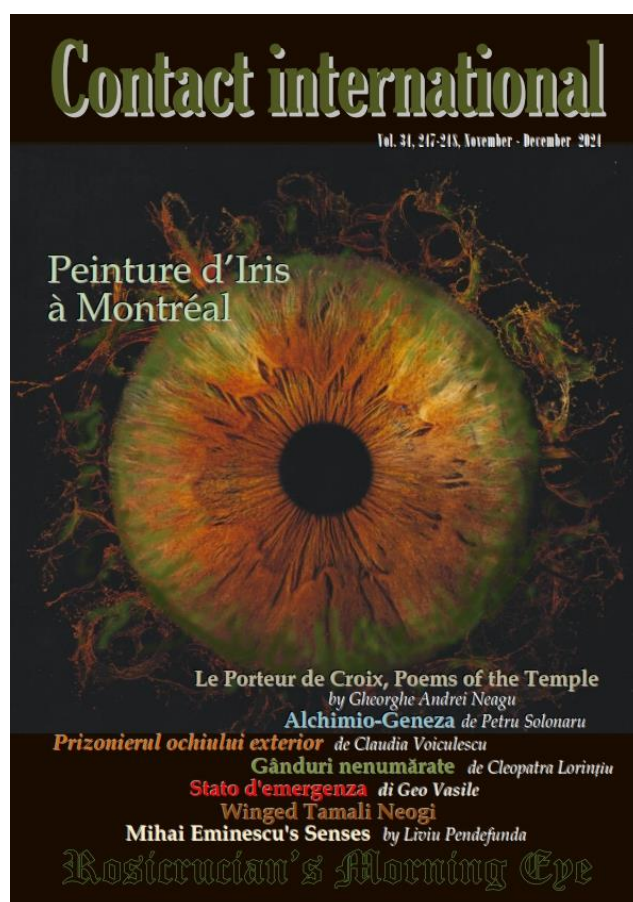
Daniel Constantin
Manolescu
Luisa Marc
Vasile Dan Marchiș
Bianca Marcovici
Ecaterina Marga
Dorina Măgărin
Emilian Marcu
Boris Marian
Gabriela Marin
Lucian Marina
Netuța Mățasa
Mihai Mălaimare
Nicolae Grigore
Mărășanu
Cristiana Memelis
Mihai Merticar
Irina Lucia Mihalca
Vasile Mic
Călin Mihăilescu
Silvia Miler
Eugen Mircea
Elena Mitru
Petru Mladin
Gabriele Moga Lazăr
Milena Munteanu
Dorin Nadrau
Eugen Nasta
Gheorghe Neagu
Tudor Nedelcea
Mihai Miltiade
Nenoiu
Octavian Laurențiu
Grigore Nicolae
Lăcrița
Dragoș Niculescu
George Condntin
Nistoroiu
Lucia Olaru Nenati
Ștefania Oproescu
Veronica Oșorheian
Dariuzs Pacak
Svetlana Paleologu

Carmen Pallada
Matta Emil Pădurețu
Marian Pătrașcu
Cornelia Păun
Heinz Mariana
Pândaru
Elleny Pendefunda
Ionela Petercă
Ecaterina Petraru
Botoncea
George Petrovai
Ion Enescu Pietroșița
Dan Plăieșu
Alexandru-Grigore
Pisoski
Ecaterina Pop
Elena Pop
Cristinel C. Popa
Doina Popa
Liliana Popa
Coca Popescu
Corina Popescu
Petru Popescu V
irginia Popovic
Dan Predescu
Alfred-Rennert
Poplingher
Adam Puslojic
Long Quan
Constantin Răuță
Florian Roatiș
George Roca
Cristina Sava
Virgil Sacerdoțeanu
Malak Sahioni
George Sarry
Irian Sautean
Adrian Săhlean
Cristian Săileanu
Octavian Sărbătoare
Geo Săvulescu
Marin Scarlat
Vlad Scutelnicu

Heidi S. Simon
 Anca Sîrghie
 Petru Solonaru
 Valeriu Stancu
 Carmen Stănescu
 Nichita Stănescu
 Emil Străinu
 Petru Solonaru
 Beatrice Silvia
 Sorescu
 Passionaria Stoicescu
 Victor Stroe
 Tsvica Szternfeld
 Mircea Ștefan
 Ion Pachia
 Tatomirescu
 Dumitru Tâlvescu
 Mădălina Tănasă
 Ion Floricel Teicani

Flavia Teoc
 Clementina Timuș
 Gheorghe Tomozei
 Constantin Trandafir
 Diana Trandafir
 Mihai Tudor
 Daniel Tudosiu
 Mihaela Tudosiu
 Al. Florin Țene
 Titina Nica Țene
 Bogdan Ulmu
 Ion Iancu Vale
 Traian Vasilcău
 Isabela Vasiliu-Scraba
 Mariana Vicky
 Vârtosu
 Le Verne
 Rafael Vilches

Proenza Mihai
 Vinereanu
 Alessandra Viorică
 Ștefan Vișan
 Matei Vișniec
 George Vlăduțescu
 Marin Voican-
 Ghioroiu
 Alina Voicu
 Leonard Ionuț Voicu
 Claudia Voiculescu
 Daniela Voiculescu
 Niculae Vrășmaș
 Dan Vulpe
 Adriana Weimar
 Maria Zavati
 Gardner William Zhou

Destine Literare

În această perioadă, cenaclul „Destine Literare”, se va ține ONLINE.
Dacă doriți să participați puteți trimite un email pe adresele destineliterare2@gmail.com sau romwriters@gmail.com sau stanescucameliacarmen@gmail.com pentru a vă putea trimite link-ul de conectare

CONTACT INTERNATIONAL - REVISTĂ ÎNFRĂȚITĂ

cu DESTINE LITERARE

www.contactinternational.ro

Fiecare autor care semnează în revista „Destine Literare” răspunde moral și juridic de conținutul articolului său. Redacția respectă ortografia autorului. Materialele nepublicate nu se înapoiază autorilor. Autorii textelor publicate nu se remunerează.

Destine Literare

COLECTIVUL DE REDACȚIE THE EDITORIAL BOARD

- Alexandru Cetățeanu · Director fondator • Founding Manager, (destineliterare2@gmail.com)
- Liviu Pendefunda · Director executiv • Executive Manager (pendefunda@gmail.com)
- Florentin Smarandache · Redactor-șef SUA • USA Editor in Chief
- Ion Andreiță · Consilier cultural • Cultural advisor
- Ioan Barbu · Consilier cultural • Cultural advisor
- Marian Barbu · Consilier cultural • Cultural advisor
- Rosemarie Haineș · Consilier social și politic • Social and Political advisor
- Ion Haineș · Consilier Literatură Română • Romanian Literature advisor
- Robert Nissen · Consilier cultură americană, traducător • American Culture advisor, translator
- Dana Oprea · Consilier cultural • Cultural advisor
- Virginia Parascchi · Consilier cultural • Cultural advisor
- Florentin Popescu · Consilier cultural • Cultural advisor
- Radu Vida · Consilier cultural • Cultural advisor
- Valentin Florin Luca · Tehnoredactor și editor • Layout and Design Editor
- Andrei Scutelnicu · Webmaster

Library and Archives Canada · Government of Canada

ISSN 1916-0623

Bibliothèque et Archives Canada · Gouvernement du Canada

www.bac-lac.gc.ca/eng/services/issn-canada

Sumar

Alexandru CETĂȚEANU - *Politica americană – două „înfruntări” și două atentate*, 1
Liviu PENDEFUNDA - *Aptitudinile, talentul și vocația*, 6

Comoara Mioritică (evocări, memorii, tradiții literare)

Dana OPRITĂ - *Despre vremuri, despre oameni*, 9
Claudia VOICULESCU - *Constantin Noica - „prizonierul ochiului exterior*, 18
Ion HAINES - *Mihail Sebastian*, 18
Lucreția BERZINTU - *Interviu cu maestrul Ladislau Roth*, 22
Radu BOTIȘ - *Omul creștin, etalon pentru societate în ansamblul ei*, 28
Constantin NECULA - *Onisifor Ghibu*, 30
Nicolae DABIJA - *Legăturile cu țara*, 34, *Balada*, 36

Doine și Balade (lirică contemporană)

Gabriela MARIN - *Poeme*, 37
Irina Lucia MIHALCA, - *Poeme*, 45
Sudhakar GAIDHANI - *Poeme*, 48
Petru SOLONARU - *Poeme*, 51,
Vvasilica GRIGORAȘ, *Poeme* 53
Andrei MIROIU - *Poeme*, 56

Furtunile Gândului (eseistică, critică literară)

Anca SÎRGHIE - *Nicolae Cristea*, 57
Liliana POPA vs Aura CHRISTI, *dialog*, 60
Ecaterina PETRESCU BOTONCEA, *Nevoia de Eminescu*, 65
Ioan GÂF-DEAC, *Surveniri viitoare*, 66
Dorin NĂDRĂU - *Captivantele poeme „haiku” în lirica lui Dumitru Ichim*, 68
Ștefan DUMITRESCU - *Din dragoste*, 70, *Cronică la cartea de poezie*, 74
Dimitrie GRAMA - „*Genetica, Morala și Responsabilitatea Umană*“, 78

Doine și Balade (lirică contemporană)

Yang-Taek LIM - *Poeme*, 81
George GAVRILEANU - *Poeme*, 83
Radu BOTIȘ - *Poeme*, 86
Carmen STĂNESCU, *Poeme*, 92
Ioan MICLĂU-GEPIANU, *Poeme*, 94
Valeriu STANCU - *Poeme*, 96
Ecaterina MARGA, *Poeme*, 98

Moara Cuvintelor (proză scurtă, fragmente de roman)

Constantin LUPEANU - *Balta bulindroiului*, 103
Vlad SCUTELNICU - *Pandemie și licitație*, 108
Valeriu STANCU - *Cum l-am salvat pe tata de pușcărie*, 115, *Cravata roșie*, 118
Mihai GANEA - *Grota*, 119, *Lista lui Lilith*, 121
Virginia PARASCHIV - *Eșarfa roșie*, 122

Doine și Balade (lirică contemporană)

Melania RUSU CARAGIOIU, *Poeme*, 127

Dorina MĂGĂRIN – *Poeme*, 129

Mircea ȘTEFAN - *Poeme*, 134

Răzvan DUCAN, *Poeme*, 136

Adriana WEIMAR, *Poeme*, 141

Paul GRECU, *Poeme*, 144

Mariana GHEORGHE, *Poeme*, 145

Dumitru ICHIM, *Poeme*, 148

Hora la Români (evenimente în lume)

Ștefania COȘULEANU - „Frumusețea și identitatea unei națiuni se manifestă prin artă”, 153

Liliana POPA – *Legendara Martha Argerich*, 157

Marius COSTACHE – *Hello, Ceaușescu*, 158

Liliana POPA – *Anamorfoze*, 159, *Anomalia*, 160

Toma ENACHE – *Enescu, jupuit de viu*, 161

Anca SÎRGHIE - *Din darurile muzicale ale Sibiului*, 163

Cleopatra LORINȚIU - *Tainică întâlnire în văzul lumii. Sergiu Cioiu și poezia*, 166

Constantin HĂRĂBOR – *Correspondență specială din Tokyo*, 169

Iacob CAZACU ISTRATE – *Am tăiat nodul gordian*, 172

Răspântii și soartă (sociologie, politică, istorie)

Nicolae BĂLAȘA – *Despre Filosofie și nuanța la bălmăjeala sclifosiților în manipularea mulțimilor*, 173

N. GRIGORIE LĂCRIȚA – *S-a dus bucuria din inimile noastre*, 177

Katya KELARO - *S-a dus bucuria din inimile noastre*, 179

Geo SĂVULESCU – *Civilizația Dunării*, 183

Petru MLADIN – *Scrisoare din Macedonia*, 186

Corneliu Victor DRĂGHICI – *Note de călătorie*. 190

Oltima oră

Anca SÎRGHIE – *Avram Iancu*, 193

Dan LUPESCU – *Daniel Bratu*, 194

Dorin NĂDRĂU – *Timotei Ursu*, 198

Alexandru CETĂȚEANU – „*Incursiuni*” prin America, 200

Membrii ASRAN, 212

Membrii colaboratori, 213

Colectivul de Redacție, 216

Coperta 1: Elleny PENDEFUNDA – *Singurătatea zeilor (fragment)*

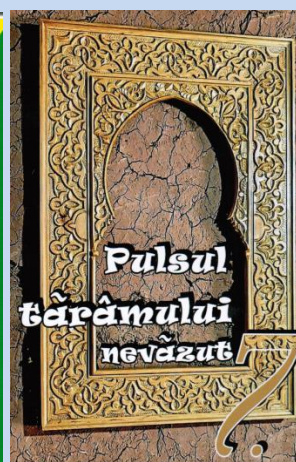
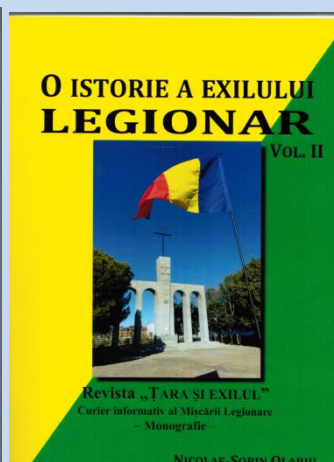
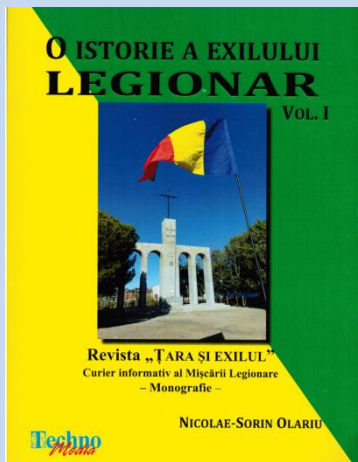
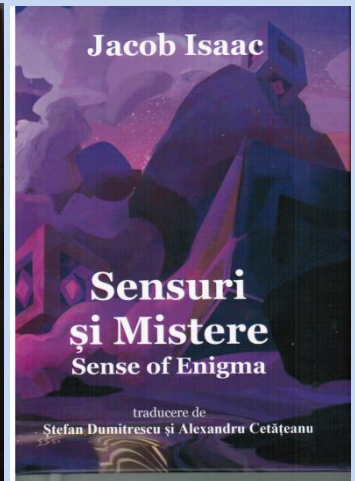
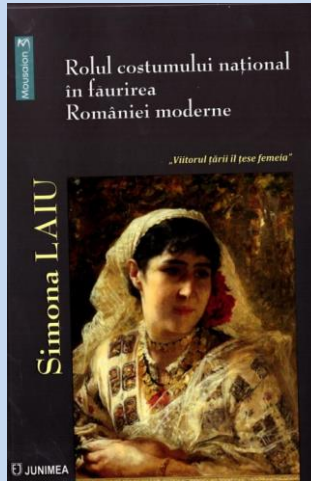
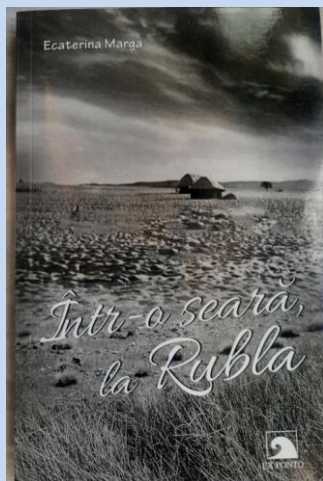
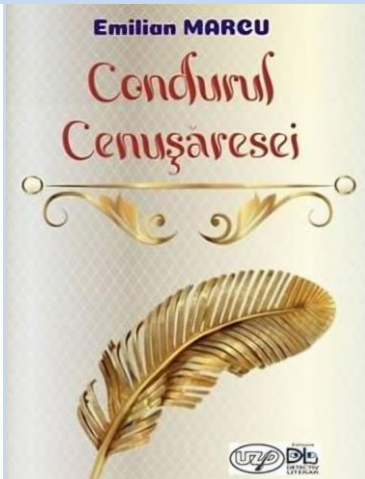
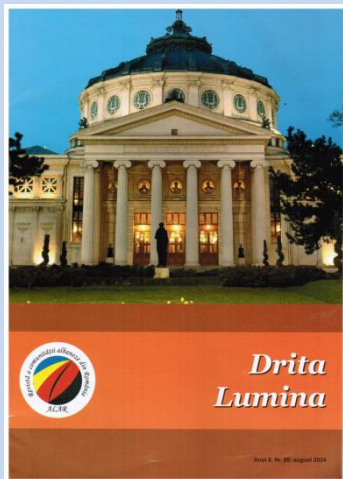
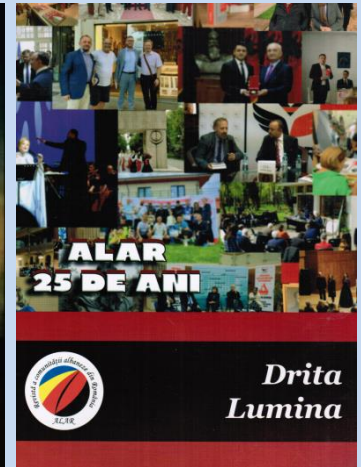
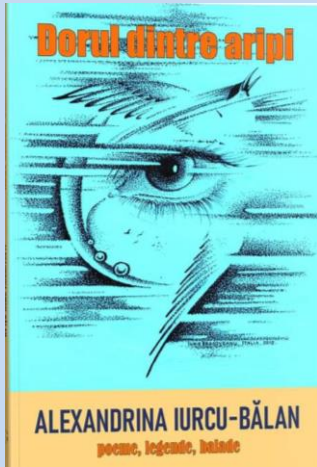
Coperta 2, 3 *Cărți și reviste care au trecut oceanul*

Coperta 4 – Alexandru CETĂȚEANU - *Minunile toamnei ă n grădina de lângă fluvial St. Laurent*

Ilustrațiile ediției sunt reproduceri după lucrări semnate de Mihai COTOVANU

Cărți și reviste care au trecut oceanul

9

**Destine Literare, nr.69,
octombrie - decembrie 2024**